

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ

İSLAM TARİHİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**31 NUMARALI KIRIM HANLIĞI KADI SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ**

HATİCE BİLİCİ

2501180452

TEZ DANIŞMANLARI

PROF. DR. NURETTİN GEMİCİ

PROF. DR. FEHMİ YILMAZ

İSTANBUL – 2021

ÖZ

31 NUMARALI KIRIM HANLIĞI KADİ SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ

Hatice Bilici

Kadı sicilleri kaydedildiği yerleşim yerinin idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına ilişkin inceleme yapan araştırmacılar için önemli bir kaynak niteliğindedir. Bu çalışma Kırım Hanlığı'na bağlı Gözleve şehrine ait H. 1107-1108/M. 1696 tarihli 31 numaralı Kırım Hanlığı Kadı Sicili'nin transkripsiyon ve değerlendirmesinden oluşmaktadır. Transkripsiyon ve değerlendirme sonucunda Gözleveli şehir sakinlerinin dinleri, etnik aidiyetleri, meslekleri, yaşadıkları yerler, aile yapıları, asayişe konu olan hususları, maddi kültürleri, ekonomik durumları, birbirleriyle ve devletle olan ilişkileri ele alınarak şehrin etnik, sosyal ve ekonomik durumu aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kırım Hanlığı, Kadı Sicilleri, Gözleve*

ABSTRACT

THE NUMBER OF CRIMEA KHANATE KADI COURT RECORD'S TRANSCRIPTION AND EVALUATION

Hatice Bilici

The qadi court records are important sources for research in terms of its political, social, economic and cultural structure. This study deals with the transcription and evaluation of number 31 Crimea Qadi Court Record from A.H. 1107-1108/A.D. 1696 of the town Gözleve. In particular the transcription and the final analysis discuss the relation of the citizens towards religion, ethnicity, profession, family, society, public order as the material culture, economic conditions and the relation towards the government. In conclusion of the analysis the town's ethnicity, society and economic conditions will be explained.

Key Words: *Crimea Khanate, Qadi Court Records, Gözleve, Evpatotora*

ÖNSÖZ

Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri hanlık döneminden elimize ulaşan önemli başvuru kaynaklarından biridir. Ülkemizde Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri'ne ait transkripsiyon ve değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Fakat hanlığın önemli bir ticaret ve liman şehri olan Gözleve'ye ait müstakil bir çalışma mevcut değildir. Buradan yola çıkarak çalışmanın temel kaynağını teşkil eden Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri koleksiyonu içerisindeki H.1107-1108/M. 1696 tarihli 31 numaralı Gözleve sicili ışığında şehrin etnik, sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin analiz ve değerlendirmelerin yanında sicilin transkripsiyonu yapılarak literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Bu çalışmaya görüşleri ile katkıda bulunan tez danışmanlarım Prof. Dr. Nurettin Gemici ve Prof. Dr. Fehmi Yılmaz'a, siciller üzerine ilk okumalarda bana yardımcı olan Öğr. Gör. Talip Mert'e, değerlendirme aşamasında fikirlerinden yararlandığım Prof. Dr. Hakan Kırımlı, Prof. Dr. Kadriye Kayakırılmaz ve Yakup Aydın'a ve tez sürecinde kaynakları temin etmemde çokça faydalandığım İSAM Kütüphanesi çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Son olarak her zaman yanımda olduklarını hissettiğim canım aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim. Çalışmanın ilgilenenler için yararlı olmasını temenni ederim.

Hatice BİLİCİ

Üsküdar, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	9
GÖZLEVE'DE ETNİK VE SOSYAL YAPI	9
1.1. Etnik ve Dini Gruplar	9
1.1.1. Müslümanlar	9
1.1.1.1. Kırım Tatarları.....	9
1.1.1.2. Nogaylar	11
1.1.1.3. Çerkesler.....	11
1.1.1.4. Kiptiler	12
1.1.1.5. Diğer Etnik Gruplar.....	13
1.1.2. Gayrimüslimler	13
1.1.2.1. Yahudiler	15
1.1.2.2. Hristiyanlar.....	15
1.2. Aile Hayatı.....	15
1.2.1. Evlenme ve Boşanma.....	16
1.2.2. Mehir.....	18
1.2.3. Nafaka	19
1.2.4. Tereke ve Mal Taksimi	20
1.3. Vekâlet ve Vasiyet.....	23

1.4. Kölelik	24
1.4.1. Kölelerin Azat Edilmesi.....	26
1.4.2. Kölelerin Miras Bırakılması.....	27
1.4.3. Kölelik ve Suçlar.....	27
1.5. Asayiş	28
1.6. Şehrin Maddi Kültürünü Oluşturan Unsurlar	30
1.6.1. Giyim, Süs ve Ev Eşyaları	31
1.6.1.1. Giyim.....	31
1.6.1.2. Ziyet ve Süs Eşyaları.....	32
1.6.1.3. Ev Tekstili	32
1.6.1.4. Tekstil Dışı Ev Eşyaları.....	33
1.6.1.5. Mutfak Eşyaları	33
1.7. Özel Eşyalar: Kitaplar ve Müzik Aletleri	34
1.8. Silahlar.....	35
İKİNCİ BÖLÜM	36
GÖZLEVE'DE EKONOMİK YAPI	36
2.1. Ekonomik İlişkiler	36
2.1.1. Borç.....	36
2.1.2. Alım Satım	38
2.1.2.1. Köle Ticareti.....	38
2.1.2.2. Gayrimenkuller.....	41
2.1.2.3. Hayvanlar	45
2.1.2.4. Tahıllar	48
2.1.2.5. Tütün (Duhan).....	48
2.1.2.6. Tuz.....	49
2.1.2.7. Ticareti Yapılan Diğer Ürünler	49
2.2. Ticari Mekânlar, Esnaf Grupları ve Narh Uygulaması.....	50

2.2.1. Ticari Mekânlar.....	50
2.2.2. Esnaf Grupları.....	51
2.3.1. Narh Uygulaması	52
2.3. Kullanılan Para Birimleri.....	54
2.4. Vakıflar	55
2.5. Terekelere Göre Servet Dağılımı.....	56
2.5.1. Terekelere Göre Cinsiyet Bakımından Servet Dağılımı	56
2.5.2. Terekelere Göre Din Bakımından Servet Dağılımı	58
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	59
31 NUMARALI KIRIM HANLIĞI KADI SİCİLİ’NİN TRANSKRİPSİYONU	59
SONUÇ	275
EKLER.....	276
KAYNAKÇA	284

KISALTMALAR LİSTESİ

b.	: Bin
bkz.	: Bakınız
bt.	: Bint
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
H.	: Hicri
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
K.K.S.	: Kırım Kadı Sicilleri
M.	: Miladi
s.	: Sayfa numarası
ss.	: Sayfadan sayfaya

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sicilde Yer Alan Köleler ve Sahipleri.....	25
Tablo 2: Sicilde Yer Alan Kitaplar ve Fiyatları	34
Tablo 3: Sicilde Yer Alan Köleler ve Fiyatları.....	40
Tablo 4: Sicilde Satışa Konu Olan Gayrimenkuller	41
Tablo 5: Sicilde Yer Alan Terekelerdeki Gayrimenkuller ve Fiyatları	43
Tablo 6: Sicilde Yer Alan Terekelerdeki Hayvanlar ve Fiyatları.....	45
Tablo 7: Sicilde Satışa Konu Olan Hayvanlar ve Fiyatları	46
Tablo 8: Sicilde Tütüne Dair Kayıtlar ve Fiyatları.....	49
Tablo 9: Sicilde Yer Alan Esnaf Kolları	51
Tablo 10: Sicilde Narha Konu Olan Ürünler ve Fiyatları.....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Terekelere Göre Cinsiyet Bakımından Servet Dağılımı 58

Şekil 2: Terekelere Göre Din Bakımından Servet Dağılımı 58

GİRİŞ

1. Çalışmanın Konusu ve Yöntemi

Kadı sicilleri her ne kadar mahkemelerde verilen kararların ve tutulan kayıtların toplandığı defterler olsa da kaydedildiği yerleşim yeri ile ilgili aile, toplum, hukuk ve ekonomi gibi birçok alanın tarihi üzerine yapılacak çalışmalarda en önemli kaynak niteliğindedir. Bu defterler özellikle sosyal ve yerel tarih çalışmaları için birincil derecede önemlidir. Nitekim kadı sicilleri, toplumun her kesiminden insanların birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini, yaşadıkları problemleri ve bunların çözüm seyrinin nasıl olduğuna dair başka kaynaklardan edinilemeyecek bilgileri içermektedir.

1995 yılında Kırım Hanlığı'na ait kadı sicillerinin ülkemize getirilmesi ile beraber, Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri üzerine çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Hanlık döneminin 1608-1751 yılları arasını kapsayan bu siciller, Kırım Hanlığı'nın şehir ve mahalli hayatına ilişkin hususları ile iktisadi, idari, sosyal ve kültürel yapısının anlaşılmasında en önemli kaynaklardır. Ayrıca İstanbul ve Han yönetiminden gelen ferman, hüküm ve talimatlara dair bilgiler içermesi bakımından Osmanlı Devleti ile Kırım Hanlığı ilişkilerinin anlaşılmasında başvuru kaynakları arasındadır.

Bu çalışmada ilk olarak araştırmanın konusu ve yöntemi ele alınacak, tezin temelini oluşturan çalışmalar konuya katkıları yönüyle tanıtılmaya çalışılacaktır. Ardından, Gözleve şehrinin kısa bir tanıtımı yapılarak idari yapısı hakkında bilgi verilecektir. Tezin birinci bölümünde, şehrin etnik ve sosyal yapısı sicildeki kayıtlar ve konu ile ilgili yapılan çalışmalar doğrultusunda değerlendirilecektir. Bu amaçla ilk olarak şehir sakinlerinin etnik ve dini açıdan sınıflandırılması yapıp ardından aile hayatı, vekâlet ve vasiyete konu olan hususlar, şehir yaşantısında kölelik ve asayiş konuları ele alınacaktır. Daha sonra terekelerden elde edilen şehrin maddi kültürünü oluşturan unsurların neler olduğu açıklanacaktır.

Tezin ikinci bölümünde 1696 yılında Gözleve şehrinin sicildeki bilgiler doğrultusunda ekonomik yapısı ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu amaçla ilk olarak şehir halkının ekonomik ilişkileri bağlamında borç ve alım-satım konusu ele alınacak, ardından, alım-satımın gerçekleştiği ticari mekânlar, çeşitli esnaf grupları ve narh uygulaması üzerinde durulacaktır. Daha sonra bir ödeme aracı olarak kullanılan para birimlerinin neler olduğu açıklanıp şehrin özellikle ekonomik kalkınmasına katkı sağlamaya yönelik oluşturulan vakıflar hakkında bilgi verilecektir. Ayrıca sicildeki tereke sayısının fazla olmasından istifade edilerek terekelere

göre cinsiyet ve din bakımından servet dağılımları yapılarak bölge halkının ekonomik durumu hakkında bazı tespitler ortaya konacaktır. Bu bölümde tereke kayıtlarındaki unvan ve meslek sahibi olan kişilerin mevcut servetlerinin sıradan vatandaşa göre durumuna da değinilecektir.

Tezin üçüncü bölümünde ise 31 numaralı Kırım Hanlığı Kadı Sicili'nin transkripsiyonuna yer verilmiştir. Transkripsiyonda kullanılan imla esaslarında İstanbul Kadı Sicilleri ile Diyarbekir Amid Mahkemesi Sicilleri örnek alınmıştır. Çalışmada her varığın birinci sayfası a, ikinci sayfası ise b olarak gösterilmiştir. Sicilde varak sayısı 77, toplam kayıt sayısı ise 684 olarak tespit edilmiştir. Transkripsiyonda noksan ve okunamayacak derecede silik olan kayıtlar metin içinde dipnot gösterilerek belirtilmiştir. Sicilin ön kapağı üzerinde “Abdullah Efendi, sene 1107-1108” kaydı yer almaktadır. Sicilde okunuşu tereddütlü kelimelerin sonuna soru işareti “?”, okunamayan yerlere ise üç nokta “...” konulmuş, tüm kelimelerin okunduğu şekli ile yazımı tercih edilmiştir.

Bu çalışmada tek bir sicile, Gözleve şehrine ait 31 numaralı Kırım Hanlığı Kadı Sicili'ne odaklanılmıştır. Çalışmaya sicilin transkripsiyonu ile başlanmış, ardından, kayıtların konu tasnifi yapılmıştır. Son olarak değerlendirme aşamasına geçilmiştir. Araştırmada tarihî metot kullanılmış ve elde edilen bulgular deskriptif ve analitik bir yöntemle aktarılmıştır. Tezde ele alınan hususların olabildiğince yalın bir şekilde ve ilgili başlıklarda bütünlük içerisinde aktarılması hedeflenmiştir.

2. Kaynaklar ve Araştırmalar

Bu çalışmanın ana kaynağını Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Koleksiyonu içinde yer alan H. 1107-1108/M. 1696 tarihli 31 Numaralı Kırım Hanlığı Kadı Sicili oluşturmaktadır. Hanlık dönemine ait bu sicillerin orijinaleri St. Petersburg Rusya Millî Kütüphanesi El Yazmaları Bölümü'nde 121 cilt olarak, Yalta Tarih ve Edebiyat Müzesi'nde bulunan Karasu kazası kadılığına ait bir cilt sicil ile birlikte toplam 122 cilt olarak yer almaktadır. Sicillerin Rusya'ya intikalinden önce Kırım Akmescit'teki Gaspıralı Kütüphanesi'nde 61 tanesinin taranarak mikrofilmleri alınmış ve 1995 yılında kopya edilerek ülkemize getirilmiştir. Bugün Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi, İSAM ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Halil İnalcık Koleksiyonu'nda mikrofilmleri mevcut olan hanlık dönemine ait bu siciller, araştırmacıların istifadesine sunulmuş durumdadır. Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri tarih itibarıyla H. 1017/1022-M. 1608/1613 ile H.1163/1164-M.1750/1751 yılları arasını kapsamaktadır. Hanlık döneminden siciller üzerine yapılacak çalışmalarla Kırım Hanlığı'nın iktisadi, idari, sosyal ve

kültürel yapısına dair pek çok alana ışık tutulacaktır. Ayrıca siciller Kırım Hanlığı ile Osmanlı Devleti ilişkileri, Anadolu-Kırım arasındaki münasebetler ve Rus tarihi ile ilgili çalışmaları da genişletmeye imkan sağlamaktadır.

Sicillerin içeriği, değeri ve şekil özellikleri üzerine başta Halil İncalcık¹ olmak üzere Ahmet Nezihi Turan², Ahmet Cihan-Fehmi Yılmaz³, Nuri Kavak⁴ ve Zübeyde Güneş Yağcı'nın⁵ makaleleri mevcuttur. Bunların tümü çalışmanın başında müracaat edilen kaynakları oluşturmuştur. Ayrıca güncel bir çalışma olarak yararlandığım Fehmi Yılmaz, Ahmet Cihan ve Özlem Deniz Yılmaz'ın öncülüğünde *Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)* tarafından yayımlanan *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Kataloğu*⁶ da bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar için bilim dünyasına kazandırılan önemli bir çalışmadır.

Sicilde yer alan veriler değerlendirilirken genel olarak Kırım coğrafyası ile Kırım'ın siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel tarihine ilişkin bilgilere ulaşabileceğimiz kitap, makale, süreli yayın ve ansiklopedi maddelerinden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak kullandığı metot, bakış açısı ve tespitleri ile Halil İncalcık'ın Kırım üzerine yaptığı çalışmalar oldukça önemlidir. Bununla beraber Akdes Nimet Kurat, Alan Fisher, Fehmi Yılmaz, Yücel Öztürk gibi isimlerin Kırım sahasındaki muhtelif çalışmalarından ve *Emel Dergisi*'nde çeşitli konularda yayımlanan makalelerden de istifade edilmiştir. Ayrıca Leslie Peirce⁷, S. Faroqi⁸, Said Öztürk⁹'ün sicil ve arşiv belgeleri üzerine yaptıkları çalışmaları, Osmanlı arşiv metinlerinin nasıl yorumlanması gerektiği üzerine bize yol göstermesi bakımından yararlanılan çalışmalar olmuştur.

Bu çalışmada yararlanılan kaynaklar arasında seyahatnameler de önemli bir yer tutmuştur. Evliya Çelebi'nin 17. yüzyılın ortalarında gerçekleştirdiği iki Kırım seyahati (ilki

¹ Halil İncalcık, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu", *Belleten* 60/227, (1996), s.165-189.

² Ahmet Nezihi Turan, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi* 9, (2003), s.1-16.

³ Cihan, Ahmet; Fehmi Yılmaz, "Kırım Kadı Sicilleri", *Türklük Araştırmaları Dergisi* 17 (2005), s.277-286.

⁴ Nuri Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, (2008), s.13-27.

⁵ Yağcı'nın kaleme aldığı makale Kırım Kadı sicilleri içinde yer alan terekeler üzerinedir. Zübeyde Güneş Yağcı, "Kırım Tereke Defterleri Üzerine Mülâhazalar" *Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırma Dergisi* 6/2, (2020), s.17-45.

⁶ Fehmi Yılmaz vd., *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Kataloğu*, (Ankara: TÜBA Yayınları, 2021).

⁷ Leslie Peirce, *Ahlak oyunları: 1540-1541 Osmanlı'da Ayntab Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet*, (çev. Ülkün Tansel), (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2005).

⁸ S. Faroqi, *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*, (çev. Gül Çağalı Güven-Özgür Türesay), (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018).

⁹ Said Öztürk, *XVII. Yüzyıl Askerî Kassam Defterlerinin Sosyo-Ekonomik Tahlili*, (İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1993).

1638-1642, ikincisi 1654-1665 yılları arasında) esnasında *Seyahatname*'sinde¹⁰ Gözleve'nin mahalleleri, dükkanları, hanları, tarihi yapıları, limanı ve halkı ile ilgili pek çok bilgiye dair aktarımları oldukça kıymetlidir. Nitekim Evliya Çelebi'nin seyahat döneminin çalıştığımız yıla yakın olması, dönemin Gözlevesini anlamaya imkan tanımıştır. Bununla beraber seyyah Baron de Tott'un *18. Yüzyılda Türkler*¹¹ isimli eseri hanlığın yönetiminde etkin olan kabileler ve kabile beylerine dair aktardıkları bilgiler bakımından yararlanılan önemli kaynaklardan biridir. Ayrıca 1578 yılında Polonya kralı Stefan Batoriy tarafından Kırım'a elçi olarak gönderilen M. Bronevsky'in burada kaldığı süre boyunca gördüklerini aktardığı *Kırım*¹² isimli elçi raporu, her ne kadar Gözleve özelinde bilgiler içermese de Kırım'daki idari yapı ve şehirdeki etnik unsurları anlamlandırmada çalışmaya kaynaklık etmiştir.

Son olarak Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri üzerine yapılan doktora ve yüksek lisans çalışmalarından da istifade edilmiştir. 2006 yılında Zeynep Özdem'in *Kırım Karasubazar'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*¹³ isimli yüksek lisans çalışması ile beraber çeşitli sicil defterlerini temel alan transkripsiyon ve değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Bu bağlamda Yücel Öztürk'ün *Osmanlı Hakimiyetindeki Kefe*¹⁴, Nuri Kavak'ın *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'iyye Sicillerine Göre)*¹⁵ ve Fırat Yaşa'nın *Bahçesaray(1650-1675)*¹⁶ isimli doktora çalışmaları değerlendirme sürecinde başvurulmuş çalışmalar arasındadır.

3. Bir Kırım Şehri: Gözleve

Kırım'ın güneybatı kıyısında yer alan XVI. ve XVII. yüzyılda Kırım'ın önemli liman ve ticaret şehirlerinden biri olan Gözleve, başta Mimar Sinan'a atfedilen Tatar Han Camii¹⁷ ve Türbesi olmak üzere pek çok cami, türbe, çeşme, hamam, medrese ve kervansaray türünde

¹⁰ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, C. VII, Haz. Yücel Dağlı; Seyit Ali Kahraman, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005).

¹¹ Baron De Tott, *18. Yüzyılda Türkler*, Tercüman 1001 Eser (89).

¹² Martin Bronevsky, *Kırım*, (çev. Kemal Ortaylı), (Ankara, Ege Matbaası, 1970).

¹³ Bu çalışma TTK tarafından kitap olarak basılmıştır. Zeynep Özdem, *Kırım Karasubazar'da Sosyo Ekonomik Hayat* (Ankara: TTK Yayınları, 2010).

¹⁴ Yücel Öztürk, *Osmanlı Hakimiyetinde Kefe (1475-1600)*, (Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000).

¹⁵ Nuri Kavak, *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'iyye Sicillerine Göre)*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008).

¹⁶ Fırat Yaşa, *Bahçesaray(1650-1675)*, (Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017).

¹⁷ I. Devlet Giray Han zamanında (1512-1577) İstanbul'daki Eski Fatih Camii modeline uygun olarak Mimar Sinan tarafından tasarlanan bu cami, hanlık ve Osmanlı arasındaki kültürel ilişkiyi gösteren en güzel örneklerdendir. Nicole N. Kançal-Ferrari, "Kırım'daki Türk-İslam Mimari Mirasına Kısa Bir Bakış", *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi Kırım*, ed. Yücel Öztürk, (İstanbul: Çamlıca Yayınları) s.229.

zengin vakıfların mevcut olduğu ve Kırım hanlarının özel olarak ilgilendiği bir şehirdir.¹⁸ Evliya Çelebi'nin aktardığı üzere şehrin ismi *Gözlü ev* kelimesinden gelmektedir. Seyahatnamede şehrin ismi ile ilgili Evliya'nın anlatısı şöyledir:

“İsimlendirilme sebebi odur ki (...) tarihinde bu deniz kıyısına Tohtamış Giray Han Tatarlarından bir kişi gelip burada yerleşir. Obasının yerine obası gibi tepesi delik bir gözlü ev yapar. Havasının güzelliği ve hoşluğundan bu ev sahibi adamın soyu çoğalınca nice gözlü evler inşa ederek bir büyük köy olur, ismine Gözlü Ev derler. Gözlü Ev'den bozulma meşhur olup hala Gözlev derler.”¹⁹

Gittiği yerlerin resmi görevlilerinden bilgiler edinerek öğrendiklerini ve gözlemlerini aktaran Evliya Çelebi, Gözleve'de 110 köy, iki Müslüman, iki Çingene ve bir Ermeni mahallesi olduğunu seyahatnamesinde kaydetmiştir.²⁰ Sicildeki veriler ve Evliya'nın aktardığı bilgilerden anlaşıldığı üzere şehir içinde Müslüman ve gayrimüslimler bir arada yaşamaktadır.²¹ Bahçesaray ve Karasu gibi hanlığın diğer şehirlerinde Rum ve Yahudi mahallelerinin olmasına karşılık, Gözleve'de, Ermeni mahallesi dışında gayrimüslimlere ait bir mahalle bulunmaması dikkat çekicidir.²² Sicile yansıyan kayıtlarda Gözleve'ye bağlı 38 köy²³ ve şehirde yer alan 31 mahallenin²⁴ tespiti yapılmış olup bu köy ve mahalle adlarının genellikle topluma öncülük etmiş dini, askeri, idari açıdan makam ve mevki sahibi şahısların isimlerinden aldıkları anlaşılmaktadır.²⁵

¹⁸ Muzaffer Ürekli, *Kırım Hanlığı'nın Kuruluşu ve Osmanlı Himayesinde Yükselişi 1441-1569*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1989, s.89; V.D. Smirnov, *Osmanlı Dönemi Kırım Hanlığı*, çev: D. Ahsen Batur, (İstanbul: Selenge Yayınları, 2016), s.213.

¹⁹ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.478.

²⁰ Evliya Çelebi'nin sayılar noktasında mübalağalı aktarımları Gözleve şehri için de göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim sicilde tespit edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda seyyahın şehre bağlı köy ve şehir içindeki dükkan sayılarını belirtirken çokluktan kinaye yaptığını düşünmek daha isabetli olacaktır. Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

²¹ K.K.S., 31/18a-2; K.K.S., 31/19a-1; K.K.S., 31/49a-2.

²² Karasu ve Bahçesaray şehirleri için bkz. Kavak, *Kırım'ın Karasu Kazası*, s.24; Yaşa, *Bahçesaray*, s.8.

²³ Sicilde tespit edilen köylerin isimleri şöyledir: Abay, Abdullah Oğlan, Belbek, Bağ, Başavul, Bekiş, Beyler, Bozoğlan, Cabbar, Canimin, Calantoş, Cuma Mescidi, Çapak, Hacı Turhan, Hafızlar, İsabey, Kadiavul(Kızavul), Kaçı, Kaçı Tarhan, Kanlı, Karabay, Karavul, Kebiri? Şeyh, Keneges, Karlı, Kongrat, Körköy, Kuyaş, Osalay, Ortaol, Oybey, Tokçarlı, Öngüt, Tikeş, Tokulcuk, Tümen, Yolçak ve Yaşlav köyü.

²⁴ Sicilde tespit edilen mahallelerin isimleri şöyledir: Hafız Efendi, Zincirlikuyu, Kumluk, Akıncı Olan, Atabeyim, Ak Monla Kapusu, Şükrullah Efendi, el-Hac Hasan, Hacı Hasan, Emir Muhammed, Bursalı, İslam Efendi, el-Hac, Hafız Efendi, Şeyhli, Şükrullah Çelebi, Monla Ali, Ermiyan, Çingane, Musallı Efendi, Hızırge, Emir Aliş, Seyfi, Emirler, Hacı Han, el-Hac Hızır, Kurdeş ve Şor Bazarı Mahallesi.

²⁵ Kırım'da Körköy isminde bir köy bilinmemekle beraber ilgili kayıta eğer doğru yazıldı ise 17. yüzyılda bu isimde bir köyün var olduğu sonucuna varılabilir. K.K.S., 31/35a-3. Ayrıca Kızavul olarak bilinen köyün Kadiavul/Kazıavul olarak sicile yansıdığı düşünülmektedir. Kırım'ın Rus öncesi yerleşim yerleri ile ilgili çalışmasında Jankowski, bu köy isminin Kızavul'dan yani “Kız köyü” sözünden geldiğini ifade etmiş olsa da kayıtlar bize bu köy isminin “Kadiavul”dan yani “Kadıköy”ünden geldiği fikrini desteklemektedir. K.K.S., 31/15b-1. Kırım'ın Rus öncesi yerleşim isimleri için bkz. Henryk Jankowski, *A Historical-Etymological*

Gözleve’de şehrin kalesi etrafında genişleyen bir liman da mevcuttur. Evliya Çelebi’nin değindiği üzere bu kalenin doğusunda Odun Pazarı Kapısı, güneyinde iskele kapısı, kuzeyinde Toprak Kapısı, kuzeybatısında Ak Monla Kapısı ve bunun batı yönünde ise At Kapısı olmak üzere beş girişi vardır.²⁶ Eserinde çoğunlukla mübalağalı haberler vermekten hoşlanan seyyah, şehirde sur dışındakiler dâhil 770 adet dükkân ve 11 tüccar hanı olduğunu, ayrıca, şehrin liman kenarında bir kasaphane, liman kapısı dışında ise bir esir pazarı, bir odun pazarı ve 25 büyük bozahanenin yer aldığına değinmiştir.²⁷

Netice itibariyle 1696 yılında Gözleve, İslam, Hristiyanlık ile Yahudilik dinlerini benimsemiş olan Kırım Tatarı, Nogay, Çerkes, Acem, Kıpti, Rum, Ermeni ve Yahudi topluluk ve milletlerinin bir arada yaşadığı bir yerleşim yeridir. Şehrin hanlık için önemli bir ticari merkez olması sebebiyle şehir halkının da daha çok ticari faaliyetlerde bulunduğu ve buna imkan sağlayan çeşitli dükkan, kervansaray gibi yapıların çokça yer aldığı bir şehir portresi çizmektedir.

4. Gözleve’nin İdaresi

Kırım Hanlığı’nın Osmanlı İmparatorluğu’na bağlı diğer bölgeler içinde özel bir konumunun olması sebebiyle ne ölçüde Osmanlı’ya bağlı olduğu tartışıl原因 bir konu olmuştur.²⁸ Nitekim bu tartışmanın sebebi 1478’de Kırım’ın bir bölümünün²⁹ Osmanlı eyaletine dönüşmesi ve kalan bölümün ise hanlığın idaresinde kalmasıdır.³⁰ Tartışmanın odağında da çalışmamızın konusunu teşkil eden gümrük ve limanıyla önemli bir ticari hacme sahip olan Gözleve şehri yer alır. Bu bağlamda şehrin Osmanlı Devleti’ne mi yoksa Kırım Hanlığı’na mı bağlı olduğu sorusu önemli bir yer tutar.

Osmanlı-Kırım hâkimiyet alanları içerisinde yer alan Gözleve’nin genel idaresi ve iskele olarak yönetiminin ayrıldığı anlaşılmaktadır. Şehrin idaresi ile ilgili M. Bronevsky ve

Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea, (Leiden–Boston: Brill, 2006); A. Mecit Doğru, “Kırım ve Maykop’un Yer Adları”, *Türk Dünyası Araştırmaları* 48 (1987), ss.67-141; Ahmet Turan, “Kırım ve Doğu Anadolu’daki Yer Adları Üzerine”, *Türk Dünyası Araştırmaları* 85, (1993), ss.89-135.

²⁶ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

²⁷ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

²⁸ Şevket Pamuk, *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, (çev. Gökhan Aksoy), (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007), s.61.

²⁹ Bu bölüm batıdan doğuya Sarıkirman, İnkerman, Mangup, Şuma, Demirci, Uluüzzen, Üsküt, Üzen, Arpadi, Ayayorin Taşlı, Soğuksu, Otuzlar köylerinden Sarıgöl’e kadar uzanan hattır ve Kefe Sancakbeyliği olarak idaresi iç işlerinde hanlığa, dış işlerinde ise Osmanlı’ya bağlı olarak sürdürülmüştür. Yücel Öztürk “Kefe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 25/182; Şevket Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi*, (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2000), s.115.

³⁰ Pamuk, *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, s.61.

Yücel Öztürk'ün değerlendirmeleri dikkat çekicidir. M. Bronevsky'in Or Kapısı'ndan Gözleve'ye kadar sahil şehir ve kaleleri hariç, bütün şehirlerin köyleri ile beraber Osmanlı sultanına bağlı olduğuna dair ifadelerinde, Gözleve Kalesi'nden Bahçesaray'ın batısında denize dökülen Kaçı Nehri'ne kadar uzanan sahil şeridinin Osmanlı hâkimiyetinde olduğunu ima etmesine karşılık³¹ Yücel Öztürk, bu sahil şeridinin Osmanlı hâkimiyetinde olduğunu gösteren bir kayda rastlamadığını ve aksini gösteren Gözleve ile Bahçesaray arasında kalan bölgenin Kırım Hanlığı'na bağlı olmasını gerektiren birtakım sebepler olduğuna değinerek Bronevsky'in iddiasını kabul etmez.³² Nitekim yazar bu bölgenin hanlık için “*makarr-ı saltanat*”, yani hanların payitaht olarak gördükleri ve uzun süre hâkimiyet altında tuttukları yerler olduğunu ifade etmektedir.³³ Bununla beraber arşiv belgelerindeki bilgilerden anlaşıldığı üzere³⁴ Gözleve İskeleyi'nin Kefe Mukataası'na dâhil olarak gelirlerinin Osmanlı Devleti'ne ait olduğu anlaşılmaktadır.³⁵

Netice itibariyle Gözleve, Kırım Hanlığı toprakları içinde yer alan önemli bir ticari hacme sahip, büyük bir şehirdir.³⁶ Şehrin idaresinin hanlığın elinden çıkarak Ruslar tarafından 1736 yılından itibaren yağmalanmaya başlandığı³⁷ ve bu yağmanın 1778 Çarlık Rusyası döneminde de devam ettiği bilinmektedir. Nitekim 1778'de evlerin %10'u harabeye dönmüştür.³⁸ Bu sırada tarihinden arındırılmaya çalışılan şehrin ismi de Evpatoria olarak değiştirilmiştir.³⁹ Güney ticaretinde ekonomik rolüyle ön plana çıkan Gözleve, Rusların yeni liman şehirleri inşa etmesiyle de işlevini kaybetmiştir.⁴⁰ Bu tahribatın ilerleyen yüzyılda

³¹ M. Bronevsky, *Kırım*, s. 39.

³² Öztürk, *Osmanlı Hakimiyetindeki Kefe*, s.104.

³³ Öztürk Bahçesaray ile Gözleve arasında yer alan Kaçı köyünün nurettinlik makamındaki hanzadelerin oturduğu yer olması bakımından hanların uzun zamandır hâkimiyeti altında olduğunu ifade ederek bölgenin idaresinin hanlıkta olduğu kanaatini güçlendirmektedir. Yine Evliya Çelebi'nin Gözleve'den sahil şeridini takip ederek Tuzla ve Mustafa Atalık köylerinden geçtiğini belirten yazar, bu köylerin tahrir defterlerinde Kefe'ye ve kazalarına bağlı köyler arasında geçmediğini belirtmekte ve bu bölgenin idaresinin hanlık tarafından yürütüldüğünü belirtmektedir. Ayrıca Öztürk'ün bahsettiği Kaçı köyünün sicilde Gözleve'ye bağlı köylerden olduğu anlaşılmaktadır. Öztürk, *Osmanlı Hakimiyetindeki Kefe*, s.104. K.K.S., 31/50b-4.

³⁴ 1714 tarihli icmal defterinde mevcut olan bilgilere göre de Gözleve Limanı'nın Kefe Nezareti'ne bağlı olarak 670.000 akçelik geliriyle Kefe Nezareti'ne bağlı yerler içinde önemli bir ticari hacme sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu miktar ise toplam gelirin %15.89'unu oluşturmaktadır. Ensar Köse, “Kefe Limanı Ve Karadeniz Ticareti(18. Yüzyılın İlk Yarısı)”, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5 /12, s.38.

³⁵ Öztürk, *Osmanlı Hakimiyetindeki Kefe*, s.105; Hülya Polat Yılmaz, *Kefe Mukataası Ahkâm Defteri(1643-1707)*, (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018), s. 15.

³⁶ Alan Fisher, *Kırım Tatarları*, (çev. Eşref B. Özbilen), (İstanbul: Selenge Yayınları, 2009), s.49.

³⁷ Halil İnalıcık, *Kırım Hanlığı Tarihi Üzerine Araştırmalar(1441-1700)*, (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017), s.353.

³⁸ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.110.

³⁹ Atlas Dergisi, “Evpatoria” (Erişim 05.06.2021). <https://www.atlasdergisi.com/kesfet/kultur/kirim-ilber-ortayli-yazdi.html>

⁴⁰ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.130; Paul Robert Magocsi, *Şu Mübarek Topraklar: Kırım ve Kırım Tatarları*, çev. Ferit Burak Aydar, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017), s.66.

devam ettiği de 1890’da Kırım seyahati yapan Edward Clarke’ın sözlerinden şöyle dile gelir. “*Ticareti mahfolmuş, evleri harabe olmuş, sokakları metruk Gözleve’de, bir zamanlar şehri süslemiş olan güzel camilerin kubbeleri sökülmüş, minareleri yıkılmıştır.*”⁴¹ Bugün kaybolmaya mahkum edilmiş tarihine rağmen Gözleve şehri, başta Mimar Sinan’ın eseri Tatar Han Camii olmak üzere, Cuma Camii ve Tekkesi gibi yapıları ile Kırım’daki Türk-İslami varlığını sürdürmeye çalışmaktadır.

⁴¹ Fisher, *Kırım Tatarları* s.138.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖZLEVE'DE ETNİK VE SOSYAL YAPI

İncelediğimiz sicile göre 1696 yılında Gözleve farklı din ve kültürlerden oluşan insanların bir arada yaşadığı bir şehirdir. Nitekim şehirde Kırım Tatar, Çerkes, Acem, Kıpti, Rum, Ermeni ve Yahudi topluluk ve milletleri yaşamaktadır. Dini bakımdan ise halk; Müslüman, Hıristiyan ve Yahudi olarak üç gruba ayrılmıştır. Ayrıca bir ticaret ve liman şehri olması sebebiyle pek çok tüccar ve misafirin de uğrak yeridir. Bu bölümde Gözleve şehrinin etnik ve sosyal yapısı sicildeki bilgiler doğrultusunda değerlendirilecektir. Bu amaçla Gözleve'de yukarıda bahsedilen etnik ve dini yaşantılara ek olarak aile hayatı, vekâlet ve vasiyete konu olan hususlar, şehir yaşantısında kölelik ve asayiş konuları ile şehrin maddi kültürünü oluşturan unsurların değerlendirilmesi yapılmıştır.

1.1. Etnik ve Dini Gruplar

1.1.1. Müslümanlar

1.1.1.1. Kırım Tatarları

Kırım Tatarları şehirde nüfusça çoğunluğu oluşturmakla beraber boy ve kabile açısından çeşitlilik gösteren gruptur. Bilindiği üzere Tatarlar, Altın Orda Devleti'nde yaşayan uluslardan biri iken Kırım Hanlığı'nın kurulmasıyla devletin esas unsurunu teşkil etmiş topluluktur.⁴² Günümüzde ise Tatar ifadesi bir Türk boyunun adı olarak genellikle Kazan ve Kırım'da yaşayan halk için kullanılmaktadır.⁴³

Kırım Hanlığı kabile aristokrasisine tabi olarak Altın Orda Devleti'nin son zamanlarında etkin rol oynayan belli başlı kabilelerden sırasıyla⁴⁴ *Şirinler*, *Argınlar*, *Barınlar* ve *Kıpçaklar*'ın nüfuzu ile idare edilmiştir.⁴⁵ Han divanında ve yönetim işlerinde etkin olan bu kabileler, beylerinin izni olmaksızın han tarafından herhangi bir karar alınmasını uygun görmemişlerdir. Dolayısıyla Kırım Hanlığı'nda hükümdarlık müessesesi, saray ve hükümet

⁴² Faruk Sümer, "Tatarlar", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 40/168.

⁴³ Mehmet Maksudoğlu, "Tatarlar", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11/12, (1997), s.210.

⁴⁴ Kabileler arasındaki bu derecelenme kabilelerin hanla münasebetine göre değişmektedir. Baron de Tott kendi zamanında *Şirinler*, *Mansuroğlu*, *Sicuvut*, *Argınlar* ve *Barınlar* şeklinde sıralama yapmaktadır. Baron De Tott, *18. Yüzyılda Türkler*, s.128.

⁴⁵ Halil İnalçık, "Kırım", *Türkiye TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 25/455. Kırım Tatarları kendi dillerinde bu kabile beylerine *Karaçi* demişlerdir. Yücel Öztürk, "Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı" (ed. Yücel Öztürk), *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*, (İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2015), s.33

adamları gibi tüm maddi unsurları içinde barındırsa da esasında sembolik bir yönetimin var olduğu söylenebilir.⁴⁶ Han seçiminde dahi kabilelerin Osmanlı yönetimine karşı duruşları bu fikri desteklemektedir. Nitekim 1532 ‘de Kanuni Sultan Süleyman’ın Sahib Giray’ı han adayı olarak Kırım’a göndermesi kabile reisleri tarafından hoş karşılanmamış ve kendi geleneklerine uyarak Cengiz Han’ın yasası gereğince tahta en büyük kardeş olan İslam Giray’ı getirmişlerdir.⁴⁷

Kırım Tatarları içerisinde bahsi geçen kabilelerin yanında yönetimde etkin ve toplum nazarında yüksek mevkiye sahip bazı unvan sahibi kimseler de vardır. Gözleve sicilinde bu kimselerle ilgili oldukça zengin kayıtlar mevcuttur. Bunlardan Seyyidler hanlığın iç işlerine müdahale edebilmekte, önemli diplomatik ilişkilerde etkin bir rol üstlenebilmekte ve camide okudukları hutbe ile hanların tahta geçişini sağlayabilmekteydiler.⁴⁸ Şehirdeki diğer önemli liderler ise Şeyh⁴⁹, Molla⁵⁰, İmam⁵¹, Hafız⁵², Hacı⁵³ ve Çelebilerdir.⁵⁴ Evliya Çelebi’nin aktardığına göre şehirde imam, hatip, şeyh ve halktan uzak yaşayan tarikat ehli insanlar da sayıca çoktur.⁵⁵

Gözleve sicilinde Giray ailesine mensup kişilerle ilgili bilgiler bulunmaktadır.⁵⁶ Soyları Cengiz Han’ın oğullarından Cuci Han’ın küçük oğlu Togay Timur’a bağlanan Giraylar,⁵⁷ 14. Yüzyılın başlarından 1783 senesine kadar devlete hâkim olan hanedandır.⁵⁸

⁴⁶ İnalçık hanlıktaki siyasi nüfuzun handan ziyade divan üyelerini oluşturan kabile reisleri tarafından devam ettiğini ifade etmektedir. Halil İnalçık, “Han ve Kabile Aristokrasisi: I. Sahib Giray Döneminde Kırım Hanlığı”, *Emel*, 135, (1983), s.51.

⁴⁷ Fisher, *Kırım Tatarları*, s. 69.

⁴⁸ Serkan Acar, “Kâsım Hanlığı (1445-1681)’nda İdari Yapı ve Ekonomik Faaliyetler”, *Tarih Araştırmaları Dergisi* 27/43, (2008), s.125.

⁴⁹ K.K.S., 31/9b-2; K.K.S., 31/10b-4; K.K.S., 31/13a-3; K.K.S., 31/33a-1; K.K.S., 31/59a-1; K.K.S., 31/59b-3; K.K.S., 31/69b-6; K.K.S., 31/70a-5; K.K.S., 31/77b-1.

⁵⁰ K.K.S., 31/1b-2; K.K.S., 31/2b-3; K.K.S., 31/5a-1; K.K.S., 31/5a-3; K.K.S., 31/6b-3.

⁵¹ K.K.S., 31/6b-4; K.K.S., 31/7b-3; K.K.S., 31/25a-5; K.K.S., 31/34a-5; K.K.S., 31/45a-4.

⁵² K.K.S., 31/4b-5; K.K.S., 31/10a-3; K.K.S., 31/18b-2; K.K.S., 31/18b-3; 35a-7.

⁵³ K.K.S., 31/3a-3; K.K.S., 31/3a-4; K.K.S., 31/4b-5; 5a-2; K.K.S., 31/6b-2; K.K.S., 31/6b-6; K.K.S., 31/7b-3.

⁵⁴ Bu kimselerin tamamı düzenlenen kurultaylara katılıp, devlet yönetimi ile ilgili en önemli konularda fikir beyan ederek alınan kararlarda etkili olmuşlardır. Dinî otoritenin temsilcileri olan bu kişiler zaman içerisinde yükselebilmişlerdir. Ayrıca ulema büyük topraklara sahiptir. Sadece vakıf arazileri değil, getirisi yüksek malikâneler de onların elindeydi ve bu sınıf birçok vergiden muaftı. Din adamlarının sahip oldukları bu imtiyazlar Altın Orda Devleti’nden beri devam eden bir gelenektir. Acar, “Kâsım Hanlığı (1445-1681)’nda İdari Yapı ve Ekonomik Faaliyetler”, s. 125; Yücel Öztürk, “Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı”, *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*, ed. Yücel Öztürk, (İstanbul: 2015), s. 45; K.K.S., 31/8b-1; K.K.S., 31/8b-5; K.K.S., 31/9a-2; K.K.S., 31/9a-3; K.K.S., 31/9a-4.

⁵⁵ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, C. VII, s.484.

⁵⁶ Sicilde 4 yerde Giray ailesine mensup kişiler geçmektedir. Giray ailesine mensup kişilerin geçtiği kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/3a-4; K.K.S., 31/8b-5; K.K.S., 31/16a-1; K.K.S., 31/18b-3.

⁵⁷ Seyyid Mehmed Rıza, *Es-Sebü’s-Seyyâr Fî Ahbâr-ı Mülûki’t-Tatar* (İnceleme-Tenkitli Metin), Haz. Yavuz Söylemez, (Ankara: TTK Yayınları, 2020), s.6; Halil İnalçık, "Giray", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 14/76.

⁵⁸ İnalçık, *Osmanlı Toplumunda Aile*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2016), 2.s.41.

Sicilde Giray hanları tarafından yaptırılan kervansaray ve vakıflarla ilgili oldukça önemli kayıtlar mevcuttur.⁵⁹

Şehirde yer alan zümrelerden biri de Mirzalardır.⁶⁰ Mirzaların Halil İnalıcık'ın beylik aristokrasisine dâhil olduğu yönündeki görüşünün yanında⁶¹, Baron de Toot onları, kapı halkı yani saray hizmetkârları olarak görmekte ve onların Cengiz Han'dan itibaren Moğol aristokrasisine dâhil olmamış fakat hanedana hizmet ederek ayrıcalık sahibi olan bir grubu temsil ettiğini söylemektedir. Yine yazara göre ayrıcalıklı bir sınıf olmalarındaki husus kan sebebiyle değil hizmet sebebiyledir.⁶² Bu görüşü destekleyen Yücel Öztürk de Mirzaların, hanlıkta hassa birliklerini teşkil ettiklerini ve devşirme olmaları sebebiyle aristokratik bir sınıf olmadıklarını dile getirmiştir.⁶³

Sicilde isimleri geçen Emeldeşler(Emişdeşler) ise yönetiminde büyük rol oynayan, han ve kabilelerin en güvendiği seçme askerler anlamına gelmektedir.⁶⁴ Bu açıdan Emeldeşler, Osmanlı Devleti'ndeki hassa birliklerine benzer Kırım'daki özel muhafız birlikleri niteliğindedirler.⁶⁵

1.1.1.2. Nogaylar

Şehirde yaşayan zümrelerden biri de Nogaylardır. Nogaylardan Dizdar Ahmed Han Ağa Cemaati'nden bazı kimselerin varlığı sicile yansımıştır.⁶⁶ Bunun dışında etnik açıdan Nogaylara mensup olan kimselere ait başka bir kayıt yer almamaktadır.

1.1.1.3. Çerkesler

Gözleve'de yaşayan bir diğer zümre Çerkeslerdir.⁶⁷ Çerkesler Kırım hanının veliahtlarını iyi bir eğitim ve terbiye görmesi için belli bir yaşa kadar eğitime geleneği ile

⁵⁹ Örneğin, İslam Giray Han'ın Gözleve'de yaptırıp vakfettiği ve şehir ticaretinin gelişmesinde önemli katkısı olan kervansaray ve vakfı hakkında bilgiler sicilde kayıtlıdır. K.K.S., 31/16a-1.

⁶⁰ Sicilde Mirza ailesine mensup 26 kişi tespit edilmiştir.

⁶¹ Halil İnalıcık, "Han ve Kabile Aristokrasisi: I. Sahib Giray Döneminde Kırım Hanlığı", *Emel*, 135, 1983, s.53; Fisher da bu görüşü desteklemektedir. Fisher, *Kırım Tatarları*, s.42.

⁶² Baron de Tott, *18. Yüzyılda Türklerq*, s.130.

⁶³ Öztürk, "Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı" s.33.

⁶⁴ K.K.S., 31/21b-1; K.K.S., 31/52b-6; K.K.S., 31/78a-3.

⁶⁵ İnalıcık, "Han ve Kabile Aristokrasisi: I. Sahib Giray Döneminde Kırım Hanlığı", s.57.

⁶⁶ K.K.S., 31/17b-2.

⁶⁷ K.K.S., 31/21b-2; K.K.S., 31/36b-2; K.K.S., 31/59b-2.

özdeşleşmişlerdir. Bununla görevli kimselere *Atalık* ismi verilmiştir.⁶⁸ Atalık eğitiminde yeni doğan çocuk bir-iki yaşına geldiğinde başka bir aileye verilmekte ve bu aile çocuğun eğitiminden sorumlu olarak onu gençliğine kadar yetiştirmektedir.⁶⁹ Kırım’da bu gelenek han adayı olan *kalgay* ve *nurettin* sultanlara da uygulanmıştır.⁷⁰ Fakat yaygın olan atalık uygulamasından farklı olarak veliahtların yedi sekiz yaşlarında bu ailelere gönderilmesi uygun görülmüştür.⁷¹ Bu geleneğin hanlar tarafından uygulattırılması veliahtların büyüdüklerinde han olabilmek için kanlı mücadelelere girmesini önlemek ve en ehil olanın han olmasını sağlamak sebebiyledir.⁷²

1.1.1.4. Kıptiler

Gözleve’deki topluluklardan biri kıbtî olarak da anılan Çingenelerdir.⁷³ Çingenelerin kökenleriyle ilgili farklı görüşler yer almaktadır⁷⁴ ve göç ettikleri yerlerde yerli halkın inancını benimseyerek din değiştirdikleri bilinmektedir.⁷⁵ İlgili kayıtlarda genellikle kıbtî ifadesi kullanılırken bazılarında Çingene ifadesi yer alarak bu kişilerin etnik aidiyetleri vurgulanmıştır. Fakat bu kayıtlarda dini mensubiyetleri hakkında bilgiler yer almamaktadır. Gözleve’deki Çingenelerin yerleşik hayatı benimsemiş olmaları kendilerine ait mahalleleri olduğundan anlaşılmaktadır.⁷⁶ Evliya Çelebi de şehirde iki adet “Çingâne kavmi mahallesi” olduğuna dikkat çekmektedir.⁷⁷ Çingenelerin Karaca, Ali, Arslan, Hacı Bike, Kadir, Cantemir, Cumali gibi Müslüman ismi kullandıkları ve sorunları için kadı mahkemelerine başvurduklarını görmekteyiz. Tüm bunlar Gözleve’deki Çingenelerin Müslüman olabileceklerini düşündürmektedir. Kayıtlarda Çingenelerin cizye ödediğine dair bir bilgi bulunmazken onlar üzerine kapsamlı bir çalışma ortaya koyan İsmail Altınöz, Çingenelerin

⁶⁸ Coşkun Alptekin, "Atabeg", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 4/38; Ufuk Tavkul, “Kırım-Kafkasya İlişkilerinde “Atalık” Kurumunun Kökeni Üzerine Değerlendirmeler”, *Karadeniz Araştırmaları*, 51, (2016), s.232.

⁶⁹ Ali Barut, “Kırım Hanlığı ile Kuzey-Batı Kafkasya İlişkilerinde Atalık Müessesinin Yeri”, *Emel*, 219, (1997), s.23.

⁷⁰ Kalgay han tarafından veliaht olarak belirlenen han oğluna verilen unvandır. Nurettin ise kalgaydan sonraki üçüncü mevkide olan ve genellikle han oğullarından seçilen kimsedir. Atalık geleneği Çerkesler tarafından yürütülerek Giray Hanedanı ile Kafkasya-Çerkes toplumu arasında bir çeşit akrabalık kurulmuştur. Öztürk, “Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı” s.31-32; Abdullah Soysal, “Kırım Hanzâdelerinin Kafkasya’da Talim ve Terbiyesi”, *Emel*, 36, (1966), s.17-19.

⁷¹ Yaşa, *Bahçesaray*, s.76.

⁷² Bronevsky, *Kırım*, s.45.

⁷³ Sicilde Çingenelerle ilgili toplam 17 kayıt yer almaktadır.

⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Fatıma Kübra Akyüz, *Üsküdar Mahkeme Kayıtları Işığında XVIII. Yüzyıl İstanbul’unda Çingeneler*, (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020), s.3; Yaşa, *Bahçesaray* (1650-1675), s.74.

⁷⁵ Yaşa, *Bahçesaray*, s.74.

⁷⁶ K.K.S., 31/42a-4

⁷⁷ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

Müslüman yahut gayrimüslim olması fark etmeksizin miktarında değişiklikler olsa da cizye ödediklerinden bahsetmektedir.⁷⁸

1.1.1.5. Diğer Etnik Gruplar

Anadolu'dan gelerek Gözleve'ye yerleşen yahut ticaret için gelen Türklerin şehirde varlığını tespit edebilmekteyiz. Erzurum⁷⁹, Trabzon⁸⁰, Kastamonu⁸¹/Katanbolu⁸², Amasya⁸³, Konya⁸⁴, Adana⁸⁵, Bafra⁸⁶ve Gönnye⁸⁷ şehirlerinden gelenler olduğunu ve Kudüslü Arap bir ailenin⁸⁸ de Gözleve'de yaşadığını öğrenebilmekteyiz.

1.1.2. Gayrimüslimler

Gözleve 1696 yılında Müslümanlarla gayrimüslimlerin iç içe yaşadığı bir şehirdir.⁸⁹ Bilindiği üzere İslam devletinde cizye ödemeleri karşılığında vatandaş olarak yaşama hakkına sahip olan gayrimüslimlere zimmî denmektedir.⁹⁰ Zimmîlerle ilgili 184 kayıt olup bu sayı sicilinin %21'ini oluşturmaktadır. Bu kayıtlarda “Yahudi zimmî”, “acem zimmî”, “Rum zimmîleri” olarak dini veya etnik aidiyetin belirtildiği kayıtlar mevcut olsa da genel olarak hangi dinden olduğu belli olmaksızın “zimmî” ifadesinin kullanımı da sıkça görülmektedir. Fakat yine de şehirdeki gayrimüslim çoğunluk Yahudilerdir. Çünkü zimmî olarak geçen isimlerin büyük çoğunluğu Yahudi olarak geçen isimlerle eşleşmektedir.⁹¹

Sicilde Acem, Yahudi Acem,⁹² Rum zimmîleri, Kıbtî,⁹³ Kal'a Yahudileri, Gözleve Yahudileri⁹⁴ gibi sıfatlarla gayrimüslimlerin kimlikleri belirtilmekte⁹⁵ ve tespit edilen mahkeme konularının çoğunda gayrimüslimlerin ismi geçmektedir. Fakat gayrimüslimlerin

⁷⁸ İsmail Altınöz, *Osmanlı Toplumunda Çingeneler*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013), s.235.

⁷⁹ K.K.S., 31/29b-2.

⁸⁰ K.K.S., 31/29b-2.

⁸¹ K.K.S., 31/51b-2.

⁸² K.K.S., 31/18a-3.

⁸³ K.K.S., 31/28b-4.

⁸⁴ K.K.S., 31/72a-2.

⁸⁵ K.K.S., 31/48b-1.

⁸⁶ K.K.S., 31/53a-3.

⁸⁷ K.K.S., 31/53a-3.

⁸⁸ K.K.S., 31/55a-5.

⁸⁹ Fisher, *Kırım Tatarları*, s. 52.

⁹⁰ Mustafa Fayda, "Zimmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 44/428.

⁹¹ K.K.S., 31/19b-9; K.K.S., 31/32b-2; K.K.S., 31/49a-2.

⁹² K.K.S., 31/21b-1.

⁹³ K.K.S., 31/40a-5; K.K.S., 31/40a-6.

⁹⁴ K.K.S., 31/66b-3.

⁹⁵ K.K.S., 31/77b-5.

mahkeme konularından borç ve alışveriş kayıtlarında ön plana çıkması onların sosyal hayattaki meslek ve uğraşlarını ortaya koymak açısından dikkat çekicidir.⁹⁶

Ayrıca Gayrimüslimlerle ilgili davalarda *şühudü'l-hal* kısımlarında gayrimüslimlere ait isimler görülmektedir. Kazer veledi Asvador, Karakaş Nikos, Haçedor ve Zeron isimleri *şühudü'l-hal*de geçen bu isimlerden bazılarıdır.⁹⁷ Bunlar gayrimüslimlerin sosyal hayattaki varlıklarını, hanlıktaki idare sisteminin gayrimüslimlere bakış açısını göstermesi açısından önemlidir ve Müslüman mahkemesinde gayrimüslimlerin şahit olarak dinlenmesine dair dikkat çekici örneklerdir. Sicilde ayrıca acem, Yahudi ve Rum olan gayrimüslim tebaadan han tarafından vergi alındığına dair bilgiler yer almaktadır.⁹⁸ Dini yaşantı hariç hayat tarzları Kırımlı Müslümanlara benzemektedir.⁹⁹ Evliya Çelebi'nin değindiği üzere şehirde bir adet Ermeni mahallesi dışında gayrimüslimlere ait bir mahalle bulunmamaktadır.¹⁰⁰

Bilindiği üzere İslam devletinin hâkimiyeti altında yaşayan gayrimüslimler, Müslümanlarla aynı hükümlere tabi olmuşlardır. Bununla beraber İslam hukukunda genel bir prensip olarak gayrimüslimler; dinleri, günlük hayatın işleyişi ve aile hukukuna ilişkin işlerin çözümünde kendi cemaat yönetimlerine başvurabilmişlerdir.¹⁰¹ Fakat sorunlarının Müslüman mahkemesinde halledilmesini istemeleri durumunda İslam hukukunun kuralları çerçevesinde şer'iyeye mahkemelerinde de yargılanabilmişlerdir.¹⁰² İncelenen kayıtlarda bu tarz özel hukuka ilişkin konularda ve noterlik işlerinde gayrimüslimlerin şer'i mahkemeye de başvurdukları saptanmıştır.¹⁰³ Bu durumun sebebini ise Fehmi Yılmaz, Müslüman mahkemesi harçlarının düşük olmasına ve şer'i mahkemeye duyulan güvenin olmasına bağlamaktadır.¹⁰⁴

⁹⁶ Sicilde 89 kayıt gayrimüslimlerin birbirleri ve Müslümanlarla olan borç ilişkisini içermektedir. Örn için bkz. K.K.S., 31/4b-3; K.K.S., 31/4b-4; K.K.S., 31/6a-1; K.K.S., 31/34b-3; K.K.S., 31/41b-6.

⁹⁷ K.K.S., 31/63a-2.

⁹⁸ K.K.S., 31/56a-1; K.K.S., K.K.S., 31/66b-3; 31/77b-5.

⁹⁹ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.52.

¹⁰⁰ Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, s.479.

¹⁰¹ Rahmi Tekin, *İstanbul'da Gayrimüslimlerin Gündelik Yaşamı*, (Ankara: Birleşik Yayınevi, 2014), s.238.

¹⁰² Tekin, *İstanbul'da Gayrimüslimlerin Gündelik Yaşamı*, s.238. Örneğin Nuri Kavak'ın Kırım-Karasubazar üzerine yaptığı doktora tezi çalışmasındaki verilere göre Karasubazar ile ilgili dört sicil defterindeki toplam 496 adet tereke kaydının %37'sini teşkil eden 184 kayıt gayrimüslimlere aittir. Bu durum gayrimüslimlerin kendi cemaat yönetimlerince halledilecek konularda dahi Müslüman mahkemesini tercih ettiklerini göstermesi açısından önemlidir. Kavak, *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744*, s.139.

¹⁰³ K.K.S., 31/17a-5; K.K.S., 31/21a-6; K.K.S., 31/28a-1; K.K.S., 31/28a-2; K.K.S., 31/32b-2; K.K.S., 31/33b-4; K.K.S., 31/40a-6.

¹⁰⁴ Fehmi Yılmaz, "Terekelere Göre Kırım Karaylarının Servetleri", *Uluslararası Karay Çalışmaları Sempozyumu*, (ed. Mehmed Alpargu-Yücel Öztürk-M. Bilal Çelik), (Bilecik: Bilecik Üniversitesi Yayınları, 2011), s.352.

1.1.2.1. Yahudiler

Kırım coğrafyası Orta ve Doğu Avrupa'daki diğer birçok ülkeden farklı olarak Kırımçaklar, Aşkenazlar ve Karaimler olarak üç ayrı Yahudi cemaatinin var olması bakımından ayrılmaktadır.¹⁰⁵ Fisher bölgedeki Yahudilerin daha çok Karaim Yahudilerinden olduğunu ve onların dini yaşantı hariç Kırım'daki Müslümanların bütün hayat tarzını benimsemiş olduklarını belirtmektedir.¹⁰⁶ Gözleve'de yaşayan Yahudilerin cemaatleri hakkında kayıtlarda bilgi yer almasa da şehirdeki Yahudilerin Türk kültür ve geleneğini yaşadığı söylenebilir. Yahudilerin kendilerine Türk ve Müslüman ismi seçmiş oldukları kayıtlarda görülmektedir. Aşır,¹⁰⁷ Kulnezir,¹⁰⁸ Baba,¹⁰⁹ Murtakay,¹¹⁰ Dostcağız,¹¹¹ Toktamış,¹¹² Ozan,¹¹³ Hanne¹¹⁴ gibi isimler Gözleve'deki Yahudilere aittir.

1.1.2.2. Hristiyanlar

Ermeniler ve Rumlar ise şehirde gayrimüslim olan Hristiyan azınlığı teşkil etmektedir. Sicilde Ermeniler için “acem” yahut “acem zimmî” ifadesi kullanılmaktadır. Bunun yanında acem ve zimmî ifadelerinin Yahudiler için de kullanıldığını söylemek gereklidir. Ayrıca Evliya Çelebi şehirde Ermenilerin kendilerine ait bir mahallesi ve bir kiliseleri olduğundan bahsetmektedir.¹¹⁵ Nitekim Ermeni Turas b. Kazer'in Ermeni mahallesinde olan hayatlı evini müvekkilesi Âne hatuna satışını konu edinen kayıtta Ermenilerin kendilerine ait mahalleleri olduğu anlaşılmaktadır.¹¹⁶

1.2. Aile Hayatı

Toplumsal sistemin en önemli yapısal unsurlarından biri kadın ve erkeğin evliliği ile oluşan ailedir. Sicilde aile hayatını ortaya koyacak evlenme, boşanma, nafaka, tereke, mal taksimi, mehir ve fariğ işlemlerini konu edinen kayıtlar yer almaktadır. Bunlar toplam 171 adet olup toplam kayıtların % 20'sini oluşturmaktadır.

¹⁰⁵ Magocsi, *Şu Mübarek Topraklar*, s.114.

¹⁰⁶ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.52.

¹⁰⁷ K.K.S., 31/74a-5.

¹⁰⁸ K.K.S., 31/78a-5.

¹⁰⁹ K.K.S., 31/6a-3.

¹¹⁰ K.K.S., 31/10b-2.

¹¹¹ K.K.S., 31/19b-6.

¹¹² K.K.S., 31/19b-7.

¹¹³ K.K.S., 31/24a-8.

¹¹⁴ K.K.S., 31/32b-2.

¹¹⁵ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, s.479.

¹¹⁶ K.K.S., 31/38a-3.

1.2.1. Evlenme ve Boşanma

Gözleve sicilinde evlenme ve boşanmaya dair kayıtlar toplam 21 adettir ve sicilin % 2'sini oluşturmaktadır. Bunlardan bir boşanma kaydı gayrimüslimlere ait olup diğerleri Müslümanlara aittir. Gayrimüslimlerin İslam mahkemesine bu konuları taşımamasının sebebi Yahudilikte evliliklerin sinagoglarda, Hristiyanların ise kiliselerde icra etmesi sebebiyle olabilir.¹¹⁷ Ayrıca Müslümanların da konu ile ilgili mahkemeye başvurma azlığı gerçekleştirdikleri nikâh akitlerinin çoğunlukla sözlü rıza ve cemaat huzurunda gerçekleşmesi ile açıklanabilir. Zira evlilik akdi mahkemeye başvurmayı gerektirmeyen bir anlaşmadır. Sicillerde evlilik kayıtlarının vekâlet, mehir ve iddet sonrası yeni bir evlilik gibi konular çerçevesinde ele alındığı görülmektedir ve gayrimüslimlerin evliliğine dair bir kayıt mevcut değildir. Bunlardan evlilikle ilgili olarak Bayram Bike'nin kocası Tonsak'ın ölüm haberini kesin bilgi ile öğrendikten sonra iddet süresini bekleyip ardından gerçekleştirdiği yeni evliliğinin meşruluğunu mahkemeye başvurarak tasdik ettirmesi mahkemeye yansıyan davalardan biridir.¹¹⁸

İslam inancına göre evlilik akdi, erkek ve kadın arasında yahut velayet sonucu kızın velisi aracılığı ile olmaktadır. Evlenme kayıtlarından bağımsız olarak tereke kayıtları bize mevcut evliliklerle ilgili bilgi vermektedir. Sicillerde aynı anda birden fazla evliliğe dair bir kayıt yer almadığını görüyoruz. Buradan aile yapılarının tek eşliliğe dayandığı sonucu çıkarılabilir. Fakat ilk evliliğin bir şekilde sonlanması sonucu yeniden evlenme durumları yaşanabilmektedir.¹¹⁹ Ayrıca terekelerde görüldüğü üzere evlilikten doğan çocukların sayısı genellikle iki ve üç olmakla beraber dört ve beş çocuğa iki kayıta rastlanmaktadır.¹²⁰ Sicillerde evlenmek isteyen erkeğin, kızı ile evlenme karşılığında babasına belli bir miktarda başlık parası ödediği üzerine de bir kaydın mevcut olması¹²¹ bölgede bu uygulamanın varlığına işaret etmektedir.

Kırım seyahati sırasında Baron De Tott'un karşılaştığı Tatar düğününde darı serpme âdeti ile ilgili aktardıkları bilgiler dikkat çekicidir. Yazar Kırım'da evlenecek kızların üzerini darı ile örttüklerini ifade etmektedir. Evlenecek kızın başının üzerine 33 cm çapında bir tepsi konarak üzerine yüzü örten ve omuzlara kadar inen bir tül örtülerek tepsi üzerinden darı

¹¹⁷ Mehmet Akif Aydın, *Osmanlı Hukuku Devlet-i Aliyye'nin Temeli*, (İstanbul: İSAM Yayınları, 2020), s.294.

¹¹⁸ K.K.S., 31/15a-2. Evlilikle ilgili diğer kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/26a-4; K.K.S., 31/33a-4; K.K.S., 31/41a-5; K.K.S., 31/ 50a-2.

¹¹⁹ K.K.S., 31/15a-2.

¹²⁰ K.K.S., 31/65a-4.

¹²¹ K.K.S., 31/26a-4.

dökülmeye başlanır, tepsi hizasına dökülen darı yükseldiğinde dökme işi durdurulur ve böylece kızın çeyizi tamamlanmış sayılır. Toot ardından uzun boylu kızlara daha fazla darı döküleceğinden onların daha şanslı olduğunu vurgulayarak kendi adetlerindeki badem şekeri ve evlilik tacı ile bu âdetin benzerliğine işaret etmektedir.¹²² Geleneklerin devam etmesi açısından önemli olan bu gibi seremonilerin mevcudiyeti evlilik akdinin kişiler arasında değil toplumsal bir değer olduğu sonucunu çıkarmaktadır.

Gözleve sicilindeki boşanma kayıtları mehir, nafaka ve boşanma taleplerinin mahkemeye intikali ile ilişkili olarak yer almaktadır. Mahkemeye konu olan boşanmalarda ikisi hariç ne sebeple boşanmanın gerçekleştiği ifade edilmemiştir.¹²³ Bu sebeplerden biri kadına karşı şiddet iken diğeri kadının kadınlık görevini yerine getirememesidir.¹²⁴ Örneğin; Emir Mehmed'in eşi Fatıma'yı dövmesi mahkemeye taşınmaya sebep olacak kadar artmış ki bunun üzerine Emir Mehmed dava sırasında "Bir daha döversem karım beni boşasın" demiş fakat bir süre sonra sözünde durmayan Mehmed'in karısı Fatıma, nafaka ve mehrinden de vazgeçerek mahkeme huzurunda kocasından boşanabilmiştir.¹²⁵

Gözleve'de 1696 yılında mahkemeye konu olan boşanma çeşitleri *muhâlea(hul')*, *talâk-ı bâyin* ve *talâk-ı sülûs* olarak tespit edilmiştir. Karı ve kocanın karşılıklı rıza ile evliliğine son vermesi anlamında kullanılan fıkıh terimine *muhâlea* veya *hul'* denmektedir.¹²⁶ Bununla ilgili sicilde iki kayıt yer almaktadır. Bunlardan Kıbtî(Çingene) bir kadının kıbtî eşini nafakasından vazgeçerek boşaması kadının talebi sonucu karşılıklı rızayla gerçekleşmesi bakımından muhâleaya örnektir.¹²⁷ Bir başka örnekte Sacide hatun mehir ve nafakasından vazgeçerek kocası AkBolat'la anlaşmış ve boşanma gerçekleşmiştir.¹²⁸ Sicilde boşanma türlerinden biri olan *talâk-ı bâyin* de dört kayıta yer almaktadır.¹²⁹ Bu talak kocanın karısını boşadıktan sonra yeniden nikâh kıymadıkça evlilik bağının ortadan kalktığı boşamadır. Böyle bir boşama gerçekleşirse koca üzerinde olan *mehr-i mü'ecceli* ve kadının iddet nafakasını ödemek suretiyle tekrar evlilik gerçekleştirebilir. Örneğin; Kör Hasan karısının kendisi ile beraber olacak bir kadın olmadığı gerekçesiyle *talâk-ı bâyin* ile boşanmak istemesi üzerine

¹²² Baron de Tott, *18. Yüzyılda Türkler*, s. 161.

¹²³ K.K.S., 31/71b-4.

¹²⁴ K.K.S., 31/25b-3; K.K.S., 31/71b-4.

¹²⁵ K.K.S., 31/25b-3.

¹²⁶ Fahrettin Atar, "Muhâlea", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 30/399.

¹²⁷ K.K.S., 31/40a-6.

¹²⁸ K.K.S., 31/24b-5.

¹²⁹ K.K.S., 31/58a-4; K.K.S., 31/61a-5; K.K.S., 31/71b-4; K.K.S., 31/76b-1.

boşanma gerçekleşmiştir.¹³⁰ Başka bir kayıta kocanın karısına bir daha dönmek üzere boşaması anlamına gelen *talak-ı sülüs* ile boşama gerçekleşmiştir.¹³¹

1.2.2. Mehir

Sözlükte “ücret” anlamına gelen mehir, terim olarak nikâh akdinin sonucunda kocanın karısına ödemek zorunda olduğu para veya mala karşılık gelmektedir.¹³² Bu husus Kur’ân-ı Kerîm’de erkeklerin kadınlarla evlenmesi durumunda onlara mehirlerini vermeleri gerektiği şeklinde belirtilmiştir.¹³³ Nitekim mehir, herhangi bir boşanma durumunda kadının ekonomik açıdan güvence altına alınmasını sağlayan bir haktır. Sicilde toplam 21 adet mehir kaydı mevcut olup bunlar toplam kayıtların % 2’sini oluşturmaktadır.¹³⁴

İslam hukukuna göre mehrin miktarı ve ödeme şekli, taraflar arasında ve evlilik akdi esnasında yapılan anlaşma ile belirlenmektedir. Miktarın maddi duruma ve örf'e göre değişiklik gösterdiğini söylememiz mümkündür. Zira kayıtlardan birinde mehir 30 altın¹³⁵ olarak belirlenmişken diğerinde Çelebi olan Ahmed’in eşine verdiği mehir 225 altın¹³⁶ olarak belirtilmiştir. Bu açıdan miktar değişiklik gösterebilmekte ve ödeme şekli açısından mehir, *mehr-i mu'accel* ve *mehr-i mü'eccel* olarak farklılaşabilmektedir. Nikâh akdi esnasında belirlenen mehir miktarının peşin olarak ödenmesi *mehr-i mu'accel* iken, miktarın belirli bir zaman diliminde yahut boşanma ve ölüm sonrasında kadına ödenmesine *mehr-i mü'eccel* denmektedir.¹³⁷

Gözleve kayıtlarında kadına mehrin belli bir kısmını sonradan ödeme durumlarına sıklıkla rastlanıldığı tespit edilmiştir. Böylece mehrin sadece bir kısmı evlilik sırasında ödenirken geri kalanı *mehr-i müeccel* olarak belirlenip ödemesi sonraya bırakılmaktadır. Belirlenen bu miktar nikâh sonrası evlilik halinde, kadın ve erkeğin boşanması durumunda veya kocanın ölmesi ile kocanın mirasından kadına ödenmektedir.

¹³⁰ K.K.S., 31/71b-4.

¹³¹ K.K.S., 31/29a-1.

¹³² Mehmet Akif Aydın, "Mehir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 28/389.

¹³³ Kur’ân-ı Kerîm Meâli, çev. Halil Altuntaş - Muzaffer Şahin (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2009), el-Bakara, 2/237-238.

¹³⁴ İlgili kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/2b-1; K.K.S., 31/3b-2; K.K.S., 31/15a-1; K.K.S., 31/16b-2; K.K.S., 31/22a-2; K.K.S., 31/22a-5; K.K.S., 31/23a-1; K.K.S., 31/23b-3; K.K.S., 31/24b-5; K.K.S., 31/29a-1; K.K.S., 31/29a-2; K.K.S., 31/32b-1; K.K.S., 31/32b-1; K.K.S., 31/33b-5; K.K.S., 31/40b-2; K.K.S., 31/50a-4; K.K.S., 31/51b-3; K.K.S., 31/58a-4; K.K.S., 31/63b-1; K.K.S., 31/65a-4; K.K.S., 31/73a-2; K.K.S., 31/76b-1.

¹³⁵ K.K.S., 31/24b-5.

¹³⁶ K.K.S., 31/3b-2.

¹³⁷ Aydın, "Mehir", 28/389.

Mahkemeye yansıyan kayıtlarda yer alan tereke ve hüccetlerde kadına para, mülk ve ekonomik değeri olan eşyaların mehir olarak verildiği de görülmektedir. Basma yorgan, tilki kürk, kilim, alaca kumaş döşek, beledî döşek, yastık, keman, firengî kılıç, bogası kaftan, ev ve at gibi mal ve mülklerin mehir olarak verildiği kaydedilmiş olmakla beraber mehrin genellikle altın olarak verildiği tespit edilmiştir.¹³⁸ Aşağıdaki örnekte 100 altınlık mehrin 30 altınına karşılık koca karısına doru, çal ve koşka cinsi üç at vererek mehrin bir kısmını ödemiştir.

*“Oldur ki mezbûr Hasan Ağa mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzârında yüz altun mehirden nafakadan otuz altun mukâbiline üç at bir doru ve biri çal ve biri doru koşka at virüb baki kalan yetmiş altun oğlum Halil Çelebivirmek üzere... kalan malda benim alakam yokdur oğlum Halil’indir ol virsün didükde gıbbe’s-suâl vekil-i mezbûriyn kabûlü bi’t-taleb kayd şud.”*¹³⁹

1.2.3. Nafaka

İslam hukukuna göre evlilik ve mülkiyet ilişkisinden doğan nafaka, bakım yükümlülüğü ve bu kapsamda yapılan harcamalar anlamına gelmektedir.¹⁴⁰ Nafakanın amacı evlilik anında, boşanma gerçekleşikten sonra ve kocanın ölümü sebebiyle kadının ve varsa çocukların ihtiyaçlarının güvenceye alınmasını sağlamaktır. Mesken, para, yiyecek, giyecek ve tedavi bu ihtiyaçlar arasındadır. Nafakanın yukarıda belirtilen şekillerde verilmemesi halinde kadın mahkemeye başvurarak nafakasını talep edebilmiştir.

Gözleve mahkemesinde nafaka, kadının nafaka talebi yahut nafakadan vazgeçmesi durumları mahkemeye konu olmuştur. Konu ile ilgili toplam 17 kayıt mevcut olup bunlar toplam kaydın %2’sini oluşturmaktadır. Örneğin Mahmud’un eşi boşanma sonrasında kocasından iddet nafakası talep etmek üzere mahkemeye başvurmuş, kadı günlük 4 sim hân-ı cedit olarak nafakayı belirlemiştir.¹⁴¹ Kayıtlarda kadının mehirde olduğu gibi nafakasından vazgeçmesi muhâlea ya da hul’ denilen karşılıklı rıza yahut kadının talebi sonucu olacak boşanmalar sebebiyle gerçekleşmiştir.

Nafaka kayıtlarında daha çok kadının nafakasından vazgeçmesine ilişkin örnekler yer almaktadır. Örneğin Akbolat b. Şaban zevcesi Saliha’dan boşanmak istemiştir. Zevce Saliha mehr-i müeccelinden ve iddet nafakasından vazgeçmiştir. Ayrıca eşlerin rızalarıyla küçük

¹³⁸ Öztürk, XVII. Yüzyıl Askeri Kassam Defterlerinin Sosyo-Ekonomik Tahlili, s.175.

¹³⁹ K.K.S., 31/29a-2.

¹⁴⁰ Celal Erbay, "Nafaka, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 32/282.

¹⁴¹ K.K.S., 31/76b-2.

kızlarının nafakasından da vazgeçilerek boşanma gerçekleşmiştir.¹⁴² Mahkemeye yansıyan başka bir davada Süleyman'ın eşi Murtakay'ın kendi ve çocuklarının nafakasından vazgeçmesi halinin şahitlerce de desteklenmesi ile boşanma gerçekleşmiştir.¹⁴³

Mahkemeye yansıyan nafaka kayıtları konularından biri de kocanın ölümü sebebiyle kadının ve varsa çocukların nafakasını talep etmesidir. Örneğin Doğan Kalesi Savaşı'nda vefat eden Tavukçu Hasan'ın hanımı Arzu, 3 çocuğu ve kendisi için nafaka talebiyle mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme günlük olarak 12 sim hân-ı cedîd nafaka belirlemiştir.¹⁴⁴

Gözleve'de gayrimüslimlerin de nafaka talebi için şer'î mahkemeye başvurduğu görülmektedir. Aşağıdaki kayıta Adon zimmînin eşi Meryem, iki oğlu için nafaka ve giyim ihtiyacının karşılanması isteği üzerine mahkemeye başvurmuş ve her birine günlük 5 sim olmak üzere nafaka bağlanmıştır.

“Oldur ki mürd olan Adon nâm zimmînin iki sagîr oğlu büyük anaları Meryem nâm avrat yedinde ve hakk-ı hasenelerini almak ile mezbûre avrat huzûr-ı şer' hâzire olub Kirkor ve Boğas nâm sagîrlere şer'-i şerîf tarafından nafaka ve kisve takdîr ve karz olunmak muradıdır didükde ehl-i hibre ashâb-ı rey' ma'rifetleriyle yevmi her birisine beşer sim hân-ı yani yevmi...akçe takdîr karz olunub istidâneye izin virildiği bi't-taleb kayd şud. Min hicreti men lehü'l-izzü ve 'ş-şeref.”¹⁴⁵

1.2.4. Tereke ve Mal Taksimi

İslam miras hukukunda ölen kişilerin geride bıraktığı mallara tereke veya muhallefât denir.¹⁴⁶ Ailede yaşanan bir ölüm sonucunda fertlerden birinin mahkemeye başvurmasıyla birlikte ölen kimsenin ve mirastan pay alacak kişilerin tespiti kadı huzurunda gerçekleşebilmiştir. Tereke kayıtlarında mirastan pay alacak aile üyelerinin kim olduğu ile sahip olunan menkul ve gayrimenkul malların neler olduğu ayrıntılı bir şekilde öğrenilmekte, terekeden yapılan masraflar tespit edilerek kalan malın mirasçılar arasında paylaşımı görülebilmektedir.

Terekelerin incelenmesi ile Gözleve'de yaşayan farklı sosyal ve ekonomik seviyede olan kişilerin gündelik hayatları, tüketim anlayışları ve yaşam standartları hakkında bilgi de

¹⁴² K.K.S., 31/24b-5.

¹⁴³ K.K.S., 31/69b-5.

¹⁴⁴ K.K.S., 31/61b-2.

¹⁴⁵ K.K.S., 31/63a-2.

¹⁴⁶ Tahsin Özcan, "Muhallefât", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 30/406.

edinilebilmektedir.¹⁴⁷ Şehirde yaşamış ve 1696 senesinde vefat etmiş olan 62 kişi mahkemeye kaydedilmiş olup bunların 37'si erkek, 20'si kadın ve 5'i kimliği ve cinsiyeti belirsiz kimselerdir. İncelenen erkek terekelerinin 34'ü Müslüman, 3'ü gayrimüslimlere aittir. Kadın terekelerinin ise 17'si Müslüman, 3'ü gayrimüslim kadınlara aittir. Bu kayıtlarda Müslümanlardan farklı olarak gayrimüslimlerin ölümünü ifade etmek için “heleke” fiili kullanılmıştır.¹⁴⁸ Bunun yanısıra terekede adı geçen isimlerin bazılarının seyyid, molla, el-hâc, çelevi, sofi, şeyh, müezzin, nalçacı, yazıcı, bike gibi unvan ve mesleklere sahip olduğu ve bu kimselerin toplam servet miktarlarının ve mal çeşitliliğinin sıradan vatandaşa göre daha fazla yekûn tuttuğu tespit edilmiştir.¹⁴⁹

Bilindiği üzere miras paylaşımı kadıya intikal ettiğinde mahkeme bu hizmet karşılığında *resm-i kismet* adı altında vergiler almıştır.¹⁵⁰ Sicilde bu vergiler *resm* ve *resm-i kâdı* adları ile tahsil edilmiştir. Fakat incelediğimiz sicilde verginin hiç yazılmadığı ve verginin oranı hakkında bilgi sahibi olamadığımız terekeler mevcuttur.¹⁵¹ Ayrıca tereke kayıtlarında yazının kötü olmasının yanısıra mal ve mülklerin çok karmaşık bir şekilde yazıldığı da olmuştur.¹⁵²

Bilindiği üzere İslam miras hukukunda mecburiyet prensibi vardır. Muris ve varis olmak kişinin iradesine bağlı değildir ve mirasçıların korunmuş hisseleri mevcuttur.¹⁵³ Ayrıca tereke üzerinde yerine getirilmesi gereken bazı haklar vardır. Bunlar ölen kişinin teçhiz ve tekfini, borçları, vasiyeti ve mirasçıların hakları şeklindedir. Terekedeki bu harcamalar sırası ile yapılmak zorundadır.¹⁵⁴ Teçhiz, tekfin, borçlar ve vasiyet sebebiyle yapılan harcamalar tamamlandıktan sonra terekedeki mevcut mallar mirasçıların haklarıdır. Gözleve sicilinde yer alan tereke kayıtlarında ise bunlar için ayrılan miktarların ne olduğu kimi zaman belirtilse de bazı terekelerde varisler ve yekûn olsa dahi miras taksimi ve terekeden düşülen giderler yoktur.¹⁵⁵

¹⁴⁷ Betül Argıt, “XIII. Yüzyılın İlk Yarısında Üsküdar’da Yaşayan Kadınların Maddî Durumları ve Gündelik Hayatları”, *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu 6-9 Kasım 2008 Bildiriler VI/2*, (İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2009), s.422.

¹⁴⁸ Sicilde vefat eden Müslüman erkekler için “mâte”, Müslüman kadınlar için “mâtet” kullanılmaktadır.

¹⁴⁹ Bu kimselerin sayısı 16 olup servet miktarları 502.241 sim değerindedir ve terekelerdeki toplam servet miktarının %35’ini oluşturmaktadır.

¹⁵⁰ Yağcı, “Kırım Tereke Defterleri Üzerine Mülâhazalar”, s.27.

¹⁵¹ K.K.S., 31/4b-6; K.K.S., 31/5b-4; K.K.S., 31/7a-2; K.K.S., 31/ 8a-1; K.K.S., 31/10a-1; K.K.S., 31/10b-4.

¹⁵² Nalçacı Ahmed’in terekesinde terekede yer alan mallar yuvarlak içine alınarak gösterilmiş ve bir düzen takip edilmemiştir. K.K.S., 31/13a-3.

¹⁵³ İnalcık, *Osmanlı Toplumunda Aile*, s. 80.

¹⁵⁴ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, (İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 1995), s.329.

¹⁵⁵ Yağcı 17. yüzyıla ait bazı sicillerde bu duruma rastlandığına değinmektedir. Yağcı, “Kırım Tereke Defterleri Üzerine Mülâhazalar”, s.26; K.K.S., 31/4b-6; K.K.S., 31/8a-1; K.K.S., 31/10a-1; K.K.S., 31/10b-4.

Sicilde, ölen unvan sahibi kişilerin teçhiz ve tekfin işlemleri için ayrılan miktarlar da sıradan vatandaşa göre meblağ olarak farklılık arz etmektedir. Örneğin tereke kayıtları içinde en çok mal varlığına sahip olan el-Hac Derviş'in teçhiz ve tekfini için vasiyet ettiği miktar 3.000 sim iken,¹⁵⁶ Süleyman isimli şahsın teçhiz ve tekfini için ayrılan miktar 180 simdir.¹⁵⁷ Kadınlardan eşi Çelebi olan Necabetlü hanımın teçhiz ve tekfinine ayrılan miktar 2.260 sim iken,¹⁵⁸ Ümmügülsüm'ün terekesinde bunun için ayrılan miktar 525 simdir.¹⁵⁹

Sicilde borçlu olarak vefat eden kimselerin borçlarının ödenmesi için terekelerindeki mal ve servetlerinin bir kısmının bunun için ayrıldığı görülmektedir. Örneğin Gazikermen Kalesi Savaşı'nda vefat eden Hüseyin Beşe'nin azatlısı Nalçacı Mustafa'nın metrukâtı teftiş olunduktan sonra Yafoda ve İsak isimli Yahudilere olan borcu ortaya çıkmıştır. Bu kişinin metrukâtından resm-i kâdı için ayrılan payın ardından geri kalan 42 esedi kuruş 55 akçe Yahudilerin hakkı olarak el-Hac Yahya isimli şahsa emanet verilerek alacaklıların ilgili miktarı alması sağlanmıştır.¹⁶⁰ Aynı olarak ödenen borçlara ise şehit Abdiş'in terekesinde rastlamaktayız. İki adet cevherdar tüfenk, eğer, levazım, Bursa kuşağı ve mukaddem kuşak olarak belirtilen Abdiş'in eşyalarıdır ve borç, misli eşya olarak ilgili kişilere ödenmiştir.¹⁶¹

Beri taraftan Gözleve'ye ait tereke kayıtlarında genellikle her bir malın üzerine kimin hissesine düştüğü belirtilmiştir.¹⁶² Bu durum Zübeyde Güneş Yağcı'ya göre Kırım terekelerinin ayırt edici bir özelliğidir.¹⁶³ Vasiyet, deyn, mehir ve hibe olarak verilen mallar da aynı şekilde üzerine yazılarak kaydedilmiştir.¹⁶⁴

Gözleveli kadınlar da miras paylaşımında mahkemeden yararlanmışlardır. İslam hukukunda Müslüman kadınlar ölen kimseye olan akrabalığı ölçüsünde kendilerine düşen payı alabilmektedir. Ayrıca kocalarının ölmesi halinde kadınların eşlerinin terekelerinden mehirlerini talep etmeleriyle mal ve mülk sahibi olabilmektedirler. Örneğin 1107 senesinde

¹⁵⁶ K.K.S., 31/31b-4.

¹⁵⁷ K.K.S., 31/74a-6.

¹⁵⁸ K.K.S., 31/15a-3.

¹⁵⁹ K.K.S., 31/17a-5.

¹⁶⁰ K.K.S., 31/49b-2.

¹⁶¹ K.K.S., 31/65a-4.

¹⁶² K.K.S., 31/2b-1; K.K.S., 31/5b-4; K.K.S., 31/9b-3; K.K.S., 31/13b-4; K.K.S., 31/16a-2; K.K.S., 31/57b-3; K.K.S., 31/58b-3; K.K.S., 31/76a-2.

¹⁶³ Yağcı, "Kırım Tereke Defterleri Üzerine Mülâhazalar", s.29.

¹⁶⁴ 1107 senesinde vefat eden Halil'in hanımına mehir olarak verdiği eşya ve gayrimenkuller dâr-ı ma'lûmü'l-hudûd, alaca kumaş döşek, beledi döşek, kalemi kilim olarak malların üzerine yazılarak belirtilmiştir K.K.S., 31/2b-1; Beri taraftan vefat eden Kerime'nin çopar sığır, buzağılı çopar sığır, dana, çöyün kazan ve ocağının hibe edildiği terekede kayıt altına alınmıştır. K.K.S., 31/60a-1. Diğer kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/26a-3; K.K.S., 31/65a-4.

vefat eden Halil'in hanımına mehir olarak verdiği eşya ve gayrimenkuller dâr-ı ma'lûmü'l-hudûd, alaca kumaş döşek, beledi döşek, kalemi kilim olarak belirtilmiştir. Terekede geriye kalan mal ve para ise borçlar ödendikten sonra mûris Halil'in hanımı,4 kızı ve annesi arasında paylaştırılmıştır.¹⁶⁵

Sicilde ailelerin gayrimenkul eşyalarının varlığı terekelere yansımıştır. Ev, arsa, bağ, bahçe, çiftlik, dükkân ve oda ismi geçen gayrimenkullerdendir ve bunlar terekede yer alan diğer eşyalara göre değer itibariyle büyük bir yekûn tutmaktadır. Ayrıca erkeklerin terekeleri kadınlarınkine kıyasla sayıca da çok olmalarından dolayı daha çok çeşitlilik göstermektedir. Örneğin kadınların terekelerinden farklı olarak erkek terekelerinde iş ile alakalı eşyalar,¹⁶⁶silahlar¹⁶⁷ yer alırken, kadınlarınkinde ise ev, ziynet ve süs eşyalarının ön plana çıktığı görülmektedir.¹⁶⁸ Yine ailelerden bazılarının köle sahibi oldukları anlaşılmaktadır.¹⁶⁹ Terekeler şehrin maddi kültürünü oluşturan unsurları tespit açısından da önemli bir kaynaktır. Giyim, süs ve ev eşyaları, kitaplar gibi maddi kültür öğeleri tezimizin “Şehrin Maddi Kültürünü Oluşturan Unsurlar” başlığı altında ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

1.3. Vekâlet ve Vasiyet

Sözlükte birine güvenmek ve bir işi güvenilir birine bırakmak anlamındaki *vekl* kökünden türeyen vekâlet, terim olarak bir kimsenin birine kendi adına hukuki işlem yapma yetkisi vermesini ve bu yetkiyi ifade eder.¹⁷⁰ Gözleve sicilinde vekâlet ve vasi tayini ile ilgili olarak toplam 35 kayıt mevcut olup bunlar toplam kaydın % 5'ini oluşturmaktadır. Vekâlet kayıtlarının çoğunda vekilliğin mahkemece onaylamasını ihtiva eden ikrar ve tasdik için vekâlet davaları yer almaktadır.¹⁷¹ Buna ek olarak vekâlet hususunda Müslümanların¹⁷² ve gayrimüslimlerin birbirlerine¹⁷³, erkeklerin kendi aralarında¹⁷⁴ ve kadınlara vekâleti¹⁷⁵ şeklindeki kayıtlar da mevcuttur. Sicilde vekâleti veren kişinin vekâleti hangi iş için verdiğine

¹⁶⁵ K.K.S., 31/2b-1.

¹⁶⁶ el-Hâc Derviş'in terekesinde çöküç, havan, bıçkı, kazma, balta gibi iş aletleri vardır. K.K.S., 31/31b-4. Yine vefat eden Rüstem'in terekesinde keski, balta, çanak, çapa, varil gibi iş aletleri mevcuttur. K.K.S., 31/26b-4.

¹⁶⁷ K.K.S., 31/26b-4; K.K.S., 31/65a-4; K.K.S., 31/13a-3.

¹⁶⁸ K.K.S., 31/8a-1; K.K.S., 31/13b-4.

¹⁶⁹ K.K.S., 31/10b-4; K.K.S., 31/15a-3; K.K.S., 31/31a-1.

¹⁷⁰ Bilal Aybakan, "Vekâlet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 43/1.

¹⁷¹ K.K.S., 31/22a-1; K.K.S., 31/30b-2; K.K.S., 31/30b-3.

¹⁷² K.K.S., 31/57a-1.

¹⁷³ K.K.S., 31/18b-1; K.K.S., 31/19b-1; K.K.S., 31/41a-4.

¹⁷⁴ K.K.S., 31/19b-1.

¹⁷⁵ Abdurrahman Ağa'nın yedinde olan Şaban ve hanımı Esmâ'nın cariyesini izinsiz olarak satması üzerine, Şaban ve Esmâ'nın oğlu Veliş'in, anne ve babasının vekili olarak bu haksız satışın iptalini istemektedir. K.K.S., 31/57a-1.

K.K.S., 31/69b-2.

dair bilgiler birkaç kayıtle sınırlıdır. Bunlardan biri el-Hac Mehmed'in kızı Emine'nin el-Hac İbrahim ile gerçekleşecek nikâhında Hüseyin Beşe'nin vekil tayin edilmesidir.¹⁷⁶

Bitiştirmek, bağlamak; önermek anlamlarındaki vasiyet ise kişinin, malını ölüm sonrasına bağlayarak bir şahsa veya hayır cihetine teberru yoluyla temlik etmesini ifade eder.¹⁷⁷ Aşağıdaki örnekte vasiyetini veren kişi vasiyeti kime ve hangi iş için verdiğini açıkça belirttiği görülmektedir.

*“Oldur ki fahru’l-a’yân Hamid Efendi mahfil-i kazâda binefsihî hâzır olub Ayşe nâm hâtun beni vâsiyy-i muhtâr itdi idi hâlâ vefât itmemiştir suâl olunub sicil-i mahfûz kayd murâdımdır didikde gıbbe’s-suâl ve l-istişhâd Osman müezzîn ve Toktamış nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi’t-taleb kayd şud. Ve dahi teşhiz ve tekfinine on beş esedî gurus vasiyet itmiştir didükde mezbûrân şehâdetleriyle subûtu bi’t-taleb kayd şud.”*¹⁷⁸

Sicilde yer alan özellikle tereke kayıtlarında vasiyet edilen malların neler olduğuna dair bilgilere de ulaşılmaktadır. Köhne silecek, köhne dülbent, boğça, neftî kaftan, köhne zıibun, gümüş kuşak, kutni kaftan, kırmızı kürk, siyah kaftan, tencere, yorgan, buzağı vasiyet edilen mal ve eşyalardandır.¹⁷⁹ Bunun dışında belli miktarda paraların da vasiyet edildiğine dair örnekler mevcuttur.¹⁸⁰ Örneğin Ayşe hatun vasisi Hamid Efendi'ye teşhiz ve tekfini için on beş esedi kuruş vasiyet etmiştir.¹⁸¹

1.4. Kölelik

Köle sözlükte “Savaşta tutsak alınan, yabancı ülkelere zorla kaçırılıp özgürlükten yoksun bırakılan veya başkasından satın alınan kimse, kul, esir”¹⁸² olarak tanımlanmaktadır. Kadın köleler de bir esir çeşidi olup cariyeler olarak adlandırılmaktadır. Sicilde tereke dökümleri ve bazı hüccetlerde olmak üzere köle ve cariyelerle ilgili kayıtlar mevcut olup daha çok sahibi Müslüman olan Rus asıllı cariyelerle ilgili kayıtlar ön plana çıkmaktadır. Bu durum toplumun meylinin köleden ziyade cariyeye yöneldiğini göstermektedir. Bunların toplam sayısı 30 olup toplam kayıtların %4’ünü oluşturmaktadır. Bu bölümde köleliğin sosyal

¹⁷⁶ K.K.S., 31/22a-2.

¹⁷⁷ Abdüsselam Arı, "Vasiyet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 1989. 42/552.

¹⁷⁸ K.K.S., 31/65a-2.

¹⁷⁹ K.K.S., 31/26a-3; K.K.S., 31/64a-1.

¹⁸⁰ K.K.S., 31/53b-1.

¹⁸¹ K.K.S., 31/65a-2.

¹⁸² “Köle”, *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*, (Erişim 25.02.2021). <https://sozluk.gov.tr/>

boyutları üzerinde durulacaktır. Tezimizin üçüncü kısmını teşkil eden “Gözleve’de Ekonomik Yapı” isimli bölümde ise köleliğin mali boyutu değerlendirilecektir.

Bilindiği üzere XVI. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı devletinde köle ihtiyacı Kırım’dan karşılanmaya başlanmıştır.¹⁸³ Bu süreçte hanlığın gayrimüslim komşu devletlere olan yakınlığının etkisi ile Osmanlı Devleti’nin desteğiyle köle ticareti, Kırım ekonomisinin en önemli unsurlarından biri haline gelmiştir. Yapılan akınlar her kesimden erkek, kadın, yaşlı, genç ve çocukların köle olarak alınabilmesine olanak sağlamıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki Osmanlı’da köleler bir üretim gücü olarak değil orta sınıf ailelerde dahi olan konak hizmetlisi şeklinde kullanılmıştır.¹⁸⁴

Sicilde kölelerin cinsiyeti yanında fiziki yapısı ve yaşı sebebiyle farklı sıfatlarla anıldığı görülmektedir. Söz konusu kayıtlarda *köle, kazak, gulam, kul, abd, memlûk, abd-imemlûk, cariyeye, düge* ifadeleri yer almaktadır. Bunlardan *abd, kazak, gulam* ergenlik dönemindeki erkekler, *cariye* kadınlar, *doğma* cinsiyet fark etmeksizin çocuk köleler, *düge* ise evlenme çağı gelmiş kız çocukları için kullanılmıştır.¹⁸⁵ Kayıtlarda sırasıyla kölenin hangi milletten olduğu, ismi, hangi tür köle ismine sahip olduğu ve fiziki özellikleri verilmiştir. Aşağıdaki tabloda sicilde yer alan köleler ve eşkâlleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Tablo 1: Sicilde Yer Alan Köleler ve Sahipleri

Köle Sahibi	Köle ve Eşkâli	Milliyeti	Varak
Dehhâni el-Hac Hasan	kara gözlü ve kara kaşlı ve siyah bıyıklı düz burunlu Mustafa	Rus	[18a-4]
Amasyalı el-Hâc Ahmed b. İsmet	sarı çehrelî ve gök gözlü uzun burunlu Hüseyin	Rus	[28b-4]
Ramazan Gazi	orta boylu gök gözlü ... burunlu sarışın Aişe	Rus	[30a-1]
Şaban ve Calise	ela gözlü ve sivri burunlu ve sarı nişanlı doğma cariyeye	-	[57a-1]
Vefat eden Sacide hatun	uzun boylu koyun gözlü ... burunlu buğday tenli ... Devlet nâm Rukiyye bâliga	Rus	[69b-1]
İsak yahûdi	gök gözlü uzun burunlu sarı şanlı İvan nâm kazak	Rus	[78a-1]
Yamanyol şeyhi Abdullah	ala gözlü kerteles burunlu ve ... yüzlü Gülbeyaz nâm düge	-	[70a-2]

¹⁸³ Yücel Öztürk, “XIII. ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz Ticareti”, *Türk Dünyası Araştırmaları* 97, (1995), s.131.

¹⁸⁴ İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2016), s.126.

¹⁸⁵ Fırat Yaşa, “Kırım Hanlığı’nda Köleliğin Sosyal ve Mali Boyutları”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13/3, (2014), s.659.

Efendi kızı Şerife			
-----------------------	--	--	--

1.4.1. Kölelerin Azat Edilmesi

Gözleve mahkemesinde köle ve cariyelerin azadı konusuyla ilgili toplam 5 kayıt vardır.¹⁸⁶ Bu konunun dini ve duygusal sebeplerle ve buna uygun usuller çerçevesinde işlendiği söylenebilir. Sicilde bu usullerden “*ıtk*” yani gönüllü azat etme usulü ile ilgili kayıtlar bunlar arasındadır. Aşağıdaki örnekte Amasyalı Ahmet’in Rus asıllı Hüseyin isimli kölesini Allah’ın rızasını kazanmak için azat ettiği mahkeme huzurunda kayıt altına alınmıştır. Kayıta Rus asıllı olan kölenin Müslüman olup ismini değiştirmesi ayrıca dikkat çekmektedir.

*“Oldur ki Amasyalı el-Hâc Ahmed b. İsmet nâm kimesne mahfil-i kazâda sarı çehreli ve gök gözlü uzun burunlu Rus asıllı müsellemlü’l-mille Hüseyin nâm abd-i memlûkü mahzarında takrîr-i güftâr idüib işbu abd-i memlûküm olan Hüseyin nâm kulumu rızâullah ibtigâi’l-mirzâtullah i’tâk idüib sâir ahrâra ilhâk eyledim ba’de’l-yevm ve’l-i’tâkdan gayri üzerinde bir şeyimkalmadı didükde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l tasdikü’l mûteber ‘ıtkıyla ilzâmı bi’t taleb kayd şud.”*¹⁸⁷

Köle ve cariyelerin azat edilmesi ile ilgili olan hürriyet davaları da mahkemeye yansıyan konular arasındadır. Gözleve’de köle ve cariyelerin hür olduktan sonra bir başkası tarafından satılması, onların mahkemeye başvurmasına sebep olmuştur. Örneğin, Sacide Hanım vefat etmeden önce cariyesini azat etmiş fakat cariyeye itknamesi¹⁸⁸ verilmemiştir. Cariye Rukiyye bu sebeple mahkemeye şahitlerce gelip itknamesinin verilmesini talep etmiştir.¹⁸⁹ Bir başka örnekte hür olduğunu iddia eden bakire Melikhan, Ahmet isimli birine satılması üzerine ve hür olduğunun doğruluğunu tasdik için şahitlerle mahkemeye gelmiştir.¹⁹⁰ Bu örneklerle kölelerin hür olduğu kanıtlanmış ve köle satışları kadı tarafından iptal edilmiştir. Kayıtlar hanlık mahkemesinde kölenin dahi hakkını mahkeme huzurunda arayabildiğini göstermesi açısından önemlidir.

¹⁸⁶ K.K.S., 31/6b-5; K.K.S., 31/18a-4; K.K.S., 31/28b-4; K.K.S., 31/30a-1; K.K.S., 31/69b-1.

¹⁸⁷ K.K.S., 31/28b-4. Azat edilen kölelerle ilgili diğer kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/18a-4; K.K.S., 31/30a-1; K.K.S., 31/69b-1.

¹⁸⁸ Gönüllü azat edilmiş kölelerin azat edildiğini gösterir belgeye “*Itkname*” denmektedir. Mehmet Âkif Aydın, Muhammed Hamîdullah, “Köle”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 26/246.

¹⁸⁹ K.K.S., 31/69b-1.

¹⁹⁰ K.K.S., 31/6b-5.

1.4.2. Kölelerin Miras Bırakılması

Kölelerin miras bırakılması ile ilgili Gözleve sicilinde toplam üç kayıt yer almaktadır.¹⁹¹ Bunlar 1500 sim, 9.900 sim, 5.000 sim ve kızı ile birlikte 20.000 simlik değer biçilen cariyelerdir.¹⁹²

1.4.3. Kölelik ve Suçlar

Sicilde köle ve cariyelerin doğrudan ve dolaylı olarak suçlara karıştığını gösteren toplam 11 kayıt mevcuttur. Bu suçlar firar, darp ve hırsızlık konuları dâhilindedir. Örneğin cariyenin dövülmesi¹⁹³, cariyenin başına taş atılıp yaralanması¹⁹⁴ kayıtlar arasındadır. Bir başka örnek Şerife hatun dügesini¹⁹⁵ kaybetmiş ve bir zaman sonra başka birinin mülkünde bularak konuyu mahkemeye taşımıştır. Udûlden kimselerin şahitlikleriyle dügenin Şerife hatuna ait olduğu kadı tarafından onaylanarak sahibine teslim kararı çıkmıştır.¹⁹⁶

Gözleve mahkemesinde asayişle ilgili olarak yansıyan konulardan biri de köle ve cariyelerin firar etmeleridir. Bunlar 18 adet kölenin firarına ilişkindir.¹⁹⁷ Bu kayıtlarda firar eden köleler bir süre sonra başka birisinin elinde bulunmuştur. 8 Ramazan 1107 tarihli İsak Yahudi'nin İvan isimli kazağı firar etmiş, Bektaş isimli bir kimse tarafından yakalanmıştır. Kazağın günlük dörder akçe nafaka ile emanet olarak Bektaş'ta tutulduğu kayıt altına alınmıştır.¹⁹⁸ Bir başka kayıтта Kerş(Kerç) tuzlasından bir kayık alarak Gözleve İskelesi'ne geçmeyi başaran 14 kazak, Emin Mehmed Ağa tarafından yakalanmıştır. Günlüğü her biri için onar sim olacak şekilde kadı tarafından nafaka miktarı belirlenmiş ve toplam 150 akçe kölelerin efendileri tarafından Emin Mehmed Ağa'ya ödenmiştir.¹⁹⁹

¹⁹¹ K.K.S., 31/10b-4; K.K.S., 31/15a-3; K.K.S., 31/31a-1.

¹⁹² K.K.S., 31/31a-1, K.K.S., 31/10b-4.

¹⁹³ K.K.S., 31/ 46a-1.

¹⁹⁴ K.K.S., 31/ 11b-3.

¹⁹⁵ Düge köle sıfatlarından olup bekar genç kızlar için kullanılmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Özdem, *Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat 17. Yüzyıl Sonlarından 18. Yüzyıl Ortalarına Kadar*, s.81.

¹⁹⁶ K.K.S., 31/70a-2.

¹⁹⁷ K.K.S., 31/12a-1; K.K.S., 31/15b-1; K.K.S., 31/67b-2; K.K.S., 31/78a-1.

¹⁹⁸ K.K.S., 31/78a-1.

¹⁹⁹ K.K.S., 31/15b-1.

1.5. Asayiş

Gözleve defterinde yaralama, darp, cinayet, hırsızlık, gasp, zina iftirası, livâta küfür²⁰⁰ gibi toplumda düzen ve asayiş bozan suçlara ilişkin toplam 64 adet kayıt olup bunlar toplam kaydın % 9'unu oluşturmaktadır. Asayiş konu edinen davalar Müslüman-Gayrimüslim arasında yaşandığı gibi Müslümanlar ve Gayrimüslimlerin kendi aralarında da oluşmuştur.

Hanlık mahkemelerinde asayiş davalarında mağdur kişi davacı olarak mahkemeye başvurup hakkını talep edebilmiştir. Fakat bu durumlarda davacıdan ilgili delilleri mahkemeye sunması istenmiştir. Davalının suçu kabul etmemesi halinde ise bu kişiye yemin ettirilmekte ve davalının yemin etmesi ile dava geçersiz sayılmaktadır. Aşağıdaki örnek el-Hâc Seydi'nin koyun ve kuzu sürüsünün çobanı Divangeldi tarafından tamamının teslim edilmemesi üzerine el-Hac Seydi'nin hakkını talep davasıdır. Mahkemede davacının iddiasını tespit edememesiyle davalıya yemin teklifi sunulmuş ve o da yemin ettiği için davalının beraatıyla mahkeme sonuçlanmıştır.

“Oldur ki el-Hâc Seydi nâm kimesne mahfil-i kazâda Divangeldi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr çobana yüz elli altı ... baş koyun ve doksan kuzu ra'ıyyete virdim benim koyunum ve kuzum hesâbın suâl iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr çoban cevâba mütesaddî olub ben mezbûr koyunları ve kuzuları aldım ve lâkin koyunlarından seksen iki ana baş oldu ve altmış sekiz kuzu öldü bakisini yedine teslim eyledim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hacı Seydi bana mikdârı mezbûra teslim eylemiştir ve lâkin işbu çoban benim koyunuma hıyânet itmiştir didükde istihlâf olundukda hulf billâhi'l-a'le'l-a'lâ idüb halâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.”²⁰¹

Darp konusu sicile yansıyan bir asayiş konusudur. Kişinin bir başkasına güç kullanarak zarar vermesi darp olarak isimlendirilmektedir. Darp sonucu ölen yahut yaralananlar olabilmektedir. Darbın şiddetinin de genellikle suça aracı olan taş, sopa, değnek yahut bıçak, nacak, kılıç, silah gibi aletlerle değiştiğini görmekteyiz. Kimi zaman darp ve şiddetin kişiye değil mal ve hayvanlara yapıldığı kayıtlarda görülmektedir. Gözleve mahkemesini meşgul eden suçlar genellikle ölümle sonuçlanmayan, fiziksel şiddet içeren yaralamalar şeklindedir. Örneğin, Yahudiler arasında geçen darpla ilgili davanın sebebi

²⁰⁰ Bu tür kayıtlarda mağdurun ifadesi olarak “şetm” ya da “şetm-i galîz” ifadeleri kullanılmıştır. Daha fazla bilgi için bkz. Mehmet Salih Erkek, “Osmanlı Toplumunda Bir Psikolojik Şiddet ve Mahremiyete Saldırı Aracı Olarak Küfür, *Tarih Okulu Dergisi(TOD)* 28, (2016), s.231.

²⁰¹ K.K.S., 31/54b-1.

tarafından birinin diğerine bir başkasının karısının ırzına geçtiğine dair söz söylemesi olmuştur.²⁰²

Darp konusu ile ilgili davalardan birinde ise Gözleveli Mehmed isimli bir kişi Dizdar Ahmed Han Ağa'nın kendisini dövmesi üzerine şikâyetle bulunmuştur. Dizdar Ahmed Han Ağa ise memleket ayanının bilgisi ile Gözleve Ak Molla Kapısı Haric-i Hisar'da mevcut olan çöplüğün kaldırılması için tüm halkın çalıştığı halde şikâyet eden şahsın bozahanede âlem yaparak bu işten kaçtığı gerekçesi ile ona bir değnek vurması üzerinedir.²⁰³

Gözleve'de kadın, çocuk ve kölelerin de darp sonucu mahkemeye başvurduklarını görmekteyiz.²⁰⁴ Aşağıdaki örnekte Esmâ hatunun kızıyla birlikte eşi Mustafa tarafından şiddetli bir şekilde dövülmesi Esmâ hatunun babası İbrahim Odabaşı tarafından mahkemeye taşınmış, Mustafa namaz kılmadıkları gerekçesiyle eşi ile kızını dövdüğünü ifade etmiş ve mahkeme Mustafa'nın ta'zir cezası alması ile sonuçlanmıştır.

*“Oldur ki Esmâ nâm hâtun tarafından Yahya Çelebi ve Kösebaşı nâm kimesne şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle babası İbrahim Odabaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûre hâtun zevci Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim kızım ve müvekkillerimi darb-ı şedîd ile darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub namaz kılmadığı için mezbûre avratımı darb eyledim deyu ikrâr eyledükde ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.”*²⁰⁵

Gözleve siciline yansıyan kayıp ve buluntu mallarla ilgili kayıt 10 adettir ve bunlar asayişle ilgilidir.²⁰⁶ Zira bunlar genellikle hırsızlık suçları ile bağlantılıdır. Kırım'da baytal, alaşa, ciran, doru ve boz gibi çeşitli özellik ve isimlerle anılan atlar, Tatarlar için bozkır hayatının vazgeçilmez bir parçası olması sebebiyle atların çalınarak üçüncü bir şahsa satılmasına dair hırsızlıkların yaşandığına dair örnekler mevcuttur. Tatarlar arasında yaygın olan hayvanların damgalanması²⁰⁷ âdeti ise bununla ilgili açılan davalarda kendini

²⁰² K.K.S., 31/24a-8.

²⁰³ Kayıta “cemiyet etmek” âlem yapmak anlamında kullanılmıştır. K.K.S., 31/17b-2.

²⁰⁴ K.K.S., 31/7b-4.

²⁰⁵ K.K.S., 31/16b-5.

²⁰⁶ Gözleve sicilinde hırsızlık vakalarında “sirkat” ve “uğurlamak” gibi ifadeler kullanılmıştır. Bu kayıtlar için bkz. K.K.S., 31/6b-6; K.K.S., 31/9a-2; K.K.S., 31/12a-3; K.K.S., 31/19b-10; K.K.S., 31/50b-4; K.K.S., 31/70a-2; K.K.S., 31/70b-2; K.K.S., 31/75b-1; K.K.S., 31/75b-2.

²⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Osman Akçokraklı, “Kırım Tatar Damgaları”, *Emel* 135, (1983), s.159.

göstermektedir.²⁰⁸ Nitekim hayvan sahipleri damgalanan bu hayvanlarını bir süre sonra bularak konuyu mahkemeye taşımakta ve olayın şahitlerce de desteklenmesi sonucu mallar sahiplerine geri verilmekteydi.

Hayvan cinayetleri de mahkemeye yansıyan konular arasındadır. Örneğin Taymas Mirza'nın çobanı tarafından eşeğini helak etmesine ilişkin davada, çobanın durumu inkârı ve davacının iddiasını destekleyen şahitler olmaması sebebiyle mahkemede çobanın beraatına karar verilmiştir.²⁰⁹

Mahkemeye yansıyan suçlardan biri de *livâtadır*. Lût kavminin adından gelen livâta, erkekler arasındaki cinsel ilişkiyi ifade eder. Yine benzer bir suç olan zina iftirası da kayıtlarda yer almaktadır.²¹⁰ Aziz b. Tukalı'nın oğlu Ali Can'ı İbrahim b. Mehmed ve Şakir b. Yusuf isimli kişilerce livâta edilmesi babası tarafından mahkemeye taşınmış ve üç kişinin bu olaya şahitlik ettiği davada İbrahim ta'zir suçuyla yargılanmıştır. İlerleyen zamanlarda olay mahkemeye tekrar taşınmış ve İbrahim b. Mehmet bu suçu işlediğini itiraf etmiş ve ta'zir²¹¹ suçu ile yargılanmıştır.²¹² Bir başka kayıta Ali ve Halil isimli şahıslar Emir Mustafa Çelebi'yi sokak ortasında dövüp, çuhasını ve içinde para olan cüzdanını almıştır. Ali ve Halil'e mahkemede söz hakkı tanınınca kendilerine yattıkları odada Emir Mustafa'nın cinsel ilişkide bulunmak istemesi üzerine onlar da çuha ve cüzdanını aldıklarını söylemişlerdir. Mahkeme Emir Mustafa'ya mallarının teslim edilmesi üzerine karar vermiştir.²¹³

1.6. Şehrin Maddi Kültürünü Oluşturan Unsurlar

Gözleve sicilinde toplam kayıtların %8'ini teşkil eden, maddi kültür hakkında bilgi edinebileceğimiz 62 tereke mevcuttur. Şehirde yaşayan insanların yaşam standardı hakkında bilgiler sunan bu terekeler ayrıca yer alan şeylerin değeri, yeni ve eski oluşu, büyüklüğü, cinsi ve miktarı hakkında da bize bilgi sağlaması bakımından maddi kültürü anlamaya olanak sağlamıştır.²¹⁴ Giyim, süs ve ev eşyaları, kişilere özel kitaplar, müzik aletleri ve silahlar maddi kültür bağlamında bu bölümde değinilecek hususlardır. Ayrıca sicildeki terekelerin büyük

²⁰⁸ Sözü edilen atlar *yaşlu*, *çay*, *alaca*, *bâliğa*, *cebi* ve *bağı* damgalı olarak geçmektedir.

²⁰⁹ K.K.S., 31/11b-2.

²¹⁰ K.K.S., 31/24a-8.

²¹¹ Ta'zir; had ve kısas cezaları dışında kalan, hakkında ayet ve hadis bulunmayan ve verilecek cezanın yöneticinin yahut hâkimin takdirine bırakılan ceza türüdür. Ceza işlenen suçun mahiyetine göre belirlenir. Ayrıntılı bilgi için bkz. İlhan Akbulut, "İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 52/1, (2003), s.167-168; Tuncay Başoğlu, "Ta'zir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 40/198.

²¹² K.K.S., 31/36b-1; K.K.S., 31/38a-1.

²¹³ K.K.S., 31/25a-6.

²¹⁴ Tahsin Özcan, "Muhallefât", 30/406.

çoğunluğunun Müslümanlara ait olması yapılan değerlendirmelerde kendini göstermiş olup gayrimüslimlere ait değerlendirmeleri sınırlı olarak ele almamıza sebep olmuştur.²¹⁵

1.6.1. Giyim, Süs ve Ev Eşyaları

1.6.1.1. Giyim

Gözleve sicilinde erkeklere oranla kadın terekelerinde kıyafetler genel olarak daha fazla yer tutmaktadır. Giyim eşyalarını başlık, iç kıyafet, dış kıyafet ve ayakkabı olarak tasnif edebilmekteyiz. Çeşitli renk ve işlemelerle Müslüman kadınların başlarını örtmek için kullandıkları dülbent, mahrama, şal ve çember²¹⁶ gibi başörtüleri yanında erkeklerin tercih ettiği sarık, kavuk, fes ve kalpaklar başa giyilen kıyafetler arasındadır.²¹⁷

Don, zıbun ve gömlek ise iç kıyafetler arasındadır. Basma, miski, sandali, dıray, köhne, alaca ve nefli zıbunlar ile keten, münakkaş, kürk ve hamam gömlekler gibi kıyafetlerin çeşit ve özellikleri sicile yansımıştır. Dış kıyafetlerden ise kaftan²¹⁸, kebe, şalvar/çakşır, çimtiyan²¹⁹, kürk, yağmurluk, entari ve fistan yer almaktadır.²²⁰ Yine gömlek de dış kıyafet olarak kadın ve erkekler tarafından tercih edilmektedir.

Kırım toplumunda yaygın olan kürk kullanımı Gözleve’de de kendini göstermektedir. Şehirde incelenen dönemde biri Müslüman²²¹ ve biri gayrimüslim²²² olan kürkçülerin yaşadığını tespit edebilmekteyiz. Kürklerin ürünün cinsi, kalitesi ve işçiliğine göre fiyatlarında farklılıklar mevcut olup genel itibarıyla diğer kıyafetlerden yüksek fiyatlı olsa da kendi içinde değerlendirildiğinde fiyatları düşüktür. Beri taraftan bir kürkün fiyatı ile bir

²¹⁵ Sicilde gayrimüslimlere ait yalnızca 6 tereke mevcuttur.

²¹⁶ K.K.S., 31/59a-2; K.K.S., 31/8a-1; K.K.S., 31/16a-2.

²¹⁷ K.K.S., 31/3b-1, K.K.S., 31/9b-3, K.K.S., 31/12b-4, K.K.S., 31/41a-6, K.K.S., 31/52b-1, K.K.S., 31/53b-1; K.K.S., 31/77a-2.

²¹⁸ Kaftanlar “*bogasi kaftan*”, “*hatayi kaftan*” ve “*kutni kaftan*” olarak imal edildiği malzemeye göre anılmaktadır. Molla eşi Hüsnâ hanıma ait olan 1.000 sim değerindeki “*suretli hare kaftan*” biçilmiş değeri ile sicile yansıyan dikkat çekici örneklerden biridir. Beri taraftan 20 sim değerinde köhne bir kaftan da sicilde yer etmiştir. K.K.S., 31/76a-2; K.K.S., 31/73a-1.

²¹⁹ Sicilde “çimtiyan” olarak geçmektedir.

²²⁰ Osmanlı Devleti’nin genelinde olduğu gibi Kırım Hanlığı’na bağlı Gözleve’de de erkek kıyafeti sırasıyla üst üste giyilen don, çakşır/şalvar, gömlek, entari/dolama, kaftan, kürk ve başlıktan oluşmaktadır. Kumaşın kalitesi ve çeşitliliğine göre zengin fakir ayrımı yapılabilir. Yine kadınların da giyim kuşamında en önemli öğeler şalvar, çakşır, gömlek, entari, gömlek, kaftan ve kürktür. Konu ile ilgili ayrıca bkz. Betül İpşirli Argıt, “Osmanlı İstanbulunda Giyim Kuşam” *Antik Çağ’dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, IV, (İstanbul, İBB Kültür A.Ş. Yayınları, 2015), s.231-240.

²²¹ K.K.S., 31/27a-3.

²²² K.K.S., 31/44b-6.

kölenin yahut evin fiyatına yakın olduğunu gösterecek örnekler mevcuttur.²²³ Örneğin vefat eden Hüsna hanımın terekesinde eşine verilmek üzere “yeşil samur hare kürk”e 2.500 simlik değer biçilmiştir.²²⁴ Yine Hüsna hanıma ait olan “suretli hare kürk” de 2.000 sim olup yüksek değere sahiptir.²²⁵

Bölge halkı tarafından kürkler çuka, atlas, kadife, bogasi gibi kumaşlarla işlenerek kullanılmıştır. Bunlar siyah, kırmızı, yeşil, mor, neftî ve mâi gibi çeşitli renklerde olup kurt, tilki, kuzu, alaşa, samur gibi hayvanların derilerinden imal edilmiştir.

Gözleveliler kemer, kuşak ve uçkur olarak adlandırılan bele bir sefer dolanarak elbiselerin sabit tutulmasını sağlayan aksesuarlar da kullanmışlardır. Para yahut yanlarında bulunan küçük eşyaları için kese ve cüzdan taşımışlardır. Pabuç, çizme ve mest ise ayakkabı çeşitleri arasındadır. Bununla birlikte gayrimüslimlerin bazı kıyafetleri Müslümanlarınki ile aynı türden olsa da²²⁶ bunlar kendi kimliklerini belli edecek tarzda renk ve kalitede elbiseler olduğu söylenebilir.²²⁷

1.6.1.2. Ziyet ve Süs Eşyaları

Kadın terekelerinde gayrimenkul, köle ve bazı kürk çeşitlerinden sonra kıymet itibariyle ziyet ve süs eşyaları ikinci sırada gelmektedir. Bunlar altın ve gümüşten imal edilen kuşak²²⁸, küpe, yüzük, bilezik, zincir, saat türlerinde ziyet ve takılardan oluşmaktadır. Ayrıca altın ve gümüş dışında inci, kolçak, saç bağı, boncuk, düğme, zülüflük gibi takı ve süs eşyaları da sicilde yer almaktadır. Erkek terekelerinde ise gümüş bıçak, gümüş saat, yüzük ve demir tarak gibi eşyalar mevcuttur.

1.6.1.3. Ev Tekstili

Ev tekstili ürünleri genel itibariyle erkeklere kıyasla kadın terekelerinde daha fazla yer tutmaktadır. Yastık, minder, yorgan, döşek, çarşaf, boğça, peşkir, makrame, keçe²²⁹, perde,

²²³ Vefat eden Şeyh Abdurrahman Efendi'nin 1.500 simlik cariyesi vardır. K.K.S., 31/10b-4; Canibeg Sofi'ye ait mütevazı bir ev 2.000 sim değerindedir. K.K.S., 31/9b-3.

²²⁴ Sicilde en fazla değere sahip olan kürktür. K.K.S., 31/76a-2.

²²⁵ K.K.S., 31/76a-2.

²²⁶ Örneğin gayrimüslim Sarıkız'ın terekesinde yer alan zıibun, cahşır ve kaftana diğer Müslüman terekelerinde de sıklıkla rastlanmaktadır. K.K.S., 31/64b-6 Bu konu ile ilgili ayrıca bkz. Argıt, “XIII. Yüzyılın İlk Yarısında Üsküdar'da Yaşayan Kadınların Maddî Durumları ve Gündelik Hayatları” s.418; Betül Argıt, “Clothing Habits, Regulations and Non-Muslims in the Ottoman Empire”, *Akademik Araştırmalar Dergisi* 24 (2005), s.169-180.

²²⁷ Argıt, “Osmanlı İstanbulunda Giyim Kuşam” s.241.

²²⁸ Gümüş kuşak en yaygın kuşak çeşididir.

²²⁹ Keçe evlerde sıklıkla kullanılan eşyalardan biridir. Bu durum şehirdeki Müslüman ve gayrimüslimler tarafından keçe ticareti yapılmasından da anlaşılmaktadır. K.K.S., 31/43b-5; K.K.S., 31/49a-2.

keten, silecek, havlu, çeşitli kumaşlar²³⁰ ile yere sermek için kullanılan kilim ve halı evlerde kullanılan tekstil eşyalarındandır. Bu eşyaların kendi içinde kadife, münakkaş, kılabledan, çatma, atlas gibi özellikleri ile zikredilenler, kalitenin yanı sıra zenginlik işaretlerindendir.²³¹ Örneğin bir kadın terekesinde çatma yorgan 1.000 sim değerinde iken²³² köhne bir yorgana 60 sim değer biçilmiştir.²³³ Bazı erkek terekelerinde dini yaşantı ile alakalı olarak seccadeler yer almaktadır.²³⁴

1.6.1.4. Tekstil Dışı Ev Eşyaları

Terekelerdeki tekstil dışı ev eşyaları değerlendirildiğinde zengin ve fakir fark etmeksizin bazılarında cinsiyete göre bir ayrım söz konusu iken bununla beraber bazı tekstil dışı ev eşyalarının kadınlardan çok erkek terekelerinde yer aldığı ve bu eşyaların daha çok meslekle ilgili olduğu görülmektedir. Örneğin sadece erkeklerin sahip olduğu eşyalar arasında tüfenk, fişeklik, sadak, tirkeş, seyf, çekmen, varil, kükürt, eğer, üzengi, kantar, havan, kazma, odun, şamdan, buhurdan, gassal ve kabir yer alırken her iki grupta mevcut olan eşyalar kılıç, bıçak, balta, kurşun, kamçı, sandık, çerşova, fener ve ibriktir. Sandık²³⁵ ise kadın ve erkek fark etmeksizin çeşitli eşya ve çeyizlerin saklandığı sıklıkla kullanılan eşyalardan biridir.

1.6.1.5. Mutfak Eşyaları

Gözleve halkının mutfakta kullandığı eşyalar arasında ocak, kazan, tencere, güğüm, sini, sahan, bakraç, ibrik, kapak, tas, lenger, leğen, kefkir, kepçe, tabak, kaşıklık, tabe, tepsi, maşrapa, fuçı, zenbil, şişe, tekne, kona, elek ve saçayak yer almaktadır. Bunlar arasında misafirlere yönelik fincan ve kahve ibriği gibi eşyalar mevcuttur. Ayrıca Kırım'ın yöresel yemeklerinden olan çi börek (şır börek)'in pişirilmesinde kullanılan çöyün kazan da sicile yansımıştır.²³⁶

²³⁰ Kastamonu'dan gelen kumaşlar gayrimüslim Bota'nın terekesinde mevcuttur. Buna ek olarak "hireşkâr" ve "sükkeri" olarak okunan ve kumaş olduğunu düşündüğümüz eşyalar da gayrimüslim terekelerinde mevcuttur. K.K.S., 31/21a-6; K.K.S., 31/55b-1.

²³¹ Argıt, "XIII. Yüzyılın İlk Yarisında Üsküdar'da Yaşayan Kadınların Maddî Durumları ve Gündelik Hayatları", s.418.

²³² K.K.S., 31/73b-1.

²³³ K.K.S., 31/77a-2.

²³⁴ Bu konu ile ilgili ayrıca bkz. Fatih Bozkurt, *Tereke Defterleri ve Osmanlı Maddî Kültüründe Değişim (1785-1875 İstanbul Örneği)*, (Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011), s.287-296.

²³⁵ Sandıklar terekelerde katar, kutni, sebt, kara, küçük, büyük, fener gibi özellikleri ile de zikredilmiştir. Örnek için bkz. K.K.S., 31/31b-4; K.K.S., 31/46b-2.

²³⁶ K.K.S., 31/60a-1; K.K.S., 31/60a-2; 60a-4. Konu ile ilgili ayrıca bkz. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/135-yillik-cig-borek-hikayesi-coven-kazan-ile-suruyor-1597003>, 06.04.2021.

1.7. Özel Eşyalar: Kitaplar ve Müzik Aletleri

Sicilde 3 tereke kaydında zengin ve fakir olması fark etmeksizin Müslüman kadın ve erkeklere ait kitapların olduğu görülmektedir.²³⁷ Bunlardan vefat eden Şeyh Abdurrahman Efendi'nin terekasında 32 kitap, ismi belirsiz Müslüman olan bir erkek şahısta 3 kitap ve eşi Çelebi olan Necabetlü hanımda 1 kitap mevcuttur. Kitap çeşitleri incelendiğinde tefsir, hadis, fıkıh gibi dini ilimlere ait olanlar çoğunluk iken sözlükler, fen ve sosyal bilimlere dair kitaplar da mevcuttur. Ayrıca tereke hazırlamak ekonomik bir işlem olması dolayısıyla bazı kitapların isim bilgisinin yerine biçilen değeri ve ne kitabı olduğuna dair küçük bir bilgi içererek kaydedildiğini saptanmıştır.²³⁸

Tablo 2: Sicilde Yer Alan Kitaplar ve Fiyatları

Sıra No	Kitap İsmi/Bilgisi	Değeri
1	Hâşiye-i kâdı	60 sim
2	Monla dilinde kitab	40 sim
3	Kısas-ı enbiyâ	?
4	Zâhîretü'r-riyâz (iki cilt)	200 sim
5	Tefsir	120 sim
6	İki cedîd Tefsîr-i Keşşâf	2.000 sim
7	Minyetü'musallî	20 sim
8	Tefsir ma'a hadis	80 sim
9	Müslim-Buhâri	100 sim
10	Bir kat' hadîs kitab	80 sim
11	Kitâb-ı bi'set	55 sim
12	Tıp Kitabı	150 sim
13	Ta'bîr...ciffiyye	40 sim
14	Muşamma ciltli büyük kitab	200 sim
15	Muhtasar	80 sim
16	Cevâhirü'l- fikh	150 sim
17	...riyâz (iki cilt)	80 sim
18	Kudûrî	60 sim
19	Kitâb-ı hey'et	55 sim
20	Lügat-ı mütevassıd	200 sim
21	Akâid	40 sim
22	Miškât	300 sim
23	İftitâh	30 sim
24	Tefsîr hâşiyesi	100 sim
25	Muhtasar-ı tıbbî	200 sim
26	Şerh-i şemsiyye	20 sim
27	Hadîs ve fıkıh	200 sim

²³⁷ K.K.S., 31/9b-1; K.K.S., 31/10b-4; K.K.S., 31/15a-3.

²³⁸ K.K.S., 31/10b-4.

28	Mes‘ud rûmî	50 sim
29	Hamâîl	10 sim
30	Avâmil-i kâfiyye	20 sim
31	Zarf ma‘a mecmûa‘	85 sim
32	Üç cilt mantık	100 sim
33	Kitâb-ı Bezzâziyye	3.500 sim
34	Evrak-ı perîşân birkaç pâre kitab	1.500 sim
35	Hülâsâ kitab bahâsı	2.500 sim
36	Kelamullah	400 sim

Gözleve sicilinde müzik aletleri hakkında bazı bilgilere de rastlanmıştır. Mesela şehit olan Abdiş’in eşine mehir olarak verilen iki adet 280 sim değerindeki kemanları mevcuttur.²³⁹ Bu örnek Gözleve’de müzik aletlerini çalabilen insanların varlığını ortaya koyması ile beraber mehir olarak bir müzik aletinin verildiğini göstermesi bakımından dikkat çekmektedir.

1.8. Silahlar

Gözleve sicilinde erkeklere ait tereke kayıtlarında tüfenk, silah, tabanca, ok, sehim, yay, kılıç, bıçak, balta gibi çeşitli silah türleri yer almaktadır. Tüfenk ve tabanca gibi ateşli silahların bölge halkınca kullanılışı maddi seviyeyi göstermesi açısından önemlidir. Örneğin şehid Abdiş’e ait olan “*cevherdâr tüfenk*” 2.000 sim değeriyle kayıtlarda dikkat çekmektedir.²⁴⁰

²³⁹ K.K.S., 31/65a-4.

²⁴⁰ K.K.S., 31/65a-4.

İKİNCİ BÖLÜM

GÖZLEVE'DE EKONOMİK YAPI

Gözleve sicilinden anlaşıldığı üzere 1696 yılında şehir halkının geçimi tarım, hayvancılık ve ticarete dayanmaktadır. Bunlar arasında ön plana çıkan ise ticarettir. Nitekim şehir tasvirinde pek çok dükkân, pazar, han gibi ticari mekânların ve esnaf gruplarının isminin geçmesi, borç ile alım-satımı konu edinen kayıtların diğer konulardaki kayıtlara göre sicilde büyük bir yekûnu oluşturması bunu desteklemektedir. Şehirde önde gelen ticaret unsurlarının köle, hayvan, gayrimenkul, tahıl, tütün ile tuz ticaretinin olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Anadolu ile ticari akışın Gözleve Limanı üzerinden sağlandığı görülmektedir. Zira bu limandan çeşitli malların sevkiyatı yapılmış ve şehre liman üzerinden ihtiyaca göre ürünler gelmiştir. Bu bölümde ilk olarak Gözleve halkının ekonomik ilişkileri bağlamında borç ve alım-satım konusu ele alınmış, ardından, alım-satımın gerçekleştiği ticari mekânlar, çeşitli esnaf grupları ve narh uygulaması üzerinde durulmuştur. Bir ödeme aracı olarak kullanılan para birimlerinin de neler olduğu belirtilmiş ve şehrin bilhassa ekonomik kalkınmasını desteklemeye yönelik oluşturulan vakıflar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca sicildeki tereke sayısının fazla olmasından istifade edilerek terekelere göre cinsiyet ve din bakımından servet dağılımı saptanmış, bölge halkının ekonomik durumu hakkında bazı yorumlar yapılmıştır.

2.1. Ekonomik İlişkiler

2.1.1. Borç

Borç yahut borç ilişkisi iki veya daha fazla kişi arasında birini diğerine veya her ikisini birbirine karşı bir edimde bulunmakla yükümlü kılan hukukî bağıdır.²⁴¹ Gözlevelilerin ekonomik ilişkileri bağlamında borcun önemli bir yeri vardır. Nitekim sicildeki toplam kayıtların %30'unu teşkil eden borç ilişkisine dair 290 kayıt mevcuttur.²⁴² Borç ilişkisi Müslüman ve gayrimüslim²⁴³ şehir sakinleri arasında yaşandığı gibi Müslüman ve gayrimüslimlerin kendi aralarında da²⁴⁴ oluşmuştur. Sicilde aile fertleri arasında²⁴⁵ ve nadir de olsa kadınların borç ilişkisine dair kayıtlara rastlanmıştır.²⁴⁶

²⁴¹ Mehmet Âkif Aydın, "Borç", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 6/285.

²⁴² Bu borçlara terekede yer alan teçhiz, tekfin, resm-i kadı, mehir ve nafaka borçları dâhil edilmemiştir. Tezin ikinci bölümünde yer alan "Tereke ve Mal Taksimi" başlığı altında bu hususlara değinilmiştir.

²⁴³ K.K.S., 31/44b-6; K.K.S., 31/36b-3; K.K.S., 31/49b-2.

²⁴⁴ K.K.S., 31/47b-3.

Gözlevelilerin mahkemeye gelerek borçlarını kaydettirme sebeplerinin çoğunlukla verilen borçların tamamını yahut bir kısmını talep etmeleri olduğu görülmektedir. Bu kayıtlarda taraflar arasındaki borcun sebebi belirtilmemiş olmakla beraber yine de bazı kayıtlara tarafların neden borç alıp verdiğinin bilgisi yansımıştır. Mesela tuz ticareti yapan Felemoz, el-Hac Mehmed Reis'e 4.200 kile²⁴⁷ tuzunu Trabzon'a götürmesi için 400 kuruşa anlaştırmış fakat Mehmet'in tuzu izinsizce alması ve götürülecek yere de eksik teslim etmesi üzerine oluşan anlaşmazlık Felemoz tarafından mahkemeye taşınmıştır.²⁴⁸ Bu ticaret örneği, gemi taşımacılığı ve ticaretle uğraşan kimseler arasındaki anlaşmazlığın nasıl dava konusu olabildiğini göstermektedir.

Bilindiği üzere bir borcun konusu para veya misli eşya borcunun ödenmesi (deyn), belirli bir malın teslimi (ayn) ya da bir işin yapılması şeklinde olabilmektedir.²⁴⁹ Sicilde bu borç şekillerine dair zengin örnekler mevcuttur. Kıpti Hacı Bike'nin bir başka kıbtiden dört vakiyye²⁵⁰ yağını talep etmek üzere mahkemeye başvurması,²⁵¹ Gülnazar acemin Abdi Çelebi'den 18 esedi alacağını istemesi,²⁵² ve Aytemir'in Melaş'ı bir seneliğine dört sığırının bakımını üstlenmesi için icareye tutması bu örnekler arasındadır.²⁵³

Sicilde bazı kayıtlarda kefalet²⁵⁴, karz²⁵⁵, icare²⁵⁶ ve alışveriş²⁵⁷ borç sebebi olarak belirtilmektedir. Ayrıca borcun belli bir müddet verilerek vade ile alacaklıya ödenmesine dair

²⁴⁵ Aile fertleri arasındaki borç ilişkisi genellikle kefalet ilişkisi bağlamında işlenmiştir. K.K.S., 31/20a-4; K.K.S., 31/20a-5; K.K.S., 31/26a-2; K.K.S., 31/35a-7; K.K.S., 31/60a-5.

²⁴⁶ K.K.S., 31/21b-1; K.K.S., 31/22a-2; K.K.S., 31/40a-5; K.K.S., 31/36b-3; K.K.S., 31/60b-4; K.K.S., 31/60b-5.

²⁴⁷ Özellikle hububat alanında kullanılan ölçü birimi kile için Kırım'da *beşşere* ve *bakla* da denmiştir. Kırım kilesi hanlığın farklı şehirlerinde başka ölçüt değerlerine sahiptir. Mesela Bahçesaray'da hububat için bir Kırım kilesi = 4 İstanbul kilesi iken Gözleve'de 1 Kırım kilesi = 85 okka(kıyye)'dir. Halil İnalıcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, (çev. Halil Bertay), C. 1, (İstanbul: Eren Yayıncılık, 2000), s.183.

²⁴⁸ K.K.S., 31/63a-3.

²⁴⁹ Aydın, "Borç", 6/285.

²⁵⁰ Kıyye için vakiyye ve okka ifadesi de kullanılmaktadır. 1 Kırım kıyyesi : 400 dirhemdir. İnalıcık, *Osmanlı imparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, s.183.

²⁵¹ K.K.S., 31/40a-5.

²⁵² K.K.S., 31/21a-1.

²⁵³ K.K.S., 31/9a-1.

²⁵⁴ Bir hakkın güvenceye bağlanması amacıyla bir kimsenin asıl borçlunun alacaklı karşısındaki sorumluluğuna katılması veya birinin teslimini üstlenmesi anlamına gelmektedir. H. Yunus Apaydın, "Kefalet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 25/168. Sicilde 20 adet kefalet kaydına rastlanmıştır.

²⁵⁵ Tüketim ödöncü anlamına gelmektedir. Tüketilen mal belli bir süre sonra misli ile sahibine ödenir. H. Yunus Apaydın, "Karz", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 24/520. K.K.S., 31/14b-6; K.K.S., 31/34a-4; K.K.S., 31/61a-4; K.K.S., 31/61b-2; K.K.S., 31/67b-2.

²⁵⁶ İcare cinsi ve miktarı belli olan bir menfaatin ücret karşılığında belirli bir zaman için başkasına temlik edilmesidir. Günümüzdeki kira ve iş akitleri icare içinde değerlendirilebilir. Ali Bardakoğlu, "İcâre", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 21/379; K.K.S., 31/8b-2; K.K.S., 31/10b-3; K.K.S., 31/12b-1; K.K.S., 31/14a-3; K.K.S., 31/25a-4; K.K.S., 31/9a-1.

²⁵⁷ K.K.S., 31/46a-4.

örneklerin yanısıra²⁵⁸ alacaklının borçludan kefil talep etmesine dair kayıtlar da mevcuttur.²⁵⁹ Öte yandan alacaklının borçludan borç karşılığı bir malını rehin aldığı da olmuştur.²⁶⁰ Sicildeki bir örnekte borca karşılık değerli malların rehin olarak verildiği ve bunun kadı tarafından onaylandığı görülmektedir.²⁶¹

Kişiler arası borçlara ilişkin sicilde yer alan kayıtların 28'inin²⁶² ticari ilişkiler sebebiyle olduğu anlaşılmaktadır.²⁶³ Sığır, öküz, at, tay, koyun, üskül, keten, tırpan, kürek, tuz, yay, sarık, kürk, kuzu derisi, halı, mak'ad, sirke, nardeng(ekşi), pestil, tütün ile hamr²⁶⁴ borca konu olan ve ticareti yapılan ürünlerdir. Örneğin Bafıralı Mehmed b. Mustafa'nın Gönye sükkânından Mehmed Reis'in gemisine yükleyerek satmış olduğu iki fuçı nardeng, 60 batman pestil ve 23 kuzu derisinden alacağını türlü bahaneler öne süren Mehmet Reis'ten alamaması, Mustafa'nın konuyu mahkemeye bildirmesine sebep olmuş, Mehmet Reis ise durumu inkâr ederek böyle bir şey yaşanmadığına yemin edip borçtan kurtulmuştur.²⁶⁵

Şehirde gayrimüslimlerin kendi aralarında veya Müslümanlarla olan borçlanmaları da sicilde önemli bir yer tutmaktadır. Zira borca ilişkin 290 kaydın 90'ına gayrimüslimlerin dâhil olduğu görülmektedir. Örneğin Mumcu esnafından olan Kırköy zimmîlerinden 12.440 akçe kıymetinde mum ve mum yağı alan Emin Murtaza Ağa borcunu ödememiştir. Bu durumu mahkemeye bildiren zimmîlere ise Emin Murtaza Ağa'nın 1.280 simlik evi haraç olarak kesilmiştir.²⁶⁶

2.1.2. Alım Satım

2.1.2.1. Köle Ticareti

Kırım coğrafyasında köle ticaretinin varlığı bölge tarihinin ilk devirlerine kadar dayanmaktadır.²⁶⁷ İstanbul'un Osmanlı Devleti tarafından fethedilmesi ve Kırım Hanlığı'nın ortaya çıkmasından evvel de Karadeniz, yabancı alıcılar olan özellikle İtalyan şehir devletleri

²⁵⁸ K.K.S., 31/39a-1; K.K.S., 31/36b-3; K.K.S., 31/49b-3; K.K.S., 31/66a-6; K.K.S., 31/72a-3.

²⁵⁹ Sicilde 20 adet kefalet kaydı bulunmaktadır. Örnek için bkz. K.K.S., 31/9a-3; K.K.S., 31/14a-1; K.K.S., 31/14b-7; K.K.S., 31/20a-5; K.K.S., 31/24a-6.

²⁶⁰ K.K.S., 31/25a-5; K.K.S., 31/52b-6; K.K.S., 31/55a-4; K.K.S., 31/71a-8; K.K.S., 31/78a-5.

²⁶¹ K.K.S., 31/61b-5.

²⁶² Sicilde 290 borç kardı arasında 28 kayıt ticari ilişkiler sebebiyledir.

²⁶³ Örnek için bkz. K.K.S., 31/4b-3; K.K.S., 31/7a-4; K.K.S., 31/17b-5; K.K.S., 31/60a-3; K.K.S., 31/72b-1.

²⁶⁴ Kayıta geçen içki satışını yapan şahıslar gayrimüslim Yahudilerdir. K.K.S., 31/72b-1.

²⁶⁵ K.K.S., 31/53a-3.

²⁶⁶ K.K.S., 31/35a-3.

²⁶⁷ Fisher, *Kırım Tatarları* s.46.

için önemli bir esir kaynağını oluşturmuştur.²⁶⁸ Kırım Hanlığı'nın kurulması ile beraber ise bu gelir kapısı XVI. yüzyılın ortalarından XVII. yüzyılın sonuna kadar hanlığın eline geçmiş, bölgede yaşayan Tatar, Çerkes ve Nogay kabileler, kuzeydeki Rusya, Litvanya ve Lehistan'a yaptıkları akınlarla köleler esir etmişlerdir.²⁶⁹ Kırım Hanlığı'na bağlı Gözleve şehrinde de köle ticaretinin varlığı sicil kayıtlarından anlaşılmaktadır.²⁷⁰ Ayrıca Evliya Çelebi şehir limanının kenarında bir esir pazarının olduğu ve her sabah burada “*nice yüz cariyeler ve sevimli oğlanlar*”ın satıldığını seyahatnamesinde kaydetmiştir.²⁷¹

Zübeyde Güneş Yağcı “Karadeniz Köle Ticareti” adlı makalesinde kabile aristokrasisine dayalı olarak yönetilen Kırım Hanlığı'nda kabileler arası rekabeti en az düzeye indiren unsurlardan birinin de köle ticareti olduğundan bahseder. Yağcı, kabile reislerinin karlı bir ekonomik kapı olarak gördükleri köle ticaretinin sürekliliğinin sağlanmasında, hanları akın yapma mecburiyetinde bıraktıklarına değinmektedir.²⁷² Bunlar Yağcı'nın da ifadesiyle bölgede ekonomik ve siyasi açıdan köle ticaretinin bir zorunluluğa dönüştüğünü göstermesi açısından önemlidir.

Sicilde yer alan kayıtların 11 tanesi köle satışlarına ilişkindir.²⁷³ Bunların toplam yekûnu “550 esedi kuruş+18.500 sim+29 müeccele altın+100 kilo pirinç”e karşılık gelmektedir. Köle sahibi erkeklerin sayısı 37 iken, köle sahibi kadınların sayısı 4'tür. Bu kayıtlarda gayrimüslimlere ait köle sayısı ise 2'dir.²⁷⁴ Köle sahiplerinin genellikle tek köleye sahip olduğu saptanmıştır. Çelebi eşi olan Necabetlü hanımın ise iki cariyesi²⁷⁵ ve Mehmed Ağa'nın dört kazağı mevcuttur.²⁷⁶ Buna ek olarak köle ve cariyeye sahibi olan bazı kimselerin şeyh, efendi, molla, çelebi, mirza, el-hâc, ağa, hatun gibi unvanlarının olduğu dikkat çekmektedir. Sicildeki tereke ve hüccetlerde fiyatları belirtilen köleler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. İlgili kayıtlarda kadın köleler olan cariyelerin ise ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

²⁶⁸ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.46; Ayrıntılı bilgi için bkz. Zübeyde Güneş Yağcı, “Karadeniz Köle Ticareti”, *Tarih Boyunca Karadeniz Ticareti ve Canik-Samsun*, (ed. Osman Köse), (Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2013), c.2/s.1001.

²⁶⁹ Öztürk, “XIII. ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz Ticareti”, s.131; Yağcı, “Karadeniz Köle Ticareti”, s.1001; Yaşa, “Kırım Hanlığı'nda Köleliğin Sosyal ve Mali Boyutları”, s.662.

²⁷⁰ Bunlar daha çok köle satışının onaylandığını bildirmek üzere belge niteliğindeki kayıtlardır.

²⁷¹ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

²⁷² Yağcı, “Karadeniz Köle Ticareti”, s.1008.

²⁷³ Bunlar Gözleve'li sakinlerin birbirine alıp sattığı kölelere ilişkin kayıtlardır. Hanlığın dış ticareti bağlamında değerlendireceğimiz köle ticaretinin yapıldığına dair bir kayıt sicilde yer almamaktadır.

²⁷⁴ Kırım'da Yahudi, Ermeni ve diğer dini cemaatlere mensup insanlar da köle sahibi olabilmışlerdir. Yaşa, *Bahçesaray*, s.178; Gözleve'de Yahudi olan İsak'ın Rus asıllı İvan isimli kazağı kayıtlarda geçen örneklerden biridir. K.K.S., 31/78a-1.

²⁷⁵ Bu iki cariyeye 14.800 sim değerindedir. K.K.S., 31/15a-3.

²⁷⁶ K.K.S., 31/14a-1.

Tablo 3: Sicilde Yer Alan Köleler ve Fiyatları

Köleler	Para Cinsi ve Değeri	Varak
... cariyे	29 altın	5a-3
Şekernaz	100 esedi (kuruş)	8b-5
Kahraman cariyे	120 (esedi) kuruş	36b-2
-	100 (esedi) kuruş	46a-5
Cariye	76 esedi kuruş	48a-7
Cariye	yüz kilo pirinç ile 15 esedî kuruş	57a-2
4 kazak	70 esedî kuruş (12 günlüğüne)	14a-1
Cariye	1.500 sim	10b-4
Müşerref cariyе	9.900 sim	15a-3
Gülbahar	5.000 sim	15a-3
Bir cariyе kıızıyla	20.000 sim	31a-1
Küçük gulam	69 esedi kuruş	49b-5
Küçük düge	2.100 sim	77a-2

Ticari davalarda malların kusurlu görülmesi sebebiyle eski sahiplerine iade talebi söz konusu olabilmektedir. Bununla ilgili olarak dikkat çeken örneklerden biri de köle satışına ilişkindir. Ali Can'ın küçük kölesinin İbrahim'e satışının ardından İbrahim, kölenin gece horlamasını bir kusur olarak görmüş olacak ki satışın iptalini istemiştir. Mahkeme ise gayri mümeyyiz olan bu çocuğun horlaması sebebiyle kölenin kusurlu olmadığına karar vererek davacının itirazını reddetmiştir.²⁷⁷

Mahkeme kayıtlarında iki kişinin ortak malı olan cariyeyi alım konusunda yaşadıkları anlaşmazlıklar da yer almaktadır. Mesela Mehmet ve Ali 100 esedi kuruşa ortak bir cariyе satın almıştır. Mehmet, Ali'ye cariyeyi “Ya sen 50 esedi ver cariyе benim olsun, ya da ben vereyim.” diye teklifte bulunsa da taraflar arasında uzlaşma sağlanamamıştır. Durumun mahkemeye intikali ile Mehmet'in cariyeyi Ali'den almasıyla sorun çözülmüştür.²⁷⁸

Köle satışlarında alıcı ve satıcı arasındaki anlaşmada borcun nakdi olmasının yanında aynı olarak ödenmesine ilişkin bir örnek de sicilde yer almaktadır. Abdurrahman Ağa 100 kilo pirinç ve 15 esedi kuruşa bir cariyesini satmaya Murtaza Ağa ile anlaşmıştır. Abdurrahman

²⁷⁷ K.K.S., 31/49b-5.

²⁷⁸ K.K.S., 31/46a-5.

Ağa'nın mahkemeye başvurma sebebi ise Murtaza'nın cariyeyi götürmüş olmasına rağmen anlaştıkları mal ve parayı kendisine teslim etmemesidir.²⁷⁹

2.1.2.2. Gayrimenkuller

Gözleve sicilinde gayrimenkullere dair 54 kayıt yer almakta ve bu sayı toplam kayıtların %7'sini oluşturmaktadır. İlgili kayıtlardaki tereke ve hüccetlerde ev, oda, hayat, bağ, bahçe, arsa, dükkân, mahzen, çiftlik, han, kuyu, kenif, mezra ve mera tespit edilen gayrimenkullerdir. Bunlar arasında evler en fazla sahip olunan gayrimenkuldür. Nitekim 54 kaydın 40'ı evlerle ilgilidir. Sahip olunan gayrimenkuller değerlendirildiğinde ise erkeklerin kadınlara göre daha çok taşınmaza sahip olduğu görülmektedir. Gayrimenkul sahibi olan erkek sayısı 58 iken, gayrimenkul sahibi kadın sayısı 22'dir.

Kayıtlarda gayrimenkullerin nitelik özellikleri ve komşulara dair bilgiler de yer almaktadır. Bu bilgilerin satışlardaki etkisini somut bir şekilde görmek pek mümkün olmasa da bunlar bazı yorumlar yapmamıza olanak sağlamaktadır. Mesela el-Hac Mahallesi'ndeki bir evin satışını konu alan kayıta komşulardan birinin gayrimüslim olduğu görülmektedir.²⁸⁰ Bu durum Gözleve'de Müslümanlarla gayrimüslimlerin aynı mahallede ikamet ettiğini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca gayrimenkuller arasında bağ, bahçe, çiftlik, mera, mezra gibi tarım ve hayvancılığa dair mekânların yanında çeşitli dükkânların yer alması Gözleve'de tarım, hayvancılık ve ticaretin yapıldığını göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Tablo 4: Sicilde Satışa Konu Olan Gayrimenkuller

Varak	Gayrimenkul Türü	Bulunduğu Mahalle	Fiyatı
5a-2	Mahzen	Şükrullah Efendi	1.000 akçe
5b-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	el-Hac Hasan	-
10b-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	Bursalı	-
10b-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		21 esedi kuruş (senelik)
12b-4	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	İslam Efendi	700 akçe
13a-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		56.50 esedi kuruş
18a-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	Şükrullah Efendi	100 esedi kuruş(500 günlük)

²⁷⁹ K.K.S., 31/57a-2.

²⁸⁰ K.K.S., 31/19a-1.

19a-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	el-Hâc	30 esedi kuruş
21a-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		40 esedi kuruş
22b-1	Taş hane	Zincirlikuyu	-
24b-2	Karye-i mezbûrede vâki' arz, kır at, cemî' mevrâ' ve merta'sıyla	-	73 esedi kuruş
25b-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	Atabeyim	50 esedi kuruş
32b-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		200 esedi kuruş
33a-1	Taş han, hayat, iki oda, kuyu, kenif	Şükrullah Çelebi	30 esedi kuruş
37b-3	Fevkani tahtani dâr, bahçe, çiftlik		90 esedi kuruş
38a-3	Taş han, hayat, mahzen, kuyu, kenif	Ermian	60 esedi kuruş
38b-5	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		30 esedi kuruş
39a-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd		8 altın 80 akçe
41b-3	Arz		10 altın
45a-4	Mezrası ve merasıyla arz	Hızırge	60 esedi ve kabzı bilinmeyen akçeye
49a-2	Buyû-u müte'addide	Seyfi	12 esedi
67a-2	İki karışlı taş han fevkanî ve tahtanî dârlar		68 esedi ve kabzı bilinmeyen akçeye
69a-2	Dükkân		80 esedi kuruş

Şehir sakinlerinin satış işlemlerine konu olan gayrimenkullerin farklı sebeplerle yapıldığı anlaşılmaktadır. Kayıtlarda geçtiği üzere borç²⁸¹, rehin²⁸², icare²⁸³ ve miras sebebiyle²⁸⁴ bu işlemlerin gerçekleştiği ve bunların kadı tarafından onaylandığı görülmektedir. Gayrimenkulün kime ait olduğunun tespiti²⁸⁵, bunların hibe edilmesi²⁸⁶ ve gayrimenkuller arası yol hakkı²⁸⁷ gibi hususlar da sicilde konu bağlamında yer alan örneklerdir.

Sicilde terekeleri tespit edilen şahısların mal varlıkları değerlendirildiğinde gayrimenkullerin servet olarak en büyük yekûnu tuttuğu tespit edilmiştir.²⁸⁸ Zira terekelerdeki

²⁸¹ K.K.S., 31/41b-3; K.K.S., 31/10b-1.

²⁸² K.K.S., 31/5b-3.

²⁸³ K.K.S., 31/10b-3; K.K.S., 31/18a-2; K.K.S., 31/21a-2.

²⁸⁴ K.K.S., 31/38b-5.

²⁸⁵ K.K.S., 31/40b-1.

²⁸⁶ K.K.S., 31/79a-2.

²⁸⁷ K.K.S., 31/76a-1.

²⁸⁸ Ayrıca terekelerdeki gayrimenkullere dayalı mal varlıkları içinde sayıca ve toplam nakit olarak en fazla meblağ evlere aittir.

serveti meydana getiren bu mal grubunun genel servete oranı %19'dur.²⁸⁹ Tereke sahipleri incelendiğinde ise gayrimenkul sahibi olanların 8'i kadın 17'si erkektir. Bu taşınmazların toplam tutarının 23.200 sim'i kadınlara, 193.130 sim'i ise erkeklere aittir. Sicilde en pahalı gayrimenkullerin el-Hac Derviş'e ait 40.000'er simlik tuz mahzeni ve evi iken²⁹⁰, en ucuz gayrimenkulün Rüstem isimli şahsa ait 80 simlik evi olduğu anlaşılmaktadır.²⁹¹

Tablo 5: Sicilde Yer Alan Terekelerde Gayrimenkuller ve Fiyatları

Varak	Gayrimenkul Türü	Fiyatı
26b-4	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	80 sim
26b-4	Hayatlı dâr	1.000 sim
26a-3	Nısf dâr	1.300 sim
16a-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	2.400 sim
15a-3	Nısf han	6.000 sim
13a-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	3.600 sim
12b-4	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	9.250 sim
6b-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	6.000 sim
5b-4	Arz	2.600 sim
4b-6	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	10.000 sim
3b-1	Dâr ve bağ	5.000 sim
2b-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	3.000 sim
28a-4	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	2.400 sim
31b-4	İki bab dükkân	10.000 sim
31b-4	Nısf dükkân habbaz	20.000 sim
31b-4	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	40.000 sim
31b-4	Mahzen milh	40.000 sim
33b-4	Oda ve bahçe	1.000 sim
46b-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	8.000 sim
50a-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	600 sim
52b-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	8.000 sim
53b-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	4.000 sim
57b-3	Maksamacı dükkân	4.000 sim
58b-3	İki bab dükkân	3.600 sim
58b-3	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	750 sim
59b-2	Arz	500 sim
63a-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	12.000 sim
63b-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	2.500 sim
64a-2	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	700 akçe
68b-3	Dâr	1.050 sim
73a-1	Dâr-ı ma'lûmetü'l-hudûd	7.000 sim

²⁸⁹ Terekelere göre toplam servet miktarı 921.868 simdir ve gayrimenkullerin bu miktar içinde yekûnu 216.330 simdir.

²⁹⁰ el-Hac Derviş tereke sahipleri arasında en zengin varlığa sahip kişidir. K.K.S., 31/31b-4.

²⁹¹ K.K.S., 31/26b-4.

Gözleveli gayrimenkul sahibi gayrimüslimlerin de satış işlemlerinde alıcı ve satıcı olarak 9 kayıta isminin geçtiği görülmektedir.²⁹² Örneğin Akasond isimli zimmînin Haçerez isimli zimmîye 100 esedi borcu vardır. Akasond bu borcunu ödemek üzere 500 günlük vade istemiş, bu vadeye karşılık ise Şükrullah Efendi Mahallesi'ndeki evini Haçerez'e *bey' bi'l-vefa*²⁹³ ile satmıştır. Bu durumda Akasond borcunu ödeyemez ise ev Haçerez'in olacaktır.²⁹⁴

Ev satışı ile ilgili dikkat çekici bir başka olay da Seyfi Mahallesi'nde yaşanmıştır. Aşağıdaki sicil kaydında geçtiği üzere İmam Hüseyin Molla'nın kiracı olarak oturduğu evi sahibesi, Ozan isimli zimmîye 12 esedi karşılığında satmıştır. İmam Hüseyin Müslüman mahallesinde bir evin Müslüman'a satışının bir gayrimüslime satışından daha evla olacağını düşünmüş olacak ki *"bunun iştira' eylediği baha ile ben de iştira' iderim."* diyerek satışa itirazını kadıya bildirmiştir. Ardından zimmî Ozan'a ev için verdiği para iade edilerek satış iptal edilirken evin Müslüman olan şahsa satışı gerçekleşmiştir. Müslüman mahallesindeki bu evin satışının gayrimüslime yapılmasına itiraz edilmesinin yanında ilginç olan ise komşuların tamamının gayrimüslim olmasıdır.²⁹⁵

*"Oldur ki İmam Hüseyin Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda İkna veledi Ozan Papas nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmî Seyfi Mahallesi'nde benim oturduğum dârın hudud-ı beyân ve ı'yân olunur kible't-tarîk-i âmm ve şimâlen Has Bey zimmî mülkü ve garben Ozan Papas zimmî mülkü ve şarkan Keçeci zimmî mülkü işbu hudud-ı erbaa' dâhilinde buyût-ı müte'addideye işbu zimmî sahibinden on iki esedî guruş iştira' eylemiş Müslüman mahallesi olup bu zimmîye iştira' itmesi lâıyk mıdır bunun iştira' eylediği baha ile ben de iştira' iderim bi-hasebi's-şer'i'l-kayyûm suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olup ben mezbûr dârı nâm hâtundan on iki esedî guruşa iştira' eyledim didükde bi-hasebi's-şer'i'l-kayyûm mezbûr zimmînin imâm-ı mezbûre beyine haber olunub imâm-ı mezbûr semen-i merkûm bi't-tamâm virdikde mezbûr zimmî ahz ve kabz eyledikde dâr-ı mezbûr imâm-ı mezbûrun mülkü olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud."*²⁹⁶

²⁹² K.K.S., 31/5b-3; K.K.S., 31/10b-3; K.K.S., 31/18a-2; K.K.S., 31/21a-2; K.K.S., 31/38a-3; K.K.S., 31/38b-5; K.K.S., 31/49a-2; K.K.S., 31/63a-1; K.K.S., 31/76a-1.

²⁹³ Bedeli iade edildiğinde geri alınmak kaydı ile bir malın satışını konu edinen satış akdidir. Abdülaziz Bayındır, "Bey' Bi'l-Vefâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 6/20.

²⁹⁴ K.K.S., 31/18a-2.

²⁹⁵ Mahkeme kaydında belirtilmese de bu olayın şüf'a hakkı ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Konu ile ilgili bkz. İbrahim Kafi Dönmez, "Şüf'a", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 37/248.

²⁹⁶ K.K.S., 31/49a-2.

2.1.2.3. Hayvanlar

Gözleve’de hayvan ticareti de önemli geçim kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Satışa konu olan hayvanlar at, sığır, koyun, eşek, kaz ve ceylandır. Hayvanlar arasında atlar ve at cinsleri arasında ise *alaşalar* satışlarda ön plana çıkmaktadır.²⁹⁷ Buna dayanarak özellikle atların bölge halkı tarafından kullanımının yaygın olduğu sonucu çıkmaktadır.

Sicile göre en pahalı hayvan 1.100 sim değerindeki alaşa at iken²⁹⁸ en ucuz hayvanların ise 160 simlik 2 çal alaşa olduğu görülmektedir.²⁹⁹ Kayıtlarda aynı yıl içerisinde aynı hayvan cinslerindeki fiyat değişikliklerinin neden olduğuna dair bilgiler yetersiz olsa da bu durumun hayvanların yaşı ve büyüklüğü gibi özellikleriyle ilgili olduğunun düşünülmesi tabidir.

Sicilde terekeler ile ticari davalarda yer alan ve bir servet unsuru olarak görülen hayvanlara ait mevcut veriler tablolarda gösterilmiştir. Buna göre 14 tereke³⁰⁰ kaydında ve 32 ayrı ticari davada hayvanlara dair fiyat ve tür bilgisi yer almaktadır.

Tablo 6: Sicilde Yer Alan Terekelerdeki Hayvanlar ve Fiyatları

Varak	Hayvanlar	Fiyat
4b-6	Buzağılı koyun ve koba sığır	360 sim
5b-4	3 sığır	1.500 sim
5b-4	3 alaşa	1.400 sim
5b-4	2 öküz	2.800 sim
7a-2	Buzağılı sığır	300 sim
7a-2	Alaşa	500 sim
10b-4	Borol alaşa	1.000 sim
10b-4	Kola alaşa	650 sim
10b-4	Çal baytal ma'a kolan	820 sim
10b-4	2 dana	200 sim

²⁹⁷ Sicilde atların *alaşa*, *baytal*, *tay*, *doru*, *koşka*, *ciran* gibi özellik ve cinsleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Evliya Çelebi’nin ifade ettiği üzere *alaşa* ifadesi Tatar dilinde *beygir* yerine kullanılmıştır. Yine al at için *ciran* at, kır at için ise *boz at* ifadesi kullanılmıştır. Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.244.

²⁹⁸ K.K.S., 31/59b-2.

²⁹⁹ K.K.S., 31/72a-5.

³⁰⁰ Terekelerdeki hayvanların tutarının toplam servet miktarına oranı %2’dir.

10b-4	3 buzağılı sığır	1.050 sim
10b-4	Baytal	720 sim
12a-5	2 kara öküz	720 sim
12b-4	Ala sığır	200 sim
12b-4	Sarı alaşa	300 sim
46b-2	Sığır	300 sim
49a-1	2 at	1.200 sim
49a-1	At	600 sim
49a-1	Öküz	200 sim
59b-2	Alaşa	1.100 sim
60a-1	Doru alaşa	700 sim
60a-1	Çopar sığır ma'a dana	480 sim
60a-1	Buzağılı sığır	480 sim
63b-1	Kızıl öküz	660 sim
63b-1	Koba öküz	660 sim
63b-1	Gök öküz	830 sim
63b-1	... konar sığır	360 sim
63b-1	2 manda sığır	480 sim
72a-5	2 çal alaşa	160 sim
73b-3	2 sığır	700 sim
73b-3	Kolan	360 sim
77a-2	Alaşa	800 sim

Tablo 7: Sicilde Satışa Konu Olan Hayvanlar ve Fiyatları

Varak	Hayvanlar	Fiyat
4b-3	Sığır	330 akçe
5a-1	At	Yılkı ile aynı olarak
12a-3	Çay tamgalı boz ve abraş alaşa	450 akçe
13b-3	Öküz	420 akçe
14a-3	Cıbrar alaşa	800 akçe
14b-2	Baytal	-
15b-3	At	800 akçe
15b-4	Ceren-i becen (Ceylan yavrusu)	6 esedi
17a-1	Sarı baytal	-

17a-4	Boz at	800 akçe
18a-5	1 sığır ve 1 öküz	9 esedi kuruş
18b-5	Ciran alaşa	
19a-4	Burnu kulağı şanlı kara tûra at	900 esedi kuruş
19b-10	Alaca tamgalı cîrân at	320 akçe
20a-1	At	425 akçe
22b-3	At	7 esedi kuruş
24b-2	Arzım ve kır atım cemî' mezra ve mertasıyla dâhilinde on beş davar ve otuz koyun ve bir katır saman	73 esedi kuruş
25b-2	Kula alaşa	-
30b-4	Kara konaçin baytal	590 akçe
41b-4	At	14 altın
49b-1	Tay ve boğa	64 esedi kuruş
50b-4	At	800 akçe
52a-4	118 koyun	70 esedi 80 akçe
54b-2	19 koyun ve beş... ve 4 eşek	358 akçe
60a-3	Alaşa	550 akçe
61b-1	Alaşa	1020 akçe
65b-4	Gülebdan tamgalı siyah alaşa	9 esedi kuruş
69b-3	Öküz	300 akçe
69b-4	İki at	5 altın
71b-2	Kula at	13 arslanlı kuruş
72a-4	Boğa ve hıyar	-
75b-2	Ağızlık tamgalı dori baytal	6 altın

Gözleve sicilinde hayvan ürünlerinin süt, et, yağ ve deri gibi kullanım alanlarına dair bilgi alabileceğimiz kayıtlar da mevcuttur. Bunlar arasında yağ, tulum peyniri, sarı yağ, domuz yağı³⁰¹, kedi derisi³⁰², kuzu derisi ve çeşitli hayvan derilerinden yapılmış kürkler³⁰³ yer almaktadır.

³⁰¹ Domuz yağı Ozan isimli bir gayrimüslime aittir. K.K.S., 31/20b-1.

³⁰² Kedi derisi gayrimüslim bir kadına aittir. K.K.S., 31/55b-1.

³⁰³ Sicilde kuzu, tilki, kurt, alaşa, samur ve bogasi kürk olarak hangi hayvan derisinden imal edildiği belli olan kürkler yer almaktadır. Örnek için bkz. K.K.S., 31/26b-4; K.K.S., 31/53b-1; K.K.S., 31/60a-1; K.K.S., 31/65a-5; K.K.S., 31/77a-2; K.K.S., 31/3b-1; K.K.S., 31/76a-2.

2.1.2.4. Tahıllar

Gözleve, üretim potansiyeli yüksek büyük tarım alanlarına sahip bir şehirdir.³⁰⁴ Bilindiği üzere Kırım Hanlığı'ndaki Karadeniz limanlarından İstanbul'a zahire nakliyatı yapılmıştır.³⁰⁵ Zira gerek İstanbul'un iâşesi gerekse savaş zamanlarında ordu için arpa, buğday gibi temel besin kaynaklarının temini Kırım'dan sağlanmıştır.³⁰⁶ Sicilde buğday, arpa, darı, bulgur, pirinç gibi tahıl çeşitlerine ticari davalarda ve özellikle terekelerde sıklıkla rastlandığı tespit edilmiştir.³⁰⁷ İlgili kayıtlardaki verilerin çokluğu bölgede zirai üretimin yapıldığını destekler niteliktedir.

2.1.2.5. Tütün (Duhan)

Gözleve sicilindeki tütüne dair aşağıda bahsedeceğimiz verilerden hareketle bölgede tütün tüketiminin yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Sicilde tütün üretimi ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmasa da uygun iklim sebebiyle Kırım'ın güney sahil şeridinde tütün üretimi yapıldığı bilinmektedir.³⁰⁸ Bununla beraber bölgeye tütün ihracının yapıldığına dair bilgiler de mevcuttur.

Tütüne dair önemli bir çalışma ortaya koyan Fehmi Yılmaz, tütünün Osmanlı topraklarına ilk girişinin en geç 1570'lerde olduğu tahminini yürütmektedir. Yazarın belirttiği üzere tütün kullanımının yasaklanmasına dair ilk ferman 1609 yılında bildirilmiş³⁰⁹, 1649'da yasak kaldırılmıştır. 1688 senesinde gümrük vergisine tabi tutulmasına kadar geçen sürede ise tütünün iç ticareti imparatorluğun tamamına yayılmış durumdadır. 1660 yılından itibaren ise Rumeli'den Kırım'a yoğun bir şekilde tütün ticaretinin yapıldığı bilinmektedir.³¹⁰

³⁰⁴ Fisher, *Kırım Tatarları*, s.110.

³⁰⁵ Mehmet Demirtaş, "Osmanlı Başkentinin Zahire İhtiyacının Temininde Karadeniz Ticaretinin Önemi", *Tarih Boyunca Karadeniz Ticareti ve Canik-Samsun*, (ed. Osman Köse), Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2013, c.2/ s.1063-1065.

³⁰⁶ Köse, "Kefe Limanı Ve Karadeniz Ticareti", s.44.

³⁰⁷ K.K.S., 31/2b-1; K.K.S., 31/3a-3; K.K.S., 31/5b-4; K.K.S., 31/10b-4; K.K.S., 31/21b-4; K.K.S., 31/57a-2; K.K.S., 31/66b-4.

³⁰⁸ Ethem Fevzi Gözaydın, *Kırım: Kırım Türklerinin Yerleşme ve Göçmeleri*, (İstanbul: Vakıf Matbaası, 1948), s.10-18.

³⁰⁹ XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Müslümanlar tarafından kullanımı yaygınlaşan tütünün dinî açıdan âlimler tarafından tartışılmaya başlandığı ve akabinde yasakların başladığı görülmektedir. Şükrü Özen, "Tütün", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 42/5.

³¹⁰ Fehmi Yılmaz, "*Osmanlı İmparatorluğu'nda Tütün: Sosyal, Siyasî ve Ekonomik Tahlili (1600-1883)*", (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2005), s.58-59.

Aşağıda Gözleve sicilinde tütüne dair kayıtlar listelenmiştir. Bunlardan birinde İsa Molla isimli şahsın terekesindeki 2.100 sim değerinde 100 vakıyye³¹¹lik duhanı olduğu kaydedilirken³¹² diğerleri şahıslar arasındaki tütün ticaretine ilişkindir.

Tablo 8: Sicilde Tütüne Dair Kayıtlar ve Fiyatları

Varak	Tütünler	Fiyatı
7a-2	100 vakıyye duhan	2.100 sim
31a-1	200 vakıyye duhan	6.000 sim
46b-2	11 tay ve 1.100 vakıyye duhan	15.000 sim
22a-2	Duhan	3.237 akçe
30a-3	Duhan	-
33b-1	Duhan	-

2.1.2.6. Tuz

Üretimi, ticareti ve kullanım alanı açısından elde edildiği bölge için önemli bir doğal kaynak hüviyetinde olan tuz madeni, Osmanlı İmparatorluğu topraklarına Kırım'dan sevk edilen ticari ürünlerin başında gelmektedir.³¹³ Hanlığın önemli gelir kaynaklarından biri olan bu tuzla işletmelerinden biri de Gözleve şehrinde yer almaktadır.³¹⁴ Sicil kayıtlarındaki bilgiler 1696 yılında Gözleve'de tuzun iç ve dış ticaret unsuru olduğunu desteklemektedir. Gözleve'den imparator topraklarına yapılan sevkiyatın ise Trabzon Limanı üzerinden sağlandığı anlaşılmaktadır.³¹⁵ Şehirde Müslümanların yanında gayrimüslim ahaliden kimseler de tuz ticareti ile uğraşmıştır.³¹⁶

2.1.2.7. Ticareti Yapılan Diğer Ürünler

Gözleve'de sahtiyân(deri), keten, tırpan, kürek, yay, bakır, sarık, kürk, halı, mak'ad(minder), sirke, nardeng(ekşi), pestil, kuzu derisi, üskül, hamr, hıyar gibi yiyecek ve

³¹¹ Bir Kırım kıyyesi= 400 dirhem= 3.207 gramdır. İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, s.442.

³¹² K.K.S., 31/7a-2.

³¹³ Yücel Öztürk, "XIII. ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz Ticareti" s.128.

³¹⁴ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.489.

³¹⁵ K.K.S., 31/61a-1.

³¹⁶ Mesela el-Hac Derviş'in terekesinde 40.000 simlik tuz mahzeni vardır. Öte yandan Felemoz ve Pedros isimli gayrimüslim kardeşler tuz ticareti ile uğraşmaktadır. K.K.S., 31/4b-5; K.K.S., 31/31b-4; K.K.S., 31/61a-1; K.K.S., 31/63a-3.

eşyalar şehir sakinleri tarafından alım-satımı yapılan ürünler arasındadır. Bunun yanısıra ticareti yapılan malların birçoğu narh listesinde fiyatları ile belirtilmiştir.

2.2. Ticari Mekânlar, Esnaf Grupları ve Narh Uygulaması

2.2.1. Ticari Mekânlar

Gözleve çeşitli dükkân, arasta, pazar ile han bakımından zengin ve farklı bölgelerden gelen tüccarların uğrak yeri olan bir liman ve ticaret şehridir. Evliya Çelebi'nin aktardığı bilgiler doğrultusunda şehirde sur dışındakiler dâhil olmak üzere 770 adet dükkân ve 11 tüccar hanı mevcuttur. Ayrıca seyyah şehrin liman kenarında bir kasaphane, liman kapısı dışında ise bir esir pazarı, bir odun pazarı ve 25 büyük bozahanenin yer aldığını kaydetmiştir.³¹⁷

Şehirdeki hanlardan üçü demir kapılı, kuleli ve mazgal delikli olup kaleye benzetilmiştir.³¹⁸ Seyahatnamede bu hanlardan 245 odalı İslam Giray Han Hanı ile Han Cami'ye bitişik olan 280 odalı Gazi Mehmed Giray Han Hanı'ndan övgü ile bahsedilir.³¹⁹ Ayrıca Hankul Ağa Hanı³²⁰, Gölcüler köyü yakınında bir kervansaray³²¹, III. İslam Giray Han Hanı³²², İskele Kervansarayı³²³, şor pazarı³²⁴, odun pazarı³²⁵, bozahane³²⁶, ve *Sûk-ı Sultâniyye*³²⁷ sicilde ismi geçen han ve çarşılar arasındadır.

Sicilde ticari mekânların kiralanmasına dair işlemlerin de yer aldığı görülmektedir. Örneğin el-Hac Osman'ın şehre vakfettiği dükkân kirasının 12 esedi sarı altın olduğu ve vakıf mütevellisi tarafından ilgili miktarın el-Hac Osman'dan alındığı belirtilmiştir.³²⁸ Yine Gölcüler yakınındaki kervansarayın senelik kirasının 40 esedi kuruş olduğunu ve üç yıllık kirasının Bahadır ve Simaven zimmîlerden alındığı kaydedilmiştir.³²⁹

³¹⁷Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

³¹⁸Nurettin Ağat, "Kırım Şehirleri 6: Gözlev", *Emel* 50, (1969), s.24.

³¹⁹Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, s.479.

³²⁰Burada han ve kervansaray ifadesi aynı anlamda kullanılmıştır. K.K.S., 31/62a-1.

³²¹K.K.S., 31/7b-3.

³²²K.K.S., 31/16a-1.

³²³K.K.S., 31/62a-1.

³²⁴K.K.S., 31/5a-2.

³²⁵K.K.S., 31/58b-3.

³²⁶K.K.S., 31/17b-2.

³²⁷İslam şehirlerinde çarşı denince ilk akla *Sûk-ı Sultâniyyeler* gelmektedir. Sicilde bu çarşılardaki satışların açık artırma yolu (*bey'-i men yezîd*) ile çeşitli at ve bakır satışlarının yapıldığı bilgisi yer almaktadır. K.K.S., 31/19b-10; K.K.S., 31/55a-4; K.K.S., 31/61b-1.

³²⁸K.K.S., 31/7b-2.

³²⁹K.K.S., 31/7b-3.

Sicilde Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden Trabzon Limanı'na getirilen malların deniz yoluyla Gözleve Limanı'na sevk edildiği anlaşılmaktadır.³³⁰ Bu malların iskelede gümrük vergisinin ödenmesinin ardından iç piyasada satışları gerçekleşmiştir. Aynı şekilde Gözleve'den çıkan malların Anadolu'ya intikalinde de Trabzon Limanı büyük bir rol oynamıştır. Örneğin Felemoz isimli zimmînin Müslüman bir gemici ile 4.200 kile tuzun Trabzon'a taşınması için 400 kuruşa anlaşması kayıtlara yansımıştır.³³¹

2.2.2. Esnaf Grupları

Bir ticaret şehri olan Gözleve'de esnaf grupları da çeşitlilik arz etmektedir. Bilindiği üzere esnaf gruplarının mesleklerini icra ettikleri yerlere 17. yy'dan itibaren lonca ismi verilmektedir.³³² Buna göre ekmekçiler, mumcular, bakkallar, terziler gibi herhangi bir iş kolunda uzmanlaşmış olan mal ve hizmet üreten her esnaf ve tüccarın bir loncası vardır.³³³ Gözleve'deki bu esnaf grupları içinde Müslüman ve gayrimüslimleri birlikte görmemiz mümkündür.³³⁴ Halk ve esnaf arasındaki ilişkileri düzenleyerek esnafları denetlemekle görevli olan kimseler ise muhtesiplerdir.³³⁵ Sicile yansıdığı üzere dönemin muhtesibi İbrahim Ağa'dır.³³⁶

Tablo 9: Sicilde Yer Alan Esnaf Kolları

Aynacı	Çörekçi	Hamamcı	Mumcu
Attar	Demirci	Haffaf	Nalçacı
Boyacı	Değirmenci	Kalaycı	Nalıncı
Balıkçı	Dellal	Keçeci	Orakçı
Bekçi	Eğerci	Kürekçi	Taşçı
Bakkal	Ekmekçi(Habbaz)	Kalyoncu	Terzi
Berber	Fortacı	Kömürcü	Tüfekçi
Bezzaz	Gülcü	Kürkçü	Tabbah
Çilingir	Gümrükçü	Maksamacı	

³³⁰ K.K.S., 31/29b-2.

³³¹ K.K.S., 31/61a-1.

³³² Ahmet Kal'a, "Lonca", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 27/211.

³³³ Özdem, "Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat, s.122.

³³⁴ Örneğin Murtaza Ağa ve oğlu Abdusselam Çelebi yanında Avnes ve Ekna zimmîler mumcu esnafındandır. K.K.S., 31/18b-1; K.K.S., 31/26a-1.

³³⁵ Ziya Kazıcı, "Hisbe", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 18/144.

³³⁶ K.K.S., 31/37a-1; K.K.S., 31/66b-2; K.K.S., 31/71b-6.

2.3.1. Narh Uygulaması

Narh arz ve talep şartlarını göz önünde tutarak mal ve hizmet fiyatlarında devlet tarafından tespit edilen üst sınırı ifade etmektedir.³³⁷ Bu uygulama ile mal ve hizmetlerin belli bir fiyat dâhilinde müşteriye sunulurken müşterinin mağduriyet yaşamamasını önlemek ve esnafa mal ile emeğinin karşılığını vermek amaçlanmıştır.³³⁸ Sicile yansıyan 16 narh kaydından biri hariç³³⁹ diğerlerine Müslümanların dâhil olduğu tespit edilmiştir. Bunlar toplam kayıtların %2'sini teşkil etmektedir.

1696 tarihinde Gözleve'de temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının tespitinde, kadı yahut kâtip huzurunda ilgili esnafların, muhtesibin, ehl-i hibre gibi yönetici ile uzmanların ve halkın temsilcilerinin katılımı ile fiyatların belirlendiği görülmektedir.³⁴⁰ Gıda maddelerinin fiyatlarının belirlenmesi yılda iki kez rûz-ı Hızır ve rûz-ı Kasım olarak belirtilen bahar ve sonbahar aylarında yapılmaktadır.³⁴¹ Aşağıdaki tabloda şehir sakinlerinin mutfağına giren yiyecekler kullanılan ölçü birimi ve belirlenen fiyatları ile birlikte listelenmiştir.

Tablo 10: Sicilde Narha Konu Olan Ürünler ve Fiyatları

	Ürünler	Ölçü	Fiyat	Varak
1	Soğan	Vakiyye	5 sim	2a-5
2	Armut	Vakiyye	4 sim	2a-5
3	Elma	Vakiyye	2 sim	2a-5
4	Fındık	Vakiyye	?	2a-5
5	?	?	121 akçe	3a-1
6	Ekmek	Vakiyye	1 akçe	3a-3
7	Kiraz	Vakiyye	8 akçe	3a-4
8	Taze üzüm	Vakiyye	6 akçe	69a-4
9	Azak balığı	Vakiyye	8 akçe	70b-3
10	Taze erik	Vakiyye	8 akçe	77b-1
11	Kestane	Vakiyye	3 sim	77b-2
12	Ceviz helvası	Vakiyye	14 akçe	77b-2
13	Pestil	Vakiyye	50 sim	77b-2

³³⁷ Mübahat S. Kütükoğlu, "Narh", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 32/390.

³³⁸ Kütükoğlu, "Narh", 32/390.

³³⁹ Gayrimüslimlerden Asvador zimmînin de taze üzüme narh talep etmesi kayıtlar arasındadır. K.K.S., 31/69a-4.

³⁴⁰ Ahmet Tabakoğlu, "Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi", *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* 43 (1987), s.122; K.K.S., 31/3a-3; K.K.S., 31/66b-5; K.K.S., 31/67b-1; K.K.S., 31/77b-4.

³⁴¹ Fehmi Yılmaz, "XVIII. Asırda Hanlık Başkenti Bahçesaray", *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*, (ed. Yücel Öztürk), İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2015, s.189.

14	Hurma	Vakiyye	30 sim	77b-2
15	Hurma	Vakiyye	3 akçe	77b-2
16	Hoşab	Vakiyye(100 vakiyyesi)	140 akçe	77b-2
17	Trabzon fındığı	Vakiyye	5 akçe	77b-2
18	Azak balığı	Vakiyye	7 akçe	77b-3
19	Kestane	Vakiyye	3 akçe	77b-4
20	Elma	Vakiyye	3 akçe	77b-4

Narh kayıtlarında Gözleve’de ekmeğin fiyatının aynı tutulup “1 akçe” olarak belirlendiği görülmektedir. Fakat buğdayın fiyatının artış ve azalışına bağlı olarak ekmeğin ağırlığı değişmektedir.³⁴² Bu bağlamda özellikle zirai ürünlerde arz-talep şartlarının sıklıkla değişmesi narh uygulamasını zorunlu kıldığını söylememiz gerekmektedir.³⁴³ Aşağıdaki örnekte buğday fiyatı ve ekmeğin ağırlığının değişmesiyle satışlarda zarar eden ekmekçilerin sabit olan fiyat üzerinden ekmeğin ağırlığının düşürülmesi talebi mahkemeye yansımıştır.

“Oldur ki vilâyet-i habbâzân cümle mahkemeye gelüb Sug-ı Sultaniyye’de buğday yüz elli ile yüz altmış meyânında bey’ ve iştira’ olunur elhâletü hâzihi iki yüz yigirmi dirhem hubzu bir akçeye viriyoruz zararımız müşâhededir didüklerinde cümle ağalar ve arasta ihtiyârlarının ve efendilerin re’yi ile yüz seksen dirhem hubz bir akçeye tes’ir olunub mâhı min on beşine dek tenbîh olunduğu bi’t-taleb kayd şud.”³⁴⁴

Ayrıca Trabzon fındığı ve Azak balığının Gözleve’de rağbet gören bir ürün olduğu ve şehre dışarıdan geldiği görülmektedir. Sicilde yer alan bir başka örnekte, Osman b. Mustafa’nın vekil olduğu kişinin terekesine narh talebi için mahkemeye geldiği ve miktarı ifade edilmese de terekede bulunan her bir *beşşerîye* 60 akçe narh verildiği bilgisi de yer almaktadır.³⁴⁵

³⁴² K.K.S., 31/3a-3; K.K.S., 31/66b-5; K.K.S., 31/67b-1.

³⁴³ Tabakoğlu, “Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi” s.122.

³⁴⁴ K.K.S., 31/67b-1.

³⁴⁵ K.K.S., 31/43b-1.

2.3. Kullanılan Para Birimleri

Osmanlı kaynaklarına göre Gözleve’de daha çok *Kefevi akçe* olarak adlandırılan ve kayıtlarda *akçe* ve *sim* olarak anılan para birimi kullanılmıştır.³⁴⁶ Buna ek olarak gümüş paralar içinde Balkanlardan Mısır’a kadar geniş bir coğrafyada kullanılan *esedi kuruş* ve *arslanlı kuruş* olarak isimlendirilen Hollanda kuruşu da Gözleve’de sıkça kullanılan para birimleri arasındadır.³⁴⁷ Kayıtlarda nadiren de olsa rastlanılan para birimlerinden biri *zolota*dır. Zolota Polonya sikkesi olup Kırım’da yaygın olarak kullanılmıştır.³⁴⁸ *Hasene* de XVII. yüzyılda bölgede kullanımı yaygın olan ve sicilde nadir rastlanılan para birimlerindendir.³⁴⁹ Şehirde kullanılan paraların bu kadar çeşitli olması ise hanlıktaki ticari faaliyetler ve XVIII. yüzyıla kadar Rusya, Lehistan ve Tuna Prensliklerinden (Eflak ve Boğdan) hanlık tarafından alınan vergiler sebebiyledir.³⁵⁰

Bilindiği üzere Osmanlı Devleti’ne karşı yarı bağımsız olan Kırım Hanlığı’nda hanlar kendi adlarına para bastırabilmiştir. Kırım Hanlığı’nda kullanılan bu yerel paralar; Kırkyer(Çufutkale), Eski Kırım(Solhat), Gözleve ve Bahçesaray şehirlerinde yer alan hanlığa ait darphanelerde basılmıştır.³⁵¹ Nurettin Ağat’ın kaleme aldığı makalede, hanlık kurulduktan sonra ilk olarak para basımının Kırkyer’deki darphanede gerçekleştiği, hanlık merkezinin Bahçesaray’a taşınması ile beraber 1644 yılına kadar geçen sürede Eski Kırım ve Gözleve³⁵² darphanelerinde basıldığı, ardından darphane işlemlerinin Bahçesaray’a sarayın kuzeyinde yer alan darphaneye nakledildiğine değinilmektedir.³⁵³ Bastırılan bu gümüş akçelerde dikkat çeken bir detay ise Kırım hanlarının Altın Orda’dan gelen geleneklerini devam ettirmek suretiyle Giray hanedanının egemenlik simgelerine yer verirken Osmanlı sultanlarının adlarını

³⁴⁶ Şevket Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi*, s.116.

³⁴⁷ Fırat Yaşa doktora tezinde incelediği sicillerde 1650 ve 1675 yılları arasında Bahçesaray sicillerinde 1 kuruşun 100 akçe, 1 arslanlı kuruşun 110 akçe, 1 altının 1.5 tam kuruş iken arslanlı kuruş oranından değerinin 1.6 olduğunu tespit etmiştir. Yaşa’nın söz konusu tablonun yıllar içinde değişikliğe uğramadığını tespiti ise bu para birimlerinin değerini göstermesi açısından önemlidir. Yaşa, *Bahçesaray*, s.146. Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi*, s.161.

³⁴⁸ Nurettin Ağat, “Kırım Hanları Paralarının Nitelikleri ve Işık Tuttukları Bazı Tarihi Gerçekler I”, *Emel* 23 (1964), s.10; Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi*, s.117.

³⁴⁹ Yaşa, *Bahçesaray*, s.146.

³⁵⁰ Şevket Pamuk, *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, s.61.

³⁵¹ Yaşa, *Bahçesaray*, s.143.

³⁵² Gözleve Darphanesi Bora Gazi Giray Han tarafından kurulmuş olup ilk defa onun döneminde para basımı gerçekleşmiştir. Ağat, “Kırım Hanları Paralarının Nitelikleri ve Işık Tuttukları Bazı Tarihi Gerçekler”, s.11.

³⁵³ Nurettin Ağat, “Kırım Şehirleri IV: Bahçesaray”, *Emel* 47 (1968). s.22; Nurettin Ağat, “Kırım Paralarından Birkaç Örnek VI”, *Emel* 24, (1961), s.201-202.

anmamalarıdır.³⁵⁴ 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'na kadar da hanların adlarını taşıyan küçük gümüş akçeye dayalı bu para düzeni devam etmiştir.³⁵⁵

2.4. Vakıflar

Vakıf bir malı şahsi mülkiyetten çıkararak, alım-satım ve mülkiyete konu olması mümkün olmayacak şekilde insanların istifadesine sunmak olarak tanımlanmaktadır.³⁵⁶ Bir vakfın bünyesinde genellikle arazi, gayrimenkul yahut para vakıflarında olduğu üzere menkul mallar gibi gelir getiren mallar ile vakfın amacına göre kullanılan hizmete yönelik binalar yer almaktadır.³⁵⁷ Gözleve siciline yansıyan vakıfların cami, dükkân, han, çeşme, hamam ve bunlarla birlikte oluşturulan para vakfı nevinden vakıflar olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlarda vakıf müessesinin mevcut durumunu ortaya koyacak vakfiyelere ise rastlanmamaktadır.

Şehirde kurulan ve 1696 yılında faaliyet gösteren vakıfların icra ettikleri fonksiyonlara bakıldığında vakıfların daha çok bölge halkının ihtiyacını karşılamak üzere sosyal ve ekonomik amaçlara yönelik kurulduğu anlaşılmaktadır. Nitekim ticari faaliyetlerin yürütülebileceği vakıflar aracılığı ile oluşturulmuş dükkân, çarşı, kervansaray gibi mekânların isteyen kişilerce kira yoluyla kullanımına sunulduğuna dair örnekler çoğunluktadır.³⁵⁸ Bu mekânların kiralanması ayrıca vakfın gelir kaynaklarından da birini oluşturmaktadır. Mesela Gözleve sakinlerinden olan Çorati, el-Hac Osman'ın şehre vakfettiği dükkânı, on iki şerife sarı altına kiralayarak vakıf mütevellisi Hâfızâde Mehmed Çelebi'ye teslim etmesi konu ile ilgili kayıtlardandır. Bir başka örnekte İslam Giray Han'ın Gözleve'ye vakfettiği kervansarayın bir yıllığına 31.000 akçeye kiraya verildiği anlaşılmaktadır.³⁵⁹ Hoca Pir Hacı Çeşmeleri Vakfı'na dâhil hamamın ise senelik 150 esedi kuruşa kiralandığı fakat yıl içerisinde hamama rağbetin az olması sebebiyle kiracı el-Hac Ahmed Ağa'nın kirayı 20 esedi eksik vermesi mahkeme tarafından makul görülmesi sicile yansıyan kayıtlar arasındadır.³⁶⁰

Vakıfların gelir kaynaklarından biri de kişilerin ellerindeki mülk ve gayrimenkul malların vakıf adına bağışlaması ile oluşmaktadır.³⁶¹ Mesela şehir sakinlerinden Şah Totay

³⁵⁴ Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, s.115.

³⁵⁵ Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi* s.202.

³⁵⁶ Tahsin Özcan, *Osmanlı Para Vakıfları Kanuni Dönemi Üsküdar Örneği*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2003), s.1.

³⁵⁷ Özcan, *Osmanlı Para Vakıfları Kanuni Dönemi Üsküdar Örneği*, s.1.

³⁵⁸ K.K.S., 31/7b-2; K.K.S., 31/7b-3; K.K.S., 31/16a-1; K.K.S., 31/29a-3

³⁵⁹ K.K.S., 31/16a-1.

³⁶⁰ K.K.S., 31/29a-3.

³⁶¹ Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 42/476.

Hatun'un, Hoca Pir Hacı Çeşmeleri Vakfı'na 60 esedi vakfettiği kayıtlardan anlaşılmaktadır.³⁶²

Gözleve'de kişilerin nakit ve kredi ihtiyaçlarının karşılanmasına imkân sağlayan³⁶³ para vakıflarının varlığına dair kayıtlar da mevcuttur.³⁶⁴ Bu gibi durumlarda vakıf mütevellisi nakit para talebinde bulunan kişilere ödenen miktarı kayıt altına almakta ve ödenmemesi halinde borcun talebini istemektedir. Örneğin; Akıncı Olan Mahallesi Camii mütevellisi Yusuf Çelebi'nin, camii vakfından 105 esedi borç para alan Murtakay Yahudi'den borcu talep etmesi kayıtlara geçmiştir.³⁶⁵ Ayrıca bu örnek gayrimüslimlerin de para vakıflarından yararlanabildiğini göstermesi açısından önemlidir. Yine Murtaza Ağa'nın Çeşmeler vakfından aldığı 38 esedi 20 akçe de borç olarak kayıtlara yansımaktadır.³⁶⁶

Sicilde dikkat çeken örneklerden biri de Mirza unvanlı şahısların şehre vakfettiği Han Kul Ağa Kervansarayı'na dairdir. Kayda göre kervansarayın senelik geliri harabeye dönen bu yapının tamirini karşılamayacak duruma gelmiştir. İsmi geçen Mirzalar ise Nehr-i Kaçı'daki bağ, bahçe, çayır ve değirmen ocaklarını satarak bu masrafı karşılamışlar, büyük bir masrafa girmiş olmalarını sebep göstererek vakfın işletim hakkını kendi üstlerine alma talebiyle mahkemeye başvurmuşlardır. Mahkeme ise kervansarayın vakıf olarak kalmasına ve işletim hakkının Mirzalara geçmesine karar vermiştir.³⁶⁷ Sicilde Hoca Pir Hacı Çeşmeleri Vakfı'nın H.1106 senesinin Rebi'ülahir ayında tutulan muhasebe kaydı da yer almaktadır. Buna göre vakfın bünyesinde 11.900 akçe olup 7.635 akçesi masrafı için harcanmıştır. Kalan 3.058 akçenin muhasebesi ise H.1107 senesinin Zilhicce ayında muhasebesi görülmüştür.³⁶⁸

2.5. Terekelere Göre Servet Dağılımı

2.5.1. Terekelere Göre Cinsiyet Bakımından Servet Dağılımı

Gözleve defterindeki 62 terekeden 20'si kadınlara, 37'si erkeklere, beşi ise kimliği ve cinsiyeti belirsiz kişilere aittir. Terekelerin toplam değeri 921.868 sim'dir. Fikir vermesi

³⁶² K.K.S., 31/54b-4.

³⁶³ Özcan, *Osmanlı Para Vakıfları Kanuni Dönemi Üsküdar Örneği*, s.76.

³⁶⁴ Sicilde yer alan Gözleve'deki para vakıfları tek bir vakıf olarak oluşturulmamış, gayrimenkul vakıflarla birlikte kurulmuştur. Örnekte de görüldüğü üzere camii evkafından borç para alınmıştır.

³⁶⁵ K.K.S., 31/10b-2.

³⁶⁶ K.K.S., 31/43a-2.

³⁶⁷ K.K.S., 31/62a-1.

³⁶⁸ K.K.S., 31/36b-3.

açısından belirtmek gerekirse mevcut terekelerde en pahalı olan evin fiyatı 40.000 simdir.³⁶⁹ Kadınların toplam terekesi 205.738 sim olup toplam servet miktarının %22'sine karşılık gelirken, erkeklerin toplam terekesi 700.603 sim olup toplam servet miktarının %76'sını oluşturmaktadır. Kimliği ve cinsiyeti belirsiz kişilerin toplam terekesi ise 15.527 sim olup toplam servetin %2'sini oluşturmaktadır. Ayrıca tereke sahibi erkeklerin altısının³⁷⁰, kadınların ise üçünün³⁷¹ bekâr olduğu saptanmıştır.

Terekeler incelendiğinde en fakir kadına ait olan terekede toplam servet miktarı 857 sim iken³⁷², en zengin kadının 30.830 sim değerinde serveti mevcuttur.³⁷³ Erkeklerin servet miktarını incelediğimizde ise en fakir erkeğin 646 sim³⁷⁴, en zengin erkeğin ise 184.235 sim³⁷⁵ değerinde serveti olduğu görülmektedir. Buna göre kadınların erkeklere kıyasla 1.8 kat daha fakir olduğu tespit edilmiştir.³⁷⁶

Terekelerde servetin en büyük oranını ziynet, giyim ve ev eşyaları oluşturmakla beraber değer açısından bir değerlendirme yapıldığında kadın ve erkeklere ait gayrimenkullerin büyük bir yekûn tuttuğu görülmektedir.³⁷⁷

³⁶⁹ Bu ev sicildeki en zengin kişi olan el-Hâc Derviş'e aittir. Toplam servet miktarı 184.235 simdir. K.K.S., 31/31b-4.

³⁷⁰ K.K.S., 31/46b-2; K.K.S., 31/ 68b-2; K.K.S., 31/68b-3; K.K.S., 31/72a-5; K.K.S., 31/74a-6; K.K.S., 31/77a-2.

³⁷¹ K.K.S., 31/14a-6; K.K.S., 31/57b-3; K.K.S., 31/58b-3.

³⁷² Vefat eden Emine'nin bekar ve iki kız kardeşinin olduğu görülmektedir. K.K.S., 31/14a-6.

³⁷³ İsmi kaydedilmemiş olan tereke sahibi kadının Molla eşi olduğu dikkat çekmektedir. K.K.S., 31/73b-1.

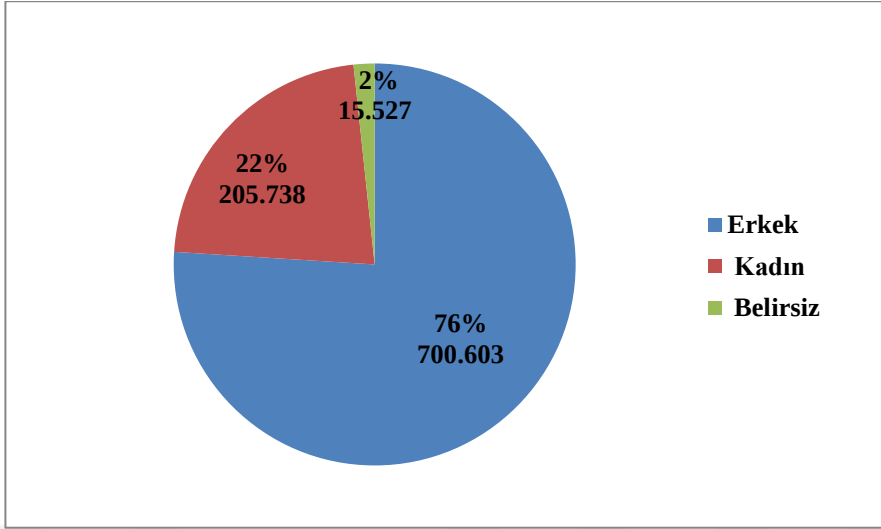
³⁷⁴ K.K.S., 31/74a-6.

³⁷⁵ 1696 yılında Gözleve'den hacca gitmenin maliyeti göz önüne alınacak olursa, Derviş'in zengin ya da en azından maddi açıdan iyi durumda olduğu sonucuna varabiliriz. Nitekim terekesinde tuz ambarı, 2 adet dükkân ve ev gibi gayrimenkuller, köle ve yüklü miktarda nakit paranın olması el-Hâc Derviş'in hali vaktinin yerinde olduğunu göstermek için yeterlidir. K.K.S., 31/31b-4.

³⁷⁶ Toplam kadın terekelerinin ortalaması 10.286 sim iken toplam erkek terekelerinin ortalaması 18.935 simdir. Ayrıca terekede adı geçen isimlerin bazıları seyyid, molla, el-hâc, çelebi, sofi, şeyh, müezzin, nalçacı, yazıcı, gibi unvan ve mesleklere sahiptir ve bu kişilerin toplam servet miktarları ve mal çeşitliliği sıradan vatandaşa göre daha fazla yer tutmaktadır. Sayısı 16 olan bu kimselerin toplam servetleri 502.241 simdir ve terekedeki toplam servet miktarının %35'ini teşkil etmektedir.

³⁷⁷ Argıt, "XIII. Yüzyılın İlk Yarısında Üsküdar'da Yaşayan Kadınların Maddî Durumları ve Gündelik Hayatları", s.419.

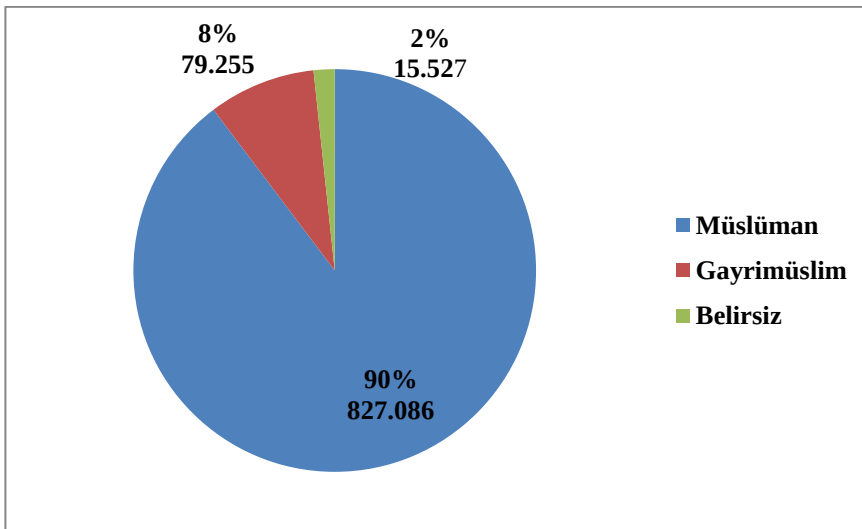
Şekil 1: Terekelere Göre Cinsiyet Bakımından Servet Dağılımı

2.5.2. Terekelere Göre Din Bakımından Servet Dağılımı

Gözleve sicilinde yer alan tereke kayıtları dini anlamda eşit bir dağılıma sahip değildir. Defterdeki 62 tereke kaydından 52’si Müslümanlara, altısı gayrimüslimlere ait iken beş tereke ise dini anlamda bilgi içermemektedir. Müslümanlara ait 52 terekenin servet anlamında toplam değeri 827.086 sim olup defterdeki toplam servet miktarının %90’ını oluşturmaktadır. Gayrimüslimlere ait altı terekenin defterdeki toplam servet miktarı 79.255 sim olup defterdeki toplam servet miktarının %8’ini teşkil etmektedir. İnanç durumu belirtilmeyen şahısların toplam servet miktarı ise 15.527 simdir ve toplam servet miktarının %2’sini oluşturmaktadır.

Şekil 2: Terekelere Göre Din Bakımından Servet Dağılımı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

31 NUMARALI KIRIM HANLIĞI KADI SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU

“Abdullah Efendi, sene 1107-1108”

[1b-1]

Hissetü Abdullah b. Ahmed Efendi el-merhûm?

Cümle muâmele: 3.361 sim.

[1b-2]

... esâmî dört bin iki yüz altmış bir akçe kıymetinde eşya ...Abdulgani Monla yedine emânet-i teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

[1b-3]

Oldur ki Seyfullah nâm kimesne dellâl olub Habib Molla'ya beş yüz akçeye dek kefil olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Said Efendi, Ali en-nâib.

[1b-4]

Oldur ki elmanın vakiyyesini üç sim cedîd-i hazîneye bey' olunmasına ... virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: ... Ali, İbrahim Ağa el-muhtesib, Ali en-nâib.

[2a-1]³⁷⁸

[2a-2]³⁷⁹

[2a-3]³⁸⁰

³⁷⁸ Kayıt siliktir.

³⁷⁹ Kayıt siliktir.

³⁸⁰ Kayıt siliktir.

... Şah nâm kimesne yedinde emânet olan akçeden Hannan nâm kimesne yedine teslîm elli iki esedî doksan iki akçe ...

[2a-4]

Oldur ki ... akçeye ta'yîn olunduğu bi't-taleb kayd şud.

[2a-5]

Ekmekçiler adedi beyân olunur:

Ekmekçi Hasan, Ekmekçi Mir Çelebi, Ekmekçi ,,,, Ekmekçi Mehmed Çavuş, Ekmekçi Topal Kazak, Hacı Bayram soğan vakiyyesi 5, Hüseyin narh emrud vakiyyesi 4, Narh elma vakiyye bir sim 2, Narh elma vakiyye 2, Narh fındık sim, emrud ...

[2b-1]

Mâte Halil ve tereke...bintîn Rukiyye ve Fatıma ve Emine ve Ayşe ve'l-verâsetü münhasûratün.

Hurrire... Rebi'ülâhir fî sene semân ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

	Üç basma yorgan sim 600 (mehir)	Köhne mor tilki kürk sim 600 (mehir)	Mehmed'de sim 300 (mehir)	Dâr-ı Ma'lûmü'l-hudûd sim 3.000 (mehir)
Ol köhne olupâk sim 100 (mehir)	Kalemî kilim sim 120 (mehir)	Alaca kumaş döşek sim 120 (mehir)	Beledî döşek sim 120 (mehir)	İki beledî yasdık sim 100 (mehir)
	İki tahta sandık sim 100 (zevce)	İki köhne sebt sandık sim 60	Köhne velense mâî sim 20	İki köhne olupâk döşek sim 30
İki basma minder sim 30	İki basma yasdık sim 30 (zevce)	Alaca perde sim 60	Kayat sandık sim 30	Katar sandık sim 50

İki kahve ibrik sim 50	Üç sahn sim 80	Üç küçük bakır kazan sim 20	Üç köhne kilim sim 100	Alaca kıyye sim 30
Resm-i kâdı sim 168	Beşşerî buğday sim 130	Beş araba odun sim 250	Ev içinde olan hırdavat sim 200	On iki ... tepsi? sim 180 (resm)

Cem'an nakd sim 6710	Bâkî li'l-kısm sim 1.150	Hissetü erba'a bintîn sim 670	Hissetü'l-ümm sim 335	Hissetü'z-zevc sim 133
-------------------------	-----------------------------	----------------------------------	--------------------------	---------------------------

[2b-2]

Oldur ki Şahin oğlu Aydon zimmi mahfil-i kazâda Abdullatif nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb didi ki işbu Abdullatif de altı esedî elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mu'teber edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Gazi el-muhzır, Abdulkerim el-muhzır, Said el-ma'rûf.

[2b-3]

Oldur ki Ivaz acemin merhûm Abdulveli Monla zimmetinde yigirmi üç esedî hakkı olduğuna Osman b. Bektemir...merhûmun oğlu Ivaz şehâdetleriyle kayd şud...

Şuhûdü'l-hâl: Hantemir Efendi, Said Efendi.

[3a-1]

Oldur ki...yüz yigirmi...bir akçeye olmak üzere narh virülüb ve elli dirhem olub...feryâd itmeleri ile otuz...rehin...olunub yüz yigirmi rehin itmek...bir akçeye bey' ile ruhsat virildüğü kayd şud. Fî evâsıtı mâh-ı Ramazânü'l-mübârek.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çelebi el-haffâf(?), Mehmed Efendi el-imâm, el-Hâc Yahya el-haffâf, Mustesib İbrahim Ağa ve gayrihim.

[3a-2]

Oldur ki Türk imâm ve Bakkal Hamid ve Bektaş nâm kimesneler Vasil kazak mahzârında takrîr-i güftâr idüb işbu Turhan evinde bir boğazlanmış kuzu bulduk...itdi didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Turhan bana Hacı'nın çobanı virdi deyu ikrâzı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ağa, Kürd Ali, Veli Bayraktar.

[3a-3]³⁸¹

Oldur ki Ekmekçi Hasan ile ahâli-i memleket ile mahkemeye gelüb ahâlî-i memleket cevâba mütesaddî olub altmış akçeye buğday bey' olundukda bir vakiyye hubz bir akçeye evlâ gelmişdir sukûk-ı sâlibe yoklamanıza râzıyız didiklerinde sukûku yoklanulub fi'l-va'kî öyle oldukda...

[3a-4]

Oldur ki Karasulu Receb nâm kimesne mahfil-i kazâdan gelüb kiraz götürdüm nârh taleb iderim didikde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rifetleriyle vakiyyesi sekiz akçeye narh virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Kermen el-Hâc Selim Giray, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[3a-5]

Kıdvetü'l ümenâ-i Gözleve emîni kulum Mehmed ve Hüdâvendigâr emîni kulumuz ilâm-ı yarlığ-ı şerîf-i hânî budur ki Özi Kalesi fukarâları serhaddi mansûre iktizâ iden zâhire ve sâir levâzımât gelüb aldıklarından gümrük talebiyle rencide olunmamak üzere yedlerine emrimiz virilmiş iken hâlâ mezbur...der devletime arz olunmağın yedlerine emrim virilmişdir...vusûlünde serhaddi mansûre neferâtına...ve abalık kabı vesâir levazım...eylemeyesiz yedinde olan emrimiz ile amel olası...olduğuna rızâmız yokdur şöyle bilesiz fî mâh-ı Şevval...

³⁸¹ Kayıt noksandır.

[3b-1]

Mâte Ahmed Çelebi ve tereke zevceti Zeyneb ve ümmen Safiyye ve ibneyn Mehmed Can Abdullah ve Ebuzer munhasiratün fihim.

...cîrân Ma'lûmü'l- hudûd nısf bağ sim 5.000	Seyf ma'a tırkeş sim 240	Köhne cakşır sim 20	İki...sim 20	...keçe sim 60
Ma'lûmetü'l- hudûd dâr levâhıkıyla sim 6.000	Kurt kürk sim 250	Köhne tilki kürk sim 100	Cedîd kaftan sim 250	Mâî çuka sim 350
Sahn sim 10	Kavuk ma'a sarık sim 50	Don ma'a gömlek sim 60	Kırmızı kalpak sim 60	Cedîd cakşır sim 350
Kahve ibrik sim 15	Kazma ve odun sim 310	Eğer ma'a levâzım sim 100	Keçe sim 30	Kamçı sim 25
	Kantar sim 30	Bir mikdâr orak sim 60	Kelâmullah....sim 360	Beledî döşek sim 60
	Soğan sim 8	Bir deste muşmula sim 50	Sarı yağ sim 50	Turuş sim 70
İki beşşerî buğday sim 200	Beşşerî un sim 200	Nakd sim 90	Ayva sim 15	Bir kona un sim 25

	İki buçuk vakiyye yağ sim 50	Ekşi sim 5	Turşu sim 135	Yarım deste pekmez sim 70
		Bir mikdar bulgur sim 80	Vâlidezinin zimmetinde sim 200	Mecmû'a sim 10
		Kürpe sim 30	Üzerine harc olunan sim 1.500	Sarı buğday sim 50

Toplam: 16.648 sim.

[3b-2]

Oldur ki merhûm Ahmed Çelebi zevce-i metrûkesi Zeyneb'in iki yüz yigirmi beş altun mehr-i müecceli şer'an sâbit olub bâlâda mestûre eşya yedine teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hantemir Efendi el-ma'rûf, Kürd Ali Beşe, Hüseyin ibn Mecid.

[4a-1]

...ve ihten Cennet ve'l verâseti...ve'l-muhallefât hâzihi.

[4b-1]

Oldur ki Kardaş Acem mahfil-i kazâda Seyfullah Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda üç yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân, Osman Beşe, Kürd Ali, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[4b-2]

Oldur ki Seyağuş nâm kimesne mahfil-i kazâda Latif nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim yüz altmış akçem uğurladı sual olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[4b-3]

Oldur ki Karye-i Canımin sakinlerinden Hannan nâm kimesne mahfil-i kazâda İştok nâm kimesne mahzarında mezbûra bir sığır üç yüz otuz akçeye bey' eyleyüb iki yüz otuz akçe aldım bakır bir esedî kaldı taleb iderim didükte gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[4b-4]

Oldur ki Orahım nâm yahûdi mahfil-i kazâda karye-i Tokçârlı nâm karye sakinlerinden Egatlış nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz yigirmi akçe hükm ve irade taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Şah Çelebi ve Sinan nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[4b-5]

Oldur ki Hafız Efendi mahfil-i kazâda el-Hâc Ahmed nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda üç bin beş yüz batman tuz akçem vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ba'dehu bi't-temâm ve'l-kemâl virdim haklaştım didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Mehmed Dede ve Mustafa Çelebi nâm kimesneler alâ vefki'd-dâvâhu şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde hâlâsıyla ilzâmı emr bit-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mustafa, el-mezbûrûn.

[4b-6]

Mate Seyyid Ömer ve tereke ibnen Salih ve binten Hayrunnisa ve cenînen fî batni ümmihâ Muhammed ve zevceti Kutlu Sultan.

Şuriha fî'l-kismet fî gurre mâh-ı Rebi'ülâhir fî sene semân ve mie elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ve'l muhallefât hâzihi.

El ibrîk ma'a leğen sim 200	Kahve ibrîk sim 50	Yeşil çuha sim 300	Eğer ma'a levâzım sim 400	Kılıç sim 500
İki kırmızı ihram sim 300	Siyah alaca kilim sim 100	Kırmızı kilim sim 150	Büyük kazan sim 300	Üç sahan sim 150
Basma perde sim 300	Alaca kaftan sim 400	Yeşil köhne kaftan sim 120	Yeşil zıibun sim 80	Siyah câmedân köhne kürk sim 250
	Dâr-ı ma'lumü'l hudûd sim 10.000	İki keçe sim 60	Buzağılı koyun koba sığır sim 360	Beş tek bastırma sim 80
	Beşşerî yarım dakîk sim 240	Divit sim 20	Kırmızı börük sim 50	Altı filcan sim 15

[5a-1]

(...)suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's suâl Dilşah el-mezbûr cevâbında işbu atı bir gurbetden bir yolkı virüb değış ile aldım bunun malı olduğı mâlûmum değıldir didükde mezbûr Abdişah Monla'dan kavlini mübeyyinei beyyine taleb olundukda Abdalbaki b. Abdulgani ve Feyzullah b. Abdurrezzak ve Eşmehmed b. Aytemir nâm kimesneler liecli's-şehâde hazirîn olub ala' vefki'd-da'vâ şehâdet eyledükde ba'de'l kabûl vechen mine'l-vücûh mülkünden adem-i ihrâcına half billâhi'l-aliyyi'l-a'lâ idicek teslîm ile emr olunduğı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bekir Efendi, Kürd Ali Beşe, Abdulkerim, Şah Gazi.

[5a-2]

Oldur ki Hâric-i Hisar'da Şükrullah Efendi mahallesinde el-Hâc Musalli meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde Abdurrahman Ağa İbn Mehmed Ağa mahzarında şöyle takrîr-i kelâm idüb didi ki Şor Bazarı'nın kenârında bir mahzen hudûdu budur ki kıbleten müşterek Abdurrahman Ağa mülkü şarken gene Abdurrahman Ağa mülkü şimâlen bâyi'-i merkûm el-Hâc Musalli garben gene el-Hâc Musalli işbu hudûd ile mahdûd mahzeni Abdurrahman Ağa'ya bin akçe semen ile bâten bey' idüb teslimü'l mebi' alâ mâ beleğa akar ve kabz-ı semen-i mağdûd eylemişimdir bâ'del yevm mezbûr Abdurrahman Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yehtâr tasarruf ider diyecek ve müşteri mezbûr Abdurrahman Ağa bayi-i merkûm el-Hâc Musalli'den sâdır ve câri olan kelâmın ilâ âhirihi tasdîk idecek beyinlerinde bey' şirâ-i ikbâz-ı kabz kabz teslim-ü tesellüm mukrîz olub ala- vukû'ihî bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi el-ma'rûf, Monla Habib, Kürd Ali Beşe, Osman, Osman Beşe, Ali, İbn Bektemir, Gülcübaşı ve gayrihim min men hazara.

[5a-3]

Oldur ki Mustafa Efendi mahfil-i kazâda Hacı Akay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Hacı Akay'dan târih-i kitâbdan yedi sene mukaddem yigirmi dokuz müeccele altun bir cariye iştırâ eylemişdim bâ'dehu hürretü'l-asl olduğu sâbit ve mütekarrir olub işbu Hacı Akay ahz eylediği meblağı merkûmdan on altı altun kırk akçesini bana ol vakit red eyledi zimmetinde on iki altun seksen akçe alacak hakkım kaldı hâlâ taleb iderim suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl cevâba mütesaddî olub ol müddeâ bihâ olan cariyeyi bir emir bey' eyledi ba'dehu hürre olduğu zâhir oldu ben bey' eyledim didükde mezbûr Mustafa Efendi'den kavlini mübeyyine-i beyyine taleb olundukda Mevlana Osman b. Aliş ve Abdişah b. Akay nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazirîn olub ala' vefki'd-da'vâ şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de'l-kabûl mücebiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Abdurrahman Ağa, Monla Sinan, Monla Mustafa, Monla Osman müezzîn ve gayrihim.

[5b-1]³⁸²

Alim	Gazi'de	Abdurrahman'da	Ahmed'de	sim	Veli Can'da	sim	Tekvîn	ve
------	---------	----------------	----------	-----	-------------	-----	--------	----

³⁸² Kayıt eksiktir.

sim 30	sim 28	25	48	teçhîz sim 430
Karşıda sim 105	Osman Akay'da sim 73	Ramazan Müezzin'de sim 88	Sefer Gazi'de sim 15	Lütfullah'da sim 15
Yağ sim 100	Kütük sim 80	Baalbek'de sim 16	Ömer Gazi Molla'da sim 20	Kazağında sim 25
			Gön sim 10	Esir Akay Monla'da sim 271

Cem'an yekûn: 5038+190 sim 5228+270=5498

[5b-2]³⁸³

Oldur ki Alemşah nâm hârun tarafından sâbitü'l-vekâle Abdulfettah mahfil-i kazâda Abdullah ve Canibeg tarafından sâbitü'l-vekâle İvaz mahzarında takrîr idüb işbu beyte muttasıl odayı babası Seyyid Sufî müvekkilime hîbe itmişdir suâl olunup zabt murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Muhammed Ali nâm kimesne.

[5b-3]

Oldur ki el-Hâc Hızır Câmî'i mütevellisi el-Hâc Mahmud mahfil-i kazâda Kolak oğlu Melik Can nâm zimmî mahzarında takrîr-i gültâr idüb el-Hâc Hasan mahallesinde senin iştirâ eylediğin Ma'lûmetü'l-hudûd dâr benim müteveli olduğum cami-i mezbûra rehindir didükde gıbbe's-suâl ve'l inkâr vel istişhâd el-Hâc Seydi Ali ve Ahmed Cân nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet-i şer'yye eylediklerinde rehniyeti ile ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib ve gayrihim min hâzır.

³⁸³ Kayıt eksiktir.

[5b-4]

Mâte Kurman Ali Sofî ve tereke zevceten Totay ve ibnen Ivaz ve binten Şerife ve'l-verâsetü munhasıratun fihim.

Çuha mâî köhne sim 200	Üç alaşa sim 1400	Üç sığır sim 1.600	İki öküz sim 2800	Kanlı nâm karyede bânî yarım arz sim 2.600 (Hissetü'l-binti Totay)
Kılıç ma'a sadak sim 200	Çekmen sim 40	Kaftan köhne sim 20	Çedik sim 5	Deri kürk sim 80
Yarım beşşerî dakik sim 70	Beşşerî dakik sim 140	Beşşerî darı sim 120 (Hissetü binti Totay)	Bakır leğen sim 100	Çüyün kazan sim 40
		İki fuçu ma'a sini sim 30 (Hissetü binti Totay)	Dâr-ı ma'lumeti'l hudûd sim 3000	Büyük çüyün kazan sim 80
	Yarım siyah beden sim 120	On kuzu deri sim 120	Kütük ma'a tezek sim 100	... sim 40
	Bir vakiyye hına sim 10	Altmış kaşık sim 20	On dört tabak sim 14	On iki kürk sim 20
	Yigirmi bağ soğan sim 30	On beş kalıp sabun sim 30	Üç kutu sim 15	Üç deste yarım kaşık sim 24
Cem 'an yekûn	Terâzi sim 8	Dirhem pamuk	Ocak başı sim 5	Sarımsak sim

sim 10.751		iplik sim 20		20 (Hissetü'z-zevceti mine's-semen Totay)
------------	--	--------------	--	---

[6a-1]

Oldur ki Baron nâm zimmî mahfil-i kazâda Karakaş nâm zimmî mahzarında üç yüz seksen akçe hak da'vâ idüb gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-kâdı bi-Nehri Kaçı, Sefer Hoca el-müezzin, Kürd Ali Beşe, Şah Gazi el-muhzır.

[6a-2]

Oldur ki Hacı Zülfikar nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr idüb mezbûrda otuz iki akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf ve'n-nukûl edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Efendi, Saîd Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[6a-3]

Oldur ki Baba nâm yahûdi mahfil-i kazâda mürd olan Orahım yahûdi benim li-eb ve ümm karındaşımdır suâl olunub emvâli zabt muradımdır didükde gıbbe's-suâl vel istişhâd Beşe veledi İsak ve Yafoda veledi Yako nâm yahûdiler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vakî' olub zabtına izin virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[6a-4]

Oldur ki Ali Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Hablı? nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş yüz seksen akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[6a-5]

Oldur ki Bayram Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Hâbil mahzarında takrîr idüb mezbûrda altı yüz akçe hakkım vardır didikte gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Mirzazade Akay Çelebi, Kürd Ali, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[6a-6]

Oldur ki Bekçi İvaz nâm kimesne tarafından Ahmed'in vekîl olduğu İbrahim b. Hüseyin ve Abdulkerim b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Çelebi Paşa, Şah Gazi.

[6b-1]

Oldur ki Hoca Pir Hacı Çeşmât ve uyûn-ı mütevellî Mirzazâde Akay Çelebi mahfil-i kazâda bin yüz altı ve yedi senesinde çeşmât-ı merkûm dükkanlarının irâdından ba'de'l-muhâsebe Seyyid Akay Çelebi el-merkûm zimmetinde baki kalan üç bin altı yüz elli sekiz akçe bin yüz yedi senesinin âhir-i mâh-ı Zilhicce'de büyük hamam masrafına bi't-tamâm ve sarf ve harc olunub hamam-ı merkûmun cem'an sarf ve haracı altı bin dokuz yüz akçe olub üç bin altı yüz elli sekiz akçeden bakisini sene-i âtiyenin irâdından sarf ve harc olunub ba'de sene-i merkûme bin iki yüz akçe Karye-i Kaçı'dan Mustafa Dede'ye virilüb cem'an masraf sekiz bin yüz dört akçe olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Monla Ali ibn Muharrem, Sefer Hoca, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[6b-2]

Mate Niyet Sofi ve tereke ibnen Abdullah ve Bünyamin Canıbeg ve Alemşah.

Dâr-ı malumeti'l hudûd sim 6.000

[6b-3]

Oldur ki Abdullah ibnü Nimet Sûfî mahfil-i kazâda kız karındaşı Canıbeg tarafından sâbitü'l vekâle zevci Üveys ve Alemşah tarafından Devlet Gazi ve Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile sâbitü'l-vekâle zevci Abdulfettah nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm pederim Seyyid Sûfî hal-i hayâtında ve'l kemâli akl sıhhatinde mezbûr Habli'nin büyük kapusu yarısı ile ve nısf holü ve iki odasıyla bana hîbe sâhih-i şer'îyye ile hîbe eylemiştir suâl olunub kabz murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Şaban Odabaşı ve Niyet Gazi Odabaşı ve Ramazan Odabaşı ve Kara Mehmed nâm kimesneler ala' vefki'd-da'vâhu şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde Abdullah'ın mülkü olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd sim 6.000

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Mehmed Ali Monla ve Said Efendi, Şâhidân mezbûrân.

[6b-4]

Oldur ki Canbike nâm hâtûn tarafından el-Hâc Hacaş ve Monla Mustafa el-imâm nâm kimesneler şehâdetleri zevci Kasab İvaz vekâleti subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imam, Saîd Efendi, Kürd Ali el muhzır, Ali en-nâib.

[6b-5]

Oldur ki Melek Hân nâm bakire mahfil-i kazâda Ahmed b. Nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb ben hürri'l-aslım beni babam işbu adama götürüb bey' eyledi suâl olunub ıtlâk ve kat'iyet murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Ahmed b. Mustafa Ömer b. İsa nâm kimesneler ala' vıfki'd-da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde ıtlâkıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Bölükbaşı, Sefer Hoca, Molla Ali, Ali Çelebi, Mehmed b.Ahmed, Mehmed b. Muzaffer Efendi.

[6b-6]

Oldur ki Mahmiye-i Gözleve mahallâtından Yahya? Sûfî nâm kimesne mahfil-i kazâda Karye-i Belbek'den Şahsüvar b. Halil Bölükbaşı nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb târih-i kitâbdan beş ay mukaddem beni yanında yaşlu tamgalı doru battalı, kolanı ile mülkümünden gâib eyledim elhâletü hâzihî işbu Şahsüvar yedinde buldum suâl olunub ihkâk-ı

hak ve îsalî bi'l-müstehâk murâdımdır didükde gibbe's suâl mezbûr cevaba mütesaddî olub Baytal mezbûr Yahya? Sûfi'nin mülk ve malı olduğu ma'lûmum değildir deyu inkâra cevâb virdükde müddeî-i merkûmun kavlini mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ali b. Ömer ve Eşmehmed Odabaşı ibn Hâcî Murad nâm kimesneler ala' vıfki'd-da'vâhu bi'l-müddeî edâ-i şehâdeti şer'iyeye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vakî' olub müddeî-i mezbûrun mülkünden vechen mine'l vücûh adem ihrâcına istihlâf olundukda hılf billahi'l-ale'l-a'lâ' eyledükde mezbûrun istihkâkıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Muhammed Efendi, Ali Çelebi el-arabî, Üveys Pehlivan İbn İsmail, Kâtib Bekir Çelebi, Ahmed Hân Çelebi, Sefer Hoca.

[7a-1]

Oldur ki Bektaş nâm Kürekçi Mehmet nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda müşterek bir fuçî yüz vakiyye olmak üzere kebab yağımız vardır taleb iderim didükde gibbe's-suâl vel ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud ma'a'l-havâle.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Çelebi, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[7a-2]

Mâte İsa Monla ve tereke zevceti Melek Hân ve ehan Can Mirza ve ihten Kamile ve'l verâseti'l munhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kısmet fî gurre mâh-ı Rebî'ülâhîr fî sene semân ve mie ve elf ve'l muhallefât hâzihi:

Kitab 10	sim	Keçe sim 60	Terâzî dirhem 10	ma'a sim	Bir gömlek sim 70	Duhân kıyye 100 sim 2.100	Keten kıyye 162 sim 3.183
			Eğer levâzım 250	ma'a sim	Bir buzağılı sığır sim 300	Bir alaşa sim 500	İki ? sim 8

Yeşil kaftan sim 150	Kırmızı kürk sim 200	Tüfenk sim 20	İki divit sim 30	Çizme sim 25	Kisve/keşen? ma'a kamçı
Karye-i Bozoğlan'da 8 ... sim 400	Gömlek sim 30	Kuşak sim 40	Cahşır ma'a babuç sim 120	Kalpak sim 20	Yağmurluk sim 150

[7a-3]

Oldur ki Melek Hân nâm hârun merhûm İsa Monla'nın zevcesi tarafından vekâle Hüseyin Efendi ve Osman şehadetleriyle Mehmed Çelebi'nin bi't-taleb kayd şud.

[7a-4]

Oldur ki Abdurrahman nâm kimesne vekîl-i mezbûr merhûmun karındaşı Can Mirza nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûra iki yüz yetmiş bir vakiyye keten satub viresiye virdim işbu yüz altmış iki keten ben ahz ve kabz itmek muradımdır didükde gıbbe's suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Kara Ali ve Mustafa nâm kimesneler alâ vıfk-i'd-da'vahu şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde teslim ile emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Seydi, el-Hâc Mehmed, Eğerci Ali, Ahmed, Şahidânı mezbûrân.

[7b-1]

Oldur ki Safiye nâm hârun mahfil-i kazâda gelini Rabia nâm hârun tarafından sabitü'l-vekâle karındaşı Abid Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb Hacı Hasan Mahallesi'nde vâkî' ikimizin müşterek dârımız dâhilinde bir hayatlı ev ve bir oda ikisinin orta yerinde köşeden kıblesinde eski çardak dîvanının köşesine yarım kulaç yerine varınca rızamız ile kısmet idüb garb tarafında olan bir hayatlı dârı on esedî virüb ben aldım şark tarafında olan bir tahta kenif ve bir araba kapu mezbûr on esedi ile vekîli mezbûr kabul eyledi didükde gıbbe's suâl ve akîbe't-tasdik bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Ahmed Ağa, Hamid Efendi el-a'yân, Abdulkadir Monla, Seyyid Mehmed Çelebi ibn Ömer, Salih b. Muhammed, Ömer b. Muhammed, Arslan Bayram Ali, Salih Çelebi İbn Mustafa, Kürd Ali, Aynacı Murtaza.

[7b-2]

Oldur ki el-Hâc Yusuf el-haffâf nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Çorati el-Hâc Osman nâm kimesnenin medineye vakf eylediği dükkân kirasını işbu mütevellî Hâfızâde Mehmed Çelebi on iki şerife sarı altun Çorati'den aldım didükde bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sinan Efendi, Mehmed Efendi, Mustafa bölükbaşı, Sefer Hoca, Emin Muhammed Ağa.

[7b-3]

Oldur ki Mustafa ve Receb Çorati el-Hâc Osman mûtakları mahfil-i kazâda Bahadır ve Simaven nâm zimmîler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûr efendimizin vakf eylediği Gölcüler kurbunda kârbânsarayın üç yıllık kirasını aldık ve haklaştık senesi kırkar esedî olmak üzere hakkımız kalmadı didükde gıbbe's suâl ve akîbe't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Mehmed Efendi el-imam, İslam Efendi, Sinan Efendi, Mustafa bölükbaşı

[7b-4]

Oldur ki Avnes nâm zimmî mahfil-i kazâda Ahmed nâm kimesnenin kölesi Ivaz mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr kölesi benim sol yanıma kuşak altında bıçak ile darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gıbbe's suâl ve'l-ikrâr ba'dehu mezbûr efendi simi kırk akçe sehim akçesi virdükde mezbûra da'vâsından ibrâ-i tâm ve ıskat-ı âm eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[7b-5]

Oldur ki Ömer Can nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Can nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gıbbe's suâl ve'l-ikrâr takririyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Monla Ali, Sefer Hoca, İhtiyar Hüseyin Efendi.

[8a-1]

Mâtet Sefer Bike ve tereket eban Canıbeg ve ümmen İnci ve zevcen...

Şuriha fi't-tahrîr ve'l kısmet-i fi evâhiri mâh-ı Rebî'ülâhir fi sene sem'an ve mie ve elf ve'l-muhallefât hazihi.

	Alaca cedit kaftan On altı gümüş düğme sim 400	Köhne alaca kaftan sim 50	Al dıray köhne kürk sim 100	Gümüş kuşak sim 300
	Münakkaş gömlek sim 160	Münakkaş yasdık sim 150	Def'a çarşaf sim 50	İpek çarşaf sim 100
	Sandâlî yasdık sim 20	Kırmızı cahşır ma'a mest sim 200	Al dıray kaftan sim 200	Def'a münakkaş gömlek sim 100
Def'a gümüş kuşak sim 100	Alaca yasdık sim 50	Alaca yasdık sim 50	Beyaz sandâlî zıibun sim 120	Münakkaş gömlek sim 160
Dülbendi mahrama sim 100	Al çuha bir ağaç sim 200	Don gömlek sim 200	Gömlek sim 120	Münakkaş gömlek sim 160
Çıbık dıray çimdigân kürk sim 400?	Hâre sûf cedîd sim 400	Çenber sim 80	Babuç sim 20	Basma sim 10
	Altun zincir sim 1.200	Altun bilezik sim 3.000	Örgü mahrama kuşak boğça sim 100	İki yastık ma'a boğça sim10

Altun küpe sim 200	Dört altun hâtem sim 250	Saçlık sim 2000	Gümüş paralar sim 10	Altun keselik sim 100
Boğça içinde hırdavar sim 10	Dört arşun iplik sim 25	Mahrama sim 60	Ayna sim 15	Gümüş kutu sim 80
Kalay sim 100	Bakır ibrik sim 80	Bakır sini sim 100	Hamam leğen sim 100	Kemikli kara sandık sim 200
Cam tas sim 50	Alaca döşek sim 200	Hindî basma döşek sim 150	Bakır tabak sim 20	Büyük sahan ma'a güleptân sim 100
Tob tobı hâre sim 600	Zincirli ... hâre sim 1.400	Köhne minder sim 20	Kilim sim 100	Alaca yorgan sim 200

[8a-2]

Oldur ki el-Hâc ... nâm kimesne mahfil-i kazâda Ömer ve Ramazan ve Mustafa nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu üçüsünde on esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[8b-1]³⁸⁴

...eylediklerinde ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can, Mustafa Bölükbaşı, Akay Çelebi, Veliş.

[8b-2]

³⁸⁴ Kayıt noksandır.

Oldur ki Abdurrahman Ağa mahfil-i kazâda Kazan Asmaz nâm acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr ... Hân'da bir dükkan senesini yigirmi bir esedîye icareye virdim idi işbu zimmî altı yedi ay tamamında çıkub Anadolu vilayetine getirdi o gittiği vakit mezbûr oda bunun zimmetinde icârede kaldı elhâletü hâzihî mezbûr zimmî da'vâsından bir ay tecâvüz itdi mezbûr zimmî ben bu odada oturmamdır sana işbu senelik akçesin virmemdir diyor didükde gıbbe's suâl mezbûr zimmî beni getürmekde üzerimde olan seneden sonra oturmam icâremi fesh eylerim dirim didükde kavlini muvazzah-ı beyyine taleb olundukda mezbûr ba'de'l-acz istihlâf olundukda hılf billahi'l-ale'l-a'lâ'eyledikde yine mezbûr oda mezbûr zimmînin icâresinde olmağla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[8b-3]

Oldur ki Abdulgani Monla mahfil-i kazâda Kutlu Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz on akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[8b-4]

Oldur ki Arzı nâm hâtun ki Tokçu'nun avratı mahfil-i kazâda Bekir Monla nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda emanet olan Tokçu'nun yigirmi iki esedî kırk akçesini bi't tamâm ve'l kemâl ahz ve kabz eyledim didükde gıbbe's suâl ve akîbe't-tasdik subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan müezzın, Sebeş, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[8b-5]

Oldur ki Hasan b. Eyüb nâm kimesne mahfil-i kazâda İslam Çelebi Bâlî Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb(idüb) mezbûrdan işbu hâzır bi'l-meclis olan Şekernaz nâm cariyeyi yüz esedîye iştirâ eyledim idi hâlâ mezbûrda cariyenin cunûn var suâl olunub istirdâd murâdımdır didükde gıbbe's suâl mezbûr Bâlî Çelebi cevâba mütesaddî olub bende iken mezbûrenin cunûn yokdur didükde gıbbe'l istihlâf ve'l- istişhâd Ömer Mustafa ibn Musa ve

Salih b. Ali nâm kimesneler müdde'î-i mezbûrun kavline muvâfık şehâdet-i şer'iyeye eylediklerine reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdul Giray Efendi, İbrahim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[8b-6]

Oldur ki Ali b. Muhammed nâm kimesne mahfil-i kazâda Angeli İvaz nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda merhûm pederim Muhammed beyin hakkı vardır taleb iderim didükde gıbbe's suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub bende yigirmi esedîsi var idi babasına virdim haklaştım didükde gıbbe's suâl ve'l inkâr ve'l istihlâf edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulveli Efendi, Bekir Monla, Ahmed Dede, Muhammed Dede.

[9a-1]

Oldur ki Melaş nâm kimesne mahfil-i kazâda Aytemir nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni bir sene hizmet itmek üzere kendisinin malı olan dört sığırın güzîdesini vireyum deyu icâreye tutdı bir sene hizmet isterum taleb iderim didükde gıbbe's suâl ve'l inkâr ve'l istişhâd Kara Akay nâm kimesne alâ vefki'd-da'vâhu şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bekir Monla, Hüseyin Efendi, İbrahim Ağa, Şaban Odabaşı.

[9a-2]

Oldur ki Kazâ-i Tarhan muzâfâtından Kebîrî? Şeyh nâm karye sâkinlerinden Esen Ali Sûfî İbn Ru'yet? Gâzi nâm kimesne mahfil-i kazâda Ömer Can b. Muhammed Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb “işbu Ömer Can yedinde” târih-i kitabdan bir buçuk ay mukaddem mülkûmden gâib olan atı ve tamgası olmayan kolanlı çapdâr baytal işbu Ömer Can yedinde gıbbe's suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub mezbûrun mülkü olduğu ma'lum değildir didükde müslimînden Kaplan b. Seyyid Akay ve Receb Monla ibn Baki Ali nâm kimesneler mülk olmak şehâdet eylediklerinde ba'de'l-istihlâf istihkâkıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Nimetullah Efendi, Mahmut Çelebi el-müezzin, Yusuf Çelebi el-müezzin, Monla Ali ibn Muharrem.

[9a-3]

Oldur ki İslam Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beyin üvey babası Toktamış nâm kimesnede bin yedi yüz seksen akçe var idi işbu Ali kefil bi'l-mal olmuştur didükde gıbbe's suâl ve'l inkâr ve'l istişhâd el-Hâc Muhammed Monla ve Terzi Mevlüd nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet eylediklerinde subûtu bi't-taleb kayd şude ma'a'l-havâle.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi el-arabî, Hüseyin Efendi el-müezzîn, el-Hâc Musallî, Habib Efendi, Sefer Hoca.

[9a-4]

Oldur ki Mustafa Çelebi el-haffâf mahfil-i kazâda Ezra Yahûdî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda elli esedî hakkım var idi otuz sekiz esedîsin aldım bakır on iki guruş kaldı taleb iderim didükde gıbbe's suâl ve'l inkâr ve'l istişhâd Yusuf Çelebi ve Yahya Çelebi nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla, Ali Çelebi el-arabî, Abid Çelebi, Şâhidân mezbûrân.

[9a-5]

Oldur ki Kale Akay nâm kimesne mahfil-i kazâda Veli nâm kimesne mahzârında takrîr-i güftâr idüb işbu Veli'de târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem seksen vakiyye tob...onar akçe iştirâ' eylemişdim kazan dökmek murâd olundukda...murâdımdır didükde...kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl:...Sefer Gâzi...

[9b-1]

Altı vakiyye kahve sim 780	Hırdavat sim 300	İki kebab tâbe iki şiş sim 200	Mehr-i müeccel sim 36
Hâşiye-i kâdı sim 60	Monla dilinde kitab sim 40	Ağaç hırdavat sim 100	Dört tekerlek sim 60

	Kısas-ı enbiyâ sim		
Dellâliye sim 126	Kara Ahmed'e deyn-i sâbit sim 200	Ballızâde Camî'ne deyn-i sâbit sim 2.000	Resm-i kâdı sim 1.000
			Sebeş Câmî' mütevellîsi Ahmed Çelebi'ye deyn-i sâbit rehin saat sim 1000

[9b-2]

Oldur ki merhûm eş-Şeyh Abdurrahman Efendi zevcesi Sacide tarafından Abdurrahman Çelebi Monla Katib ve Mustafa Çelebi ibn Ahmed Can Ağa ve Şah Gazi ve Kürd Ali nâm kimesnelerin şehâdetleriyle Abdulkadir vekâleti sâbit olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Monla Ali b. Muharrem, İbrahim Çelebi.

[9b-3]

Mâte Canıbeg Sofî ve tereke ibnen Abdulveli ve binten Fatıma ve zevceti Fatıma ve'l verâsetü munhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l kısmet-i fî evâhiri mah-ı Rebî'ülûlâ fî sene semân ve mie elf ve'l muhallefât hâzihi:

Köhne zıbun sim 20	Çerkes yapıncı sim 70	Miskî köhne kürk sim 80	Kavuk ma'a sarık sim 50	Neftî... sim 120
Tüfenk sim 120	Köhne yay sim 10	Sadak sim 120	Çerki sim 12	Köhne kilim sim 70 (bint)

Tolga ma'a kolçak sim 80	Dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd sim 2.000	Kamçı sim 10	Üç kuzu deri sim 40	Satır ma'a kamalık? ve kantar sim 70
Altı tahta sim 12	Şamdan sim 10	Beş sahn bir tas sim 300	El tâbe sebt sim 20	Kayış sim 5
Köhne yorgan sim 10	İki...sim 10 (bint)	...ma'a civit sim 12 (bint)	Şamdan ma'a...sim 10	Üç tahta sim 15 (bint)
... ma'a civit sim 30		İki beşşerî dolu buğday sim 240	Beşşerî yarım temiz buğday sim 225	Üç Macar kütük sim 360
	Pabuç sim 15	Demi kaftan sim 32 (bint)	Yigirmi iki kayış sim 66 (bint)	Yarım beşşerî arpa sim 40
İki kereş? sim 40	...sim 15		Küçük tekne ma'a kona üç elek sim 35	Çizme sim 20
Araba sim 150 (resm-i kâdı)	Dokuz kiriş sim 76	Tekne sim 5	Gön aded 16 sim 310	Eskü? sim 5
Def'a deyn sim 238	Deyn sim 1.400	Teçhîz ve tekfîn sim 300	Tahta sandık sim 15	Mezdibân sim 5
		Şâhin Reis'e sim 2	Sadak deyn sim 50	Deyn mescid sim 600

[10a-1]

Mâtet Kıymetli ve tereket ibnen İsmail ve binten Hatice ve zevcen Derviş Çelebi ve'l muhallefât hâzihi.

	Sandalî kaftan sim 180	Al hâre kaftan sim 300	Köhne neffî kaftan sim 80	Çimtiğan miskî kürk sim 120
	Gümüş bilezik ma'a saç bağı sim 350	Gümüş kuşak sim 400	Mor köhne sûf sim 120	Al...çuha kürdiye sim 300
Köhne peştamal ma'a başörtü sim 100	Basma zıbun sim 60	İki çenber sim 120	Köhne şal sim 20	Beyaz sâde sim 120
Cem'an 2.680	Mest sim 10	Altun küpe sim 240	Beyaz entârî ma'a don sim 80	İki gömlek sim 120

[10a-2]

Oldur ki merhûmenin zevci Derviş Çelebi mahfil-i kazâda sabîyy-i mezbûr İsmail ve sabiyye-i mezbûre Hadice tarafından vasî bi'l meclis-i ûla Mehmed Efendi mahzarında takîr-i güftâr idüb metrûkât-ı mezbûrede olan hisse-i şer'iyemi işbu iki evlâdına sebr itdim ba'de yigirmi yedi esedînin mezbûr eşya zimmeti merkûm üzere babaları Ruşen Çelebi tarafı şer'den bey' olunub dokuz yüz akçe sabiyye-i mezbûre Hadice hissesine bin sekiz yüz akçe sabîyy-i mezbûr İsmail hissesine ta'yîn olunub zimmetinde deyn olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Seydi, Mehmed Efendi el-imâm, el-Hac Mustafa, Can Mirza Akay, Ali en-nâib, Kürd Ali.

[10a-3]³⁸⁵

³⁸⁵ Kayıt noksandır.

Oldur ki el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Hafız Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun sizde on esedîsi var idi işbu Hasan Ağa'da olan bin beş yüz batman duzı kabûl idüb on esedîye aldı gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Uzun Receb ve Hasan Ağa minval-i meşrûh üzere şehadet...

[10b-1]

Oldur ki Emine ve Üftade nâm hâtunlar tarafından sabitü'l vekâle zevci Emir Muhammed mahfil-i kazâda müezzîn Mahmud Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb beyim Bursalı mahallesinde va'kî müvekkillerimin mülk-ü hâlisleri olan dâr-ı hudûd-ı beyân olunur kıblet Sefer Ali Kethüdâ mülkü ve şimâlen tarîk garben Kör Mehmed mülkü ve şarkan Yaşmakçı Mustafa mülkü ile mahdude Akıncı Câmî'ine deynim olan on altun için müvekkillerim bey'i vefâ ile mezbûr Mahmud Çelebi mütevellîye bey' eyledikleri sicil-i mahfûza kayd olunmak muradımdır didikte gıbbe's suâl ve'l tasdîk vukû'u kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Müezzîn Yusuf Çelebi, Uzun Hasan, Eburrahli? el-Hac Muhammed, Mahmud Çavuş, Monla Ali, Ali en-nâib.

[10b-2]

Oldur ki Akıncı Olan Mahallesi câmi'-i mütevellîsi Yusuf Çelebi, Murtakay yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda câmi'-i mezbûr evkâfından yüz beş esedî vakf akçesi var tevliyetim hasebiyle taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Şah Gazi.

[10b-3]

Oldur ki mezbûr Yusuf Çelebi tarafından sâbitü'l vekâle Salih b. Berki? nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtakay mezbûr yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr vakf akçe için kıblesi kaya ve şimâlen Ezra mülkü ve şarkan tarîk-i âmm ve garben Kefeli Reîs mülkü ile mahdûde kal'âda vakî' dârını bey'i vefa ile bey' idüb ve dâr-ı merkûmu yigirmi bir esedîye senevî icareye virdim didükde gıbbe's-suâl ve'l tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can, İbrahim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[10b-4]

Mâte eş-Şeyh Abdurrahman Efendi ve tereke zevceti Sahib Sultan ve binteyn Ümmü Külsüm ve Emine.

Şuriha fi'l-kismet fi evâhiri mâh-ı Rebî'ülûlâ fi sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Hasan Monla, Hüseyin Monla, Emrullah Çelebi, Abdülkerim Çelebi el-kâtib ve'l-muhallefât hâzihi.

Köhne mak'ad sim 60	Küçük halı sim 280	Kara küçük sandık sim 60	Beş tahta sim 60	Sadak sim 150
Kırmızı ihram sim 150	Mâî kebe sim 240	Beledî döşek sim 120	Basma döşek sim 60	...vakf-ı câmî sim 120
Köhne perde sim 30	Yan kebe iki sim 300	Köhne yorgan sim 80	Köhne kebe sim 150	Basma yorgan hindî sim 250
	Köhne mak'ad ma'a seccâde sim 20	İki büyük yastık sim 90	Üç köhne yastık sim 25	Dört alaca minder sim 25
Cedîd aba sim 600	Miskî zıibun sim 60	Aba kürk sim 240	Köhne kebe sim 20	Alaca yorgan sim 150
Def'a koruk sim 30	Beyaz koruk sim 120	Çaşır köhne sim 20	Tilki kürk sim 1200	Cedîd kaftan sim 200
	Taç ma'a kabalık sim 80	Çarşaf sim 70	Don ma'a gömlek ve kuşak sim 80	Köhne aba sim 100
Bakır kazan 120 sim 12.500	Köhne beş tahta sim 45	Köhne yün kebe sim 45	Üç keçe sim 25	Aba kalpak ma'a takye

				sim 15
		Eğer ma'a levâzım sim 120	İki şamdân sim 25	Küçük çüyün kazan sim 65
Kılıç sim 1500	Nal sim 60	Kütük sim 550	Dört küpcük sim 500	Katar sandık sim 430
Çal baytal ma'a kolan sim 820	Kola alaşa sim 650	Borol alaşa sim 1.000	Cariye sim 1500	Kılıç mufazzaz sim 430
		İki dana sim 200	Üç buzağılı sığır sim 1050	...baytal sim 720
	Zâhîretü'r-riyâz iki cild sim 200	Tefsîr sim 120		İki cedîd Tefsîr-i Keşşâf sim 2.000
Mînyetü'musallî sim 20	Tefsîr ma'a hadîs sim 80	Müslim-Buhârî sim 100	<i>Bir kat' hadîs kitab sim 80</i>	
Kitâb-ı bi'set sim 55	Tıp kitabı sim 150	Ta'bîr...ciffiyye sim 40	Muşamma ciltli kitab büyük sim 200	Muhtasar sim 80
Cevâhirü'l- fikh sim 150	...riyâz iki cild sim 80	Kudûrî sim 60	Kitâb-ı hey'et sim 55	Lügat-ı mütevassîd sim 200
Akâid sim 40	Diğer ... sim 60	Mişkât sim 300	İftitâh sim 30	Tefsîr hâşiyesi sim 100

Muhtasar-ı tıbbî sim 200	Gülistan ... sim 90	Hasan Beşe sim 50	Şerh-i şemsiyye sim 20	...sim 50
Hadîs ve fıkıh sim 200	Cönk sim 50	Mes'ud rûmî sim 50	Hamâîl sim 10	Avâmil-i kâfiyye sim 20
		Zarf ma'a mecmûa' sim 85	...sim 30	Üç cilt mantık sim 100
	Kitâb-ı Bezzâziyye sim 3.500	Evrak-ı perîşân birkaç pâre kitab sim 1.500	Hülâsâ kitab bahâsı sim 2.500	Gümüş saat sim 1000
	Beş hasır sim 30	İki döşek bir yorgan sim 150	Sarık ma'a kavuk sim 40	Yeşil kürk sim 200
Eğer ma'a levâzım sim 80	Fıraş ma'a sirtekî/süpürtge? sim 10	Köhne keçe sim 10	Bir tulum peynir sim 100	Basma minder sim 40
	Bir boz baytal sim 400	İki ... dört filcan sim 20	İki ocak ma'a maşa sim 25	Şamdan ma'a makas sim 40
Hannan Çelebi'de sim 2.200	Nakd sim 4.050	Bir bakır maşrapa sim 25	Fuçı içinde fındık sim 600	Bir boz alaşa sim 600
	İki kol tüfenk sim	Küp sim 80	Keten sim 120	Mum kona sim 15
Bir hoşab tas	Arpa ma'a	Bir şinik arpa ma'a çuval sim	Bir şinik bulgur ma'a çuval sim	Büyük fuçı küçük fuçı sim

sim	levâzım sim 80	30	50	50
Bir nacak sim	Dükkânda olan emvâl beyân şud	Mezbûr merhûm zimmetinde sim 6.200	Odun sim 80	Def'a bir fuçı sim 40
	Cümle nâlçe sim 600	Üç çöküş bir kazaç bir iğre sim 40	Bir sakat gürz sim 80	Bir sağ gürz sim 400
			İki kantar sim 40	Kömür sim 200

[11b-1]

Oldur ki Esmâ nâm hâtun tarafından Resul ve Bekir nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sâbitü'l vekâlesi Habib Monla mahfil-i kazâda er karındaşı Hasan ve vâlidesi Fatıma tarafından şâhideyn-i mezbûreyn şehâdetleriyle sâbitü'l vekâle Osman mahzârlarında takrîr-i güftâr idüb merhûm pederim Ahmed'in metrûkâtına mütea'llik da'vâmdan fâriğ oldım ba'de'l yevm da'vâm yokdur didükde gıbbe's suâl ve'l tasdik vuku'u bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulgani Monla, Monla Ali ibn Muharrem, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi.

[11b-2]

Oldur ki Taymas Mirza çobanı ... Çoban mahfil-i kazâda Mehmed b. Ahmed mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûr benim eşeğimi "benim" helâk eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ve'l-acz ve'l-istihlâf halâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Osman Çelebi, İbrahim Çelebi, Monla Ali, Ali en-nâib.

[11b-3]

Oldur ki Monla Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim kulumu taş ile başın deldi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır gıbbe's suâl ve'l ikrâr ta'zirîyle ilzâmı ile bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ağa, el-mezbûrûn.

[12a-1]

Oldur ki şehir-i Karasu'dan Şehbaz nâm kölem Mehmed Gazi Mirza nâm kimesnenin kölesi ve Şahin Arslan nâm kimesnenin kölesi mahfil-i kazâda Emin Mehmed Ağa mahzarında bizler efendilerimizden ibâkat eyledik didüklerinde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' mârifetiyle yevmi sekiz akçe nafaka takdîr olunub Mehmed Ağa yedinde emanet va'z olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Çelebi, Abdulkadir Monla, Hüseyin Monla, Monla Ali, Ali en-nâib.

[12a-2]

Oldur ki Esmâ nâm hâtun mahfil-i kazâda zevci Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan kırk beş altın nikâkım ve nafaka iddetimden fâriğ oldum didükde gıbbe's-suâl mezbûr minvâl-i meşrûh üzere hal' itdüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Ahmed Can, Şah Gazi Kürd Ali, Hannan Efendi el-müderriş.

[12a-3]

Oldur ki Karakurt kazâsı muzâfâtından Osalay nâm karye sâkinlerinden Seyyid b. Şah Seyyid nâm kimesne mahfil-i kazâda bir yanda çay tamgalı boz ve abraş alaşaya ihzâr idüb işbu alaşa yedimde olalı bir buçuk ay oldu sâhibi zuhûr itmedi benim yedimde lakîddir didükde fi'l vâki' tefahhus olundukda minvâl ve meşrûh üzere olduğu zâhir oldukda taraf-ı şer' den mezbûr alaşa dört yüz elli akçeye sâhibine enfâ olmağla mezbûr Seyyid'e bey' olunub semeni merkûm zimmetinde emânet olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Monla, Ali Can Monla, Ömer Çelebi el-bezzâz, Osman Nalçacı, İbrahim Çelebi, Kürd Ali, Ahmed b. el-Hâc Hüseyin Şah, Seyyid Şah.

[12a-4]

Oldur ki Ramazan nâm kimesne mahfil-i kazâda Yusuf nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Şehr-i Gözleve hâric-i hisâr Akmolla kapısı İslâm Efendi mahallesinde vâki' mülk-ü hâlisim olan ma'lumetu'l-hudûd dârımı mezbûra yedi yüz akçeye bey' itdüm idi semeni merkûm taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulaziz Efendi, Osman Çelebi el-kâtib, İbrahim Çelebi

[12a-5]

Mâte Hasan bi sûk-ı odun an karye-i Yaşlav tereke ibnen Bekir.

Yigirmi bir arşun keten sim 190	İki çuval sim 25	İki kara öküz sim 720	Araba ma'a tekerlek sim 120
Araba ma'a iki öküz Fettah b. Hüseyin nâm kimeneye teslîm olundu	Kürk ve çekmen ve cahşır ve gömlek ve don sim 50	Köhne keçe sim 10	Balta ma'a tağarcık ve kayış ve yüzbir sim 20
Emin Ağa oğlu Ali Çelebi'de sim 25	Gassâl sim 100	Kabir sim 20	Tekfîn sim 140
Al tâbe tas üç na'albek bir sahn sim 100	Tencere sim 120	Kara sandık ma'a pamuk sim 20	Mum kona sim 10
Dört yasdık sim 40	Kona ma'a cankal sim 20	Ocak sim 5	Şamdan sim 20
	...üç oluk? sim 45	Köhne kürk sim 10	Bir köhne yorgan sim 10

[12b-1]

Oldur ki Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazâda Sefer nâm acem zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bir atımı Abdullah Oğlan nâm karye kurbunda Beyler nâm karyeye kırk akçe ile icareye virdim idi taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr acem yolda binip gelürken Mamay Köprüsü'ne geldiğümde at...döküb öldü deyu cevap virdükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Çelebi el-kâtib, İbrahim Çelebi, Yusus Dellâl, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[12b-2]

Oldur ki Monla Ali Cami' imâmı Mehmed Efendi ve cemâ'at halkından el-Hâc Ahmed Ağa ve Osman Şah ve Abdulcemil Monla ve Abid Çelebi ve Boyacı Ahmed nâm kimesneler mahfil-i kazâda Osman Çelebi İbn Bayram Ali Efendi nâm kimesne ihzâr ve mahzarında takrîr-i güftâr idüb mahallemiz câmi'nin müezzini fevt olub yeri mahlûl kalmak ile işbu Osman Çelebi'yi müezzin ittirdik didüklerinde tarafı şer'den dahî tevcî olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi ihtiyâr, Hüseyin Efendi el-müezzin, Monla Ali İbn Muharrem, Hasan, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[12b-3]

Oldur ki Fatma nâm gurbet mahfil-i kazâda Yakub nâm kimesne mahzarında mezbûr benim medyunum Aşır'dan on vakiyye sarı yağ almış taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Abdullah Tokal nâm kimesneler şehâdetleriyle edâsı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Ali İbn Muharrem, Kürd Ali, Ömer, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[12b-4]

Mâte İshak müezzin ve tereke zevceti Fatıma ve ibnen Ömer ve ibneteyn Rabia ve Hadice ve'l-verâsetü munhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-taksîm fi evâsıt-ı mâh-ı Rebî'ülûlâ fî sene semân ve mie elf ve'l-muhallefât hâzihi.

Deri cahşır sim	Küçük kürk sim	Deri kürk sim 80	Altı lenger sim	Dâr-ı
-----------------	----------------	------------------	-----------------	-------

20	50		200	ma'lumeti'l-hudûd sim 9.250
Leğen ma'a ibrik sim 250	İki pâre mak'ad sim 300	Köhne kaftan sim 80	İki tencere sim 160	Kavuk ma'a sarık sim 30
Ocak yaşmağı sim 40	Kütük sim 240	Ala sığır sim 200	Sarı alaşa sim 300	Neftî çuha kürk sim 200
			Resm-i kâdı sim 80	Tekfîn ve teşhîz sim 940

[13a-1]

Oldur ki Fatıma nâm hâtun İshak müezzîn el-merhûm zevcesi mahfil-i kazâda kızları Hadice ve oğlu Ömer sabî vasîleri tarafından vasîyy-i bi'l-meclis el-Hâc Ahmed Ağa mahzarında takrîr-i da'vâ idüb merhûm zevcim İshâk müezzîn mezbûra dâr-ı ma'lûmeti'l-hududu iştirâ eyledikde elli altı esedî buçuk guruş iştirâ eyledi ben de kırk dört buçuk esedisin koşdum dâr-ı mezbûrda kırk dört buçuk esedî guruşum vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-i Müslimîn'den Mehmed Efendi ve dâmâdı Mehmed Şah nâm kimesneler li'ecli'ş-şehâde hâzirîn olub merhûm İshak müezzîn hâl-i hayatında ve'l-kemâl akl sıhhatinde zevcem Fatıma'nın dâr-ı mezbûrda kırk dört buçuk esedî guruş akçesi vardır bizler bu husûsa şahidiz şehâdet dahî ideriz didüklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olub dâr-ı mezbûre "mezbûre" hâtunun mülk olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mezbûrân, Osman el-müezzîn, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[13a-2]

Oldur ki Fahru'l-â'yân Ahmed Can Ağa ve Abdurrahman Ökkeş Efendi ve Kâtib Lütfullah Efendi ve Ali Beşe ve Mustafa Odabaşı ve el-Hac Yusuf ve Ahmed Beşe nâm kimesneler mahfil-i kazâda Sinan Efendi ihzâr ve mahzarında takrîr-i güftâr idüb mahalle câmi'miz Şeyh Efendi câmi' Şeyh Efendi" merhûm olub imâmeti mahlûl kalmak ile işbu Sinan Efendi

cümlemizin re'yi ile imam nasb itmek muradımızdır didüklerinde taraf-ı şer' den dahî Sinan Efendi mezbûra imâmet tevcî olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi fahru'l-a'yân, Hüseyin Efendi el-müderriş, Şeyh Abdullah Efendi, Monla Mustafa, Hüseyin Monla ibn Şaban, Monla Ali İbn Muharrem.

[13a-3]

Mâte Nalçacı Ahmed ve tereke ibnen Hasan ve zevceti Fatıma ve binten İsmihan ve'l-verâsetü münhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kısmet fî evâsıt-ı mah-ı Rebi'ülûlâ fî sene semân ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

İki bakır ibrik kahve ibrik sim 100	Küçük seccâde sim 60	Büyük kazan sim 150	Sekiz ayaklık sahn sim 440	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd sim 3.600
		Bir tencere bir hoşab tas bir ayaklı sahn ve bir lenger sim 200	Beş lenger bir tas bir kapak bir taba sim 260	Bir lenger sim 25
	Köhne kebe sim 100	Tüfenk ma'a silah ma'a kılıç sim 300	Köhne sebt sandık sim 40	Kırmızı köhne kilim sim 80

[13b-1]

Oldur ki Mahmud Çelebi mahfil-i kazâda el-Hac Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve tağyîr-i merâm idüb didi ki işbu Hacı Mustafa'da olan bir esedî kırk akçe hakkım var taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, İbrahim Çelebi Abdulgaffar Efendi, Said el-ma'rûf.

[13b-2]

Oldur ki Mehmed Reis nâm kimesne mahfil-i kazâda Hacı Gazi ve Yakub ve Abdullah ve Hasan nâm gurbetler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrlar gelib bir zolataya kırk dört nefer kimesneyi sefîneye tahmîl idüb Gözleve limanından iki üç mil mikdâr seyr itdük imdi ki hesâbınca ecrimi taleb iderim didükde mâbeynlerinde muslihûn tevassut idüb on esedî bedel-i sulh olmak üzere akd idüb mezbûr reîsin zimmetinde on dokuz buçuk esedî gurusları sâbit olub onunu bedel-i sulh ona takas idüb dokuz buçuk esedî gurusların taleb itdüklerinde teslîmi bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hannan Efendi “Efendi”, Abdulgazi Efendi, İbrahim Çelebi, Said Efendi, Ali en-nâib.

[13b-3]

Oldur ki Adil nâm kimesne mahfil-i kazâda Bektaş nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra bir öküz bey' itdüm dört yüz yigirmi akçeye on akçesin ahz itdüm baki dört yüz beş akçesin taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hannan Efendi, Abdulaziz Efendi, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[13b-4]

Mâte't...ve tereket ibnen Halil ve binteyn Ayşe ve Kutluhan ve zevcen Kara Ali ve ümmen Murteka Abay ve'l-verâsetü münhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l kısmet fî evâhiri mâh-ı Rebî'ülûlâ fî sene semân ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

Bir çift koma...yasdık sim 200	Alaca kutni köhne döşek sim 120	Hindî basma döşek sim 120 (ümm)	Siyah köhne sûf sim 60 (ümm)	Gümüş kuşak sim 300
Al dıray zıibun ma'a cahşır sim 100	Hamam rahtı sim 200	Sarı kutnî kaftan sim 150	Al bogasi kaftan sim 250	Sebt sandık sim 50

İki basma yasdik sim 80 (ümm)	İki döşek sim 120	Tavîlî hâre kürk tin kürk sim 1.200	Şal sim 40 (ümm)	İki gömlek sim 120 (ümm)
Tencere aded sim 120	Beş lenger sim 200	Köhne katar sandık sim 60 (eb)	Köhne kebe sim 120 (eb)	Kutnî yorgan sim 220
Basma yorgan sim 180	Kilim sim 120	Hamam leğen sim 200	Leğen sim 60 (eb)	Tâbe sim 50 (eb)

[14a-1]

Oldur ki Kereşteb? kazâsı muzâfâtından Carcacabak nâm karyeden Halil Bey nâm kimesne mahfil-i kazâda Emin Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Mehmed Ağa'nın firâr iden kazaklardan dört kazak için alacak yetmiş esedî gurusuna ben kefil olub işbu hâzır bi'l-meclis Anderya kazağımı on iki güne dek bey'i vefâ ile virdim eğer on iki günde gelmez Selim mezbûr kazak Mehmed Ağa'nın mülküdür didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bahadır Mirza Kethuda, Hanan Efendi, Abdülaziz Monla, Kürd Ali, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[14a-2]

Oldur ki Köroğlu nâm acem mahfil-i kazâda Yahya nâm sekbân mahzarında takrîr-i güftar idüb mezbûr beni darb eyledi hakkım taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[14a-3]

Oldur ki Osman b. Bektemir nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan Çora "nâm" balıkçı nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra sekiz yüz akçe kıymetinde bir cibrar alaşa

icareye virdim benim alaşamı hıfz etmeyüb gayri mevzû‘ bırakub ta‘diye idüb alaşamı helâk itmiş...gıbbe’s-suâl ve’l-ikrârı nısfıyla damân ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülaziz Efendi, Abdulgani Efendi, Yusuf Dellâl, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[14a-4]

Oldur ki İbrahim nâm kimesne mahfil-i kazâda İslam nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb İslam beni nâhak bir yumruk ile darb eyledi didükde gıbbe’s-suâl ve akîbe’t-tasdîki’l-mu‘teber ta‘zîriyle emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Said el-ma‘rûf.

[14a-5]

Oldur ki Mehmed Çelebi nâm kimesne Karasulu Canıbeg Monla nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bin dört yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve’l-istişhâd Abdulkadir Monla nâm kimesne bin akçe hakkın ikrârına şehâdet eylediğinde şâhid-i âhire tevakkuf bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Said Efendi, Şahid-i mezbûr, Şah Gazi.

[14a-6]

Mâtet Emine ve tereket binteyn Rabia ve Esmâ ve’l muhallefât hâzihi.

	İki don bir uçkur bir gümüşlü bıçak sim 60	Sebt sandık sim 80	Köhne kırmızı korak sim 50	Demi döşek sim 100
		Cedîd döşek basma sim 120	Cedîd çarşaf sim 70	Cedîd basma yastık sim 2
Köhne çarşaf sim 40	İşleme yasdık sim 40	Def’a çarşaf sim 70	Dülbend çenber sim 20	Cedîd beledî yasdık sim 30

Köhne kilim sim 10	Köhne kebe sim 15	Mâî kilim sim 120	Köhne yasdık sim 10	Kâse ma'a tabak sim 20
-----------------------	----------------------	----------------------	------------------------	---------------------------

[14b-1]

Oldur ki Berha yahûdi mahfil-i kazâda Şah Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Ali, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[14b-2]

Oldur ki Kazan Abay nâm hâtun mahfil-i kazâda Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim bir baytalımı bey' eyledi elhâletü hâzihî taleb iderim didükde gıbbe's suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub mezbûr baytalı hıbe eylemişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd ve'l-acz ve'l istihlâf edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[14b-3]

Oldur ki Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Şehbâz nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb didi ki işbu Şehbaz'da beş yüz akçe hakkım var taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mu'teber emrolunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Said el-ma'rûf.

[14b-4]

Oldur ki Hacı Musa nâm kimesne mahfil-i kazâda Haçerez nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun arabasın kirâyâ dutdum idi elhâletü hâzihi mezbûr gitmem diyor didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr rucû'yla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Şah Gazi.

[14b-5]

Oldur ki Mustafa Bölükbaşı tarafından sâbitü'l-vekâle Ahmed Bölükbaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa b. Lütfullah Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilim Mustafa Bölükbaşı'nın sende olan yigirmi beş esedî hakkın bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Şah Gazi el-muhzır, Said Efendi, Ali en-nâib.

[14b-6]

Oldur ki İsak nâm yahûdi mahfil-i kazâda Yako nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda elli beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr yahûdi cevâba mütesaddî olub mezbûr bana elli beş esedîyi yüz yigirmi gün va'de ile karz virdi didükde karzda ecil olmamağla elhâletü hâzihi edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l- a'yân Mürteza Ağa, Monla Ali ibn Muharrem, Said Efendi, Düyen Bolad, Ali en-nâib.

[14b-7]

Oldur ki İsak nâm yahûdi mahfil-i kazâda Yako nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda elli beş esedî hakkımdan kırk dört esedî aldım baki on bir esedî hakkım kalub yigirmi gün te'cil itdim didükde Rebi nâm yahudi kefil bi'l-mal olmuşdur didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Monla Ali, Kürd Ali, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[15a-1]

Oldur ki Sacide nâm “nâm” hâtun merhûm Ali Can'ın zevce-i metrûkesi mahfil-i kazâda merhûmun babası...ve vâlidesi Ayşe nâm hâtun mahzarında takrîr-i da'vâ idüb merhûm zevcemden rûkn-ü rub' hissem ve kırk altun mehr-i müeccelim bi't-tamâm ve'l-kemâl aldım ba'de metrûkâta müte'allik da'vâmdan fâriğ oldum didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk vukû' bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Abdulgani Monla, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[15a-2]

Oldur ki Bayram Bike nâm hâtun mahfil-i kazâda zevcim Tonsak öldürü ola deyu haberin aldım ve i'tikâd eyledim ve ilm hâsıl itdüm ba'de iddetim tamam olduktan sonra işbu hâzır bi'l-meclis ... kimesneye köye varub nikâh itdüm didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzın, Sefer Hoca, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[15a-3]

Mâtet Necâbetlü ve tereket zevcen Abdüsselam Çelebi ve ibnen Osman ve'l-verâsetü münhasıratün fihim.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kısmet fi evâili mâh-ı Rebi'ülûlâ fi sene semân ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

	Gülbahar nâm cariye sim 5.000	Müşerref nâm cariye sim 9.900	Nısf hân sim 6000	Zevc Abdüsselam Çelebi zimmetinde mehr-i müeccelden sim 6.000
Siyah sûf sim 240	Münakkaş mahreme sim 20	Kemer gümüş kuşak sim 1500	Altun hâtem sim 60	Bir çirt altun küpe sim 800
Kesilmiş hatâî kaftan sim 600	İki çenber sim 200	Yeşil şal sim 200	Beyaz kaftan sim 100	Alaca kaftan sim 400
Sebt sandık sim 120	Yigirmi beş arşun keten sim 250	Alaca boğça sim 30	Hamam rahtı sim 200	Alaca entâri sim 120
Köhne mâî yorgan sim	Alaca köhne mak'ad sim	Üç çatma yasdık sim 600	Def'a çatma yorgan ma'a	Çatma yorgan sim 600

150	150		çarşaf sim 1.000	
İki yasdık sim 100	Köhne kilim sim 50	Def'a köhne yorgan sim 80	Kutnî köhne yorgan sim 150	Basma yorgan sim 250
Üç katar sandık sim 800	Tabak bakır sim 50	Üç tas sim 150	Def'a bir kapaksız lenger sim 80	Dört kapaklı lenger sim 400
Al hare yorgan kürk sim 800	Üç minder iki döşek ve beş yasdık köhne sim 500	Küçük sebt sandık sim 30	İğneli sandık sim 80	İki küçük katar sandık sim 100
	Sarı kebe sim 100	Resm-i kâdı sim 840	Tekfîn ve teşhîz sim 2.260	Kelamullah hediyesi sim 400

[15b-1]

Oldur ki Gözleve Emîni Mehmed Ağa mahfil-i kazâda Kadıavul nâm karyeden Narin Bey nâm kimesnenin Vâsıl nâm kazağı karye-i Çapak'dan Hacı Veli nâm kimesnenin Enderi nâm kazağı ve Başavul nâm karyeden Peder nâm kazak ve Çapak nâm karyeden Kemal Bey nâm kimesnenin Vâsıl nâm kazağı Ortaal nâm karyeden Abdullah Bey nâm kimesnenin Peder nâm kazağı ve Başavul nâm karyeden Bakay Bey nâm kimesnenin kazağı Semen ve Çokar nâm karyeden Aytemir Bey nâm kimesnenin İvan nâm kazağı ve Ortaol nâm karyeden Dösi Bey nâm kimesnenin İvan nâm kazağı ve Çapak nâm karyeden Halil Bey nâm kimesnenin Semen nâm kazağı def'a Çapak nâm karyeden İbrahim Bey nâm kimesnenin İstifan nâm kazağı ve Kuyaş nâm karyeden Ayşe nâm hârunun Nemayil nâm kazağı Çapak nâm karyeden Timur Ali nâm kimesnenin Mâtabî nâm kazağı ve Kuyaş nâm karyeden Yakub müezzîn nâm kimesnenin Semen nâm kazağı ve def'a Kuyaş nâm karyeden Aytemir Divan nâm kimesnenin İvan nâm kazağını ihzâr ve mahzârlarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr kazaklar Keriş tuzlasından bir tat kayığı alub kaçub Gözleve iskelesi karşuna geldükde kayık ile yigirmi beş adama altmış esedî virüb doturub götürdüm elhâletü hâzihî tarafı şer'den nafaka takdîr ve farz olunmak muradımdır didükde ehl-i hibre ve ashabu'r-rey' ma'rifetleriyle yevmi her birine onar sim

hân-ı cedîd takdîr ve farz olunub yüz elli akçe olmak üzere Emin Mehmed Ağa yedine emânet teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Cantemir Efendi, Katib Mehmed Monla, Ömer Can, Kürd Ali, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[15b-2]

Oldur ki Abdurrahman Odabaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda Halil nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb dört yüz yedi akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr vâlidesi Mehriman nâm hâtun kefil bi'l-mâl olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[15b-3]

Oldur ki Hüseyin Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l-meclis olan atı mezbûrdan sekiz yüz akçeye iştirâ eyledim idi elhâletü hâzihi gayb-ı kadîm kısâs-ı taşra çıkmıyor reddi murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ve'l-acz ve'l-istihlâf adem rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Bekir Monla, Hüseyin Beşe, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[15b-4]

Oldur ki İlya nâm yahûdi mahfil-i kazâda Kaplan nâm kimesne mahzarında mahzârında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda altı esedîlik bir ceren-i becen bey' itdüm elhâletü hâzihi rucû' murad ideyor didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr adem rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[16a-1]

Oldur ki merhûm ve mağfûru'n-leh İslam Giray Hân cennet-mekân hazretlerinin şehri Gözleve'de haşmet ve uyûn için bina' ve ihyâ' ve vakf eylediği kârbânsaray mütevellîsi Hüseyin Efendi el-müderriş meclis-i şer'-i enverde Abdullah Ağa ibn Mehmed Ağa ihzâr ve mahzarında takrîr-i güftâr idüb bin yüz sekiz senesinin Rebî'ülûlâ gurrasinden bin yüz dokuz senesinin Rebî'ülûlâ gurrasine varınca mezbûr kârbânsaray otuz bir bin akçeye icâre eyledim didükde tarafı şer'iden dahî izin virüldükde mezbûr Abdurrahman Ağa semen-i merkûm üzere

sene-i mezbûra tamamından kabûl eyledikde mâbeynlerinde vâki olan îcâre ve istîcârları bi't-taleb ketb ve imlâ' olundu.

Cerâ ve hurrîre zâlike fî gurre mâh-ı Rebi'ülûlâ fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Ukkaşe Çelebi el-kâtib, Lütfullah Çelebi el-kâtib, Ali Çelebi el-arabî, el-Hac Yahya el-haffâf, Mustafa Çelebi el-haffâf, Ali en-nâib.

[16a-2]

Mâtet Bayram Bike ve tereket ibnen Yahyâ ve zevcan Ömer.

Şuriha fî'l-kısmet fî âhiri mâh-ı Saferü'l hayr fî sene semâniye ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

	Köhne siyah sûf sim 200 (zevc)	Sebt sandık sim 130 (resm-i kâdı)	...kürk sim 150 (zevc)	Çimdiyân tütü kürk sim 400 (zevc)
	İki mahreme bir çenber sim 200	Silecek ve peştamal sim 100	Al bogasi kaftan sim 250 (zevc)	Yeşil kutnî köhne sim 150
Üç arşun iplik sim 20	Boğça îne sim 30	Çarşaf sim 2	Bir gömlek keten sim 100 (zevc)	Köhne kadife çahşır sim 20
Küçük tencere ma'a kapak sim 100	Def'a minder sim 50	Bir döşek sim 50	Beş yasdık sim 50	Yorgan sim 100
Def'a beledî döşek sim 100	Fuçı sim 2	Kilit sim 10	İki olupâk sim 50	Sahn ma'a taba sim 50

	Mehr-i müeccel sim 600	Saç bağı sim 80	Teçhîz ve tekfîn sim 700	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd sim 2.400
--	---------------------------	-----------------	-----------------------------	---------------------------------------

[16a-3]

Oldur ki merhûmenin zevci Mehmed Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûmenin oğlu Yahya nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûre merhûmenin emvâlî metrûkâtından hissemi ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm da'vâ ve nizâ'ım yokdur didükde mezbûr Yahya cevâba mütesaddî olub benim de mezbûrda da'vâm ve nizâ'ım yokdur didükde mezbûrun biri birilerini iskâd ve ibra' eyledikleri bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, İlyas Müezzîn, Monla Ahmed, Sefer Hoca, Abdulveli, Süleyman Sûfî.

[16b-1]

Oldur ki...nâm zimmî mahfil-i kazâda Ivaz nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb on yedi akçe hakkım taleb ider didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali, Muzaffer Efendi, Ali en-nâib.

[16b-2]

Oldur ki Meryem nâm hâtun mahfil-i kazâda zevci Abdullah nâm kimesne mahzarında işbu zevcemde olan seksen altun mehr-i müeccelimden ve nafaka-i iddetimden fâriğ oldum didükde gıbbe's-suâl ve ba'de't-tasdîk subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Receb, Ivaz, Abdülkerim, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[16b-3]

Oldur ki Sefer Gazi nâm kimesne mahfil-i kazâda Mor el-Hâc Receb nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan işbu hâzır bi'l-meclis arabayı yüz kırk akçeye iştirâ eyledim elhâletü hâzihi ayb var tuğununda farsıgı? var didükde ben buna bey' itduğümde ayb yokdı gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd ve'l-acz ve'l-istihlâf adem rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn

[16b-4]³⁸⁶

Oldur ki İsmail nâm kimesne mahfil-i kazâda abd.

[16b-5]

Oldur ki Esmâ nâm hâtun tarafından Yahya Çelebi ve Kösebaşı nâm kimesne şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle babası İbrahim Odabaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûre hâtun zevci Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim kızım ve müvekkillerimi darb-ı şedîd ile darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olup namaz kılmadığı için mezbûre avretimi darb eyledim deyu ikrâr eyledükde ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Abdülkerim Çelebi, Abdülkerim el-muhzır, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[16b-6]

Oldur ki Abdi Bike tarafından Hacı Bayram müezzîn ve Kadı Ali nâm kimesne şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâlesi Abdülkadir Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Halil nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilimin mezbûrda elli esedî hakkın taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve ba'de'l-tasdîk ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Abdülkerim Çelebi.

[16b-7]

Oldur ki Yükcü nâm kıbtî mahfil-i kazâda Halil Bey nâm kimesnenin abd-i memlûkü Vâsıl mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr kazak benim alaşamın kuyruğunu kesib arka... sırka eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Ömer Çelebi, Osman Çelebi el-kâtib, Abdülkerim Çelebi.

[16b-8]

³⁸⁶ Kayıt eksiktir.

Oldur ki Mustafa Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Şahin Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd el-Hâc Osman ve İsmail nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Abdurrahman Ağa el-bezzâz, Hüseyin Efendi el-müezzin, Ömer Çelebi, Ali en-nâib.

[16b-9]

Oldur ki Andon nâm zimmî mahfil-i kazâda Yako nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Yako nâm zimmî seksen(?) akçe kıymetinde erik kurusu almış idim hâlâ çürük çıkdı reddi muradımdır didükde musallihî...sekiz yüz yetmiş akçeye müsâlaha ve mübâra'a...kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi, Mehmed...el-Hâc Musalli,...

[17a-1]

Oldur ki Eşgeldi nâm adam meclis-i şer' de Ahmed nâm gurbetî ... ihzâr idüb mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüb didi ki işbu Ahmed ile bir sarı baytal... mübâdeletü'l-hal bi'l-mal almış idim hâlâ eylediğim baytal...suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûlden Kara Ali ve Gence Ali nâm kimesneler li'ecli's-şehâde hâzirîn alâ refi' da'vâhu her birileri edâ-i şehâdet eylediklerinde ba'de't tezkiye ve'l-kabûl ile hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hantemir Efendi, Monla Habib, Kara Bekir Çelebi.

[17a-2]

Oldur ki Terzi Mevlüd nâm kimsne mahfil-i kazâda Osman b. Halil Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm idüb darb eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Adil ve Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle ta'zirîyle ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Mehmed Efendi, Mahmud Çavuş, Kürd Ali.

[17a-3]

Oldur ki Monla Hüseyin el-Hâc Bereş nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Osman nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm-i galîz ile şetm idüb vâlidem şetm itdi didükde gıbbe's-suâl ve'l istişhâd Osman.

[17a-4]

Oldur ki Şahtemir nâm kimesne mahfil-i kazâda Hacı kadı nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l-meclis olan boz atı mezbûrdan sekiz yüz akçeye iştira' eyledim elhâletü hâzihî ayb var ayağında didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ve'l-acz adem rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[17a-5]

Mâtet Ümmü Gülsüm.

Alaca çenber sim 40	Çarşaf sim 60	Miskî kaftan sim 150	Köhne siyah sûf sim 50	Kara sandık sim 50
	Köhne küçük halı sim 50	Küçük sebt sandık sim 15	Döşek döşü? sim 20	Küçük çarşaf ma'a yüz bez sim 20
Kazan sim 50	Gümüş kuşak sim 25	Köhne yorgan sim 100	Köhne velense sim 150	Köhne kilim sim 40
		Olpâk sim 20	Resm-i kâdı sim 25	Tekfîn ve techîc sim 525

[17a-5]

Oldur ki Berha nâm yahûdi mahfil- kazâda Urâsim nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb altı yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-tasdîk edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Abdurrahman Ağa, Ukkâşe Efendi, Sefer Hoca.

Mâ vaka'a mine'l-vekâyî fî mâh-ı Rebi'ülevvel sene semân ve mie ve elf.

[17b-1]

Oldur ki Mehmed Odabaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda Emin Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Mehmed Ağa beni değnek ile bir değnek darb eyledi suâl olunub tescîl murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-tasdîk vukû'ı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa el-bezzâz, Ali Çelebi el-arabî, Mehmed Monla el-kâtib, Hüseyin Beşe kara kömürcü, Dellâl Halil, Abdulkirim el-muhzır.

[17b-2]

Mahmiye-i Gözleve ahâlisinden olub Dizdar Ahmed Hân Ağa neferâtından olan Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde hâlâ Emin Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Mehmed Ağa beni bilâ vech-i şer'î değnek ile bir kere darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Ağa cevâba mütesaddî olub târih-i kitâbdan birkaç gün mukaddem a'yân-ı memleket ma'rifetiyle Ak Molla Kapusu semtinde hâric-i hisârda olan çöplüğü ref'i için kal'a dâhilinde ve hâricinde bulunan adamları ol semtte sürmek esnâsında işbu Mehmed bozahanda bulunub cümle halk çöplük kaldırmak hizmetindedir senin için Boza Hân'da cem'iyete sebep olub otursun deyu bir değnek vurduğum gerçektir deyu bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tiraf eyledükde Mehmed merkûm dahî vakti mezbûrda Boza Hân'da bulunduğuna mukırr olub hakîkate hâl ve mâ vaka'a kayd olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[17b-3]

Çerağ oğlu Magdisi Haçerez nâm zimmî mahfil-i kazâda Akasond veledi acem nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Aksend zimmetinde yüz elli esedî hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe'-suâl eserü'l-inkâr ba'de'l-istişhâd ricâlden Ali Beşe ibn Mustafa Tabık oğlu Haçerez nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirun olub târih-i kitâbtan kırk gün mukaddem işbu Akasond müdde'î-i mezbûr Magdisi Haçerez'e yüz elli

esedî vereceğim ve deynim vardır deyu ikrârına bizler şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyu edâ-i şehâdet eyledükde bâ‘de’l-kabûl edâsıyla emr olunduğu kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Şah Gazi el-muhzır, Abdulkerim.

[17b-4]

Oldur ki şâhidîn-i mezbûrîne ba‘de külli hesâb yüz elli esedî deynim vardır didükde Aksend el-merkûmun ikrârına şehâdeti kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[17b-5]

Oldur ki Seyfullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Kara Hoca nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra iki kulaç tırpan üç esedî guruşa bey‘ itdüm taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[18a-1]

Oldur ki Akay Çelebi mahfil-i kazâda Abdulcemil nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Abdulcemil zimmetinde üç yüz beş akçe hakkım vardır suâl olunsun didükde gıbbe’s-suâl ba‘de’l- tasdîk edâsıyla emr olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Efendi, Ali Çelebi, Abdulkerim.

[18a-2]

Oldur ki Akasond veledi acem nâm zimmî mahfil-i kazâda چراغ oğlu Haçerez nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Haçerez’in bende olan yüz elli esedî guruşun elli esedisine yüz elli bir günlük te’cîl idüb Varterez veledi Haçerez nâm zimmî kefil bi’l-mâl virub baki yüz esedî guruşuna beş yüz gün va‘de idüb hâric-i hisârda Şükrullah Efendi mahallesinde vâkî‘ dârım hudûd-ı beyân olunur kıbleten Toros zimmî mülkü ve şimâlen Semaven mülkü ve şarkan Elmas nâm zimmîye mülkü ve garben tarîk-i âmm işbu hudûd-ı erbaa‘ ile mahdûde dârımı yüz guruş mukâbiline bey‘-i vefâ ile bey‘ eyledim eğer vakt-i mezbûrda virmezsem dâr-ı merkûm mezbûr Haçerez’in mülküdür didükde gıbbe’s-suâl ba‘de’l-tasdîk sübûtu bi’t taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-hâc, Ali Çelebi el-arabî, Monla Ali Can, Abdulgani Monla eş-şem'î, Ali en-nâib, Kürd Ali el-muhzır, Mucur Avnes, Karabet Papaz, Vartelez veledi Haçerez, Magdîsî Vartizî.

[18a-3]

Oldur ki Katanbolu Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Monla nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Ali Monla'ya seksen bir köprü bir boğası bir tayı yetmiş buçuk esedî guruş olmak üzere bey' idüb teslîm-i mübi' eylemişdim hâlâ ta'allül eyleyordu suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bekir, Mustafa Beşe, Hacı Ali, Müezzîn Ahmed Çelebi.

[18a-4]

Oldur ki Şeyh Efendi Mahallesi sâkinlerinden Dehhâni el- Hac Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda kara gözlü ve kara kaşlı ve siyah bıyıklı düz burunlu Rus asıllı Mustafa nâm abd-i memlûk mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu abd-i memlûkum olan Mustafa'yı rızâen lillâhî te'âlâ i'tâk ve sâyir ahrâra ilhâk eyledim ba'de'l- yevm üzerinde ve'l-i'takdan gayri hakkım kalmadı didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk mezbûrun ıtkıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Ali Çelebi el-arabî, Mahmud Çelebi el-müezzîn, Abdülkerim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[18a-5]

Oldur ki Osman nâm kimesne mahfil-i kazâda Boran Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan bir sığır ve bir öküz iştira' eyledim dokuz esedîye gıbbe's suâl ve'l ikrâr bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Muzaffer Efendi el-kâtib, Emrullah Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[18b-1]

Oldur ki Mumcular Murtaza Ağa ve oğlu Abdusselam Çelebi mahzarında yüz üç esedî guruşum için doksan gün te'cil ve oğlunu kefil bi'l mal aldık didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[18b-2]

Oldur ki Hasan Reis mahfil-i kazâda Mehmed nâm kimesne mahzarında yigirmi beş akçe hakkım vardır taleb iderim didikte gıbbe's-suâl ve'l-istihlâf ve'n-nukûl edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Hafız İsmail, Hatib İbrahim Ağa, Ali en-nâib.

[18b-3]

Oldur ki Kadir nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni bıçak ile kop şetm-i galiz ile şetm eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr vezir kethuda ismi Bahadır Mirza ve el-Hâc nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şehâdet eyledikde ta'zirîyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Ahmed Ağa, Ukkâşe el-kâtib, Hüseyin Efendi el-müezzin, Derviş Giray, Hafız İsmail, Osman Çelebi el-kâtib.

[18b-4]

Oldur ki el-Hâc Kaplan Ali'nin zevce-i metrûkesi Rabia tarafından Salih Çelebi ve Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle karındaşı Abid Çelebi olduğu bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendi el-câbî, Hüseyin Efendi el-müezzin, Dellâl Halil, Ali en-nâib.

[18b-5]

Oldur ki Karaca nâm kıbtî mahfil-i kazâda Deli Salih nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l meclis cîrân alaşayı işbu Salih'den bir esedî...ile akçeye iştirâ eyledim didükde elhâletü hâzihî ayb var cıgıncıdır? didükde mezbûr Salih ben işbu eşeği min külli ayb bey' itdim didikte gıbbe'l-istişhâd Hasan dellâl ve Emir Ali nâm kimesneler alâ vifkî da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde adem rucû'uyla ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[18b-6]

Oldur ki Moşe veledi Urasim mahfil-i kazâda mürd olan Bota yahûdi anası Bamuka tarafından sâbitü'l vekâle Moşe mahzarında takrîr-i güftâr idüb Bota'da üç yüz on akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl Moşe veledi Murteka ve Murteka veledi Moşe nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kara Ahmed, Hüseyin, Mehmed, Lütfullah, Ali en-nâib.

[18b-7] Nâkıs Hüküm

Oldur ki Samabudi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr Moşe mahzarında takrîr-i güftâr bende olan...

[18b-8]

Oldur ki Muzaffer nâm kimsne mahfil-i kazâda Hasan mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Hasan üç araba hıyarın yüzünü altmış beş akçe olmak üzere bey' eyledim hâlâ bir arabasını ahz eyledi iki arabasını almam diyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde ba'de't-teftîş büyük fesâdı zuhûr eylediğinde mûcibiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Molla Hüseyin, Kürd Ali, Ali Efendi

[19a-1]

Oldur ki Kurtkaçan nâm hâtun tarafından sâbitü'l vekâle damâdı Kara Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda İt Kulak Oğlu mülkü Can nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb el-Hac mahallesinde va'kî kıblesi Mumcu Sükyas nâm zimmî mülkü ve şimâlen tarîk-i âmm ve garben Şahbaz Odabaşı mülkü ve şarkan tarîk-i âmm ile mahdûde müvekkile-i mezbûrenin mülk-i hâlisi olan dârını işbu mülkü Can'a otuz esedî guruşa bey' idüb semeni merkûmunu bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim bâ'de'l yevm müşteri mezbûrun mülkü müşterâ ve makbûzdur keyfe mâ yeşâ ve yahtâr tasarruf ider didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk mâbeynlerinde vâki' olan olan bey' ve şirâ teslim ve tesellümlerinin sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrezzak Hacı, Ali Çelebi ibn Mehmed Ağa, Tabba' Hacı Şaban, Turna Hasan Reis, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[19a-2]

Oldur ki Yusuf Dellâl nâm kimesne mahfil-i kazâda Ivaz nâm acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb Yako yahûdide işbu zimmînin bin yüz akçesini kırk gün tamamında ben virdim ve kefil bi'l-mal aldım didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî hamsete ve öşr min mâh-ı Saferü'l-mübârek fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı, Kürd Ali, Abdulkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[19a-3]

Oldur ki Mehmed Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Cumali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz altmış akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûr.

[19a-4]

Oldur ki Bahadır nâm kimesne mahfil-i kazâda İsak yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l-meclis burnu kulağı şanlı kara tûra atını dokuz esediye iştira' eyledim idi elhâletü hâzihi ayb-ı kadîm var didükde gıbbe's-suâl mezbûr yahûdi ben bey' itdiğimde ayb yokdu didükde gıbbe'l-istişhâd ve'l-acz ve'l-istihlâf adem rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Abdulkerim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[19a-5]

Oldur ki Dellâl Hasan b. Emir Karamış mahfil-i kazâda Mustafa b. Ahmed ve Hasan b. Mustafa ve Bektaş ve Bekir ve Halil nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrlar beni döğüb elimden bir altun küpem düşürdüler idi mezbûra da'vâmdan fâriğ olup mezbûrlar zimmetini ibrâ-i âmm ve iskât-ı tâm eyledim bâ'de'l yevm mezbûrlardan bir daha da'va idersem da'vâm mesmû' olmasun didükde gıbbe's-suâl ve akîbü'l-tasdîk hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Ali Çelebi el-arabî , Emir Çelebi el-müezzîn, Hüseyin Beşe kara kömürcü, Seyyid Ali sekbân, Kutlu Şah monla, Ali en-nâib, Abdulkerim Çelebi ibn Abdulgaffar Efendi, Şah Adil el-muhzır.

[19b-1]

Oldur ki Vasam nâm yahûdi mahfil-i kazâda mezbûr mürd olan Bota nâm yahûdinin vâlideşi Mamuk nâm yahûdi tarafından Moşe veledi Şoleme ve Vasam şehâdetleriyle vekâleti sâbit olan Moşe veledi Yusuf olduğu bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Dellâl Halil, Abdulkerim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[19b-2]

Oldur ki Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb iki sarı altun sâbit olduğu bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[19b-3]

Oldur ki Lütfullah nâm kimesne mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında on esedî da'vâ itdükde Sülük ve Toktamış şehâdetleriyle sübûtu bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[19b-4]

Oldur ki Sam nâm yahûdi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb yüz doksan esedî gurus hak daf'vâsı eyledikde bir Berha veledi İshak ve Dostcağız veledi Şemayil nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûr.

[19b-5]

Oldur ki Bota nâm yahûdi mahfil-i kazâda -i mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb fevt olan Bota'da on bir esedî otuz altı akçe hak da'vâ eyledikde İsak veledi İlya ve Moşe veledi Şemayil nâm yahûdiler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[19b-6]

Oldur ki Dostcağız nâm yahûdi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında sekiz yüz seksen sekiz akçe hak da'vâ eyledükde Benli İsak ve Berha şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud. Dört yüz yigirmi akçesini almışdır didükde.

Şuhûdü'l-hâl

[19b-7]

Oldur ki Toktamış nâm yahûdi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında altı esedî hak taleb eyledikte şâhîde tevakkuf olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl

[19b-8]

Oldur ki Sam nâm yahûdi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb on esedî hak da'vâ eyledikte Haron ve baba yahûdiler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[19b-9]

Oldur ki İlya nâm yahûdi mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında bir yıldız altun hak da'vâ eyledükde baba Toktamış nâm yahûdiler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[19b-10]

Oldur ki Gazzal Ahmed Ağa mahfil-i kazâda Mehmed b. Togay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb târih-i kitâbtan altı gün mukaddem mülkünden gâib olan...yanında alaca tamgalı cîrân atımı işbu Mehmed yedinde buldum taleb idüb kasriyet murâdımdır didükde gibbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub ben işbu evsâf ile muttasıf olan atı Abdulveli kasab nâm kimesneden Sûk-ı Sultâniyye'den üç yüz yigirmi akçeye iştira' eyledim mezbûr Ahmed Ağa'nın mülkü olduğu ma'lum değildir didükde gibbe'l-istişhâd Kara Mustafa ve Mehmed nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde mezbûr Ahmed

Ağa'nın mülkünden adem ihrâcına hılf billâhi'l-aliyyi'l-alâ itdükde mezbûr Ahmed Ağa mülkü olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi el-arabî, el-Hac Akay, Abdulgani Monla eş-şem'î, Abdulkerim el-muhzır, Ali en-nâib.

[20a-1]

Oldur ki Mehmed b. Togay nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdulveli Kasab nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr atı işbu Abdulveli'den dört yüz yigirmi beş akçeye almışdım rucû' muradımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[20a-2]

Oldur ki Mumcu Zimmîler mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Murtaza Ağa'da olan yüz yigirmi dört guruş kırk akçe hakkımdan çarşı halkına müte'ayyin olan dârdan yigirmi bir esedî kırk akçesini kabul itdik bâkî yüz üç esedî guruşumuz kaldı didükde gıbbe's-suâl ve ba'de'l-tasdîk ve Avnes nâm acem dahî mezbûrda olan yigirmi bir esedî bir zolatadan beş tahta bahâsından dört yüz akçe kabûl idüb on yedi esedî bir zolatam bakî kalmışdır didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud ve ikisinin havâlesine virildiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can, el-mezbûrûn.

[20a-3]

Oldur ki Cabbar ve Bünyad nâm acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb merbûrda olan kırk bir guruşumuzdan yedi esedî hakkımız aldık otuz dört esedî guruşumuz kalub tarîh-i kitâbdan altmış günlük te'cîl idüb oğlu Abdüsselam Çelebi kefil bi'l-mâl olduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî aşr yevmen min mâh-ı Saferü'l-mübârek sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi el-arabî, el-Hac Yahya el-haffâf, Abdulkerim Çelebi, Abdulkerim el-muhzır, Ali en-nâib.

[20a-4]

Oldur ki Bağî? nâm acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb merbûrda olan altmış beş esedîm otuz bir gün te'cîl ve oğlu Abdüsselâm Çelebi kefil oldu didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî aşr yevmen mâh-ı Saferü'l-mübârek fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn

[20a-5]

Oldur ki Avnes nâm acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa ve oğlu Abdüsselam Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merbûrda olan on yedi esedî bir zolatamdan iki esedî bir zolatamı aldım on beş esedîye oğlu kefil olub yigirmi beş gün te'cîl eyledim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî aşr yevmen mâh-ı Saferü'l-mübârek fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[20b-1]

Heleke Ozan? ve tereke ehan Beşe ve ihteyn li-ebb Arzı ve Devlet ve'l-muhallefât hâzihi.

	Beş vakiyye kalay dökme sim 500	Beş mikrâz sim 100	Kilit sim 400	Dokuz buçuk çakmak sim 135	Büyük boy ayna sim 160	İğne küçük boy sim 240
		Yedi desde kuşak sim 200	İki desde kuşak sim 240	İki desde kalem sim 140	Kemenli ayna sim 160	Beş ayna sim 100
	Dört buçuk vakiyye	Def'a iki deste sim 110	Bir buçuk desde iğne sim 120	Dört vakiyye boncuk sim 200	Muhteyân ? ayna sim 200	Kuşak sim 150

	kalay sim 450			240		
	İki deste tel sim 50	Bir vakiyye sarnıç/saren ç? sim 10	Çam sakızı sim 30	İki vakiyye mazı sim 80	Bir vakiyye yün/yük? sim 190	Üç vakiyye bez? sim 420
	Günesoy? Sim 30	Domuz yağı sim 20	Kağıdı Hindî sim 25	Balık otu sim 30	Sıçan otu sim 50	Yüz dirhem rastık taş sim 40
Sarılı tarak sim 15	Tere iplik sim 200	On deste ağırşak sim 200	İki bin iğne sim 250	İki vakiyye kalay sim 120	Cobcına sim 40	Kâfûr sim 15
	Üç yüz ufak kutu sim 450	Üç özbe? çarşuh sim 240	İki özbe? kağıd 480	Kırmızı ve mâî iplik sim 420	Yigirmi kuşak sim 400	Örge? sim 25
Üç vakiyye merkeb sim 90	Küçük divit sim 20	Mangır sim 25	Elli sünbül sim 100	On kutu sim 50	Yüz elli kasem sim 200	Bir deste sarılı kutu sim 35
İki kilit sim 100	Kilit sim 40	Elli kürek sim 100	İki şişe sim 25	Bakır terazi sim 25	Yay sim 50	Tarak sim 500
Tarak ma'a kutu	Üstübeç sim 70	Kükürt sim 50	Zencebil sim 40	Sinâmeki sim 30	Topalık? sim 25	... ma'a kutu sim 45

sim 35						
Mâî zek sim 35	Zencebil ma'a kutu sim 30	Lök ma'a kutu sim 25	Çam sakızı sim 5	İplik sim 60	Sumak sim 50	Demirhind i sim 50
Gök taş sim 30	Bir deste furçî? sim 100	Za'ferân sim 25	Telli iki tahta sim 12	Sabun sim 40	Kasnî/kus nî? Sim 20	Zamk-ı arabî sim 50
Beş tahta ma'a mahre me sim 85	Beş dirhem kılabdan sim 100	Yılan baş sim 25	...sim 10	Sülük sim 10	Tane sakız sim 20	Sabrina sim 40
Hırdava t sim 400	Kürek sim 10	Kâfurî bal mumu sim 15	Ceviz-i bevvâ sim 30	Def'a zencebil sim 40	Gözlük sim 30	Kibrit sim 30
						Bir şo sandık sim 20

[21a-1]

Oldur ki Gülnazar nâm acem mahfil-i kazâda Abdi Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb merbûrda on sekiz esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Ali en-nâib, Mustafa Sûfi, Kürd Ali el-muhzır.

[21a-2]

Oldur ki Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Hasan zimmetinde on esedî hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl bâ'de't-tasdîk edâsıyla emr olunduğu kayd şud. Eğerci Ali ahz ve kabzına vekîldir.

Şuhûdü'l-hâl: Karavul Başî Ali, Kürd Ali Beşe, Timur Gazi ve gayrihim.

[21a-3]

Oldur ki Halil nâm kimesnenin mezbûr Hasan zimmetinde üç esedî hakkı ikrârıyla sâbit şud. Timur Gazi muhzır-ı vekîldir.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[21a-4]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb altı tane tilkiyi işbu Ali'ye iki yüz altmış akçeye bey' eyledim didükde gıbbe's-suâl ba'de't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Ali Ağa, Hüseyin Efendi, Ahmed Ağa.

[21a-5]

Oldur ki Yako yahûdi mahfil-i kazâda Bayram Gazi mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Battal Gazi zimmetinde yüz yetmiş beş akçe hakkım vardır didikte gıbbe's suâl ba'de'l tasdîk edâsıyla emr olundu.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[21a-6]

Heleke Bota ve tereke ümmen Mamuk.

Köprü bogası sim 1.380	...şehir bez sim 375	Yüz sekiz arşun bez sim 500	Çerkes peri? sim 4.700	Büyük boy sim 12	Kastamonî ... bir tay sim 5.400
---------------------------	-------------------------	-----------------------------------	---------------------------	---------------------	---------------------------------------

	Sükkerî hireşkâr sim 825	Mehter kol basma sim 400	Elvan basma sim 1080	Kırmızı basma? sim 1.360	Kastamonî bugası sim 1.190
Pâreli/paralar? sim 100	İpek sim 260	Keten bez sim 300	Çadır iki sim 200	Kastamonî bükme sim 1.200	Bütün bencerik sim 200
Kalay sikke sim100	Terâzi ma'a arşun sim 60	İki kilit sim 120	Beş tahta sim 80	Beş...sim 200	Saç bağı küpe gümüş sim 500
İki keçe sim 80	Sicim ma'a ağırlık sim 20	Çizme sim 60	Tabancalı sim 50	Kamçı sim 20	Sadak sim 120

Cemân yekûn bi gayri resmi'l-kâdı: 21.870+1.600=23.470+4.893=28.363

[21b-1]

Oldur ki Ali b. Hüseyin ve İslâm b. Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle Emeldeş Bike tarafından sâbitü'l vekâle Ahmed b Memiş Beşe mahfil-i kazâda Yako veledi Şalomon ve Vayni acem Ivaz veledi kebîr mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb işbu Şalomon kırk esedî müvekkilim Emeldeş bikenin alacak hakkı olub Hafız Efendi mahallesinde dârını târih-i kitabdan iki sene mukaddem rehin virmiş idi hâlâ mezbûr yahûdi acem Ivaz deyn-i hak malından bey'î vefâ ile bey' eyledi deyu istimâ olunub kendüne suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk ve'l-istişhâd şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleriyle kırk esedî gurus için rehin alub sübûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla el-imâm, Şâhidân mezbûrân, Mehmed Efendi el-imâm, Kürd Ali el-muhzır ve gayrihim min hâzır.

[21b-2]

Oldur ki Derviş Atalıkzâde Mehmed Çelebi mahfil-i kazâda Süleyman yahûdi mahzarında altı esedî gurus hak taleb idüb gıbbe's-suâl ve't-tasdîku'l-mûteber edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidân mezbûrân.

[21b-3]

Oldur ki Benli zimmî mahfil-i kazâda karye-i Abay'dan Devlet Çorar b. Baykoç mahzarında yüz yetmiş iki akçem da'vâ idüb gıbbe's-suâl ve't-tasdîk mûteber edâsıyla emr ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Molla el-imâm, Abdulkerim el-muhzır, Mehmed Efendi el-imâm ve Ömer...

[21b-4]

Oldur ki Aytemur b. Arslan Çelebi mahfil-i kazâda ... Gazi mahzarında iki şinik darı da'vâ idüb gıbbe's-suâl ve't-tasdîk edâsıyla emr ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[21b-5]

Mâtet Abide ve tereket eban Halil ve ümmen Cennet ve zevcen Ahmed Sûfi.

Şuriha fî'l kısmet fî evâili mâh-ı Saferü'l-mübârek fî sene semân ve mie ve elf ve'l muhallefât hâzihi.

Basma yasdık sim 30	İki beledî yasdık sim 120	Demi döşek sim 150	Kumaş döşek sim 250	Katar sandık sim 500
Alaca kaftan sim 200	Küçük kürk sim 40	Yeşil çenber sim 100	Kalemî kilim sim 250	Yorgan sim 200
İki tencere sim 130	Mahreme ma'a bohça sim 15	Münakkaş mahreme	İki yüz bez sim 60	Köhne çarşaf sim 40

Hamam tast sim 25	Dört tepsi sim 50	İki na'albek sim 60	Beş sahn sim 200	Hamam leğen sim 80
Mehr-i müeccel sim 14.400	Kürk gömlek sim 80	Kobaç yorgan sim 300	İki çatma yasdık sim 400	Gümüş kuşak sim 400
		Altun küpe sim 400	Siyah sûf sim 300	Hâre kaftan sim 400

[22a-1]

Oldur ki mezbûre Cennet nâm hâtun tarafından Bektaş ve Bekir nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l vekâle kaz öldüren nâm kimesnenin vekâlet-i sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Müezzîn Emir Çelebi, Mehmed Efendi, Hafız İsmail Efendi, Arap Ali Çelebi, Hüseyin Efendi el-müezzîn.

[22a-2]

Oldur ki Fortacı Hacı Mehmed'in kızları Fatıma ve Rukiyye tarafından sâbitü'l vekâle Monla Mustafa ve Abdulkadir Monla nâm kimesneler mahfil-i kazâda Ozan İbrahim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkillerimin mezbûrda üç bin iki yüz otuz yedi akçe duhân akçeleri vardır vekâletimiz hasebiyle talep ideriz didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, el-mezbûrûn.

[22a-3]

Oldur ki merhûmenin zevci Ahmed Sûfi mahfil-i kazâda merhûmenin eb Halil mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûmenin benim zimmetimde olan yüz yigirmi altun mehr-i müeccelinden altmış altununu bana hîbe itmişdir gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Osman müezzîn ve Ozan Receb nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hayr-ı kabûlde vâki' oldukta sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l a'yan Hamid Efendi, Ahmed Efendi, Hüseyin Efendi el-müezzîn, Abdîş Dede, Ali en-nâib.

[22a-4]

Oldur ki Sabite tarafından Osman Monla'nın vekîl olduğu Abdurrahman ve Bekir Molla nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdîş Dede, Hafız İsmail, Ali en-nâib.

[22a-5]

Oldur ki Sabite tarafından sâbitü'l vekâle Osman Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Aşire nâm hâtun tarafından sâbitü'l vekâle Baki nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilem Sabite'nin vâlidesinin babası Rüstem zimmetinde kırk altun mehr-i müecceli vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Bektemir ve Hasan nâm kimesneler alâ vifk-î da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[22a-6]

Oldur ki acem mahfil-i kazâda Ali Reis mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Ali Reis Beşe Emin Reis ile müşterek iken benim üç bin dokuz yüz seksen kilo duzum bey' itdi hakkımı taleb iderim suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl eserü'l-inkâr bâ'de'l-istişhâd ve'l-acz ani'l-ityânu'l-beyyine istihlâf olunudukda hıf billah eyledidiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi el-kâtib, Serdar Ağa, Mehtab Ağa ve Ömer Ağa.

[22a-7]

Oldur ki Dellâl Yağız'ın yedinde olan kara baytal nakd bulunmağın beşer akçe nafaka ile Emin Mehmed Ağa yedine emânet virildiği kayd şud.

Hurrire fî 'l-yevmi's sâdis fî şehr-i Safer...

Şuhûdü'l-hâl: Monla Hüseyin el-imâm, Emir Monla Habib, Kethuda Ali Çelebi, Eğri ünvanıyla? ve gayrihim.

[22b-1]

Oldur ki Rüstem nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa Dellâl nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Zincirlikuyu mahallesinde vâki‘ kıbleten tarîk-i âmm ve şimâlen Malgeldi mülkü şarkan hendek ve garben Sufi mülkü ile mahdûde dârım dâhilinde bir taş hâne târih-i kitâbtan sekiz sene mukaddem İnkirman’a gitdüm idi elhâletü hâzihi işbu Mustafa yedimde buldum taleb idüb kasriyetimiz murâdımdır didükde gıbbe’s-suâl mezbûr Mustafa cevâba mütesaddî olub müdde-i merkûmun dârı mezbûr mülkü olduğu ma‘lum değildir deyu istişhâd olundukda İnkirman ve Bektemir nâm kimesneler müdde-i merkûmun dâ‘vâsına mutâbık şehâdeti şer‘iyye eylediklerinde bundan mukaddem âhire bey‘ ve hîbe itmediğine tahlîf olundukda hılf billâhi’l-aliyyi’l-âlâ eyledikde müdde-i merkûmun mülkü olmak üzere ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Arab Ali Çelebi, Hüseyin Efendi el-müezzin, el-Hâc Hüseyin Efendi, Mehmed Monla el-kâtib..., Ali en-nâib.

[22b-2]

Oldur ki İsak nâm yahûdi mahfil-i kazâda Urazgeldi? nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb altmış akçe hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîk ısdâr-ı kelâm idüb kırk beş akçesini virüb haklaştım didükde alub haklaşmaduğuna hılf billâh ideceği husûsuyla ilzâmı bi’t taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Abdülkerim Çelebi ve gayrihim.

[22b-3]

Oldur ki Davud zimmî mahfil-i kazâda İlyas nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb merbûra bir at bey‘ itdüm yedi esedî gurus hakkımı taleb iderim didükde gıbbe’s-su’âl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hahnan Efendi, Abdülkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır.

[22b-4]³⁸⁷

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda.

[22b-5]

³⁸⁷ Kayıt eksiktir.

Mate Ali Can ve tereke zevceti Sahibe ve eban li-ecn ve ümmen Esine.

Şuriha fi'l kısmet fi gurte mâh-ı Safer sene semân ve mie ve elf ve'l muhallefât hâzihi.

Kurma boğça sim 160	Köhne çekmen sim 120	Pabuç sim 40	Köhne kebe sim 80	İki yasdık sim 80	Köhne yorgan sim 130
	Köhne don sim 30	Havlu ma'a el bezi sim 60	İki çarşaf sim 160	Mâî köhne şalvar sim 50	Köhne aba cahşır sim 120
	İki döşek basma sim 300	Ocak sim 10	Köhne mahreme kuşak sim 120	Beyaz entâri sim 120	Gömlek sim 80
Beyaz çenber sim 100	İki kesen sim...	Eğer...sim 50	Eğer ma'a levâzım sim 500	Tüfenk ma'a silah sim 300	Üç kumaş kuşak yasdık sim 400
Yorgan mea' çarşaf sim 300	Bir kilim sim 120	Kılıç sim 200	Kırmızı balma kürk sim 500	Yeşil kalpak sim 25	Altı kayış sim 50
Kaşıklık sim 15	Sepet sim 10	Bir sebt sandık sim 100	Def'a bir yasdık sim 50	Demi köhne döşek sim 60	Döşek sim 100
Küçük gömlek iki sim 20	Münakkaş mahrame sim 60	Gömlek sim 80	Küçük yorgan sim 25	Yüz yasdık sim 60	Yeşil kutnî kaftan sim 600

Siyah peştamâl sim 120	Alaca kaftan sim 25	Bir vakiyye hına sim 5	Kilit sim 15	Şamdan sim 20	Don sim 20
Kırmızı kalpak sim 100	On dokuz arşun keten sim 228	Def'a alaca boğça sim 50	Hamam gömlek sim 200	Gömlek sim 40	Alaca boğça sim 25
Mehr-i müeccel sim 16.800	Aba yağmurluk sim 150	Bir lenger sim 30	Bir hamam tast sim 30	Küçük iki çarşaf	On sekiz arşun bez sim 180

Bâ'de zuhûr iden emvâl

	Leğen sim 180	Tencere sim 160	Bir kaftan sim 300	Bir kebe sim 120	Bir kilim sim 120
Şamdan sim 25	Gümüşlü bıçak sim 40	Torba sim 5	Heybe sim 15	İki tekne sim 15	İbrik sim 120

[23a-1]

Oldur ki merhûm Ali Can'ın zevcesi Sahibe nâm hâtun mahfil-i kazâda merhûm mezbûrun vâlidî Laçın ve vâlidesi Asiye nâm hâtun mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb merhûm zevcim Ali Can zimmetinde yüz kırk altun mehr-i müeccelim var idi yüz altunumu rızâ ile merhûm zevceme mevtinden mukaddem hîbe itmişimdir elhâletü hâzihi kırk altun mehr-i müeccelim kalmışdır didükde gıbbe's suâl ve akîbe't-tasdîk ikrârı ve sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Serdar Mehmed Ağa, Abdulgani Monla eş-şem'î, Hacı Akay el-hudârî, Musa Bali, Kürd Ali el-muhzır.

[23a-2]

Oldur ki karye-i Kongrat ahâlisinden Abdalbaki nâm kimesne Cafer nâm kimesne mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb işbu Cafer zimmetinde koyun bahâsından olan dokuz mu‘âmele altun hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe’s-suâl on yedi koyun on yedi altuna aldım ve iki kısır koyun bahâsı dahi vardır deyu takrîri bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah Seyyid Çelebi, Fahreddin Efendi, Abdulkerim Çelebi.

[23b-1]

Oldur ki mezbûr Halil merkûm Mustafa’nın iki zolata ve bir rub‘ ve otuz bir beşliğini ahz itdüğüne bi’t-tav‘ mukarrer ve tasdik olub mebla-ı merkûmu Ali Monla ve İlyas merkûm Mustafa Çelebi yedine teslim olmadığı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[23b-2]

Oldur ki memleket-i Kırım’da kasaba-i Gözleve muzâfâtından Akıncı Olan Mahallesi sâkinlerinden Ayşe binti el-Hâc Mustafa nâm hâtun tarafından husus-ı âti’l-beyân da‘vâ sahîh-i şer‘iyye ile mesbûka istişhâd-ı şer‘i sudûrundan sonra yine kasaba-i mezbûre mahallâtından Kumluk Mahallesi sükkânında Mustafa b. Mehmed b. Ramazan ve Hasan Dede ibn Şaban Mehmed nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahalli cerh ve ta’dîle li-ecli’s-şehâde hâzirîn olub şöyle edâ-yı şehâdeti şer‘iyye eyledikleri öte yakada mahruse-i Kastanbolı mahallâtından Şeyhli mahallesinde sâkine iken fevt-i mesmu‘muz olan el-Hâc Mustafa b. Mehmed b. Hacı Sultan nâm müteveffâyın müsteşhide-i merkûme-i Ayşe binti sulbiyesidir ve vârisidir ve metrûkâtına vaz‘ü’l-yed olanlardan hisse-i şer‘iyyesini talep ve ahz vardır bizler bu hususa minval-i meşrûh üzere hisse-i...şâhidleriz şehâdet dahî iderüz deyu mezbûrlar edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediklerine ba‘de riâyet-i şerâyitü’l kâbûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahalle-i ... vâkî olub hakikatü’l-hal ve...olmak gıbbe’t-taleb ve’s-suâl bi’l-fiil mahmiye-i mezbûrede seccâde-nişîn-i şerî‘at-i garrâ olan kıdvetü’l-kudâtu’l-İslâm zîde vülâti’l-enâm mu‘înü’l-erâmil ve’l-eytâm efendi hazretlerinin vesâyir usulü ve nüvvâbtan bu kitab sıhhat-i nisâb vusul bulan efendilerin mecâlis-i şer‘iyyelerine inhâ olundu ki ...şerefü’l-vusul-i itlaf-ı âlem şumullarından ma‘mûldur ki....bi’l-kabûl ve amel bi’l-medlûl buyurulub indallâhi’l-Meliki’l- ... Hurre zâlike fî...Muharremü’l-harâm sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Kayserili Hacı Ahmed b. Receb b. Mahmud, Kayserili Babil b. Ali b. Mehmed, Kayserili İbrahim b. Hacı Mustafa b. Hacı Hasan, Kayserili Enbiye b. Mehmed.

[23b-3]

Oldur ki Ayşe mezbûre tekrâr da'vâ-ı sahîh-i şer'iyye ile istişhâd-ı şer'iyye hususunda şâhideyn-i mezbûreyn Mustafa ve Hasan Dede nâm kimesneler müsteşhide-i mezbûre Ayşe'nin vâlidesi Safiye'nin merhûm mezbûr Hacı Mustafa zimmetinde yüz kırk dört esedî mehr-i müecceli vardır yetmiş iki esedî mehri fî mukaddemâ hîbe.

[24a-1]

Oldur ki Kardaş zimmî mahfil-i kazâda...Mehmed kimesne mahzârında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz otuz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Hüseyin Efendi, Abdulkerim el-muhzır, Ali en-nâib.

[24a-2]

Oldur ki Kerim Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz on akçe hakkımı taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nasrullah Efendi, Mehmed Efendi, el-Hac Hüseyin Efendi, Emir Çelebi el-müezzin, Ali en-nâib.

[24a-3]

Oldur ki Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan yağ aldım bana teslîmden mukaddem döküldü didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Hüseyin Efendi, Nimetullah Efendi, Muzaffer Efendi, Ali en-nâib

[24a-4]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm-i galîz ile şetm idüb bıçak çıkardı hakkım taleb iderim didükde

gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Şahin ve Receb Beşe nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Hüseyin Efendi, Serdar Mehmed Ağa, Mustafa Sûfi.

[24a-5]

Oldur ki Avnes nâm zimmî mahfil-i kazâda İbrahim Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda altı altun otuz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[24a-6]

Yüz on akçesini teslim idüb baki beş altunla kırk akçesini târih-i kitâbdan otuz gün te'cîl olunub Yahya Çelebi kefil bi'l-mâl olmuştur.

Şuhûdü'l-hâl: Aliş, Abdulkerim el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, el-Hac Hüseyin Efendi.

[24a-7]

Oldur ki Kan Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda takrîr-i güftâr idüb Pîr Ali nâm kimesne benden da'vâ idüb ayağımı cerh eyledi deyu tezvîre sâlik olduğundan ırzıma 'ıyan ben cerh eylemiş iken mezbûr Pir Ali'ye elli akçe virüb kılıç ve silah alduk zeyl-i şahitleri dahi anla itdiler bu sûret-i meclise kayd olmasın didükde bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Aliş Can Efendi, Sadullah Efendi, Musa Beşe, Abdi Çelebi ibn Hamdullah ve gayrihim.

[24a-8]

Oldur ki İsak nâm yahûdi mahfil-i kazâda Ozan yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Ozan beni şetm idüb sen Çorar Çaka'nın avratını tasarruf eyledük deyu ırzıma mütea'llik söz söyledin didükde gıbbe's-suâl eserü'l-inkâr ve'l-istişhâd Yasef veledi Tolma? ve Berha veledi İlya alâ vefki davâhu şehâdeti şer'ıyye mûcibiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Çelebi, Şah Gazi, Abdulkerim.

[24b-1]

Oldur ki Murtaza nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdi Monla tarafından vasiyyî-i muhtâr olan Hüseyin Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Abdi Monla'nın bende yedi yüz akçesini merhûmun kendüne virdim idi elhâletü hâzihi işbu Hüseyin Efendi benden dahî aldı taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Tat Mehmed ve Boran nâm kimesneler alâ vefki da'vâhû şehâdetleriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[24b-2]

Oldur ki kaza-i Bağçesarây muzâfâtından Başavul nâm karye sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda mahmiye-i Bağçesarây mahallâtından Mehmed Murtaza Ali Efendi ve Osman Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb karye-i mezbûrede vâki' arzım ve kır atım cemî' mevrâ' ve merta'sıyla dâhilinde on beş davar ve otuz koyun ve bir katır samanıyla işbu Osman Efendi'ye yetmiş üç esedî gurus bey' bi-tashîh ile bey' ve alâ mâ yelîku bi'l-akâr teslîmi mübî' ve kabzı semen eyledim ba'de'l yevm mülk-i müşterâd makbûzdur keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr tasarruf ider didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk mâbeynlerde vâki' olan bey' ve şirâ' teslîm ve tesellümleri sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Hüseyin Efendi el-müezzin, Ali en-nâib, Halil Efendi, Ekmekçi Hasan.

[24b-3]

Oldur ki Resli nâm avrat mahfil-i kazâda Veli nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim oğlumu bir evin içine kapayub tasarruf ideyim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Arslan ve İslam nâm kimesne alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet eylediklerinde ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Sûfî, Beytullah, Abdulkerim Çelebi, Abdukerim el-muhzır.

[24b-4]

Oldur ki Seyfullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Kutalmış nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Kutalmış beni darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl bâ'de'l-tasdîk husûsıyla ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Habbâz Hasan Çavuş, Mehmed.

[24b-5]

Oldur ki Akbolat b. Şaban nâm kimesne zevcesi Saliha nâm hâtun mahzârında takrîr-i güftâr idüb işbu zevcem Saliha otuz altun mehr-i müeccelinden ve nafaka-i iddetinden fâriğ olmak üzere ve yedinde olan Sahibe nâm sabiyye kızımın nafakasını dahî işbu Sahibe kızımın üzere hal' eyledim minvâl-i meşrûh üzere hal'imi işbu Saliha dahî kabûl eylemiştir beynlerimiz minvâl-i meşrûh üzere muhâlea ve mübâya'a vâki' olmuştur didükde mezbûre Sacide dahî Akbolat el-merkûmun ahvâlini tasdîk ve tahkîk eylediği beynlerinde muhâlefetin ... kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Mübâî...Hüseyin el-imâm, ...

[25a-1]

Oldur ki karye-i Tümen'den Hasan nâm oğlan mahfil-i kazâda Ökkeş Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun oğlu ile olan da'vâmdan fâriğ oldum min ba'de da'vâm ve nizâ'ım yokdur didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk hâlâsı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulhamid Efendi, Bekir Katib, Şaban Odabaşı, Ali en-nâib, Kürd Ali.

[25a-2]

Oldur ki Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda Bayram Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim yakamı yırttı ve sökdü taleb iderim didikte gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ve'l-acz ani'l-beyyineti hâlâsıyla bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hac Hüseyin Efendi, Muzaffer Efendi, Ali Molla, Abdulkirim Çelebi.

[25a-3]

Oldur ki kölem ve Karakız tarafından Gence ve Bahadır nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle er karındaşı Musa nâm kimesne mahfil-i kazâda Haffâf Mehmed nâm kimesne mahzârında takrîr-i güftâr idüb pederimiz Aşkay Sûfî fevt olub kadı efendi gelüb malını tahrîr ve taksîm eyledikde işbu Mehmed'de olan sekiz yüz akçe müvekkillerim hissesine ta'yîn olunub beni kabz-ı vekîl itmiştir didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr mezbûr Musa vekâletini mezbûrin şehâdetleriyle sâbit oldukdan sonra edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn, Abdulkirim el-muhzır, Ali en-nâib.

[25a-4]

Oldur ki Vasil zimmî mahfil-i kazâda Kirkor zimmî mahzârında-i güftâr idüb mezbûra yüz seksen güne dek on iki gurusu icareye dutdum didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Sarı Anay Sûfî ve Mustafa Sûfî nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet eyledikde sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali en-nâib.

[25a-5]

Oldur ki karye-i Hafızlar sükkânından Mehmed Şah nâm kimesne Timur Sûfî mahzârında takrîr-i güftâr idüb işbu Timur Sûfî benim iki küçük çorarmızı arabaya tahmîl idüb Gözleve'ye götürüb mat'ûnen vefât itdüğünde rehin eylemiş ücreti için yüz akçe kıymetinde bir bakır kazanımı virmişimdir didükde ba'de'l-tasdîk kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Çelebi, Ali Çelebi, Hüseyin Efendi el-imam.

[25a-6]

Oldur ki Emir Mustafa Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali ve Halil nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrlar beni büyükçe yatırdı şetmden sonra elimden fenerimi alub ve üzerimden yeşil çuhamı ve koynumdan cüzdanımın içinden iki zolata bir rub'u ve beşlik ne mikdâr olduğunu bilmem sokak üzerinde cebren bi'd-darb aldılar didükde gıbbe's-suâl mezbûrlar cevâba mütesaddî olub bizim yatdığımız odaya girüb bize tasarruf ideyim didükde ve bizler çuhasını ve cüzdanını aldık içinde akçesini görmedik didükde mezbûr emvâlî teslîm ile ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Akay Efendi, Nimetullah Efendi, Ali Çelebi, Emir Abdi.

[25b-1]

Oldur ki Abdulaziz nâm kimesne mahfil-i kazâda Nur Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan bir kesik geçkin ve darı konanı iştırâ' itdüm hâlâ içinde şer tobanı? çıkdı didükde gıbbe's-suâl mezbûr ben buna şer tobanını? beşini me'an bey' itdüm didükde Arslan nâm kimesne alâ' vefki'd-da'vâhu şehâdet eyledükde şâhidi âhire tevakkuf bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Beşe, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[25b-2]

Oldur ki Seyfullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Bekir nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan bir kula alaşa iştirâ‘ eyledim ayağında şişi var aybdır reddi murâdımdır didükde ehl-i hibre bi nazar eyledükde mezbûr ayb görülmeyüb mücerred da‘vâ eyledükde muârizdan men‘ ile ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hafız İsmail, Hüseyin Efendi el-müezzin, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[25b-3]

Oldur ki sâbıkan Emin Murtaza Ağa mahfil-i kazâda Emine binti el-Hac Mehmed nâm hâtun tarafından husûs-ı atî’l-beyan vekâleti sâbit Abdulkadir Monla’nın mahzarında takrir-i güftâr idüb Atabeyim mahallesinde vâkî olub kendi zevcem mülküne muttasıl olan dârımı tavsîf ve tahdidden ... karışlı evleriyle müştemil havlısıyla âmmе-i münâfide işbu Abdulkadir Monla’nın müvekkilesine elli esedî guruşa bey‘-i bilâ sahîh-i şer‘iyle bey‘ idüb teslîm-i mübi‘ ve kabz eyledim ba‘de’l yevm mülk müşterâ ve makbûzdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr tasarruf ider didükde dünür Abdulkadir Monla dahî merhûm Mürteza Ağa’dan sâdır dârı cemî‘an kelâmını bi’l-müvâcehe ve bi’l-müşâfehe tasdîk ve tahkîk idecek beyinlerinde ... bey‘ ve şira‘ ve teslîm ve tesellümlerinin sıhhat ve lüzumu mukarrer olduğu bi’t-taleb kayd şud.

Hurrire fi’l-yevmül âşir min mâh-ı Muharrem.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülkerim Çelebi Kadızâde, Timur Gazi an Karye-i Cabbar, Abdülkerim ibn Seyyid el-muhzır ve gayrihim.

[25b-3]

Oldur ki Fatıma nâm hâtun tarafından sâbit Monla Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda zevci Emir Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilem Fatıma’yı bir daha döğersem benden boş olsun didükde gıbbe’s-suâl mezbûr Emir üzere boş ve hal‘ eyledim didükde gıbbe’s-suâl mezbûr müvekkil cevâba mütesaddî olub nikâh ve nafakasından ferâgat eyledi didükde gıbbe’s-suâl ve ba‘de’t-tasdîk tefrikiyle ilzâmı bi’t taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hamid Efendi, İslam Efendi, Hüseyin Efendi el-müezzin, Mehmed Ağa.

[26a-1]

Oldur ki Mumcu Avnes mahfil-i kazâda Ekna zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda üç yüz elli akçe kıymetinde bir alacağım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Mahmud, Ali en-nâib.

[26a-2]

Oldur ki Ozan acem mahfil-i kazâda emîn-i sâbık Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan doksan bir buçuk gurusumdan on beş buçuk nakd aldım bâkî kalan yetmiş beş buçuk esediden otuz yedi buçuk esedî gurusuna oğlu Abdüsselam Çelebi on beş günlük kefil bi'l-mal olmağla bâkîsinden ibrâ-i âmm ve iskât-ı tâm eyledim ba'de'l-yevm hakkım kalmadı didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk halâsıyla ilzâmı bit-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Mahmud, Şah Gazi, Bezzâz Ömer Çelebi, Ali en-nâib.

[26a-3]

Mâtet Totay ve tereket zevcen Yusuf ve ihten Fatma.

Küçük tencere sim 40	Büyük tencere sim 80	Köhne sebt sandık sim 20?	Üç yasdık sim 30	İki minder sim 20	Üç yorgan sim 140
Alaca fistan kürk sim 40	Bir köhne kilim sim 10	Köhne iki zıbun sim 30	Köhne çarşaf sim 5	Bir tepsi sim 10	Üç lenger sim 80
Köhne don sim 20	Köhne silecek sim 15 (vasiyet)	Köhne dülbind sim 5 (vasiyet)	Boğça sim 15 (vasiyet)	Neftî kaftan sim 50 (vasiyet)	Köhne zıbun sim 10 (vasiyet)
Kebe sim 10 (vasiyet)	...çuha sim 300 (vasiyet)	Gümüş kuşak sim 350 (vasiyet)	Kutnî kaftan sim 220 (vasiyet)	Alaca köhne kaftan sim 40 (vasiyet)	Def'a alaca zıbun sim 50 (vasiyet)

			Nısf dâr sim 1.300	Peşkir sim 15	Köhne boğça sim 5
--	--	--	-----------------------	------------------	----------------------

[26a-4]

Oldur ki Kasab Kaplan nâm kimesne mahfil-i kazâda Hayri nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb ben karındaşıma işbu Hayri'nin kızın alub iki esedî ve bir akçe virdim hâlâ karındışım kızı almıyor virdiğim eşyayı taleb iderim didikde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Habib Monla, Hüseyin Monla el-müezzin, Emir Çelebi, Ali en-nâib.

[26a-5]

Oldur ki Lefter nâm zimmî Yanki nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Yanki nâm zimmî beni darb idüb ve hırsız deyu şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's suâl eserü'l-inkâr ve ba'de'l-istişhâd ve'l-acz ani'l- ityânü'l-beyyine yemîniyle lehü nukûlüyle mûcibiyle ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi, Hüseyin Efendi, Mehmed Efendi, el-HâcAli, Timur Gazi.

[26b-1]

Oldur ki Kirkor nâm acem zimmî mahfil-i kazâda mürd olan kızı acem zimmî benim li eb ve ümm karındaşımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Benli acem zimmî ve Ozan acem zimmî nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkerim, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[26b-2]

Oldur ki Kazer zimmî mahfil-i kazâda Karakaş zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim dükkanımdan oğlumdan iki çiftte denk almışdır sekizer akçeyedir taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Ali en-nâib.

[26b-3]

Oldur ki Monla Ahmed el-bezzâz nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdulkerim Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb beş esedî bir zolata hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk edâsıyla emr olunduğu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Çelebi müezzin, Ali Beşe.

[26b-4]

Mâte Rüstem ve tereke ibnen gâiben İsmail ve binteyn Sabite ve Emine ve zevce-i Aşire.

	Kazma sim 15	Deri kürk sim 80	Bir kılıç sim 50	Def'a bir hayatlı dâr sim 1.000	Dâr-ı ma'lumeti'l- hudûd sim 80
Na'l sim 5	Köhne çizme sim 25	Köhne kaftan sim 30	Köhne çekmen ma'a şalvar sim 15	Kesgi sim 5	Bukağı sim 15
	Bir ağaç sini ma'a kaşıklık sim 5	Kıl arkan/ırkan? Sim 10	Üç köhne varil ma'a tekne sim 25	İki kırtan? Sim 10	Balta sim 10
Kütük sim 20	Bir kat' milh sim 4	İki ağaç saplayık sim 4	İki çuha yasdik sim 10	Çapa sim 8	Üç çanak sim 5
			Cem'an yekûn 2.376	Cem'an duyûn sim 6.000	Nakd sim 230

Bir esedîye otuz sekiz akçe gurre mâhı alunduğu bi't taleb kayd şud.

[26b-4]

Oldur ki Sabite hâtun tarafından sâbitü'l vekâle zevci Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm mezbûrun zevcesi Aşire tarafından sâbitü'l vekâle Abdalbaki Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb kendimin oturduğum dâr-ı ma'lumeti'l hudûd benim mülk-ü mahsûsumdur didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Sefer b. Devingeldi ve Kefeli nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûttan sonra mülk olmak üzere ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Abdulkерim Çelebi, Şah Gazi.

[27a-1]

Oldur ki Berber Veli nâm kimesne mahfil-i kazâda Dellâl Mehmed Beşe mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan yedi guruşa işbu tüfenk iştira' eyledim ve lâkin hâlâ ayb-ı kadîm zuhûr itdi didükde mezbûr Mehmed Beşe ben sağ ve sâlim teslim eyledim benim yedimde sakatı yokdı didükde gıbbe's-suâl Çilingir Hacı Akay ve Tüfekçi Abdi Çelebi nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulveli Molla, Abdulkерim Çelebi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[27a-2]

Mâtet Fatma ve tereket zevcen Arslan ve ibneyn İslam ve Mustafa ve binteyn Kutluhan ve Cennet.

Bir yorgan sim 180	Bir döşek sim 20	Bir fistan sim 160	Sarı kaftan sim 80	Zevci Arslan zimmetinde mehr-i müeccel sim 6.000
-----------------------	---------------------	-----------------------	-----------------------	---

[27a-3]

Oldur ki Kürkçü Hasan mahfil-i kazâda Yusuf mâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Yusuf ile da'vamız var idi üç yüz akçe ile sulh oldık suâl olunub sicile kayd murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi, Timur Gazi.

[27a-4]

Oldur ki Bünyamin nâm yahûdi mahfil-i kazâda Koroğlu nâm acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Koroğlu benim yüz elli akçemi aldı şimdi taleb iderim didükde gıbbe's-suâl aldığım küçük ...Ezra yahûdiyle olan deynim için şer'an virmişdir didükte şer'an Ezra yahûdinin deynini edâ eylediğine mukır olmağın muârizdan men' şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[27a-5]

Oldur ki Dereş nâm kimesne Receb nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Receb beni darb ve şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk mûcibiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bektaş subaşı.

[27a-6]

Oldur ki Benli zimmî mahfil-i kazâda Cevat Kara nâm kimesne mahzarında mezbûra bir yay bey ' itdüm seksen akçeye otuz akçesini aldım kırk akçem kaldı taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk edâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl:...,Şah Gazi, Ali en-nâib.

[27a-7]

Oldur ki Ali Mirza Akay el-bezzâz mahfil-i kazâda Halil nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Halil'den elli iki esedî guruşa bir ... iştirâ' eyledim ıslâh ... bu bahaya ider deyu beni takrir/tazir itmeyle iştirâ' eyledim ta'zîr olmadığına yemin eylesün didükde yeminden ... eylemeyin reddiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Mirza, Ali Çelebi ve gayrihim.

[27b-1]

Mâte Said ve tereket ibnen Abdurrahman ve binten Fatma ve ümmen ... Nefise ve zevcen Abdalbaki.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kismet fî evâili mâhı Muharremü'l-haram fî sene semân ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

Yeşil bugâsî kaftan sim 300	Miskî çenber sim 30	Mor ferâce sim 300	Al bogasi çimtiyân kürk sim 450	Mehr-i müeccel sim 2400
Dört lenger sim 120	Bir tâbe sim 60	Bir tencere sim 100	Al dıray kaftan ma'a zıibun sim 100	Alaca köhne kaftan sim 300
Gümüş kuşak sim 300	Mûmâ çenber sim 120	Bakır tabak sim 40	Bir hamam tas sim 30	Al dıray Belbek sim 70
Baş mahreme 2 sim 80	Yeşil şal sim 120	Gümüş bıçak sim 20	Küçük kutnî sandık sim 50	Mikrâz sim 25
Bir mikdar gümüş sim 15	Zülüflük sim 30	Çift küpe sim 200	İki hâtem sim 40	... bilezik sim 200
İğne sim 10	Köhne seccade sim 60	Üç minder iki yasdik sim 120	Büyük katar sandık sim 160	Köhne halı sim 80

[27b-2]

Oldur ki Veli Yazıcı nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda benim yetmiş esedî gurusı hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Dervîş Mehmed müezzin ve Mehmed müezzin nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hafız İsmail, Hüseyin Beşe, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[27b-3]

Oldur ki Veli Yazıcı nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan yetmiş esedî gurusumu aldım ve haklaştım asla hakkım kalmadı

mezbûrun zimmetini ibra-i âmm ve iskât-ı tâm eyledim didükde gıbbe's-suâl ve'l-tasdikû'l-mu'teber bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Ahmed Can b. Mehmed, Hafız İsmail, Said Efendi, İbrahim Çelebi.

[27b-4]

Oldur ki Atike nâm hâtun mahfil-i kazâda Ali Can odabaşı mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Ali Can zimmetinde yedi yüz akçe hakkım vardır suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de'l tasdik bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Halil Efendi, Habib Ağa, Ali Beşe, Aliş, Abdişah Akay.

[28a-1]

Heleke Kazer acem ve'l muhallefât hâzihi.

	Dört yüz dirhem ipek sim 800	On bir top basma sim 800	İki leke yüzük sim 600	Yedi top sükkerî sim 1.550
Hırdavat ma'a valma sim 200	Bir top çereşkar sim 200	İki küçük mukaddem sim 200	Def'a bez sim 100	Boş bükme sim 500
İki terâzi sim 100	Nakd sim 900	Bir şo sandık sim 100	Üç na'albek sim 75	Kilim sim 100
			İki keçe sim 160	Kendi üzerine giydiği esbâb sim 300

[28a-2]³⁸⁸

Halk üzerinde olan duyûn-u beyân şud.

³⁸⁸ Kayıt eksiktir.

[28a-3]

Oldur ki Kazer nâm acem zimmî mürd olub terekesi tahrîr ve teftîş olundukda sekiz bin dokuz yüz seksen beş akçe metrûkât ve halk üzerinde duyûn ve mal bulunub karındaşı Kırkor nâm zimmî yedine emânet-i teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Lütfullah Efendi, Abdurrahman Ağa, Ali Çelebi İbn Mehmed Ağa, Kürd Ali el-mahzar, Ali en-nâib.

[28a-4]

Mâtet Çeşm-i siyâh.

Korak sim 60	Köhne kürk sim 50	Köhne yorgan sim 30	Köhne kaftan sim 30	Çöyün kazan sim 40	Hamam leğen sim 60
Bir balta sim 10	Bir kutu sim 10	İki tekne bir sini sim 50	Bir keçe sim 40	Kilim sim 25	Bir köhne gömlek ma'a sebt sim 30
				Dâr-ı ma'lumeti'l- hudûd sim 2.400	Çarşaf sim 80

[28a-5]

Oldur ki Ali nâm kimesne mahfil-i Şemâyil mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Şemayil doksan bir çift pabuç iki yüz yetmiş beş akçeye bey' eyledim şimdi taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Said Efendi.

[28b-1]³⁸⁹

... deyu ne virdiğine rızâları dahî vardır didiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Hüseyin Efendi, el-Hâc Ahmed Ağa, Ahmed Çelebi, Er Akay Çelebi, Halil Efendi, Bezzâz Ahmed Molla.

[28b-2]

Oldur ki Bota nâm yahûdi mahfil-i kazâda Abdulhannan nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Müezzîn Emir Çelebi, Müezzîn Hüseyin Efendi, Abdülkerim Çelebi, Ali en-nâib

[28b-3]

Oldur ki Ahmed Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa ve Ömer nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûreynde altı yüz beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[28b-4]

Oldur ki Amasyalı el-Hâc Ahmed b. İsmet nâm kimesne mahfil-i kazâda sarı çehreli ve gök gözlü uzun burunlu Rus asıllı müsellemlü'l-mille Hüseyin nâm abd-i memlûkü mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu abd-i memlûküm olan Hüseyin nâm kulumu rızâullah ibtigâi'l-mirzâtullah î'tâk idüb sâir ahrâra ilhâk eyledim ba'de'l-yevm ve'l-i'tâkdan gayri üzerinde bir şeyim kalmadı didükde gıbbe's-suâl ve akîbü'l tasdîkü'l mûteber ıtkıyla ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, el-Hâc Ömer, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[28b-5]

³⁸⁹ Kayıt eksiktir.

Oldur ki Mehmed kethûda nâm kimesne mahfil-i kazâda Osman Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ekmekçi Hasan, Şah Gazi el-mahzar, Ali en-nâib.

[28b-6]

Oldur ki Fazlı Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Mehmed Beşe nâm kimesne mahzarında işbu adamdan iki fuçı sirke aldım birer karış eksiği var eksiğini itmâm murâdımdır didükde gıbbe's-suâl

[28b-7]³⁹⁰

Oldur ki Avnes nâm zimmî mahfil-i kazâda Karabet Papaz mahzarında.

[28b-8]

Oldur ki Ahmed Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtakay yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda üç yüz seksen altı akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi, İbrahim Çelebi, Mustafa Sûfî, Ali en-nâib.

[29a-1]

Oldur ki Kabartı'dan Felek Hân nâm hâtun tarafından husus-ı âti'l-beyan sâbitü'l-vekâle el-Hâc Ali nâm kimesne mahfil-i kazada Hasan Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim eniştem müvekkilim ve kız karındaşım talak-ı sülüs ile tatlık itdi seksen altun mehr-i müecceli vardır taleb iderim ve iddet-i nafakasını dahi taleb iderim didükde gıbbe's-suâl kırk altun mehri vardır ziyâde yokdur didükde vekîl-i mezbûr aslı iki yüz seksen altundur iki yüzünü hîbe itmişdir seksen altunu kalmışdır didükde gıbbe'l-istişhâd ve'l-acz mûcibiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[29a-2]

³⁹⁰ Kayıt eksiktir.

Oldur ki mezbûr Hasan Ağa mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzârında yüz altun mehirden nafakadan otuz altun mukâbiline üç at bir doru ve biri çal ve biri doru koşka at virüb baki kalan yetmiş altun oğlum Halil Çelebi virmek üzere... kalan malda benim alakam yokdur oğlum Halil'indir ol virsün didükde gıbbe's-suâl vekil-i mezbûrînin kabûlü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Habib Monla, Beşe Mirza, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır.

[29a-3]

Oldur ki merhûm ve mağfûrun-leh Hoca Pir Hacı çeşmâtının evkâf büyük hamam mütevellîsi Akay Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc Ahmed Ağa nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftar idüb işbu bin yüz sekiz senesinin mâh-ı Safer gurrelerinden tevliyetim hasebiyle sene-i kâmileşi yüz elli esedî guruş kasdı olmak üzere mezbûr hamamı işbu el-Hac Ahmed Ağa'ya icâreye virdim sâir seneler gibi olmayub bu sene rağbet-i nâs munkatı' olmak hasebiyle yigirmi esedî noksan virdim didükde zeyl-i kitâbda mastûrû'l-esâmî olan a'yân-ı memleket ma'kûl görmeleriyle taraf-ı şer' den izin ve icâzet virildiği bi't taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fâhru'l-a'yân Ahmed Can Ağa, Abdurrahman Ağa, Hüseyin Efendi el-müderriş, Halil Efendi, el-Hâc Yahya, Mustafa Çelebi el-haffâf, Ali en-nâib.

[29b-1]

Oldur ki el-Hâc Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb seksen dört buçuk esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdikî'l-mu'teber edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Yahya, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib

[29b-2]

Oldur ki Mahrûse-i Gözleve ahalîsinden olub bundan akdem gaybet-i münkatı' ile gâib olan... Hüseyin nâm kimesnenin Mahmiye-i Karasu ahâlîsinden Aydon veledi Arslan nâm zimmî yedinde üç yüz kıt'a kırmızı sahtiyân bulunub suâl olundukda mezbûr Aydon takrîr-i güftâr idüb merkûm Hüseyin târih-i kitâbdan bir sene mukaddem Erzurum eyaletinde Aşık köyü sükkânında Yusuf nâm kimesneye karyeme götürmek için üç yüz kırmızı sahtiyân virmişdi ba'dehu Yusuf merkûm mezbûr üç yüz sahtiyânı Trabzon'a götürüb sefîneye tahmîl

sadedinde hıyâneti tâhir olmağın merkûm üç yüz sahtiyânı mezbûr Yusuf yedinden bana ahz ve kabz eyleyüb yigirmi bir esedî otuz akçe ...ve at ve araba kiralarnı virüb işbu şehre götürdüm benim ... virüb bakîsini... va'z iden bu günden sonra bana lazım değildir didükde mahrûse-i mezbûrede Şeyh Efendi Mahallesi sükkânında Öküz Hacı Ali nâm kimesnenin mezbûr Hüseyin'de iki yüz guruş mal mudârebesi olduğuna mu'temed kimesneler haber virdüğünden mâiden kendü malıdır ve Emin kimesne olduğu ecilden merkûm üç yüz sahtiyânı mezbûr Hacı Ali yedinde emaneti teslîm olunub meblağı merkûm yigirmi bir esedî otuz akçe mezbûr Aydon zimmî yedine emanet Hacı Ali el-merkûm teslîm eyleyüb ve bir sahtiyân ve beş guruş sicil ve cihet ve sâyir ve haraç için Hacı Ali el-merkûm mahkemeye teslîm eyleyüb mezbûr zimmî yedinde üç yüz kırmızı sahtiyân alınıb Hacı Ali el-merkûm yedine emâneti teslîm olunub ve yigirmi bir esedî otuz akçe sahtiyân bahâsından merkûm zimmî yedine teslîm olunduğu bi't-taleb ketb ve imlâ ve sûreti...taleb def 'a ve î'tâ olundukları....

Fî gurre şehir-i Muharremü'l-haram sene semân ve mie elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi en-nâib, el-Hac Akay, Yusuf Çelebi..., İhtiyar Ali Akay, Kürd Ali Beşe, İbrahim Çelebi kadızâde, Şah Gazi el-muhzır ve gayrihim.

[29b-3]

Oldur ki Burnaz zimmî mahfil-i kazâda Kirkor zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yedi yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Habib Monla, İsmail Hafız, Hacı Mustafa.

[30a-1]

Oldur ki şeref-i islâm ile müşerref olub ber-kâmil ve şehîd olan Ramazan Gazi'nin orta boylu gök gözlü...burunlu şarışın Rusiyyetü'l-asl ...Aişe nâm cariye-i mübeşşerîsi mahfil-i kazâda Emin Beytü'l-mâl Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb şehîdim kölem mevlâm Ramazan Gâzî tasrîfât fiiliyle ve kavliyle senin nefâzı halinde beni azâd ve...idüb...ilhâk eylemiştir...tamamı virilmesi murâdımdır didükde Emin merkûm...mezbûrdan kavlini mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Yusuf Çelebi ibn Musa ve Kara Ahmed b. Ali nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde hazirîn olub merhûm mezbûr Ramazan Gâzi işbu Aişe merkûme-i...bizler buna şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyu cariye-i merkûmenin kavline muvaffâk ve mutâbık edâ-i şehâdeti şer'iyeye eylediklerinde ba'de'r-ri'âye şerâitü'l-kabûl

şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olundukdan sonra cariye-i mersûme-i merkûme Ayşe'nin ıtkıyla hürriyetine hükm ve ilzâm olduğuna bi't-taleb ketb imlâ olunub sûreti talebi ref³⁹¹ ve i'tâ olundukları el-Hac Kaşif...

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi..., Seydullah Efendi, Monla Osman el-imâm, Kürd Ali el-muhzır, İbrahim Çelebi, Şah Gâzî.

[30a-2]

Oldur ki Düyin? Gazi nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdulkerim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim sakalım yoldu suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdıdır didükde gibbe's-suâl ve't-tasdîk ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Mustafa, Said Efendi, Ali en-nâib.

[30a-3]³⁹¹

Oldur ki Emin Murtaza Ağa'nın zevcesi Hadice ve Emine bt. Fortacı el-Hâc Mehmed nâm hâtunlar tarafından husus-ı âti'l-beyân Salih Kethuda ve Mehmed Çavuş nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Abdusselam Çelebi nâm kimesne bi'l-vekâlet-i ikrâr ve i'tirâf idüb babam Murtaza Ağa'nın ashâb-ı duyûna virdüğü evlerde ve cariyelerde ve duhânda ve bakırda vesâyir esvâb-ı eşkâlde müvekillerimin kat'a alâkaları yokdur mezbûr Murtaza Ağa'nın kendü malıdır ve ashâb.

[30b-1]

Oldur ki merhûm el-Hâc Derviş'in kızı Ayşe ve Emine ve oğlu Abdullah tarafından vasîyy-i bi'l-meclis nasb olunan el-Hâc Mahmud nâm kimesneye taraf-ı şer' den izin virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi, Hüseyin Efendi el-müezzın, Habib Monla, Kürd Ali, Şah Gazi...

[30b-2]

Oldur ki merhûm el-Hâc Derviş'in zevcesi Hadice tarafından Veli ve Er Akay Çelebi nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sübûtu bi't-taleb kayd şud.

³⁹¹ Kayıt eksiktir.

Şuhûdü'l-hâl

[30b-3]

Oldur ki el-Hâc Derviş'in kızı Ümmühân tarafından Er Akay Çelebi vekâleti Veli ve Bekir Çelebi nâm kimesneler şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Habib Monla, el-Hâc Musa, Veli, Ali Çelebi, Ali en-nâib.

[30b-4]

Oldur ki merhûm Çatak Hasan nâm kimesnenin vasî olan el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Bektaş nâm kimesne mahzarında merhûmun oğlu Mustafa hissesine ta'yîn olunan kara konaçın baytalı beş yüz doksan akçeye mezbûra bey' itdüm didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdik sıhhati kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, el-Hâc Mahmud, Ahmed Can, Habib Monla

[30b-5]

Oldur ki İbrahim Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l-meclis çorarmı Hacı'dan doksan bir esedî buçuk guruşa iştira' eyledim elhâletü hâzihi ayb-ı kadîm zuhûr itdi yüzü şişiyor suâl olunub reddi murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ayb-ı kâdim ve'l istişhâd Dellâl Mustafa Beşe ve el-Hâc Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazirûn olub işbu Hacı benim yedimde oldukda yüzü şişerdi deyu edâ-i şehâdeti şer'iyeye eylediklerinde reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Eğerci Hacı Ali, Kara Mustafa Beşe, Şaban Beşe, Mehmed, Ali.

[30b-6]

Oldur ki Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda bundan akdem fevt olan el-Hâc Hüseyin nâm kimesnenin ibn sulbîsi Salih nâm âkil ve bâliğ mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Salih'in babası zimmetinde elli esedî bir rub' hakkı vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl eserü'l-inkâr ve ba'de'l-istişhâd el-Hâc Halil nâm kimesne şehâdet idüb şâhid-i âhire tevakkufu kayd şud. İshak müezzîn lisânından Hacı Ömer ve Küçük Ali dahî şehâdet idüb ba'de'l-kabûl altı esedî medyun.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi en-nâib, Kürd Ali, Şah Gazi.

[30b-7]

Mezbûr Ahmed beyin zevcesine dahi yigirmi beş esedî vermek üzere hakkım vardır deyu mezbûr kararına dahî... Hacı Halil şehâdet eyledüğüne kayd şud.

[31a-1]

Emin Murtaza Ağa'nın ashâba duyûn virdiği emvâl beyinlerinde taksîm ve bâde edâ itmek üzere isti'mâli kayd şud.

Kazağı Mustafa Çelebi'ye:

Eğer kona sofrası sim 600	Büyük sini sim 1.200	Kebab tava ma'a şiş sim 930
---------------------------	----------------------	-----------------------------

Abdurrahman Ağa'ya:

Kahve ibrik sim 300	Küçük sini sim 300	İki lenger sim 300	İki fener sim 300
Sagîr konanca/konçak dana sim 800	Şamdan sim 300	Bir kebe sim 150	Altı...sahn sim 1.100

Serdar Ağa ve Hasan Beşe'ye:

Dâr bahâsından sim 2.000	İki na'albek sim 60	Yigirmi bir sahn sim 1.800	Yedi vakiyye kazan sim 950
--------------------------	---------------------	----------------------------	----------------------------

Akay Çelebi'ye:

İki na'albek sim 50	Bir kazan sim 550
---------------------	-------------------

Hacı Bahri'ye:

Kazan sim 565	Bir kebe sim 300	Cümle müslümanda kefen bahâsı sim 300
---------------	------------------	---------------------------------------

Hacı Ahmed’de:

Bir na‘albek sim 25	Bir kebe sim 300	...bahâsından sim 3.000
---------------------	------------------	-------------------------

Acem zimmîye virilen eşyâ beyân şud.

...leğen sim 250	Dört yorgan sim 2.000	Küçük leğen sim 125	Na‘albek Bekir...sim 525
Büyük kapaklı lenger sim 800	Dört çift yasdık sim 2.000	...tahta sim 800	Koç? sim 1000
	Kabzalı lenger sim 300 (resm)	İki ibrik sim 500	Bakır kapak... sim 500

Derviş Ağa’ya ve Seyfullah yedine eşya beyân olunur:

Dârn...sim 5.000	Bakır lenger bahâsı sim 800 (resm)	Dört hoşab tas sim 600	İki yüz vakiyye duhân sim 6.000	Bir cariyeye kızıyla sim 20.000
------------------	------------------------------------	------------------------	---------------------------------	---------------------------------

Zimmîyân ve yahûdiyâna teslîm olunan eşya beyân olunur ki:

Bakır lenger sim 310	Dârn nısfı esedî 100	Cem‘an esedî 677
----------------------	----------------------	------------------

Mustafa Çelebi hissesine esedî otuz Seyfullah’dan intikâl iden hisse.

Yüz esedî için bey‘ itdüklerinde altmış esedî aldıkları kabûlü bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman Ağa, Seyyid Abid Çelebi, Mustafa Çelebi el-karânî.

[31b-1]

Oldur ki Zeyrek nâm kimesne mahfil-i kazâda Halil Ağa nâm kimesne mahzarında on bir esedî bir sülûs hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi el-garbî, Şah Gazi el-muhzır, Sefer Şah Monla, Abdulkerim Çelebi.

[31b-2]

Oldur ki Kostandil nâm zimmî mahfil-i kazâda Soh nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr içün bin akçe Halil Efendi'ye deynin edâ itdüm kendi rızâsıyla elhâletü hâzihi rucû' murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[31b-3]

Oldur ki Hacı Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda İbrahim Reis mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu İbrahim Reis zimmetinde yigirmi yedi buçuk esedî on iki akçe hakkım vardır taleb iderim suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de'l-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Reis ile Halil, Yazıcı Osman, Mumcu Abdulgani Monla, Ali Beşe ve gayrihim.

[31b-4]

Mâte el-Hâc Derviş ve tereke ibnen Abdullah ve binten Ümmühan ve Aişe ve Emine ve zevceti Hatice. Kad vaka'a't-tahrîr ve'l-kısmet fî evâili mâh-ı Muharrem sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi, Katib Bekir Çelebi, Er Akay Monla, el-Hâc Musa el-müezzın, Kürd Ali.

Ve'l-muhallefât hâzihi.

	Bir mahzen milh	İki bâb dükkan	Nısf dükkan	Dâr-ı
--	-----------------	----------------	-------------	-------

	sim 40.000	sim 10.000	habbâz sim 20.000	ma'lumeti'l hudûd sim 40.000
Siyah aba sim 300 (ibn)	Cedîd kebe sim 180	Üç köhne ibrik sim 120	Bir büyük leğen sim 400	Büyük bakır kazan sim 800
Yarım perde kapum...	At ma'a tahta araba sim 1.000	Mihalî nâm kazak sim 5000	Köhne kırmızı kilim sim 80	Siyah temir konrak sim 80 (ibn)
Bir fener sandık ve köhne sebt sandık sim 250	Odun sim 200	Kütük sim 400	Balık avı sim 160 (ibn)	Köhne câmedân sim 80 (ibn)
Bir alaca tencere sim 20	Bir küçük tencere sim 80	Meşinli sünbül sim 20	Bir siyah mahrame sim 60	Bir kantar sim 50
Bir kulplu bakır kazan sim 160	Havan sim 80	Buhurdân sim 150	Yeşil çuha kalpak sim 30	Mor köhne çuha sim 150
...cengal sim 10	Ve çöküş küçük sim 10	Demir çöküş ve bıçkı ve burgu sim 100	Bakır terazi sim 40	Tüfek ma'a kılıç sim 400
Ve tahta kona sim	Ve balta sim 40	Kazma sim 40	Ve miskî kaftan sim 120	Küçük demir kobran sim 20
Fener sim 10	Beş çanak ma'a tunç sim 10	Maş ma'a demir arşun sim 30	Demirli sim 25	Dört filcan sim 80

Ortanca Ahmed Can yedinde olan emvâl bahâsından sim 20.265	Resm-i kâdı sim 4.150	Vasiyet teşhîz ve tekfîn sim 3000	Cem'an esedî sim 35	Nakd sim 36.000
--	--------------------------	---	------------------------	--------------------

Dükkanda olan emvâli beyân kayd şud.

[32a-1]

Oldur ki el-Hâc Dervîş'in ve Ahmed Can'ın ikisinin müşterek Ahmed Can yedinde olan emvâl ve halk üzerinde olan duyûn-ı cümlesi dört yüz beş gurus otuz akçedir nısfı iki yüz esedî altmış beş akçe ider Ahmed Can'ındır ve nısf-ı âhirisi el-Hâc Dervîş'in arsalarındır gaflet olunmaya.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Mahmud, Bekir Çelebi, Abdurrahman Ağa, Habib Monla, Ali en-nâib, Seyfullah, Kazanzâde Mustafa Çelebi, Serdar Mehmed Ağa, el-Hâc Habib.

[32a-2]

Oldur ki merhûm el-Hâc Dervîş'in üç bin akçe vasiyeti Nimetullah Efendi ve Ahmed Can şehâdetleriyle sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Habib, el-mezbûrûn.

[32a-3]

Oldur ki Gülnazar zimmî mahfil-i kazâda Beytullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[32b-1]

Oldur ki Emine binti Hacı Mehmed tarafından husus-ı âti'l-beyân Osman b. Şaban ve Mustafa b. Ramazan nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâlesi Abdulkadir Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Emine mezbûrun şehâdetleriyle sâbit Hadice nâm hâtun tarafından sâbitü'l

vekâlesi oğlu Abdusselam Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilem Emine mezbûrenin mehr-i mu‘acceli olan iki yüz guruş mukâbiline ahz ve kabz ve zabt eylediği dâr-ı hudûd-ı beyân olunur kıbleten Yahya Çelebi mülkü ve şimâlen Hacı Hasan mülkü ve şarkan Emrullah Çelebi mülkü ve garben Veli Çelebi mülkü ile mahdud ve mümtâzedir dâhilinde fevkânî ve tahtânî müteaddid evleriyle ve odasıyla ve bağçasıyla cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhık-ı hukûk murâfık ve âmme-i münâfi‘yle işbu Abdusselam Çelebi’nin müvekkilesi ve vâlidesi Hadice hâtuna iki yüz esedî guruşa bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ idüb teslim-i mübi‘-i mahdûd ve kabz-ı semen-i ma‘dûd eylemiştir ba‘de’l-yevm mülk müşteri makbûzdur keyfe ma teşâ ve tehtâr tasarruf ider didükde ba‘de’l-tasdîk bi’t-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî-selhi şehri Zilhicce fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Monla Hüseyin, Ahmed Monla bezzâz, Ahmed Çelebi b. Hacı Mahmud, Derviş Çelebi, Halim Çelebi, Kürd Ali ve gayrihim.

[32b-2]

Oldur ki Hanne nâm yahûdi zimmî tarafından sâbitü’l-vekâle zevci Tavîl yahûdi mahfil-i kazâda Şemayil yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilem Hanne yahûdiyle işbu Şemayil li-ebeveyn kardaşdır bundan akdem Dola nâm li-ebeveyn karındaşı mürd olmuştur metrûkâtından Kefe’de bir oda kaldı sülûsânı işbu Şemayil hissesi sülûsü benim müvekkilim hissesidir taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ba‘de’t-tasdîk Şemayil el-merkûm ısdâr-ı kelâm idüb ben metrûkâtı mezbûrede hisse husûsunda bi’t-tamâm edâ idüb mezbûre Hanne ile haklaşmışımdır deyu ba‘de evler Yako ve Harun veledi Moşe nâm yahûdiler şâhid getirüb anlar dahî ala vefki’d-da‘vâ sulh idüb haklaştığına şehâdet idecek ba‘de’kabûl Şemayil el-merkûmun halası mürd olub tavîl yahûdi ta‘rizden men‘ olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Abdullah Çelebi, Ali Beşe, Şah Gazi.

[33a-1]

Oldur ki mahmiye-i Gözleve mahallâtından Şükrullah Çelebi mahallesi sâkinlerinden Abdişah binti Mehmed Ali Ağa nâm hâtun mahfil-i kazâda Seyyid Gazi b. Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mahalle-i mezbûrda vâkı‘ dârımın hudûd-ı beyân olunur ve şimâlen tarîk-i âmm ve şarkan mezbûr Seyyid Gazi mülkü ve garben Toktamış mülkü işbu hudud-ı erbaa‘ dâhilinde bir taş hân ve hayat ve iki oda ve kuyu ve kenif cümleti’t-tevâbi‘ ve’l-levâhıkıyla ve hukûk murâfıkıyla işbu Seyyid Gazi’ye otuz üç esedî guruş bey‘-ı bâtt-ı

sahîhiyle bey‘ ve alâ mâ yelîk bi’l-akar teslîm-i mübi‘i mahdûd kabz-ı semen-i ma‘dûd eyledim ba‘de’l-yevm mülk müşteri makbûzdur keyfe mâ yeşâ’ ve yahtâr tasarruf ider didükde gıbbe’s-suâl ve akîbe’t-tasdîk bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: İvaz Çelebi ibn el-hâc Bekir, Şeyh Abdurrahman Efendi, Ali Çelebi el-arabî, Kara Hasan, Ali en-nâib, Şah Gazi.

[33a-2]

Oldur ki Said Çelebi mahfil-i kazâda Kutluşah mahzarında takrîr-i kelâm idüb didi ki işbu Kutluşah bana nâhak yere yumruk ile başıma vurdu suâl olunub ihkâk-ı hak muradımdır didükde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve’l-istişhâd İsmetullah Çelebi ve Kutlu Çorar nâm kimesneler şehâdetleri takrîriyle hükm olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Sefer Hoca, Abdulkerim Çelebi el-muhzır, Said el-ma‘rûf.

[33a-3]

Oldur ki Mehmed b. Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda kaynatası Seyyid Gazi mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Seyyid Gazi’nin kızı Habli benim zevcem oldı nikâhında iddeti nafakasından ferâgat itmek üzere hal‘ eyledim didükde ba‘de’t-tasdîk bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Ökkeş Efendi, el-Hâc Ali, Abdulkerim Çelebi, Cemî’ kesîr.

[33a-4]

Merhûm Halim Monla’nın binti bâligâ-i bakiresi Adile vâlidesi Ak Totay nâm hâtunun izin ve icâzetiyle İbrahim İbn Ahmed nâm kimesneye akd-i nikâh üzere virmişdir deyu Şeyh Abdullah Efendi ve Seyfullah İbrahim nâm kimesnelerin haber virildiği bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Monla Mustafa Akay ve gayrihim.

[33b-1]

Oldur ki...Kostantin ve sâirleri mahfil-i kazâda “altmış” Emin Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda altmış bir esedî otuz akçe hakkım var idi on dört esedîsini aldık

bakisini taleb ideriz didüklerinde gıbbe's-suâl ve't-tasdîkden sonra bunlara duhân virüb haklaşmışımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd.

Şuhûdü'l-hâl: Ökkeş Efendi, Lütfullah Çelebi, Abdullah Çelebi, Arab Ali Çelebi, Abdurrahman Ağa.

[33b-2]

Oldur ki Karakaş Norses veledi Asvador nâm acem mahfil-i kazâda Nibyard nâm acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb bundan akdem karındaşım Asvador nâm zimmî Azak'da mürd olub onun emvâlinden yüz altı esedî bir zulalık malı işbu Nibyard'a emânet virdim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Abdulgani Monla el-bezzâz, Habib Monla, Monla Hasan el-habbâzî, Şah Gazi el-muhzır.

[33b-3]

Oldur ki Mehmed nâm “nâm” kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hacıya üç esedî virdim ikisini aldım birisini almadım taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr ben bir esedî virdim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf ve'n-nukûl hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulaziz Monla, Mehmed Monla, Mustafa Akay, Hasan Dede.

[33b-4]

Mâtet Sofya ve tereke zevcen Ivaz ve binten Dedesiya ve ihten li-ebeveyn Toktan ve'l-muhallefât hâzihi.

Dört lenger sim 160	İki yasdık sim 80	Bir yorgan sim 120	Bir döşek sim 180
	Cem'an 3.120	İstiâre? sekiz iskân altun kıymeti esedi 16	Germencik'de vâkî' oda hisse? ve bir kıta' bahçe sim 1.000

[33b-5]

Sekiz misgal altunla mehir olunmak üzere akd olunduğuna ve Vasik? veledi Yorki ve Yanki veledi Fail nâm zimmîler şehâdet itdükde ba‘de‘l-kabûl mûcibiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: İmâm Emrullah Çelebi, Hâfız İsmail İmâm Hân, Habbâz Monla Hasan ve gayrihim.

[34a-1]

Oldur ki Nurbike nâm hâtun mahfil-i kazâda Kaldı nâm zimmî mahzarında üç yüz hak da‘vâ idüb taleb iddükde gıbbe’s-suâl ve‘l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: Osman Monla, Ekmekçi Hasan, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[34a-2]

Oldur ki Buğas nâm zimmî mahfil-i kazâda Kaldı nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda altı yüz iki akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve‘l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: el-mezbûrûn.

[34a-3]

Oldur ki Mehmed Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda Emir Ali Can Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan kırk iki buçuk esedî hakkımı bi‘t-tamâm aldım asla hakkım kalmadı didükde gıbbe’s-suâl ve‘t-tasdik hâlâsıyla ilzâmı bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, Arab Ali Çelebi, Hafız İsmail, Monla Ali b. Muharrem, Ali en-nâib.

[34a-4]

Oldur ki Emir Ali Can mahfil-i kazâda Abdi Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr kırk iki buçuk guruş işbu Abdi Çelebi‘den karz aldım deyn-i mezbûr şimdiden sonra mezbûr Abdi Çelebidedir didükde mezbûr Abdi Çelebi yüz seksen gün te‘cil eyledükde kabûl bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: el-mezbûrûn.

[34a-5]

Oldur ki Bota yahûdi mahfil-i kazâda Bayram Ali nâm kimesne mahzarında seksen akçe hak da'vâ idüb yüz elli akçesini itirâf eyledükde ve İslam nâm kimesne mahzarında altmış akçe hak da'vâ eyledükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla el-imam, Osman Monla el-imam, Ali Çelebi.

[34a-6]

Oldur ki Sefer nâm acem zimmî mahfil-i kazâda Serrac oğlu Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda dört yüz beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ben iki esedîsini virmişdim bakisi vardır didükde edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Efendi, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[34b-1]³⁹²

(...) icâre ... hasebiyle virdim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîkü'l-mûteber subûtu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî gurre Muharrem sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Şeyh Efendi, Ahmed Can Ağa, el-Hâc Halil Said Efendi, el-Hâc Yusuf, Topal Mustafa çi çörekçi, Ali en-nâib.

[34b-2]

Oldur ki mütevellî-i mezbûr Mehmed Efendi Topal Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb Yeni Cami mezbûr evkâfından olan dâr-ı kıblesi “kıblesi” ve şimâlen ve garben bi't-tarîk-i âmm ve şarkan Arif mülkü işbu hudûd-ı erba'a dâhilinde dâr-ı mevkûf tevliyetim hasebiyle işbu Mustafa'ya icâre-i tavîl ile senelik otuz akçe mukataa' ile virdim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîkü'l-mûteber bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[34b-3]

Oldur ki Sama nâm yahûdi mahfil-i kazâda Yako nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr ile bir bağçe on iki esedîye sirke iştirâ' eyledik idi ba'dehu mezbûrdan dört buçuk

³⁹² Kayıt eksik ve siliktir.

esedî aldım da hissemenden ferâgat itdüm elhâletü hâzihî bağçeyi bey‘ alan Ahmed Çelebi benden iki buçuk esedî aldı mezbûr esedî taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl mezbûr Yako cevâba mütesaddî olub mezbûr akçe şerî‘atsız virdik teberrû itdik didükde fi’l-vâki‘ ile olmayacak Yako nâm yahûdinin hâlâsıyla hükm olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman Ağa, Ali Çelebi el-arabî, Aliş Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[34b-4]

Oldur ki Yusuf Çelebi el-haffâf mahfil-i kazâda Abdi Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yigirmi üç esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve akîbe’t-tasdîk ve ba‘de külli hesâb on altı esedî hakkı sabit olduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Ali Çelebi el-garbî, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[34b-5]

Oldur ki Bağçesaraylı Hasan Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında yigirmi iki esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud ma’al-havâle.

Şuhûdü’l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, Kürd Ali, Şah Gazi, Ali en-nâib, Nimetullah Efendi.

[34b-6]

Oldur ki Terzi Mevlüd nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan bir araba emrud kırk ölçek olmak üzere ve Ahmed Can nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan da bir araba emrud yigirmi dokuz ölçek olmak üzere iştirâ‘ eyledim elhâletü hâzihi didükleri mikdâr çıkmıyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve’l-istişhâd ve bâ‘de’l-acz hususuyla ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[35a-1]

Oldur ki Seyfi Çelebi mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında hesâb gördükde ba‘de külli hesâb üç yüz kırk üç esedî yetmiş sekiz akçe Murtaza Ağa medyûn olduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Ökkeş Efendi, Lütfullah Çelebi, Kürd Ali, Abdurrahman Ağa, Ali en-nâib, Ali Çelebi el-arabî, Abdulkerim Çelebi.

[35a-2]

Oldur ki Kadir ve Musa ve şe‘âir birâderler Emin Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bizim kûsûr kalan yüz seksen bir esedî altmış akçe hakkımız vardır taleb ideriz didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîk sübûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn, Hasan Çelebi.

[35a-3]

Oldur ki Korköy Mumcu zimmîleri mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında yüz altmış beş vakiyye...mum ve elli beş vakiyye yağ mum kıymeti on iki bin dört yüz kırk akçemiz vardır taleb ideriz didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîk sübûtu bi’t-taleb kayd şud. Kendi evine harac sim 1.280.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[35a-4]

Oldur ki demircilerden Doğanış Yanki ve sayirleri mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında demir ve minh akçelerinden altmış yedi esedî kırk akçe hakkımız vardır taleb ideriz didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[35a-5]

Oldur ki Ezra yahûdi yedi yüz akçe ve Yasef yahûdi üç yüz akçe hakkımız vardır taleb ideriz didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[35a-6]

Oldur ki Küçük Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda dört yüz otuz beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud ma'al-havâle.

Şuhûdü'l-hâl.

[35a-7]

Oldur ki Emin Murtaza Ağa oğlu Abdusselam Çelebi mahfil-i kazâda Mali acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb babam Murtaza Ağa'nın işbu zimmîye yüz beş guruş medyûn alub ben kefil bi'l-mal oldum idi elhâletü hâzihi malımdan yüz beş esedî guruş virdim teberrîan didükde gıbbe's-su'âl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub mezbûr akçe bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim deyu bi't-tav' ikrârı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müderriş, Nimetullah Efendi, Abdulkadir Monla el-imâm, Arab Hafız Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[35b-1]

Oldur ki Moşe yahûdi ve Benli yahûdi mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda dört yüz altmış akçe hakkımız vardır taleb ideriz didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[35b-2]

Oldur ki Mahruse-i Gözleve ahâlisinden Yusuf ve Hacı Şaban nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Hacı Mustafa b. Hacı Musa nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Mahruse-i ... mahallâtından Monla Ali mahallesinde vâki' olub tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan fevkânî ve tahtânî müteaddid odalar müştemil havlısıyla bundan akdem vefât iden karındaşımız el-Hâc Seyağuş metrûkâtından olub rub'u zevce-i metrûkesi Üftade hissesine sülûsü mezbûr el-Hâc Şaban hissesine baki ba'de'r-rub've's-sülûs Yusuf el-merkûm hissesine ta'yîn olunmuşdu elhâletü hâzihi rub'udan gayrı hisse-i şâyî'lerimiz işbu Hacı Mustafa'ya yüz on iki buçuk esedî guruş bey'-i bât-ı sahîh-i şer'îyye ile bey' idüb teslîm-i mübi' eyledik ve semen-i merkûm târih-i kitâbdan yedi güne varınca te'cîl eyledik ba'de'l-yevm dâr-ı merkûme... mâ'dâsıyla mezbûr Hacı Mustafa'nın mülkü müşterâ ve makbûzdur

keyfe mâ yeşâ ve yahtâr tasarruf ider didükde mezbûr Hacı Mustafa'nın akvâl-i sâlife-i tasdîk ve ba'de't-tasdîk rub'udan Maide Esmâ mülk-i müşterâsı olduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fi'l-yevmi'l-ehad ve ısrîn min şehr-i Zilhicce sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi kethudâ, Sefer Hoca, Hızır Efendi, Hacı Ömer b. Hacı Osman.

[35b-3]

Oldur ki mezbûr el-Hâc Mustafa mahfil-i kazâda mezbûreyn el-Hâc Şaban ve Yusuf mahzarlarında yedi gün tamamında semeni merkûma bi't-tamâm virüb mezbûreyn dahi ahz ve kabz eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi el-arabî, Monla Ali b. Muharrem, Küçük Mehmed, Bekir Monla el-bezzâz, Ali en-nâib.

[36a-1]

Oldur ki Kazan Asmazzade Mustafa Çelebi mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında mezbûrda iki yüz on esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Hamid Efendi, Abdurrahman Ağa, Lütfullah Çelebi, Ökkeş Efendi, Katib Çelebi.

[36a-2]

Oldur ki Karakaş zimmî nam kimesne mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında mezbûrda sekiz esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[36a-3]

Oldur ki Bağlı acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında mezbûrda yetmiş sekiz esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[36a-4]

Oldur ki Sarı Malı mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda on altı esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[36a-5]

Oldur ki Kazer acem mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında mezbûrda altı esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[36a-6]

Oldur ki el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb ba'de'l-hesâb iki bin yetmiş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[36a-7]

Oldur ki Kalmuk nâm kıbtî mahfil-i kazâda Ali nâm kıbtî işbu Ali'ye bir at bey' itdüm iki altun gelecek orak va'de ile suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr Ali cevaba mütesaddî olub orağı va'de ile işтира' itdüğüm gerçektir ve lâkin at ölmüşdür didükde gıymeti mezbûra edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[36a-8]³⁹³

Oldur ki Şeyh Efendi Cami'i-evkâf mütevellîsi Mehmed Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda Kazanzade Mustafa Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb Ballızade evkâfindan arz-ı hâliye ki hudûd-ı beyân ve ı'yân olunub kıblesi Kara Böcek avratı Hadice mülkü ve şimâli ve şarkı tarîk-i âmm ve garbı Laçın mülkü işbu hudûd-ı erbaa' dâhilinde arz-ı hâliye cami'i mezbûrun

³⁹³ Kayıt eksiktir.

döşemesi için vakf olup elhâletü hâzihi işbu Mustafa Çelebi işbu senevî yüz yigirmi akçe mukâtaaya tevliyetim.

[36b-1]

Oldur ki Abdülaziz b. Tukaî nâm kimesne mahfil-i kazâda Şakir b. Yusuf nâm kimesne ve İbrahim b. Mehmed nâm kimesneler mahzarlarında işbu ikisi benim oğlum Ali Can'a livâta itdiler suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gibbe's-suâl ve'l-inkâr Abdulkerim Çelebi İbn Ahmed Çelebi ve Ukaşe Çelebi el-kâtib nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olup işbu iki oğlan bizler işbu Aziz'in oğluna livâtâ itdik deyu ikrâr-ı tât şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu edâ-i şehâdet eyledükde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olup işbu ta'zîr ile hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Mustafa Monla el-imâm, Ahmed Can, Tuzlalı Emir Çelebi, Akay Çelebi İbn Mirza, Laz Hasan.

[36b-2]

Oldur ki bundan akdem vefat iden el-Hâc Abdullah nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Nurgüşah Bikeç tarafınan sâbitü'l-vekâle Salih Çelebi İbn Sefer Bölükbaşı nâm kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc Ömer nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkile-i mezbûrum işbu Hacı'ya Kahraman nâm müdebbire cariyesine yüz yigirmi guruşa istedi idi taraf-ı şer' den izin taleb iderim didükde taraf-ı şer' den bey'ine izin ve icâzet virilüb tedbîr-i mutlak olduğuna fesh olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hızır Efendi el-Bağçesarayî, İbrahim Çelebi İbn Abdulgaffar, Salih b. Ahmed, Sübhan Gazi b. Mehmed Atalık, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ömer b. Ahmed Can.

[36b-3]

Oldur ki Emine ve Rukiye tarafından Abdulkadir Monla ve Mustafa Monla mahfil-i kazâda Moşe yahûdi ve Şebeti nâm yahûdiler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb müvekkillerimizin işbu yahûdilerde olan otuz iki esedî yetmiş iki akçesinden on esedîsin on beş günlük va'de itdükde gibbe's-suâl ve't-tasdîkü'l-mûteber bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî himmeti ve aşra min Zilhicce.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Mustafa Monla, İbrahim Çelebi.

[36b-4]

Oldur ki Hoca Pir Hacı çeşmâtının mütevellîsi Akay Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda binefsihî hazîr olub şöyle takrîr-i kelâm eyledük mütevellî olduğum çeşmâtın evkâfını teftîş ve tefahhus olunub ibrâzını mikdâr ve masrafını mikdâr olur ise sonra kayd olunmak murâdımdır didükde ba'de't-teftîş ve tefahhus olunub irâdî ne kayd olunmak muradımdır didükde ba'de't-teftîş ve't-tefahhus on bir bin dokuz yüz üç akçe îrâd mevcûd olunub ve yedi bin altı yüz otuz beş akçe masraf mevcûd olunub ba'de mütevellî zimmetinde üç bin elli sekiz akçe baki kalub bin yüz altısının mâhı Rebi'ülâhîrin guresinden bin yüz yedisinin mâhı Zilhicce'nin guresine gelince muhâsebesi görüldüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Abdulkadir Monla el-imâm, Ahmed Can, Mustafa Monla el-imâm, İbrahim Çelebi İbn Abdulgaffar Efendi, Mehmed Efendi, Ali en-nâib.

[37a-1]

Oldur ki Mahmud Ağa nâm kimesne mahfil-i kazâda Emir Ali Can nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda kırk iki buçuk esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr sübûtu bi't-taleb kayd şud. Bi şehâdeti Dervîş Çelebi ve Ahmed nâm.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulaziz Efendi, Monla Ali b. Muharrem, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[37a-2]³⁹⁴

Oldur ki Ömer Çelebi el-bezzâz mahfil-i kazâda mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda.

[37a-3]

Oldur ki Emir Ali Can Çelebi mahfil-i kazâda Mahmud Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benden cebr idüb odaya habs itdiler bizim elmadan aldı kendi rızam ile virmedim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Ivaz Çelebi ve Hüseyin Çelebi nâm kimesneler li ecli's-şehâde hazîrîn olub şehâdeti şer'îyye eylediklerinde sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulaziz Efendi, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

³⁹⁴ Kayıt eksiktir.

[37a-4]

Oldur ki el-Hâc Yahya mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa'da elli üç esedî hakkım vardır didükde gibbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'a'l-havâlesi bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Arab Ali Çelebi, Muhtesib İbrahim Ağa, Hüseyin Efendi el-müezzin, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[37a-5]

Oldur ki Gözleveli zimmî ve yahûdiyân mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz yigirmi dört esedî hakkımız vardır taleb iderim didükde gibbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla bi't-taleb ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, İbrahim Çelebi, Kürd Ali.

[37a-6]

Bakkal Abidin'in yigirmi bir esedî hakkı vardır deyu mezbûr Murtaza Ağa'nın ikrârı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: ... ve Karakaş, Ali Çelebi, Kürd Ali, Abdullah ve gayrihim.

[37b-1]

...fadâil ve...kadıları zîde fazluhum inhâ olunur ki fukarâ-i İslâmiyeden Azak kalesi muhâfazasında olub inşallahü telâlâ ruz-ı Kasım hulûlunda virilmek şartıyla murâd eyledikleri mukataa'dan sipâh ve silahdâr ordugâh-ı âli yeniçerilerinden olmak üzere onar akçe nukâid ile tammü's-silah güzîde yiğidlerinden tahrîr olunmak bâbında fermân-ı şerîf celîlü'l-kadr vârid olmağla ... tarafımızdan dahi buyurulub tahrîr ve ısdar olunmuşdur vusûlünde gerektir ki fermân-ı âli murâd eyledikleri mukâta'âtdan olmak üzere onar akçe nukâid sipâh ve silahdâr ordugâh-ı âli yeniçerilerinden olmak üzere tammü's-silah güzîde yiğidlerden...ne mikdâr tahrîr olunur ise tahrîr itdürdüp husus-ı merkûm emr-i mühim zî mübîn olmağla her biriniz ikdâm-ı tâm ve say' bi'l-kelâm eyleyesiz bu bâbda zuhûr iden ihtimamınız ... olduğu mukarrerdir ona göre müceb-i fermân-ı şerîf-i celîlü'l-kadriyle âmil olasız ve silahdâr ve sipâhi ocağında ikişer akçe sefer bir olmak üzere dahi kayd eyleyesiz. Sene 1107.

[37b-2]

Oldur ki Avnes nâm zimmî mahfil-i kazâda Hoçe zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr ile yigirmi akçe atlas ile yigirmi arşun şayak ve üç buçuk gömlek değışdik idi üç gömleğin ikisini gömdüm red murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr mezbûr Hoçe ile Avnes mâbeynlerine muslihûn tevassut idüb iki gömlek yerine bir kaftan virmek üzere sulh olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Mustafa Odabaşı, Hüseyin Efendi, Kürd Ali el-muhzır.

[37b-3]

Oldur ki Trabzan sancağı eyâlâtından Yuvabolı kazâsı muzâfâtından Yaylık nevâhîsinden Avluköy nâm karye sâkinlerinden Ahmed b. Mehmed nâm kimesne meclis-i şerîfde oğlu Ali Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb kendi vilâyetimden karye-i mezbûrda vâkî' dârim babam Mehmed'den irs ile intikâl iden mülklerimin hudûd-ı beyân ve ı'yân olunur kıblesi Musa oğlu mülküne ve şimâlen Köseli mülküne ve garben Cablıoğlu Hasan mülküne ve şarkan Menteşe mülküne muntehiye işbu hudud-ı erbaa' dâhilinde fevkâni ve tahtâni dârları ve bağçe ve çiftliklerimi işbu oğlum Ali'ye doksan esedî guruşa bey' bât-ı sahîh ile mübî' ve alâ mâ yelîku bi'l-akar teslîmi mübî' ve kabz-ı semen-i mâ'dûd eyledim ba'de'l-yevm oğlum Mehmed'in mülkü müşterek ve makbûzdur keyfe mâ yeşâ ve yahtâr tasarruf ider didükde gıbbe's-suâl müşteri mezbûr cevâba mütesaddî olub bayî'-i mezbûr babası Ahmed'in câri olan kelâmını men' olalı ilâ âhire tasdîk ve tahkîk idecek mâbeynlerinde vakî' olan bey' ve şirâ' teslîm ve tesellümlerinin sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ser Osman..., Mehdi b. İbrahim, Abdurrahman Ağa, Mehmed Ağa el-emîn, Ökkeş Efendi, Abdulkirim Çelebi.

[38a-1]

Oldur ki Aziz b. Tukulı nâm kimesne mahfil-i kazâda İbrahim b. Mehmed nâm mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu oğlan benim oğlum Ali Can'ı ve ... itdi suâl olunub ihkâk-ı hak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Abdulkirim Çelebi el-kâtib ve Ökkeş Efendi ve Mehmed Can Çelebi el-kâtib işbu İbrahim'i ben livâta itdüm deyu ikrâr itdiler deyu şehâdet eyledükde ta'zîriyle hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

[38a-2]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Hacı Ahmed Ağa'nın karındaşları Mahmud ve Hasan nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr edib mezbûr döğdü ve şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'zîriyle hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emin Mehmed Ağa, Abdurrahman Ağa, Hüseyin Efendi el-müezzin, Abdulkadir Monla, Mustafa Efendi.

[38a-3]

Oldur ki Nurhad zimmî avratı Âne hâtun ibneti acem Buğas nâm hâtun tarafından Bereş b. Sefer Bayram Gazi...nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Minas babası nâm zimmî meclis-i şer'î enverde Turas b. Kazer nâm zimmî ihzar ve mahzarında takrîr-i güftâr idüb hâric-i hisârda Ermiyân mahallesinde vaki' dâr-ı hudud-ı beyân ve ı'yân olunur kible't-tarîk-i âmm ve şimâlen Eksend ve garben tarîk-i âmm ve şarkan mezbûr Turas mülkü işbu huhud-ı erbaa' dâhilinde bir taş han ve bir hayat ve mahzen ve guyu ve kenîf cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ile müvekkilem Ane hâtun nâm zimmîye mülk-i mahsûs olunmağla işbu Turas'a altmış esedî guruşa bey'i-bât-ı sahih ile bey' ve alâ mâ yeliku bi'l-akar teslîm-i mübi'-i mahdûd ve kabz-ı semen yemîn-i ma'dûd eyledi ba'de'l-yevm müşteri mezbûr Toras'ın mülk-i müşteri makbûzdur keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr tasarruf ider didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mûteber mâbeynlerinde vaki' olan bey' ve şirâ' ve teslîm ve tesellümlerinin sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Monla el-imâm, Abdulkadir Monla el-imâm, Hüseyin Efendi el-müezzin, Sefer Hoca İbrahim Çelebi, Monla Ali ibn Muharrem.

[38b-1]

Oldur ki Mehmed Ağa mahfil-i kazâda Mürteka yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda on üç esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Abdulkerim, Ali en-nâib.

[38b-2]

Oldur ki emîn-i sâbık Murtaza Ağa mahfil-i kazâda Gümrükçü Ali Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bin yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Ukkâşe Efendi "Efendi" alâ vefki'd-dâvâhu şehâdeti şer'iyeye eyledikde dokuz akçe ikrâr şâhidi âhire tevakkuf olunduğu bit-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, Ukkâşe Efendi, Abdulkerim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır.

[38b-3]

Oldur ki Serdar Mehmed Ağa mahfil-i kazâda Murtaza Emin Murtaza Ağa mahzarında mezbûr zimmetinde yüz kırk dokuz esedî yigirmi altı akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ökkeş Efendi, Abdulkerim Çelebi, Ali Çelebi, Ömer b. Ahmed Can, Ali en-nâib.

[38b-4]

Oldur ki Ceket nâm kıbtî mahfil-i kazâda Arslan kıbtî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda altı esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkerim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[38b-5]

Oldur ki Hanne nâm yahûdi tarafından sâbitü'l-vekâle zevci Ozan yahûdi mahfil-i kazâda Şemayil nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilimin işbu Şemayil yedinde babalarında kalan bir dârı var idi hâlâ otuz esedîye bey' itmiş sülüs hissem on esedî ider taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub mezbûra dârda olan on esedî hissesi için bir şam alacası ve yarım esedî alub bakisinden ibra-i âm ve ıskât-ı tâm eylemiştir didükde kavlini muvazzah-ı beyyine taleb olundukda Sülük veledi İshak ve Yafoda veledi Yako nâm yahûdiler alâ vefki dâvâhu şehâdet-i şer'iyeye eyledikde hâlâsıyla hüküm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkerim Çelebi, Ömer b. Ahmed Can, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[38b-6]

Oldur ki Hanne nâm yahûdi tarafından sâbitü'l-vekâle zevci Ozan yahûdi mahfil-i kazâda mezbûr yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bin iki yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Süleyman Çelebi.

[39a-1]

Oldur ki el-Hâc Bekir nâm kimesne mahfil-i kazâda İbrahim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan dokuz yüz akçemi iki yüz gün vâ'de virdim didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîku'l-mûteber bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâilî Zilhicce fî yevmü'l kayd şud. 1108.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[39a-2]

Oldur ki Musalli Beşe mahfil-i kazâda Küstülesder nâm zimmî mahzarında mezbûr zimmîde on bir esedî doksan akçe alacağım var idi sekiz esedî aldım didükde mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub bitârîku'l-refî' dokuz esedî didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Mustafa Beşe ve Terzi Yusuf nâm kimesneler alâ vefki dâvâhu şehâdet eyledikde hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[39a-3]

Oldur ki Kürkçü Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda Bektaş nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Karye-i Ökkeş'de bir kıt'â mâlûmetu'l-hudûd arz ile daşı Abdulcemil nâm kimesneden sekiz altun seksen akçeye iştira' eyledim işbu Bektaş benim yedimden almak murâd ideyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Bay Sarı nâm kimesne ala' vıfkı'd-dâvahu şehâdet eyledikde şahidi âhara tevakkuf kayd şud. Seyyid Monla ibn Bilal şehâdetleriyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân, Hüseyin Çelebi, Habib Monla, Emir Ali Can.

[39a-4]

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeħhid-i bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi sunûfî avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ Azak muhâfazasına me'mûr olan vezirim Ali Paşa -edâmallâhu te'âlâ iclâlehû-tevkî'-i refî'-i ve asl için ma'lûm ola ki sen ki vezir-i müşârûn-ileyhsin Azak muhâfazası için bi'z-zarûre iktizâ ider ise murâd eyledikleri mukâta'ât dan ve sipâh ve silahdâr ve dergâh-ı mua'llim yeniçerileri ocağından olmak üzere nukâid şartıyla yevmiye otuz akçe ile bin nefer tâmmu's-silâh güzîde tüvâna yiğit yazub inşâllâhu te'âlâ Azak kal'asına îsâl ve hizmet muhâfızım istihdâm eylesin eğer dahi ziyâde lüzûmu olub halk rağbet iderler ise lüzûmu mertebesine dek sana izin ve ruhsât-ı hümâyûnum olmuştur hâsılı ... işleyüb avnî hakkıyla Azak kal'asını kayd ... hıfz ve hürriyeti ikdâm ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âli şâhim sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımı'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfime itimât kalasın tahrîri fî evâhiri zilkâa'de sene seba' ve mâh[mie]ve elf.

[39b-1]

Oldur ki Na'ıncı Ömer nâm kimesne mahfil-i kazâda binefsihî hâzır olub benim icâre ile dutduğum kârbansarayın bir odasını Polbek nâm zimmiye icâreye virdim idi hâlâ mezbûr zimmi çıkub odamı kilitleyüb gitti bana oda lazımdır içinde olan esbâbını bir emîn adamın yedine emânet vaz' olunub bi-izni's-şer' odama yedime teslîm olunmak murâdımdır didükde üzerine varılıb kilidini açub emvâl-i takdîr ve tahrîr olundukda.

				Bir gümüş dökme sim 25	Yigirmi üç ... dökme sim 200
On sekiz buçuk..sim 1680	Kırk beş...Kastamonî sim 341	... ma'a kılıç sim 200	Vezne ma'a tarak sim 100	Beş tahta sim 400	
Kilim sim 100	İki kumrî? bükme sini sim	Altı Antakya buğası sim	Beş buçuk... sim 355	Def'a bir... sim 80	Bir top iki arşun kırmızı

	140	600			aba sim 300
On bir çift ... sim 800	Akça tahta sim 25	Bir iple ağı pâreler sim 300	Çenber sim 150	İki pâre sim 150	Bir nefû renk Kastomonî sim 80
		Köhne varil ma'a... Balâ'da sim 20	Bir keçe ve bir kilim ve bir minder sim 100	Beş hasır sim 50	İki arşun sokma sim 10

Mestûrî'l-esâmi eşyâ-i mevcud olup mezbûr Nalıncı Hacı Ömer'e emanet vaz' olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Müezzîn Mahmud Çelebi, Abdi Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[39b-2]

Oldur ki mezbûr zimmînin odasında bir kilim mevcud olup Mahmud Çelebi el-müezzîn yedinde emânet vaz' olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[39b-3]

Oldur ki Sultan nâm yahûdi tarafından Beşe veledi Harbi ve Şemayıl veledi İlya nâm kimesneler şehâdetleriyle husus-ı âti'l-beyân-ı sâbitü'l-vekâle oğlu Şoleme nâm yahûdi mahfil-i kazâda Efrayim veledi İlya nâm yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilem Sultan'ın işbu Efrayim zimmetinde altmış esedî hakkı var idi mezbûre müvekkilim aldı haklaştı mezbûr zimmetinde bir akçe hakkı kalmadı bâ'del yevm dâva iderse da'vâsı mesmu' olmasun didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mûteber bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Ömer b. Ahmed Can, Kürd Ali, Yafoda veledi Yako, Berha veledi Harun, Ali en-nâib.

[40a-1]

Oldur ki Danil nâm kimesne mahfil-i kazâda Baraslov nâm zimmî mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûrda yüz yigirmi yedi akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Ali en-nâib.

[40a-2]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdullah mahzârında takrîr-i güftâr idüb benim ayağımı tüfenk ile vurdu didükde gıbbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub tüfenk itdüğümde hata ile dokundu didükde tağrîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla, Hüseyin Efendi, Sefer Hoca.

[40a-3]

Oldur ki el-Hâc İbrahim ve Receb Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdusselam Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim el-Hâc Mehmed'in evini basub kızını cebr almışdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr sübûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla, Mustafa Çelebi, Bekir Çelebi el-kâtib, Said Efendi, Hüseyin Efendi, Sefer Hoca.

[40a-4]

Oldur ki Zenli/Zeli yahûdi mahfil-i kazâda Duşenbe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb seksen akçe hakkım vardır taleb iderim didükde didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali, Ali en-nâib.

[40a-5]

Oldur ki Hacı Bike kıbtî mahfil-i kazâda nâm kıbtî mahzârında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda dört vakiyye yağım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[40a-6]

Oldur ki Silva nâm kıbtî mahfil-i kazâda Hankı/Zakı nâm zevci mahzârında nikâh ve nafakamdan fâriğ olup iki yüz akçe bedel-i hal‘ olmak üzere hal‘ olunmak murâdımdır didükde gıbbe’s-suâl mezbûr Hankı/Zakı nâm kıbtî iki yüz akçe bedel-i hal‘ virmek üzere hal‘ itdûğü emvâl-i meşrûh üzere bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Said Efendi, Abdulkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[40a-7]

Oldur ki Receb Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde bir batman keten aldı taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğü bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdulkerim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[40b-1]

Oldur ki el-Hâc Mehmed beyin kızı Emine ve Rukiyye taraflarından el-Hâc İbrahim ve Receb Beşe b. Bayram nâm kimesneler mahfil-i kazâda asabe-i nisbesi sâbit olan Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb metrûkâtından tahrîr olunan Ana Biyem mahallesinde vâki‘ ma‘lumetu’l-hudûd ve’l-hayrât fevkânî ve tahtânî dârların benim müvekkilem Emine’nin mülk-i mahsûsudur deyu vekîl-i mezbûr Abdulkadir Monla da‘vâ eyledikde ve Musalli Efendi Mahallesi’nde vâki‘ma‘lumetu’l-hudûd ve’l-hayrât dârin benim müvekkilem Rukiyye’nin mülk-i mahsûsudur deyu Monla Mustafa el-vekîl da‘vâ eyledikde gıbbe’s-suâl mezbûreyin Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin nâm kimesneler tasdîk ve tahkîk eyleyecek subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Efendi İbn Abdulveli, Sefer Hoca, el-Hâc İbrahim, Kürd Ali el-muhzır, Bektâş Müezzîn.

[40b-2]

Oldur ki Fortacı Hacı Mehmed’in zevcesi Mustakim tarafından Abdulkadir Monla el-Hâc İbrahim nâm kimesneler ile vekâleti sâbit olan karındaşı Şehbaz nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûmenin asabesi Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin ve kızları Aişe ve Emine ve Rukiyye taraflarından sâbitü’l-vekâle Receb Beşe ve Abdulkadir Monla Mustafa Monla mahzarlarında

takrîr idüb merhûm Hacı Mehmed zimmetinde otuz altı esedî mehr-i müeccelim vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[40b-3]

Oldur ki Fortacı el-Hâc Mehmed'in asabeleri Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin Beşe nâm kimesneler mahfil-i kazâda merhûmun kızı Aişe tarafından sâbitü'l-vekâle Receb Beşe ve Emine tarafından sâbitü'l-vekâle Abdulkadir Monla el-imâm ve Rukiyye tarafından sâbitü'l-vekâle Monla Mustafa ve zevcesi Mustakim tarafından sâbitü'l-vekâleti Şehbaz nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb merhûmeyn metrûkâtına mütea'llik hisse-i şer'iiyelerimiz bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledikde halk üzerinde olan duyûndan gayrı bir şeyimiz kalmadı ve mezbûre metrûkâta mütea'llik da'vâ ve nizâi'lerimiz yokdur cem'u da'vâlarımızdan ibrâ-i âm ve ıskât-ı tâm eyledik didüklerinde mezbûr vekîller bi'l-vecâhise tasdik ve tahkîk eyleyecek sıhhati ibra' ve ıskât bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Abdi el-huffâf, Emrullah Çelebi, Türk İmam el-bakkâl, Osman Monla İbn Yusuf Efendi, İbrahim Çelebi, el-Hâc İbrahim, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib ve gayrihim min hâzır.

[41a-1]

Oldur ki Kazan Asmaz zimmî tarafından sâbitü'l-vekâle Kardaş zimmî mahfil-i kazâda Dellâl Nurcihan mahzarında takrîr-i kelâm idüb işbu Nurcihan'da müvekkilimin yüz yigirmi akçe hakkını da'vâ iderim deyu gıbbe's-suâl altmış akçeye ikrâr altmış akçeye inkâr eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nasrullah Efendi, Şah Gazi, Said el-ma'rûf.

[41a-2]

Oldur ki Osman nâm kimesne mahfil-i kazâda Nasrullah Efendi mahzarında takrîr-i da'vâ idüb benim başımı kılıç ile darb idüb cerh eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-i müslimînden Murtaza b. Mustafa ve Mustafa b. Ömer Dede nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub alâ vefki'd-davâhu şehâdet eylediklerinde subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[41a-3]

Oldur ki Kazan Asmaz nâm acem tarafından Abdurrahman Ağa ve Hüseyin Efendi şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Kardaş nâm acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilim işbu Murtaza Ağa'da on beş esedî gurus hakkı vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nasrullah Efendi, Abdulaziz Efendi, Said Efendi, Ali en-nâib.

[41a-4]

Oldur ki Kazan Asmaz zimmî tarafından husus-ı âti'l-beyân Abdurrahman Ağa ibn Mehmed Ağa ve Hüseyin Efendi el-müderris nâm kimesneler şehâdetleriyle Kardaş zimmînin vekâleti subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali, Said el-ma'ruf.

[41a-5]

Oldur ki Fortacı el-Hâc Mehmed'in asabesi Hüseyin Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc İbrahim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm acem el-Hâc Mehmed kızı Emine'ye akd-i nikâh itmeye tarafımdan vekîl itmişimdir didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mûteber subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Akşir Efendi, Mehmed Efendi, Mustafa Monla, Hüseyin Monla, Said Efendi, Ali en-nâib.

[41a-6]

Oldur ki el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Benli acem nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmîye altı cevdi? sarık üç buçuk esediye bi tarîki'l-kat' virdim cümlesi yigirmi bir esedî ider taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub altı sarığın üçünü üç buçuk ve üçünü dahî üçer gurusâ iştira' eylemişimdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd.

[41b-1]

Oldur ki kadı monla tarafından sâbitü'l-vekâle Abdulgani Monla mahfil-i kazâda Kasab Aliş Akay mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş yüz yigirmi akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'al-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[41b-2]

Oldur ki Yusuf yahûdi mahfil-i kazâda İshak yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Emin'in ödemesine sa'y idüb benden iki esedî aldırılmışdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[41b-3]

Oldur ki Kablan b. Mehmed el-muhzır mahfil-i kazâda Taymas b. Akay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim İsa Bey nâm karyede üç hacı gede bir çerik arzımı on altuna bey' idüb akçesini alub bana virmedi hâlâ taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Mevlüd Gazi b. Bozu ve Cumali b. Hantemir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazirîn olub alâ vefki'd-davâhu şehâdet eyledikde edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hanan Efendi el-müderriş, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[41b-4]

Oldur ki Abdullatif Mirza mahfil-i kazâda Sefer nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra bir at bey' itdüm on dört altuna şimdi da'vâ ideyum diyor suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl mezbûr cevâba mütesaddî olub... didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd adem rucû'uyla hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Hüseyin Efendi el-müezzîn, İbrahim Çelebi, Sefer Gazi.

[41b-5]

Oldur ki Mahmiye-i Gözleve mahallâtından Emirler Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem Gazikermen ma'rekesinde mefkûd olan Receb Odabaşı'nın mahalle-i mezbûrede bir

dâr-ı metrûke olub senede yigirmi akçe icâreye Ali Can nâm kimesneye icâreye virüldüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Hüseyin Efendi, Kürd Ali el-muhzır.

[41b-6]

Oldur ki Mahmiye-i Gözleve derya kenarında ism ve resm nâ-ma'lum bir kimesne garki bulunub metrûkâtı teftîş ve tefahhus olundukda.

Bedeli para cem'an	Üç yıldız altun	Kuşak sim 20? ve iki...sim 2	Köhne mir sim 30	Köhne kebe yün sim 2	Köhne zibon sim 10	Gömlek sim 80	Mai temir koparan sim 60
--------------------------	--------------------	--	------------------------	----------------------------	--------------------------	------------------	-----------------------------------

[42a-1]³⁹⁵

... dokuz yüz akçe olub üç yüz yigirmi akçe teçhîz ve tekvîn harac olunub baki beş yüz seksen akçe beyt-i mal Emir Mehmed Ağa yedine teslim olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Çatalbaş Emir Çelebi, Abdulaziz Çelebi Bahçesarayî, Şah Gazi el-muhzır, Said el-ma'rûf.

[42a-2]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne Mehmed Bey mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Mehmed ve Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Kürdoğlu Bölükbaşı.

[42a-3]

³⁹⁵ Kayıt eksiktir.

Oldur ki Mehmed Bey nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdıdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[42a-4]

Oldur ki Mahmiye-i Karasu mahallâtından Çingene Mahallesi sakinlerinden Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin Beşe İbn İsmail kimesne mahfil-i kazâda Fortacı Hacı Mehmed'in kızı Ayşe tarafından el-Hâc İbrahim ve Abdulkadir Monla şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle zevci Receb Beşe ve bir kızı Emine tarafından el-Hâc İbrahim ve Receb Beşe şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Abdulkadir Monla ve bir kızı Rukiyye tarafından şahidin-i mezbûrîn şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Mustafa Monla... şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle karındaşı Şehbaz nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb bizler merhûm ve mağfûr Hacı Mehmed'in "Mehmed'in" karındaşı İsmail nâm kimesnenin oğluyuz merhûmla nesebimiz vardır suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl mezbûrûn cevâba mütesaddî olub mezbûreyn Hüseyin Beşe ve Küçük Hüseyin nâm kimesnelerin min evveli ilâ âhire kelâmını tasdik edecek subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi İbn Abdulveli, Sefer Hoca, el-Hâc İbrahim.

[42a-5]

Oldur ki Esmâ nâm hâatun tarafından Ali Beşe ve Hamid Efendi tarafından sâbitü'l-vekâle Hamid mahfil-i kazâda Kul Ahmed tarafından sâbitü'l-vekâle... Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb... Efendi'nin müvekkilimin küçük oğlu üzere yüz yigirmi altun müvekkilimin... suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd...

Şuhûdü'l-hâl:... Hüseyin Efendi el-imam,...

[42b-1]

Oldur ki Mali acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında yüz beş esedî hakkı da'vâ eyledikde oğlu Abdusselam Çelebi mezbûr akçe için kefil bi'l-mâl olub otuz günlük te'cîl eylediği bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-aşr min Zilkade fi sene seb'a ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi el-ma'rûf, el-Hâc Musalli, Sefer Gazi, Salih Çelebi, Kürd Ali el-muhzır.

[42b-2]

Oldur ki Durmuş Ağa tarafından sâbitü'l-vekâle Hamid Efendi mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilim Durmuş Ağa'nın işbu Murtaza Ağa'da yedi yüz on esedî hakkı vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'al havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Musalli, Sefer Gazi, Salih Çelebi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[42b-3]

Oldur ki Seyfullah Çelebi mahfil-i kazâda Emin Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda sekiz yüz esedî gurus hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Abdurrahman Ağa ibn Mehmed Ağa ve Abdülkerim Efendi el-kâtib ibn Ahmed Çelebi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub alâ vefki davâhu şehâdeti şer'yye eylediklerinde mezbûr akçe Murtaza Ağa zimmetinde subûttan sonra edâsıyla emr ma'al-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[42b-4]

Oldur ki Abdurrahman Ağa mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yetmiş dört esedî gurus hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, Sefer Hoca, Yunus, Ali en-nâib.

[42b-5]

Oldur ki Ozan acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda doksan bir buçuk gurus hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'al-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn, el-Hâc Ahmed Ağa, Mehmed Efendi, Akay Efendi el-vaiz, Nimetullah Efendi.

[42b-6]

Oldur ki Benli acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında seksen sekiz esedî yigirmi akçe hakkı da‘vâ idüb gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Efendi el-câbî, Sefer Hoca, İbrahim Çelebi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[42b-7]

Oldur ki Celal Monla mahfil-i kazâda Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Ahmed zimmetinde yüz otuz sekiz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîk edâsıyla emr olundu.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülkerim Çelebi, Abdülkerim.

[43a-1]

Oldur ki Avnes acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında yigirmi bir esedî bir zolata hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Efendi, Kürd Ali, Akay Çelebi el-mütevellî, Ali en-nâib.

[43a-2]

Oldur ki Mutlu Akay Çelebi mahfil-i kazâda Murtaza Ağa çeşmât evkâfından otuz sekiz esedî yigirmi akçe vardır didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-3]

Oldur ki Kardeş acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında otuz dört esedî on akçe hakkı da‘vâ idüb gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-4]

Oldur ki Köroğlu acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında yigirmi esedî hakkı da‘vâ eyledikde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-5]

Oldur ki Bünyad acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında yigirmi üç esedî hakkı da'vâ itdükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-6]

Oldur ki Cabbar Yakub mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında on sekiz esedî hakkı da'vâ idüb gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-7]

Oldur ki Tirtat acem mahfil-i kazâda mezbûr mahzarında takrîr-i da'vâ idüb dokuz esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[43a-8]

Oldur ki Banus acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında kırk sekiz esedî hakkı da'vâ itdükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[43b-1]

Oldur ki el-Hâc Bekir Reis ve Osman Reis tarafından sâbitü'l-vekâle Osman b. Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda yedimizde olan tereke için narh taleb ideriz didükde ehl-i hibre ve ashâbu'r-re'y mârifetiyle altmış akçe her bir beşşerîsine narh virildüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Ahmed Can Ağa, Abdurrahman Ağa, Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Mevlüd Ali sufî.

[43b-2]

Oldur ki Mustafa b. Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Eyüb b. Kasım nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu kimesneye altmış çanak bir guruş olmak üzere altı guruşluk çanak bey‘ itdüm şimdi red ideyim diyor suâl olunsun didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr ademiyle ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Şah Gazi el-muhzır, İbrahim Çelebi.

[43b-3]

Oldur ki Gülbeyaz binti Abdullah nâm hâtun mahfil-i kazâda zevci Abdulgaffar mahzarında on altın nikâhım alub nafaka iddetimden ve yedimde olan işbu zevcemden mütevellit olan Lütfullah nafakasından ferâgât eyleyüb zevcem zimmetini ibra-i âmm ve ıskât-ı tâm eyledüm didükde gıbbe’s-suâl mezbûr Abdulgaffar takrîr-i mezkûr üzere hal‘ eylediği bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Mahmud Çelebi el-müezzin, Hüseyin Efendi, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[43b-4]

Oldur ki Musalli Efendi Mahallesi sâkinlerinden İlyas nâm kimesne gâib olub sağırıcı dükkânında yigirmi yedi Kefeli? bulunub bi izni’s-şer‘ bey‘ine izin virilüb yedi yüz seksen akçe idüb nısf üç yüz doksan akçe olub nısf müezzin Mahmud Çelebi nısf-ı âhırısı kayın babası Köse Süleyman’a emânet-i teslîm olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Laz Hasan, Kürd Ali, Mustafa Sûfî, Ali en-nâib.

[43b-5]

Oldur ki Mahmiye-i Karasu mahallâtından Receb Şeyh Efendi mahallesi sâkinlerinden Ayşe binti Hüseyin nâm hâtun mahfil-i kazâda benim zevcem Keçeci Hüseyin nâm kimesne beni bırakub gitdükde şard eyledi bir seneye dek gelmezsem işbu avratım irâdeti elinde olsun dimişdir ben dahî kendimi tatlîk eyledim şartına şâhidlerim vardır didükde Mahmud b. Mustafa ve Mehmed b. Rüstem nâm kimesneler li-ecli’s-şâhâde hâzirîn olub alâ vefki kilâhuma şehâdet eylediklerinde subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Sefer Hoca, Hüseyin Efendi, Ahmed b. Karaca, Kürd Ali el-muhzır.

[44a-1]

Oldur ki Hoca Pir Hacı çeşmât ve uyûn için vakf eylediği dekâkîn ücreti mütevellî Akay Çelebi'den teftîş ve tefahhus olundukda bin sekiz yüz otuz akçe bulunub ve hamam kirasından iki bin altı yüz akçe Hacı Ahmed Ağa zimmetinde bulunub ve nakd kendi mütevellî Akay Çelebi zimmetinde bin kırk üç akçe ve zimem-i nâsda üç bin iki yüz altmış akçe bulunub kıble meremmetü'l-hamâm tescîli bi't-taleb kayd şud. Fî mâhı Zilhicce fî sene seb'a ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Emir Hatib Efendi, Hamid Efendi el-ma'rûf, Hüseyin Efendi el-müderriş, el-Hâc Ahmed Ağa, Abdurrahman Ağa, Monla Ali ibn Muharrem, Mehmed Efendi, İbrahim Çelebi, Salih Çelebi el-Bahçesarayî.

[44a-2]

Oldur ki Mustafa Sufi mahfil-i kazâda Hoca Pir Hacı çeşmât u'yûn ve büyük hamam mütevellîsi Mirzazade Akay Çelebi mahzarında takrîr-i güftâresinden evvel gelen mütevellîlerden senede on altun aldıklarım hasebiyle senden dahî taleb iderim didükde mezbûr mütevellî cevâba mütesaddî olub şimdi çeşmeler işlemiyor sana ne ma'nâyâ on altun vireyim didükde ben kendim mütevellî olurum didükde mezbûr mütevellî mezbûr mütevellî ben emr-i şer'a kâilim sebeb-i azlim olmadıkça ma'zûl olmam şer'i midir teftîş olunub hıyânetim var mıdır didükde teftîş ve tefahhus olunub hıyâneti olmamağla tevliyetine mezbûr mütevellî üzerine ibkâ olunub senede on altun mezbûr sûfiye virmek üzere ol sûfi dahi ba'de'l-yevm da'vâm ve nizâ'âtım yokdur mütevellî işbu Akay Çelebi'dir didiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi el-ma'rûf, Hüseyin Efendi el-müderriş, El-Hâc Ahmed Ağa, Abdurrahman Ağa, Emir Hatib Efendi, el-mezbûrûn.

[44a-3]

Oldur ki Mali acem mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr ağada yüz beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm bi-makâmı Sefer Efendi, el-Hâc Musallî, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[44b-1]

Oldur ki İslambûlî Emir Mehmed Çelebi İbn Abdullah mahfil-i kazâda bi-nefsihi ihzâr idüb aklına hiffet-i ârız olub mâlâya'nî işlerde bulunub bey' ve şîrâsı sahîh olmadığı ecilden bi-izni'ş-şer' hacr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Hamid Efendi, Abdulkadir Monla el-imâm, Reis el-Hâc Ali, Kâtib Ali Çelebi, Monla Ali, İbrahim Çelebi.

[44b-2]

Oldur ki Benli acem mahfil-i kazâda Celal Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yigirmi beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[44b-3]

Oldur ki Zoru Sufi nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Can mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Osman Monla ve Can Abdullah nâm kimesne şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Mahmud Çelebi, Dellâl Halil, el-Hâc Fettah, Ömer Çelebi.

[44b-4]

Oldur ki Ahmed Çelebi mahfil-i kazâda Ramazan Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbes-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ve'n-nukûl ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[44b-5]

Oldur ki Murtaki yahûdi mahfil-i kazâda Kutlu Gazi nâm kimesne mahzârında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yetmiş beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bayram müezzîn, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[44b-6]

Oldur ki el-Hâc Şaban nâm kimesne mahfil-i kazâda Kustandin nâm zimmî mahzarında Kürkçü Sava nâm zimmîde yigirmi esedî hakkım vardı işbu Kustandin kefil bi'l-mâl almışdır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, İbrahim Çelebi, el-Hâc Şaban, Sefer Gazi el-muhzır.

[45a-1]

Oldur ki Ferahkirman kazası muzâfâtından Tozalı nâm karye sâkinlerinden Canıbeg Sufi ibn Allahverdi Sufi nâm kimesne mahfil-i kazâda Seyfullah nâm kasab mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş yüz doksan akçe hak da'vâ idüb gıbbe's-suâl ve't-tasdîku'l-mûteber edâsıyla emr ba'de'l-ibâ ma'al-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn, Osman b. Arslan.

[45a-2]

Oldur ki Emin Mehmed Ağa mahfil-i kazâda Cin Şah b. Dadbolat nâm kimesne mahzarında işbu benim yedimde sâbıkan müttehim olan Hüseyin Ali b. Cemay Sûfî nâm kimesneye Hân hazretleri fermân kürek idüb işbu Cin Şah nâm kimesneye teslim eyledim ol dahî kefil götürüb küreğe virdi ta'ahhüd eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ve't-tasdîki'l-mûteber tescîli bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Haffâf Mustafa Çelebi, Seydi Ömer Çelebi, İslam Odabaşı, el-Hâc Mehmed el-huffâf, Resul, Kara Mustafa Beşe, Hâfız Şeyh Ali, Sefer Gazi el-muhzır, el-Hâc Mustafa, Sekban Mehmed.

[45a-3]

Muhsine binti Hacı Pir tarafından Abdulkadir Monla ve sâbit nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle.

[45a-4]

Oldur ki Karye-i Künkes/Kenkes sâkinlerinden Ömer Monla ibn Ali Sûfî nâm kimesne mahfil-i kazâda Mahmiye-i Gözleve mahallâtından Hızırge mahallesi İmam Monla Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb Karye-i Bağî'da vâkıât on dört payda bir pay arzımı mezra'sıyla ve merası ve ak pîriyle ve hak şürbiyle bir kıt'a taşlık işbu İmam Mustafa Monla'ya altmış esedî gurus ve bir kabz adedi nâ-ma'lûm akçeye bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve ala' mâ yelikû bi'l-akâr teslîm-i mübi' ve ahz-ı semen-i merkûm eyleyüb ve kabza-i ma'hûde tazyî' eyledim ba'de'l-yevm arazî-i mezbûre imam-ı merkûmun mülkü müşteri ve makbûzdur keyfe mâ yeşâ ve yahtâr tasarruf ider didükde gıbbe's-suâl mezbûr imam cevâba mütesaddî olub bâyi-i mezbûr Ömer Efendi'den sâdır ve câri olan kelâmını min evveli ilâ âhire tasdîk ve tahkîk mâbeynlerinde câri olan bey've şira' ve teslîm ve tesellümlerinin sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Ali ibn Muharrem, Abdulkadir Monla ibn Bektaş, Abdülkerim Çelebi ibn Abdulgaffar Efendi, İbrahim Çelebi ibn Abdulgaffar Efendi, Mustafa Canıbeg Sûfî.

[45b-1]

Akmescid'den gelen nukûd.

	Ozan Ali Beşe'de sim 2.730	El-Hâc Abdurrahman'da sim 4.500	Cemşid Ali Beşe'de sim 3.000
	İsmail Beşe'de sim 3.300	el-Hâc Abdi'de sim 600	Değirmencioğlu Aliş'de sim 1.444
Moşe yahûdide sim 3.278	Kürd Veli'de sim 1.644	Tatar Hüseyin'de sim 1.200	Nurullah sim 2.709
Kermen Gazi oğlunda sim 300	Deli Mehmed'de sim 3900	Serrac oğlu Mustafa'da sim 2200	Ozan İbrahim'de sim 3.200
Nukûd ba'de'l- kısmet zuhûr iden	Hüseyin İmam'da sim 1.500	Ömer ibn Musalli'de sim 400	Hasan'da sim 650

sim 59.200			
------------	--	--	--

[45b-2]

Oldur ki Ali Reis nâm kimesne mahfil-i kazâda Hamza Beşe mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda navl akçe yetmiş beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf ve'n-nukûl edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Hasan Efendi, Hüseyin Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[45b-3]

Oldur ki Ahmed Reis tarafından mahfil-i kazâda Osman b. Süleyman ve Ahmed b. Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Ahmed b. Mehmed nâm kimesne Eyüb ve Derviş nâm kimesneler mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb benim müvekkilim Reis'in işbu ikisinde birer esedî navl akçesi vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûrân bizim sefînde iki kilim ve bir sahn ve bir şalvarımız vardır ol malımızı vir navlun akçesin al didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf ve'n-nukûl hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, el-Hâc Mehmed, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[45b-4]

Oldur ki el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Hüseyin Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm-i galîz ile şetm eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'inkâr Abdulaziz Monla nâm kimesne alâ vefki davâhu şehâdet eyledikde şahidi âhire tevakkuf olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Hüseyin Efendi, Ahmed Can, İbrahim Çelebi, Sefer Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[46a-1]

Oldur ki el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Hasan ve Baki nâm kimesne mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrlar benim cariyemi döğdüler suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf halâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Hüseyin Monla, Sefer Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[46a-2]

Oldur ki el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda dedem Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftar idüb işbu Ali benim kulumu döğdü didükde gıbbe's-suâl ve'-inkâr el-Hâc Akay ve Bektaş Beşe nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[46a-3]

Oldur ki el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Eş Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr benim çobanımı döğdü didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[46a-4]

Oldur ki Hüseyin nâm tâcir mahfil-i kazâda Avnes nâm acem mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bir tayı elli iki esedî guraşa bey' itdüm suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub ben elli iki esedîye iştira' eyledim gerçektir ve lâkin elli bir gün va'de ile aldım didükde mezbûr Hüseyin Beşe'den bi'l-vecâhise suâl olundukda inkâra cevab virdükde kavline muvazzah-ı beyyine taleb olundukda beyyineden âciz olub istihlâf olundukdan kavl itdükde elli bir gün va'de olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Akay Çelebi el-kâtib, Hüseyin Efendi, Ali en-nâib.

[46a-5]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr ile müşterek bir cariyemiz yüz guraşa iştira' eyledik şimdi mezbûra sen al bana elli esedîm vir ya ben alayım elli esedîsini vireyim diyorum râzı olmuyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak muradımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr almak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Monla Ali, Ahmed Can, İbrahim Çelebi.

[46b-1]

Oldur ki merhûm Abdi Monla tarafından sâbitü'l-vasiyye Hüseyin Efendi mahfil-i kazâda Eman Cura mahzarında takrîr-i güftâr idüb altı yüz elli akçe vardır taleb iderim didükde gibbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi, Mehmed Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[46b-2]

Mâte el-Hâc Mehmet ve tereket sülüs binten Ayşe ve Emine ve Rukiyye ve ibney eh Hasan ve Hüseyin Beşe.

Şuriha fi'l-kismet fi mâhı evâsıtı Zilka'de fi sene seba' ve mie ve elf ve'l-muhallefât hazihi.

	Kırmızı kaftan sim 240	Kırmızı bogasi kürk sim 200 (zevc)	Yeşil çuha benli kürk sim 1800	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd ve'cîrân sim 8.000
	Mâî çuha sim 800	Yeşil çuha kürk sim 100	Mor köhne kürk sim 350	Köhne zıibun sim 50 (zevc)
	Köhne neftî zıibun sim 80	Kırmızı mintan sim 300	Yün kuşak sim 50	Kavuk ma'a sarık sim 150
	Köhne cahşır sim 80	Köhne sebt sandık sim 80	Kırmızı balma cahşır sim 800	Beyaz entari sim 70
	Köhne çintiyân sim 20	Köhne kaftan sim 80	Beyaz entari sim 50	İki yasdık dimi sim 100
	Seccâde sim 120	Katar sandık sim 250	Bir şo sandık sim 140	İki gömlek uçkur ve bir mahreme' bir

				köhne gömlek sim 120
Dört yasdık sim 120	Köhne yorgan sim 120	İki yorgan sim 300	Basma döşek sim 120	Köhne mâî velense sim 30
	Üç köhne kilim sim 150	İki köhne ihram sim 400	Dört minder sim 200	Köhne döşek ve iki köhne yorgan sim 100
Alaman kılıç sim 100	Tırkeş iği sim 100	Kuşak sim 80	Köhne peşkir sim 40	İki köhne kavuk sim 20
Sac ayak ma'a satır sim 20	Cem'an baki 47 sim 3290	Kantar sim 50	Havan sim 90	Acem kılıç sim 300
Zer cahşır sim 40	Kırmızı köhne cahşır sim 120	Hoşab tas sim 80	Basma sim 80	Perde sim 50

Mızrak sim 10	Def'a bakır 92 sim 890	Akca tahta sim 10	Şamdan sim 50	İki kilit sim 20
Sekiz beşşerî buğday sim 25	Eğer ve iki üzengi ma'a alât sim 200	Sekiz hasır sim 80	Ivaz nâm köle sim 10.000	Altı...sim 150
Beş sünbül köhne sim 25	Demir tarak sim 40	On bir çuval sim 250	Pirinç sim 200	Beş kutu sim 60
Bir cahşır sim	Mâî şalvar sim	Üç keçe sim 120	Def'a dört çuval	Bir tulum peynir

250	50		sim 70	sim 120
Pare gümüş... sim 200	...kuşak sim 200	Onluk gümüş... sim 2.500	Sîne bend sim 200	İki bıçak sim 1500
Kalp altı esedî iki zolata	Def'a nakd sim 28.553	Nakd sim 3.900	Gümüş hâtem sim 60	Bir çift tekerlek sim 40
On bir tay duhân kıyye 1.100 sim 15.000	Sığır sim 300	Gümüş aded 5 sim 75	Odun sim 200	On iki tahta sim 40
Def'a nakd sim 39.350+11.500	Resm-i kâdı sim 3900	Zevcesi Mustakim mehr- i müecceli sim 3.600	Karasu'dan gelen akçe ba'de resmi'l-kâdı ve'd-deyn ve'l- harac baki sim 36.400	Emir Aliş Mahallesi'ne vâkî' dâr-ı ma'lûmi'l- hudûd sim 4.000
				Cem'an yekûn sim 88.352

[47b-1]

Oldur ki Bağçesaray'da Camî'-i Kebîr hatîbi Ali Çelebi ve oğlu Müderris Mustafa Efendi ve mekteb hocası Bekir Efendi ve Abdurrahman el-kâyyim ve Monla Mustafa nâm kimesneler mahfil-i kazâda Hüdâvendigâr Emir Ali Ağa mahzarlarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i a'ni'l-merâm idüb işbu Emir Ağa'ya hân hazretlerinin fermânı ile bir sene-i kâmile vâzîfemiz için geldik taleb ideriz didüklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Ali Ağa cevâba mütesaddî olub sizin yedlerinizde olan hân hazretlerinin fermânını tutmamdır sizlere ben vazife virmemdir didükde mezbûr bi'l-vecâhise işbu Ali Ağa'nın hân hazretlerinin fermânını dutmam ve vazîfe virmem didiğini tescîl murâdımdır didiklerinde tescîl bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Müezzîn Çelebi, Hüseyin Efendi el-müezzîn, Abdulkadir Monla el-imâm, Monla Ali ibn Muharrem, Sefer Gazi el-muhzır, İbrahim Çelebi.

[47b-2]

Oldur ki el-Hâc Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Karye-i İsabey adamlarından Timur ve Mevlüd Gazi ve Ramazan ve Murtaza ve Veli nâm kimesneler mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrûn dün benim karye-i mezbûrede va'kî otârim basub bir öküzümü gasben boğazlamışlar suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûrûn cevâba mütesaddî olub bi'l-vecâhise ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde dam'anıyla hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Monla Ali ibn Muharrem, Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır.

[47b-3]

Oldur ki Avnes nâm zimmî mahfil-i kazâda İkna nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda otuz esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr İkna cevâba mütesaddî olub bende otuz esedî guruş hakkı vardır ve lâkin altı ay va'de itmişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Kazer ve Papasin veledi Asvador nâm zimmîler alâ vefki davâhu şehâdet eylediklerinde vakti te'cîl te'hîr ile ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zalike fî evâsıtı Zilka'de fî sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Sefer Hoca, el-Hâc Ahmed el-gazzâz, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[47b-4]

Oldur ki el-Hâc Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Taşkun Hüseyin Monla nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr monla benim kışlam basub mariyem döğüb koyunum aldı suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Sefer Gazi, Mustafa, İbrahim Çelebi.

[48a-1]

Oldur ki el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Hüseyin Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr monla benim otârim basub çobanımı döğüb bir koyunum aldı didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'ziriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[48a-2]

Oldur ki el-Hâc Ahmed el-mezbûr mahfil-i kazâda Hüseyin Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr monlada beş altun hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[48a-3]

Oldur ki Kazer acem Yahya Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda sekiz yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Yahşi Saad Mirza, Kürd Ali el-muhzır.

[48a-4]

Oldur ki Yahya Çelebi mahfil-i kazâda mezbûr zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb altı esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[48a-5]³⁹⁶

Oldur ki mezbûr acem İsa Çelebi mahzarında beş esedî.

[48a-6]

Oldur ki Abdi Monla tarafından sâbitü'l-vekâle Hüseyin Efendi mahfil-i kazâda Karye-i Karlı'dan Monla Gani nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûrun işbu

³⁹⁶ Kayıt eksiktir.

Monla Gani zimmetinde iki yüz on akçesi vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-câbi, Ahmed Can, Sefer Hoca, Derviş Mehmed Efendi el-müezzîn.

[48a-7]

Oldur ki el-Hâc Receb nâm kimesne mahfil-i kazâda Ayşe nâm hâtun mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûreden bir bakire kızı yetmiş altı esedî guruşa iştira' eyledim şimdi kızın aybı zuhûr itdi yüreği sıkıyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hacı cevâba mütesaddî hâlâ yürek sıkması yok ve lâkin maraz vardır diyor didükde sözüne i'timâd olunmayub adem reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[48b-1]

Oldur ki Adana kal'asından Ahmed b. Murtaza Reis tarafından husus-ı âti'l-beyân Veli Beşe ibn Süleyman ve Mehmed b. Ahmed nâm kimesne şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Seydi Beşe ibn Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Veyis b. Resul nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilim Ahmed'in işbu Veyis Beşe zimmetinde yigirmi bir esedî guruşu vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd alâ vefki davâhu Mustafa Beşe ibn Mahmud ve Şaban b. Şahin nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazirîn olub işbu Veyis mezbûr Ahmed'in bende on yedi guruş hakkı vardır dirken birileri hakka şâhidiz şehâdet dahi ideriz didiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olundukda ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Şah Gazi, Abdulkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[48b-2]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Kadir Dede mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde on dokuz esedî guruş hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Kadir işbu Mehmed'in bende on altı esedî guruş hakkı bende vardır deyu ikrârı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[48b-3]

Oldur ki Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Hüseyin Reis nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Reis beni geçen sene on üç guruş sefinesin icâreye dutdu on üç guruş hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[48b-4]

Oldur ki el-Hâc Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Konyalı mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda dört yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can, Sefer Hoca, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[48b-5]

Oldur ki Ahmed b. el-Hâc Devlet Ali Hân nâm kimesne mahfil-i kazâda Mehmed b. el-Hâc Pir... nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'rîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Ahmed Ağa, Mustafa Dede, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır.

[49a-1]

Mâte Ozan Ali ve tereke zevceti Benin ve ibnen Halim ve Osman ve Veyis ve...Abdullah. Şuriha fi'l-kismet fi evâili Zilka'de fi sene 1108 ve'l-muhallefât hâzihi:

İki kılıç sim 80	Sarık sim 400	İki tüfenk sim 400	Neftî kaftan sim 120	Yeşil çuha sim 300
	Kilim sim 120	Defa' tüfenk ma'a fişeklik sim 600	Üç sığır sim 1200	Nakd li'l-ibn sim 7.500

Hacı Ahmed zimmetinde sim 325	Belkıs nâm düge sim 8.000	Kırmızı cahşır sim 200	İki at sim 1200	Bakır kütbe tâbe sim 80
Def'a resm sim 200	Def'a nakd sim 200	Odun sim 60	İki beşşerî buğday sim 120	Def'a bir at sim 600
		Cem'an yekûn sim 18.075	Merhûm zimmetinde zevcesinin mehr-i müecceli sim 9.600	Öküz sim 200

[49a-2]

Oldur ki İmam Hüseyin Monla nâm kimesne mahfıl-i kazâda İkna veledi Ozan babası nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmî Seyfî Mahallesi'nde benim oturduğum dârin hudud-ı beyân ve ı'yân olunur kıble't-tarîk-i âmm ve şimâlen Has Bey zimmî mülkü ve garben Ozan babası zimmî mülkü ve şarkan Keçeci zimmî mülkü işbu hudud-ı erbaa' dâhilinde buyût-u müte'addideye işbu zimmî sahibinden on iki esedî guruş iştira' eylemiş müslüman mahallesi olup bu zimmîye iştira' itmesi lâıyk mıdır bunun iştira' eylediği Baha ile ben de iştira' iderim bi-hasebi's-şer'i'l-kayyûm suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olup ben mezbûr dârı nâm hâtundan on iki esedî guruşa iştira' eyledim didükde bi-hasebi's-şer'i'l-kayyûm mezbûr zimmînin imâm-ı mezbûra beyyine haber olunub imâm-ı mezbûr semen-i merkûm bi't-tamâm virdikde mezbûr zimmî ahz ve kabz eyledikde dâr-ı mezbûr imâm-ı mezbûrun mülkü olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendi el-müderriş bi-olaklı?, Bekir Efendi el-Bağçesarayî, Hüseyin Efendi el-müezzin, Abdulkerim Çelebi, Sefer Hoca, İbrahim Çelebi.

[49b-1]

Oldur ki el-Hâc İsmail nâm kimesne mahfil-i kazâda Berha ve Baba yahûdiler mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu yine bir tay... yüz otuz bogası olmak üzere ve yedi yüz kırk dört... her birisini altmış dört guruşa bey‘ itdüm gıbbe’s-suâl “es-suâl” ve’l-inkâr ve’l-istihlâf.

Şuhûdü’l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali el-muhzır.

[49b-2]

Oldur ki Özi kal‘asında Nalçacı Mustafa’nın mu‘tak Hüseyin Beşe nâm kimesne Gazikermen kal‘ası ma‘rekesinde mefkûd olub metrûkât teftîş olundukda Yafoda ve İsak nâm yahûdi zimmetlerinde kırk üç esedî guruş ve on beş akçe bulunub altmış akçesi resm-i kâdî içün ahz olunub baki kırk iki esedî elli beş akçe el-Hâc Yahya yedine emânet vaz‘ olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Çelebi, Ömer b. Ahmed Can, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[49b-3]

Oldur ki Pamukçu Sarıgöz nâm zimmî mahfil-i kazâda Mustafa Beşe mahzarında haftada ellişer akçe virmek üzere bir orak ba‘dehû haftada birer sülûs virmek üzere ta‘ahhud itdüğü bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-a‘yân Hamid Efendi, Ahmed Can, Habib Monla, Abdullah Çelebi el-a‘ttâr.

[49b-4]

Oldur ki el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Muharrem ve Yasif yahûdi nâm kimesneler mahfil-i kazâda Kara Boğas oğlu Koğas zimmî mahzarında mezbûr Buğas zimmînin köy üzerinde olan deynlerin düşürmek içün vekîl idüb on guruşda bir guruş virmek üzere ta‘ahhud eyledik didükde gıbbe’s-suâl ve akîbe’t-tasdîki’l-mûteber ve’l-kabûl subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzin, Hatib İbrahim Ağa, Kürd Ali, Şah Gazi, İbrahim Çelebi.

[49b-5]

Oldur ki Mehmed b. İbrahim nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Can b. Mahmud nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Ali Can'dan işbu hâzır bi'l-meclis küçük kölesi altmış dokuz esedî guruşa işтира‘ eyledim hâlâ işbu gulâmın ayb-ı kadîm var gice uyurken horluyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdıdır didükde gıbbe's-suâl fi'l-vâki‘ sabîy gayr-i mümeyyiz oğlanda horlamak ayb olmadığı ecilden adem reddiyle hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Emir Ömer Çelebi, İbrahim Çelebi, Ömer b. Ahmed Can, Ali en-nâib.

[50a-1]

Mâte el-Hâc Mehmed ve tereke zevceti Rahime ve ibnen Ahmed.

Kaftan ma'a kürk sim 60	Dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd sim 600
-------------------------	---------------------------------

[50a-2]

Oldur ki Tokulcuk nâm karye sakinlerinden Hüseyin Ali ibn Hami Sûfî nâm kimesne mahfil-i kazâda Karye-i Re's'den Mehr Sultan nâm bakire mahzarında işbu kız bana geldi beni al didi didükde teftîş olundukda yigirmi iki gümüş düğme ve iki duâlık gümüş virdi dizi inci ve bir çift altun küpe ma'a kutu sekiz pâre saç bağı on iki altun dökme bir para kuşluk parası ve dört yürek taşı ve yigirmi bir kürk semeresi ve iki yüz bez ve bir münakkaş gömlek ve bir kemer kuşak ve bir pâre dıray ma'a ipek bulunub Serdar Mehmed Ağa yedinde emanet vaz' olunub ve kızı dahi Mahmud Efendi yedinde emanet vaz' olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sinan Efendi, el-Hâc Osman er-reîs, Mustafa Beşe, Monla Ali ibn Muharrem ve gayrihim min hâzır.

[50a-3]

Oldur ki Bota yahûdi mahfil-i kazâda karye-i Abdullah... Kasbolat nâm “nâm” kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde yetmiş beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Çelebi, Abdulkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Mustafa Beşe, Kürd Ali.

[50a-4]

Oldur ki Toktamış nâm mahfil-i kazâda Saliha nâm hâtun mahzarında işbu hâtun benim zevcemdir bana otuz altun mehrinü ibra’ itmek üzere hal’ itdüm didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîki’l-mûteber tefrîkiyle ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[50a-5]

Oldur ki İvaz nâm kimesne mahfil-i kazâda zevcesi Fatma mahzarında takrîr-i güftâr idüb on beş altun bana...ve nafaka iddetin hibe itmek üzere hal’ itdüm didükde gıbbe’s-suâl ve’t-tasdîki’l-mûteber tefrîkiyle ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Konyalı, Bekçi Mehmed, Ali en-nâib.

[50b-1]

Oldur ki Ümmühan nâm hâtun tarafından şâhidîn-i mezbûrîn şehâdetleriyle sâbitü’l-vekâle zevci Hacı Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda el-Hâc Akay mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkile-i mezbûremin sende kalan akçesinde sekiz esedî gurus hakkı vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl Hacı Akay mezbûr cevâba mütesaddî olub bende bir akçesi kalmış değildir ve kaldığı yokdur deyu ikrârına şâhidlerim dahî vardır didükde Mehmed Efendi el-imâm ve Monla Mustafa el-imâm alâ vefki davâhu şehâdet eylediklerinde hâlâsıyla ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[50b-2]

Oldur ki Tom nâm kimesne mahfil-i kazâda Hüseyin nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni bilâ-cürm darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'ziriyle hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[50b-3]

Oldur ki Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda Osman nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda on dört esedî gurus at akçesinden hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, İbrahim Çelebi, Ahmed Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[50b-4]

Oldur ki Kaza-i Kaçı muzâfâtından Cuma' Mescid nâm karye sâkinlerinden Mirzabey bin Abdusselam nâm kimesne mahfil-i kazâda Zülfikar b. Müşir Bey nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb sekiz seneden beri mülkümden gâib olan ... yaşında sandık tamğalı işbu hâzır bi'l-meclis...baytalımı...işbu Zülfikar yedinde buldum taleb iderim suâl olunub... murâdımdır didükde gıbbe's-suâl Zülfikar el-merkûm cevâba mütesaddî olub ben işbu baytalı sâir kitabdan bir sene mukaddem Gözleve bazarında Hacı Gazi nâm kimesneden bir at ile sekiz yüz akçe dahi virüb değıştim mezbûrun malı olduğu ma'lûm değildir didükde müstahak-ı mezbûrdan kavlini mübeyyine-i beyyine taleb olundukda karye-i mezbûrdan Hasan Sufî ibn Eş Ali ve Süleyman b. Hızır Beşe nâm kimesneler li-eclî's-şehâde hazırın olub alâ vefki davâ olduğu el-mezbûr edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de'l-kabûl istihlâf olundukda vechen mine'l-vucûh mülkümden adem ihrâcına hılf billahi'l-a'liyyi'l-a'lâ idecek kasriyyetiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Can Mahmud Efendi, Arab Ali Çelebi, Ahmed Can, el-Hâc Fettah, el-Hâc Mustafa el-Kahramânî, Abdurrahman, Ramazan Odabaşı, Halil Ağa, Mustafa Beşe.

[51a-1]

Oldur ki Mustafa Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda pamukçu gubârî kör zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmîde yigirmi gurus otuz akçe hakkım vardır taleb iderim

didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd el-Hâc İsmail Çelebi ibn Mustafa Çelebi ve Ali b. Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub alâ vefki davâ el-müddeî' şehâdet eylediklerinde edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Mehmed Odabaşı, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[51a-2]

Oldur ki Veli Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda Hüseyin Beşe mahzarında takrîr-i güftâr idüb üç yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyin Beşe cevâba mütesaddî olub iki yüz seksen akçesin virdim bende yetmiş akçe hakkı kaldı didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Ahmed Can, Mehmed Odabaşı, Ali en-nâib.

[51a-3]

Oldur ki Pir Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Gence nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb beni kâfir deyu şetm eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Mustafa ve İbrahim Çelebi şehâdetleriyle ta'zîr hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidân Boran.

Mâ vaka'a mine'l-vekayi' fî mâh-ı Zilka'de fî sene seb'a ve mi'e ve elf.

[51a-4]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Reis el-Hâc Bekir nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde on iki guruş hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Hüseyin Monla, Abdulveli Monla, Ali Mirza, Ali Çelebi el-bezzâz.

[51a-5]

Oldur ki el-Hâc Süleyman nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdulveli Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Abid Monla zimmetinde olan yigirmi bir guruş bir rub' akçem için işbu

Abdulveli Monla'dan on yedi gurusunu bir sâ'at iştirâ' eyledim ve dahi dört buçuk esedî gurusu dahi aldım mezbûr akçemi Abdulveli Monla'ya havâle-i şer' eyledim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdik bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Ahmed Hân, el-mezbûrûn.

[51b-1]

Oldur ki Bünyad nâm acem mahfil-i kazâda merhûm Abdi Monla'nın vasiyyî-i muhtâr Hüseyin Efendi mahzarında merhûm Abdi Monla'da olan doksan esedîden kırk beş esedî gurusu ahz ve kabz eyledim baki kırk beş gurusu kaldığı bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâhir-i Şevval fî sene seb'a ve mie' ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn, Evzaz/Ozaz Ali Monla.

[51b-2]

Oldur ki Kastamunlu el-Hâc Süleyman nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Abid Monla'nın vasiyyî-i muhtâr Hüseyin Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Abid Monla'da yetmiş esedî gurusu hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-i fâlden Ahmed Monla ve Arkay Çelebi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirin olub alâ vefki da'vâhu şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olundukdan sonra kırk esedî gurusu teslim olunub baki ba'de'l-hesâb yigirmi bir esedî yigirmi beş akçe kaldığı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Murtaza Ağa, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[51b-3]

Oldur ki Saray nâm kıbtıyye mahfil-i kazâda Kadir nâm kıbtî zevci mahzarında da'vâ idüb işbu zevcem zimmetinde on altun mehrim vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-a'yân Said Efendi, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[51b-4]

Oldur ki mezbûr Kadir nâm kıbtî mahfil-i kazâda zevce-i mezbûresi mahzarında dâr-ı mâlu‘meti’l-hudûd ve bir çuha ve bir döşek ve bir yasdık ve bir yorgan ve bir kilim ve iki sahn ve bir kazan bana hîbe eylemişdir didükde gıbbe’s-suâl ve’l-inkâr ve’l-istişhâd ve’l-acz ve’l-istihlâf adem hîbesine hılf billahi’l-ale’l-a’lâ idüb hâlâsıyla hükm olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: el-mezbûrûn.

[51b-5]

Oldur ki K r Mehmed nâm kimesne mahfil-i kaz da Veli nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr ma’a’l-havâle bi’t-taleb kayd şud.

Şuh d ’l-hâl: Abdurrahman Ağa, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[51b-6]

Oldur ki Ahmed Bölükbaşı’ndan vekîl olan Toktamış sekban meclis-i Ő r’d n binefsihi h z r olub Şöyle takrîr-i kelâm ve ta’bîr-i ani’l-merâm eyledik işbu hâzır bi’l-meclis kesik kuyruklu ve bir yaşında bâliğa tamgalı alaşa...olub s hib...olub...ahz eylemiş idim hâlâ sâhibi ma’l m değil taraf-ı Ő r’d n nafakamı...ve bey  olunub...emanet virilmesi...sahib nafakadan bey  enfa  ve evlâ olmasıyla ehl-i hibre ve ashâbu’r-rey  taraf-ı Ő r’d n mezbûr alaşa sekiz yüz akçe bey  olunub...emanet vir ld   bi’t-taleb kayd şud.

Şuh d ’l-hâl: Emir  elebi el-müezzin, Mahmud  elebi el-müezzin, Kürd Ali, Timur Gazi, Ő h Gazi el-muhzır.

[52a-1]

Oldur ki  sak veledi K se n m yahûdi mahfil-i kaz da kendi  mm  Cerne n m hâtun mahzarında takrîr-i güftâr idüb Ő yh Efendi Mahallesi’nde v k ’ t d r-ı ma’lûmeti’l-hudûd içinde olan emvâl cem’isi işbu vâlidem mülk ve mal  mahs sdur benim al kam yokdur didükde gıbbe’s-suâl ve ak be’t-tasdîki’l-mûteber mezbûr d r ve m  fiha mezbûre hâtunun mülkü mahsûs olmak üzere ilz m  bi’t-taleb kayd şud.

Şuh d ’l-hâl: Ozan Receb, Kürd Ali, Ő h Gazi, Ali Efendi.

[52a-2]

Oldur ki Benli zimmî mahfil-i kazâda Bolay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Bolay'da yedi yüz elli iki akçe hakkım vardır suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl yüz yetmiş akçeye ikrâr ziyâde olmadığına nekir olub hılf billâh idecek mûcibiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Beşe, Şah Gazi.

[52a-3]

Oldur ki Mahmud Reis nâm kimesne mahfil-i kazâda Mehmed Beşe mahzarında işbu Mehmed Beşe'nin otuz tayını on yedi guruş sefinde haml idüb icâre ile Gözleve'ye götürdüm didükde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Beşe cevâba mütesaddî olub her bir tayını bir rub' icâreye haml itdüm didükde mezbûr reis bi'l-muvâcehe inkâr eyledikde udûl-i ricâlde Ahmed nâm kimesne ala' vefki da'vâhu şehâdet eylediğinde şâhidi âhara tevakkuf bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Halil Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[52a-4]

Oldur ki Ümmühan nâm hâtun tarafından İsa Monla ibn Şah Mirza ve Abdulhamid b. Eş Mirza nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle zevci el-Hâc Mustafa mahzarında takrîr-i güftâr idüb senin müvekkilin mezbûre hâtundan yüz on sekiz koyun ıştırâ' eyledim idi yetmiş esedî seksen akçeden kırk esedî seksen akçesin sana virdim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Süleyman, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[52b-1]³⁹⁷

Kırmızı kalpak sim 50	Köhne küçük kürk sim 50	Miskî...kürk sim 200	Peşkir sim 150
--------------------------	----------------------------	----------------------	----------------

³⁹⁷ Kayıt eksiktir.

Dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd sim 8.000	Cem'an hırdavat sim 200	İki hasır sim 20	Aba kenarı köhne boğça sim 30
		Resm-i-kâdı sim 435	Üç çerşova sim 60

[52b-2]

Oldur ki Mali nâm acem mahfil-i kazâda Yusuf nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu hâzır bi'l-meclis kırk miskal altın bileziği her miskali iki yüz sekiz akçeye işbu Yusuf'dan iştirâ' eyledim suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ba'de't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Çelebi, Dellâl Mustafa Beşe ve gayrihim.

[52b-3]

Oldur ki Kurmânî Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Abdi Monla'nın vasiyyî-i muhtârı Hüseyin Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Abdi Monla'ya iki korak bey' için emanet kodum taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd ricâlden Lütfullah ve Abdulcemil nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şâhid-i âhâr Salim Gazi şehâdet eylediklerinde subûtu bi'-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[52b-4]

Oldur ki Mehmed Reis nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdulcemil nâm kimesne mahzarında işbu kimesneden on bir sap malı iştirâ' eyledim kırk dört guruş virdikde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîk sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Murtaza Ağa el-ma'rûf, Hüseyin Efendi, Ali en-nâib.

[52b-5]

Oldur ki Sekpan Osman mahfil-i kazâda Şaban nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda üç yüz kırk bir akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Fahru'l-a'yân Murtaza Ağa, Abdulkерim Çelebi, Ali en-nâib.

[52b-6]

Oldur ki Halil Emeldeş nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Emin mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde olan elli yedi buçuk esedî hakkım için altmış güne dek bir kürk ve bir orta halı ve üç mak'ad bey-i vefâ tarîkiyle aldım ve bir sâ'at dahi rehin tarîkiyle aldım didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâhiri Şevval fî sene seb'a ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[53a-1]

Oldur ki Esen Kul nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında ve Emin Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb bundan akdem Hacı Şaban nâm kimesnenin şerîki olan Ali nâm kimesne vefât idüb işbu Mehmed Ağa metrûkâtını zabt itmişdir ben merhûm mezbûrun babası Hân Gazi b. Taymas nâm kimesnenin li-ebeveyn karındaşıyım ve râşiti bana munhasıradır suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr udûl-i ricâlden Ali Sûfî ibn Çöyin Ali ve Kerki Sofî ibn Seyyid nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub işbu Esen Kul merhûm mezbûr Ali'nin babası Hân Gazi nâm kimesnenin li-ebeveyn karındaşıdır ve râşiti buna munhasıradır deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müezzîn, Şah Gazi el-muhzır, Ahmed Çelebi, Mustafa Mirza, Ali en-nâib.

[53a-2]

Oldur ki Mehmed Ağa mahfil-i kazâda mezbûr Esen Kul mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûrun bin yedi yüz akçe kıymetinde malın aldım didüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[53a-3]

Oldur ki Bafra nâm karye sâkinlerinden Mehmed b. Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Gönve sükkânından Mehmed Reis mahzarında takrîr-i kelâm idüb hâl-i mahsûsadan yüz on beş desti nardeng ve yüz batman olmak üzere iki fuçı nardeng ve altmış batman pestil ve yigirmi üç kuzu deri işbu Mehmed Reis'in sefînesine tahmîl eylemişdim hâlâ taleb itdükde te'allül eyleyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ba'de'l-istişhâd ve'l-acz an ityânî'l-beyyine ve ba'de'l-istihlâf hılf billâhi'l-ale'l-a'lâ eylediği halâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi en-nâib, Hüseyin Efendi..., Mehmed Efendi Kaçı, Kürd Ali Beşe, Şah Gazi ve gayrihim.

[53a-4]

Oldur ki Kazan Asmaz nâm acem mahfil-i kazâda Abdi Monla'nın vasiyy-i muhtârı Hüseyin Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûr Abdi Monla'da olan iki yüz bir gurusumdan doksan bir esedî gurusum ahz ve kabz eyledim didiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi, Ali en-nâib.

[53b-1]

Mâte Arslan Sofi ve tereke ibnen... Hasan ve zevceti Abide Pike.

	Beyaz ... sim 100	...kuzu kürk sim 200	Mor tilki kürk sim 300	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd sim 4.000
	Dört mahrame sim 50	İki gömlek ma'a don sim 180	Sarık ma'a kavuk ve kuşak sim 150	Köhne mor çuha sim 100
	mendil sarık	Çimtiyân ma'a	Mâî' zıibun sim	Tiftik kaftan sim

	ma'a don sim 80	don sim 130	60	150
Köhne siyah kaftan sim 40	Hırdavat sim 80	Bir papuç ma'a tezke? sim 40	Köhne cahşır sim 40	İki uçkur iki zer bağı sim 40
	Yay kiriş ma'a kelle puş sim 15	Köhne yay ma'a ok sim 60	Köhne aba cahşır sim 50	Köhne kürk sim 50
Yay tezgâhı ma'a âlât sim 200	Tandır sim 20	Câmedân sim 50	Köhne kavuk ve köhne burka sim 30	Sünbül içinde hırdavat sim 200
İki sahn sim 300	Tencere sim 120	Bir leğen ma'a ibrik sim 350	İki çit bir...ve bir kaşağı ve bir satır sim 100	Kazma sim 20
	Mâî velense sim 300	Üç yorgan sim 100	Kara ibrik ma'a ördeği sim 100	... kazan ma'a ibrik sim 60
Kefkir ve kepçe sim 100	Bir döşek beledî sim 150	Kıl harar sim 50	Kantar sim 40	Yeşil kalpak sim 20
Bir şaçayak sim 25	Ağaç sini sim 10	Bakır saplayık sim 30	Bir sahn sim 40	Akça tahta sim 10
	Deyn-i mescid sim 480	Bakır büyük tâbe sim 350	Mehr-i müeccel deyn sim 6.600	Tahmînen seksen tahta sim 200
	Bi-şehâdeti Emir Adib Çelebi ve Kâdı	Cem'an yekûn sim 9.200	Bi-şehâdeti Emir Abib Çelebi el-Hâc	Vasiyet-i sâbite sim 1.000

	Ali.		Mehmed resmü'l-kâdı sim 235	
--	------	--	-----------------------------------	--

[54a-1]

Oldur ki Mahrûse-i Gözleve mahallâtından Emirler Mahallesi sâkinlerinden Arslan Sûfi nâm kimesne vefât idüb emvâli tahrîr ve teftîş olundukda dokuz bin iki yüz akçeden gayrı.... zevce-i metrûkesi Abide pike nâm hâtun dokuz bin altı yüz akçe merhûmun zimmetinde deyni zuhûr idüb mahalle-i mezbûre mescidine dört yüz seksen akçe zuhûr idüb duyûn-ı mezbûre içün emvâl merkûma ta'yîn olunub zevce-i metrûkesi Abid pikeye teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Abid Çelebi, Mustafa Çelebi ibn Kalyoncu, Kadı Ali, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[54a-2]

Oldur ki Gazikermen kal'asında mefkûd olan Ahmes'in emvâli beyân olunur.

Dört yorgan sim 700	Kalemî kilim iki sim 400	Seccade köhne sim 100	Mâî velense sim 300	Katar sandık sim 350
Dört sebt sandık sim 300	İki çarşaf sim 100	Sarı küp sim 200	Köhne kebe sim 100	Kırmızı ihram sim 100
	On iki yasdık sim 600	Bir kara sandık ve leğen ve kayış ve meşin sim 120	İki köhne beş tahta sim 80	Bir şo sandık sim 40
	Beş minder sim 350	İki olupâk sim100	İki beledî döşek sim 300	Beledî döşek sim 150

Sırlı kutu ma'a rahle ve orak ve kamçı sim 50	Seccâde sim 10	Köhne velense iki sim 160	Köhne üç kilim sim 250	Köhne cahşır sim 100
	Demir tarak sim 40	Def'a bir hasır ve üç keçe sim 150	İki mısır hasırı sim 200	Sebt sim 10
	On lenger sim 150	Dokuz ayaklı sahn sim 720	Üç bukağı ve üç belekçi sim 200	Altmış dokuz kaşık sim 400
İki şaçayak sim 30	Bir leğen ma'a tâbe sim 200	İki bakır maşrapa sim 70	İki kazan sim 500	Bakır sini sim 100
Üç urgan sim 25	Bir köhne yay sim 10	Üç büyük tâbe sim 200	İki sahn iki tas sim 200	Şamdan sim 30
Küçük al tâbe sim 30	Bir büyük tâbe ma'a tas ve lenger sim 200	Kefkîr demir kürek ve masta sim 60	Bakır güğüm sim 80	Kona iki sim 40
			Ocak paşmağı sim 30	Şamdan sim 20

[54b-1]

Oldur ki el-Hâc...kimesne mahfil-i kazâda Divingeldi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr çobana yüz elli altı ...beş koyun ve doksan kuzu ra'yyete virdim benim koyunum ve kuzum hesâbın suâl iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr çoban cevâba mütesaddî olup ben mezbûr koyunları ve kuzuları aldım ve lâkin koyunlarından seksen iki ana baş oldu ve altmış sekiz kuzu öldü bakisini yedine teslîm eyledim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hacı Seydi bana mikdârı mezbûra teslîm eylemiştir ve lâkin işbu çoban benim

koyunuma hıyânet itmişdir didükde istihlâf olundukda hılf billâhi'l-a'le'l-a'lâ idüb hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İslam Efendi, Mustafa Sûfî, Ali en-nâib.

[54b-2]

Oldur ki Divingeldi el-Hâc Seydi mahzarında sende olan koyunlarımdan on dokuz koyun ki onu kuzulu ve koyun ve beş ... ve dört eşek olmak üzere cemî' da'vâlarımdan ve icârem âhirinden zimmetine ibra' ve iskât eyledim ve dahî Hacı Seydi'ye üç yüz elli sekiz akçe borcum vardır didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hacı Seydi bana kaz bey' idüb ben iştira' eylediğim da'vâmdan fâriğ olmak üzere sulh olduk didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mu'teber bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İslam Efendi, İbrahim Ağa el-muhtesib, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[54b-3]

Oldur ki Resul nâm mefkûdun Ali nâm kimesnede yüz otuz akçesi olub mefkûd ölmezden mukaddem Özlü İbrahim nâm kimesneye virdiğini tasdik itmekle Özlü İbrahim nâm kimsneye emânet-i teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Said Efendi.

[54b-4]

Oldur ki Şah Totay nâm merhûm hâtun ve vasîyy-i muhtârı olan Ömer Çelebi nâm kimesne mahfil-i kazâda Karamanlı Mustafa mahzarında merhûme-i mezbûrenin Gözleve'de Hoca Pir Hacı Bayram çeşmâtına vakf eylediğim altmış esedî işbu Hacı Mustafa yedine emânet-i teslîm eyledim ve eğer bir ma'kûlce bir dükkân düşerse benden vekâlet-i mezbûr akçeye iştira' eyle ve eğer düşmezse mürâbahaya vir didükde gıbbe's-suâl ve akîbü't-tasdîki'l-kabûl bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Hacı Ahmed Ağa, el-Hâc Ali Efendi, Mütevellî Akay Çelebi, Monla Ali b. Muharrem, Ali en-nâib.

[55a-1]

Oldur ki Karye-i Hacı Turhan'da Mehmed Monla'nın bedel-i hac için seksen esedî gurus kıymetinde bir düge evvel bir esedî “gurus” nakd gurus Kudüs-ü Şerîfli el-Hâc Hasan'ın el-Hâc Seyyid Ahmed'e virilüb ol dahî ahz ve kabz eyledim deyu ikrârı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Abdulkerim, Cantemir Efendi el-ma'rûf, Şah Gazi el-muhzır, Said Efendi, el-Hâc Mehmed Efendi, Ali en-nâib, Abdulkerim Çelebi ve İbrahim Çelebi ibnen Abdulaziz Efendi, Sefer Hoca.

[55a-2]

Oldur ki el-Hâc Muharrem nâm kimesne mahfil-i kazâda Bota yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde sekiz yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud. Kefî'l-bi'l-mâl Sako yahûdi.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[55a-3]

Oldur ki Mehmed Reis nâm kimesne mahfil-i kazâda Sofyana nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmînin beş fuçusunu üçer gurus navluna icâreye sefîname yükledüb götürmüşümdür suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûr zimmî cevâba mütesaddî olub mezbûrun sefînesine ikişer buçuk esedîye haml eylemişimdir didükde mezbûr Reis buna vekîl olan Hüseyin Beşe ile üçer gurus söylemişimdir didükde vekîl-i mezbûr ihzâr idüb işbu Hüseyin Beşe senin vekîl midir deyu suâl olundukda ikrâr idüb vekîl-i mezbûrdan suâl olundukda üçer gurusdur didükde subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Timur Gazi, Ali en-nâib.

[55a-4]

Oldur ki merhûm Hacı Akay'ın metrûkâtında bulunan bakır mefkûd olan Kara Davud nâm zimmînin rehin tarîkiyle olmağla Sûk-ı Sultanî'ye ihrâc olunub bey' olundukda sekiz yüz yetmiş iki akçe idüb Emirler Mahallesi müezzini Hacı Bayram nâm kimesneye teslim olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Haffaf Mustafa Çelebi, Ozan Receb, Hüseyin Efendi, Serdar Mehmed Ağa.

[55a-5]

Oldur ki Karahac Turhanlı Mahmud Monla'nın bedel-i haccı için seksen esedî gurus kıymetinde bir düge on bir esedî gurus nakd Kudüs-ü Şerîfli el-Hâc Hasan Benli el-Hâc Seyyid Ahmed'e virilüb ona ahz ve kabz eyledim deyu ikrârı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Abdulkerim, el-Hâc Süleyman, Cantemir Efendi el-ma'rûf, el-Hâc Hân Efendi, el-Hâc Ahmed.

[55b-1]

Mâtet...Küas ve Bedros ve binten Gülbike ve zevcen...

Şuriha fi'l-kısmet fi evâhiri şehr-i Ramazan fi sene seb'a ve mie' ve elf ve'l-muhallefât hâzihi:

Kırmızı velense köhne sim 80	Def'a iki yasdık sim 30	İki beledî yasdık sim 80	Üç yasdık sim 60
Üç köhne kilim ma'a halı sim 100	İki minder sim 25	Bir köhne halı sim 120	Neftî kaftan sim 150
Şamdan ve bakır tepsi sim 35	Bakır leğen sim 300	Bakır güğüm sim 200	Büyük tencere sim 180
Mâî çuha sim 120	İki fuçı sim 100	Küçük tencere sim 80	Bakır saplayuk sim 30
...adet 3 sim 300	Bir top dülbent sim 300	On top basma sim 850	Kırmızı balma adet 10 sim 850
İki ladik sim 240	Üç benefşe renk sim 180	Kastamonı altı boğası sim 500	Mısır alaca sim 140

Beş tob hireşkâr sim 1000	Ladik ma'a Kastamonî aded 4 sim 400	Beş beyaz sim 425	Gaşeb? iki sim 170
Kedi derisi sim 25	On arşun kırmızı aba sim 200	On arşun... sim 120	Keten arşun aded 13 sim 150
Üç buçuk arşun demir sim 80	Kurşun sim 150	İki tob bez sim 180	Yorgan sim 150
Dökme sim 200	Nakd sim 300	Gaşeb? sim 100	Bir kıt'a dıray sim 120
Yün kuşak aded 3 sim 80	Altı ağaç dıray sim 120	İpek sim 68	Basma... sim 120

[56a-1]

Oldur ki bundan akdem cümle rûmîyân ve yahûdilere hân hazretleri sekiz yüz esedî gurus istikrâz idüb ba'de Ağa tarafından gelen Koroğlu Hüseyin yoldaş Kazer veledi Asvador ve Altunoğlu Kazer Benli veledi Monuk Çerağ oğlu kendi rızâlarıyla teslim itmiştir. Yahûdilerden ahz olunmuştur seksen esedî gurus kendilerine ahz olunmuştur.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, el-Hâc Ahmed Efendi,...arab, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Abdullah Çelebi el-ma'rûf, Said el-ma'rûf.

[56a-2]

Oldur ki Bayram Ali zabtî mahfil-i kazâda Mustafa zabtî mahzarında takrîr-i kelâm idüb işbu Mustafa'da dört yüz seksen akçe kıymetinde müşterek kır tayımız vardır kendi hissemi oğlum Cumali'ye virdim deyu ikrâr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Abdülkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır.

[56a-3]

Papas nâm kâfir Aksa nâm kâfirde dört yüz akçem vardır didükde mezbûr Aksa ikrâr eylediği kayd şud.

[56a-4]

Oldur ki Emir Mahmud nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu Abdi benim başımı ağaca vurub cerh eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Veyis b. Abdullah ve Hüseyin b. Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub alâ vefki da'vâhu şehâdet eylediklerinde subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Said Efendi, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır.

[56a-5]

Oldur ki Ozan Murtakay yahûdi Minas zimmî mahzarında üç altun da' vâ eyledükde gıbbe's-suâl mezbûr Minas bana üç altun hîbe eylemişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Sahak zimmî ve Vasıl zimmî nâm kimesne li-ecli's-şehâde hâzirîn olub işbu yahûdiler bu zimmî biri birilerinde olan da'vâlarında ibra' ve iskat idüb üç altunu hîbe eylemişdir didükde biri birilerinde hak olmadığı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[56b-1]

Mâte Hüseyin... ve Mehmed ve binteyn Fatıma ve Ümmühan li-eb...ve'l-muhallefât hâzihi.

Şuriha fî'l-kısmet fî mâhı Ramazanü'l-mübârek fî sene seb'a ve mie ve elf.

Güğüm sim 120	İki kahve ibrik sim 50	El ibrik sim 80	Bakraç sim 80	Üç tenrece sim 350
Def'a bir sahn sim 40	Bakır sini sim 80	Üç sahn sim 150	Üç lenger sim 100	Bakır bir kapak sim 30

Bir yorgan sim 200	Bir beledî döşek sim 100	Sefer tası sim 100	İki tepsi sim 25	İki hamam tıst sim 40
İki kavuk sim 30	Def'a kilim sim 80	Kilim köhne sim 80	Üç yasdık sim 100	Kebe sim 120
Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd sim 8.000	Sadak ma'a ok sim 80	Köhne mak'ad sim 80	Keçe sim 40	Şamdan sim 40
İki kepçe iki kefkir sim 80	Köhne bakır fener sim 60	Leğen sim 150	İbrik sim 100	Hırdavat sim 100
Şamdan sim 20	Def'a el leğen sim 100	Güldan sim 20	İki kahve ibrik sim 60	Bakır sini sim 200
Kılıç sim 200	Silecek ma'a peştamal sim 120	On yağlık üç terke sim 200	Sarık sim 150	Pabuç ma'a mest sim 50
Mikraz sim 20	Nakd sim 800	Kol tüfenk sim 100	Büyük kazan sim 800	İmam Musa sim 50
		Kahve tabak ma'a nanelik sim 40	Sahn sim 60	Sebt sandık sim 100

[56b-2]

Oldur ki Nimetullah Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde on dört esedî gurusı hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'al-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Fettah, Ahmed Can, Said Efendi, Abdulkерim Çelebi.

[56b-3]

Oldur ki Gabriyel zimmî mahfil-i kazâda Mevlüd nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda yüz seksen akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nimetullah Efendi, Said Efendi, Abdulkерim Çelebi.

[57a-1]

Oldur ki Esmâ nâm hâatun tarafından Şaban ve Calise nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle oğlu Veliş nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdurrahman Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb vâlidem ve müvekkilimin işbu Abdurrahman Ağa yedinde ela gözlü ve sivri burunlu ve sarı nişanlı doğma cariyesini pederim ve vâlidemden izinsiz emîn-i sâbık Murtaza Ağa'ya bey' idüb ol dahi işbu Abdurrahman Ağa'ya bey' idüb hâlâ mezbûrun yedindedir vekâletim hasebiyle taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Abdurrahman Ağa cevâba mütesaddî olub işbu hâzır bi'l-meclis evsâf-ı mezbûre ile mevsûf cariyesinin vâliden ve müvekkilen isminin mülkü olduğu ma'lûm değildir ve bey'ine izin virmediği evvelde ma'lûm değildir diyecek vekîl-i mezbûrun kavlini muvazzah-ı beyyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Mustafa Çelebi ibn Ahmed Can Ağa ve Devlet Gazi b. Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub işbu cariyeye işbu Veliş Bey'in vâlidesi ve müvekkilesi Esmâ'nın mülküdür şâhidiz şehâdet dahî ideriz deyu her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahalli irtizâda va'kî olub ve zevcine bey' it deyu izin virmediğine hılf billahi'l-ale'l-a'lâ eyledikde istihkâkıyla hükm olunub ve Abdurrahman Ağa'nın Murtaza Ağa'ya rucû'uyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can Ağa, Mustafa Monla el-imâm, Şâhidân-ı mezbûrân, Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali el-muhzır.

[57a-2]

Oldur ki Abdurrahman Ağa mahfil-i kazâda Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan işbu mezbûre cariyeyi yüz kilo pirinç ile on beş esedî guruşa işтира' eyledim hâlâ müstahakı çıkıp yedimden huzûr-ı şer'de alındı sende olan yüz kilo pirinç ile on beş esedî

hakkım taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla ma'al-havâle emr olunduğı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Monla el-imâm, Abdülkerim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[57a-3]

Oldur ki mezbûr Abdurrahman mahfil-i kazâda Murtaza Ağa'nın oğlu Abdusselam mahzarında pederin Murtaza Ağa'da olan yüz kırk gurus için sen kefil olmadın mı didükde gıbbe's-suâl tasdik ve tahkik bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Abdülkerim, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[57a-4]

Oldur ki Nurbike nâm hâtun Kara Buğas zevcesi tarafından Kürd Ali Beşe ve babası Minyas nâm kimesne şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Macar Avnes zimmî vekâleti subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl.

[57b-1]

... nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle...b. Dilşah nâm kimesne mahfil-i kazâda Tat Mehmed ve avratı Nesli mahzarlarında takrîr-i güftâr idüb benim müvekkilem Esmâ'nın zevcinden kalan nâmıyla gelen beyin akçe hakkı sizlerde vardır taleb iderim didüğünde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Abdülkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[57b-2]

Oldur ki Tat Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında semen-i merkûm vekîl-i mezbûr yedine teslim eylediğı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[57b-3]

Mâte't Muhsine ve tereket ümmü'l üm ve uhtü'l li-eb.

Köhne çenber sim 25 (asabe)	Savakandı bilezik sim 140 (asabe)	Acem perde sim 200	Üç lenger sim 130	Maksamacı dükkân sim 4.000
Yasdık sim 25	Basma zıibun sim 40	Köhne kaftan sim 50	Mikrâz sim 25	Altun küpe sim 460 (asabe)
Gümüş hâtem sim 20 (asabe)	Yüz yasdık sim 15	On sekiz arşun keten sim 180	Orak sim 8	Kilim sim 80 (asabe)
Tas iki lenger sim 70	Def'a yasdık sim 15	Münakkaş yüz yasdık sim 35	İki yasdık sim 50	Kutu sim 10 (asabe)
Kırmızı cahşır sim 340	Kılıç sim 60	Bürüncek mahreme sim 31	Dülbend mahreme sim 20	Siyah peştamal sim 30
Deyn nafaka sim 680	Çerkes basma sim 50 (asabe)	Köhne demi cahşır sim 15	Ayaklı sahn sim 40	...iki kayış sim 30
Teçhîz ve tekfîn sim 250	Bir şinik bulgur sim 31	İki beşşerî buğday sim 110	On dört buçuk beşşerî tarı sim 430	Kamçı ma'a hasır sim 27

[58a-1]

Oldur ki ... Ömer ve... nâm kimesneler... takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûlden Kara b. Şaban Cabak b. Timur Bey nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ta'zirîyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[58a-2]

Oldur ki Kazer zimmî mahfil-i kazâda Mustafa Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde üç yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûlden Mehmed nâm kimesne ikrârına şehâdet-i şer'îyye eylediğinde şahid-i âhire tevakkuf olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Kürd Ali, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[58a-3]

Oldur ki Şoleme nâm yahûdi mahfil-i kazâda Bey Mehmed nâm kimesne mahzarında yigirmi altı deri her biri elli altışar akçeye iştirâ' eyledim gıbbe's-suâl mezbûr Bey Mehmed ben buna ... bey' itdüm didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf ve'n-nukûl a'ni'l-yemîn reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa el-imâm, Said Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[58a-4]

Oldur ki...nâm hâtun mahfil-i kazâda Eştürk nâm kimesne zevci mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu zevcem Eştürk on beş altun mehrim ve nafaka iddetimden hibe eyledim bana bir sığır dört altun kıymetinde ve bir yasdık ve bir döşek ve iki şinik buğday virmek üzere beni tatlık eyledi didükde bâyin talak tatlık istediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Yahya Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[58a-5]

Oldur ki Haffâf Mustafa Çelebi ve Yusuf Çelebi nâm kimesneler mahfil-i kazâda Abdi Çelebi mahzarında takrîr-i da' vâ idüb işbu Abdi Çelebi'de altmış üç esedî hakkım vardır taleb iderim didüklerinde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'al-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Baki Çelebi, Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Abdulkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır.

[58b-1]³⁹⁸

...mahzarından Can b. Adil Şah ve Hasan...nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle oğlu Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazâda... Monla Osman nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb benim müvekkilim baba bir kızın oğlucukları ve hesâb? bi-emrillah vefât idüb emvâli işbu Monla Osman yedindedir suâl olunub hisset-i şer'îyyesini ikrâz matlûbdur didükde mezbûr sabînin emvâli teftîş ve tefahhus olunub.

[58b-2]

Oldur ki Aşire ve Sultan tarafından sâbitü'l-vekâlet Boran ve Kılıç nâm kimesneler Yako veledi Şalome mahzarında üç yüz elli akçe olub sulh ve salâh olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkerim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[58b-3]

Mâtet Emine ve tereket ibnen Toktamış ve binten Hüsna.

Şere'a fi't-tahrîr ve'l-taksîm fî evâhiri şehr-i Ramazân ve'l-muhallefât hâzihi.

		Kayat sandık sim 30	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd bahâsından sim 750	Hâric-i hisârda odun bazarında iki bab dükkan sim 3.600
Köhne kürk sim 10	Köhne kebe sim 25	Köhne yasdık sim 5	İki sahn sim 120 (bint)	Bakır köhne tencere sim 80
İki yüz bez sim 35	Peşkir sim 80	...kürk sim 250	Küçük sandık sim 15	Köhne kilim iki sim 100

³⁹⁸ Kayıt silik ve eksiktir.

Gömlek sim 40 (bint)	Köhne hamam gömleği sim 30	Çarşaf köhne sim 50	Katife bükme sim 25	Keten arşun aded 8 sim 80 (bint)
Bir çarşaf sim 80	Köhne peştamal sim 15	Kırmızı çenber sim 40	Silecek sim 20	Yüz bez köhne sim 5
	...sim 20	... sim 20?	Neftî kaftan sim 130	Def'a çarşaf sim 60
Minder rahtı sim 20	Basma boğça sim 10	... boğça sim 50(bint)	Köhne don sim 25	Köhne kaftan sim 40
Alaca yasdık sim 15	Köhne yorgan sim 30	Yorgan sim 100 (bint)	Beledî yasdık sim 40	Kına bezi sim 5
		Bakır tas ma'a küçük sahn sim 40	Def'a iki olupâk sim 40	Olpâk iki keçe sim 15
Gömlek keten sim 60	Tûrâ kuşak sim 200	Alaca perde sim 30	Kara sandık sim 40	Hasır sim 15
Mikrâz sim 25	Köhne alaca boğça sim 10	Ocak yaşmağı sim 10	Minder...sim 40	Keten sim 40
		Siyah sûf sim 100	Üç gümüş dökme ahz bi- yemîn sim 75	Def'a alaca boğça sim 10

[59a-1]

Oldur ki Toktamış nâm kimesne mahfil-i kazâda kız karındaşı Hüsna mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûme vâlidem Emine iki bâb ma'lûmetü'l-hudûd dükkanını benim sabiyy-i oğlum Abdullah dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd hissesinden yedi yüz elli akçe hissesini hîbe itmiştir suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl mezbûre Hüsna cevâba mütesaddî olub benim vâlidemin hîbesi ma'lûm değildir didükde Toktamış'ın kavlini muvazzah-ı beyyine taleb olundukda Şeyh Abdurrezzak Efendi ibn Şükür Efendi ve el-Hâc Ali Efendi ibn Bayram Gazi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazırîn olub minvâl-i meşrûh üzere şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahall-i irtizâda va'kî olundukda mezbûreyn dükkanlar ve dârda olan hisseyi Toktamış'ın oğlu sabîy Abdullah mülkü olmak üzere hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Şâhidân-ı mezbûrân, Monla Mustafa el-imâm, Kürd Ali el-muhzır.

[59a-2]³⁹⁹

Bir dülbend mahreme sim 30 (bint)	Döşek...sim 50 (bint)	Bir altun küpe sim 80	Üç yüzük sim 180 (bint)
El leğen sim 20 (bint)	İki yasdık sim 30 (bint)	Kırmızı başlı yağlık sim 15 (bint)	Bir bez başlı kuşak sim 10
Üç olupak yasdık sim 30	...sim 10	Değirmen sim 80	Yarım beşşerî sim 15 (bint)

[59b-1]

Oldur ki... sâbitü'l-vekâle oğlu Toktamış mahfil-i kazâda Hacı Halil mahzarında takrîr-i güftâr idüb müvekkilim mezbûr Hacı Halil'in kızını alub ol kızıdan doğan oğlancıklar ve kızcıkları olub ve malları beş bin üç yüz yigirmi beş akçe zuhûr idüb mezbûre hissesine sekiz yüz seksen akçe isâbet idüb cümle harac çıktıkdan sonra vekîl-i mezbûr Toktamış yedine teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

³⁹⁹ Kayıt eksik ve siliktir.

Şuhûdü'l-hâl: Muhibbi İbrahim Ağa, Garib Monla, Ali en-nâib.

[59b-2]

Mâte Abdulvehhab ve tereke zevceti Rabia ve ehun li-eb ümmen İbrahim Atalık ve'l-muhallefât hâzihi.

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kısmet fî mâhı Ramazanü'l-mübârek fî sene seb'a ve mie ve elf.

İki gömlek sim 120	Kırmızı cahşır sim 250	Eğer ma'a âlât sim 300	Yay ma'a sehim sim 270	Tüfenk sim 400
Gön suğre sim 40	Debe sim 100	Bakır ibrik sim 120	Neftî çuha kürk sim 200	İmam Musa kuzu kürk sim 500
	...alaşa sim 1.100	Sekiz buçuk beşşerî buğday sim 400	Pabuç ma'a kuşak sim 40	İki don sim 60
Yolçak nâm karyede vâkı'a bir kat arz sim 500	Filcan aded 29 sim 55	Sadık'da sim 1030	Fener bakır sim 100	Toktamış'da sim 160

Oldur ki merhûmun zevcesi tarafından sâbitü'vekâle Şeyh Abdurrahman meclis-i şer'-i enverde.

Deyn...sim 27	Deyn mehr-i müeccel sim 9.600
---------------	-------------------------------

[59b-3]

Oldur ki merhûmun zevcesi Rabia tarafından sâbitü'l-vekâle Şeyh Abdurrahman Efendi meclis-i şer'-i enverde merhûm mezbûr ortağı Toktamış nâm kimesne ile merhûm Hasan gördükde hissesine yüz kırk guruş döküb ol yüz kırk guruş işbu zevcim Rabia'nın malıdır

benim müvekkilimi ikrâr ile darb eylemişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd udûl-i müslimînden Akay Efendi el-vâiz ve Mustafa Çelebi el-haffâf ve Toktamış nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde mezbûrenin yedinde ibkâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, el-mezbûrûn, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[60a-1]

Mâtet Kerime ve tereket zevci Latif...ve'l-muhallefât hâzihi.

Bir çelik sim 10	Çopar sığır ma'a tana sim 480 (hîbe)	Bir buzağılı çopar sığır sim 480 (hîbe)	Doru alaşa sim 700
Bir küpe sim 10	Bir olupâk döşek ma'a yasdık ve keçe sim 50	Değirmen sim 30	Çöyün kazan ma'a ocak sim 500 (hîbe)
	Çintiyan yeşil kürk sim 300	Tekerlek sim 120	Çanak ma'a tekne ma'a leğen sim 8

[60a-2]

Mâte Latif.

180 akçe deyn için ta'yîn olundu.	Üç...buğday sim 240	Çopar sığır deyn ma'a paşmak	Kürk alaşa sim 600
Eğer ma'a çöyün sim 60	Kırmızı cahşır sim 60	Kamış ma'a... sim 60	Leğen tekerlek sim 40
Deyn-i sâbit sim 63	Teçhîz ve tekfîn sim 450	Deyn-i sâbit sim 540	...ma'a...sim 20

[60a-3]

Oldur ki Habil nâm kimesne merhûmun karındaşı tarafından Eş Türk ve Hacı Keldi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Ahmed Monla nâm kimesne Hacı Seydi'ye dört yüz elli akçe merhûmun deyni vardır ol deyni için gören alaşayı beş yüz elli akçeye bey' olunub yüz yigirmi akçe resm için çıkub tekfîn ve teşhîzine dört yüz elli akçe ba'de's-subût ta'yîn olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[60a-4]

Oldur ki Halim nâm kimesne mahfil-i kazâda Ahmed Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm vâlidem buzağılı çopar sığır ve tanalı çopar sığır ve çöyün kazan bana hîbe itmiştir suâl olunub zabt murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Eş Türk ve Hacı Keldi nâm kimesneler li-ecli's-şehâdeti şer'yye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olunub zabt ile emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[60b-1]

Oldur ki... yedinden Toktamış ve...Ali nâm kimesneler şehâdetleri sâbitü'l-vekâle zevci Mehmed Çelebi Ayşe nâm hâton tarafından vasiyy-i muhtâr Hamid Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Ayşe'de iki yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Osman Müezzîn ve Kösebaşı nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidân-ı mezbûrân.

[60b-2]

Oldur ki Toktamış nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Hamid Efendi mahzarında merhûm Ayşe bana bir siyah kaftan ve bir kırmızı kürk vasiyet itmiştir suâl olunub zabt murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Kösebaşı'nın avratı tarafından şâhid Ali ve Abid nâm kimesne ve Güllü nâm avrat ve Kösebaşı nâm kimesneler şehâdetleriyle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şaban Ağa, Ali.

[60b-3]

Oldur ki Kostantin nâm zimmî mahfil-i kazâda mezbûr Hamid Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Ayşe'de bir kahve ibrik, bir yağlık ve bir ocağım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Osman Müezzîn ve Toktamış nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali, Şah Gazi, Kösebaşî.

[60b-4]

Oldur ki Abide Pike nâm hâtun tarafından Receb b. İsmail ve Receb b. Eyüb nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle zevci Azabçı Kurman Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda Hamid Efendi el-vasîyy-i muhtârında takrîr-i güftâr idüb benim müvekkilim ve zevcim sizin Ayşe nâm hâtunda yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Toktamış ve Aşır Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidân-ı mezbûrân, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[60b-5]

Oldur ki Murad acem mahfil-i kazâda Latif Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun kayın vâlidesi Totay nâm hâtunda on beş esedî hakkım olub taleb eyledikde işbu Latif Çelebi kefil olub bana on beş esedî gurusum virecek oldu didükde gıbbe's-suâl ve akîbe'l-ikrâr edâsıyla emr ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[60b-6]

Oldur ki Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda İbrahim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni Can Kermen hıdmetinde yüz elli akçe virecek olub gönderdi ve akçem dahî almadım hâlâ taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hılf billahi'l-ale'l-a'lâ idüb hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can Ağa, Mahmud Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[61a-1]

Oldur ki Foluboz nâm acem zimmî meclis-i şer‘i enverde İbrahim el-Hâc Abdi nâm Reis mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr sefînesine dört “dört” bin iki yüz kilo milh dört yüz guruş icâre ile kodum bir kuruş ol vakit benden izinsiz sefînesi ile milh götürüb Trabzon’a bey‘ idüb bana bir akçe virdiği yokdur hâlâ taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl mezbûr hacı cevâba mütesaddî olub ben dört bin iki yüz kilo milhi sefîneme yükledüb götürdüm gerçektir lâkin karındaşın Pedros zimmîye bi’t-tamâm virdim didükde ol benim karındaşım vekîl değildir deyu inkâr eyledikde mezbûr Pedros bi’t-tav‘-i’s-sâfî üç bin dört yüz kilo milh bana teslîm olundu didiği bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Said Efendi, Hüseyin Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[61a-2]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Küçük acem zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu sarı altun kırkığı dâr-ı mezbûr zimmîden aldım idi red murâdımdır didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Said Efendi, Hüseyin Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[61a-3]

Oldur ki bi yahûdi nâm kimesne mahfil-i kazâda Kazâ-i Karaol Sema ve Kongrat nâm karye sâkinlerinden Bey Mirza nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda iki yüz altmış altı akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman Ağa, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır.

[61a-4]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Kalaycı Dimyon mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr bin akçe karz virmişimdir didükde gıbbe’s-suâl ve’l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Timur Gazi, Şah Gazi.

[61a-5]

Oldur ki Kurman nâm kimesne mahfil-i kazâda avratı ve zevcesi Safiye mahzarında takrîr idüb benden bâyin talak boş ol deyu söyledikde ol dahî nikâh ve nafakasından ferâgat eylediği bi't-taleb kayd şud. Fî yevmi'l-aşr min Ramazân.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa el-imâm, Mahmud Çavuş, Abdulkerim Çelebi, Timur Gazi.

[61b-1]

Oldur ki Mahmud Bölükbaşı mahzarında Sekbân Ömer nâm kimesne fevt olub...ve takrîr olundukda bir alaşesi bulunub Sûk-ı Sultâniyye'de bey' min... olundukda bin yigirmi akçeye bey' olunub tekfin ve teşhîzine ve resm-i kâdıya altı yüz akçe sarf olunub baki dört yüz otuz akçe Mahmud Bölükbaşı yedine emânet vaz' olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[61b-2]

Oldur ki Mahmiye-i Gözleve mahallâtından hâric-i hisârda Şükrullah Efendi Mahallesi sâkinlerinden olub Doğan kal'ası ma'rekesinde mefkûd olan Tavukçu Hasan nâm kimesnenin zevcesi Arzu nâm hâtun mahfil-i kazâda takrîr-i güftâr idüb mefkûd mezbûrdan mütevellid üç evlâdım Abbas ve Nesibe ve Sadullah ve kendim için taraf-ı şer'den nafaka farz ve takdîr olunmak murâdımdır didükde ehl-i hibre ve ashâbu'r-re'y ma'rifetleriyle yevmiye dört deyne on iki sim hân-ı cedîd karz ve takdîr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâilî mâhı sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Said Efendi, Ali en-nâib.

[61b-3]

Oldur ki Çelik nâm zimmî mahfil-i kazâda Hacı Akay Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni...ağacı ile döğdü suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-acz ani'l-beyyineti ve'l-istihlâf ve'n-nukûl ani'l-istihlâf takrîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Bayram, Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[61b-4]

Oldur ki Receb Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Abid Monla'nın vasiyy-i muhtârı olan Hüseyin Efendi el-müezzîn mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm mezbûrda olan otuz beş gurus hakkımı almak için Tabbağ el-Hac Bekir'i vekîl itdüm didükde ol dahî kabûl eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[61b-5]

Oldur ki Ömer Çelebi el-bezzâz mahfil-i kazâda Ivaz acem zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu acemin bende olan yüz dokuz gurus hakkı için yeni aldığım dârımı rehin virmişimdir didükde gıbbe's-suâl tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl.

[62a-1]

Oldur ki dâru's-sultâniyyü'l-aliyyü'l-Bahçesaray ahâlisinden Mehmed sâbık karye sâkinlerinden Murad Şah Mirza ve... Mirza ibn Abdullatif ve Sefer Şah Mirza ibn Timur Şah Bey nâm kimesneler meclis-i şer'-i enverde hâzirûn olub şöyle takrîr-i kelâm ve ta'bîri anî'l-merâm eyledikleri ecdâd atamız Hân Kul Ağa nâm kimesne şehr-i Gözleve'de vakf enbâ eylediği iskele kurbunda kârbânsaray ve hâricinde olan fevkânî ve tahtânî odalar ve dükkanların hudûdı tavsîf ve ta'rîfdan müstefniye ve mümtâzedir kârbânsaray ve hâricinde olan fevkânî ve tahtânî odalar ve dükkanlar bazı harâbe-i müsrif ve bazı âhirisini bi'l-küllîyye harâbe senevî ücreti ve gulâtı termîm ve ta'mîrine vefâ itmeyüb bize dahi nâfi olmayub mevkûf aleyhim ve mütevellî olduğumuz hasebiyle Nehr-i Kaçı'da karye-i mezbûrede va'kî mülk-ü hâlis ve mütesarrıfımız olan ocağımızın üç bahçe ve bağı ve çayırıları hudud-ı beyân ve ı'yân olunur Murad Şâh Mirza bağçesinin kıblesi Karadağ ve muntehiye ve şimâli ve şarkı tarîk-i âmm ve garbı Sefer Şah Mirza oğluna ve şarkı Serrâç Hacı Hasan mülküne muntehiye ve Sefer Şâh Mirza'nın bağçesi ve çayının kıblesi "kıblesi" Nehr-i Kaçı'ya ve şimâli kendi mülküne ve şarkı Aytemir Ağa ile Ahmed Mirza mülküne muntehiye işbu hudud-ı erbaa' dâhilinde bağ ve bağçe ve değirmen ocağı ve çayırıları kıymeti ve...gulâtı mezbûr kârbânsaray kıymetinde gulâtından ekser ve iz'âf ve muzâ'af ziyâdesi olub ve vakfiye dahî infâ ve ahiri olmağla sebeb-i şer'î'l-kayyûm istibdâl olunub kendi akarımız minvâl-i meşrûh üzere ecdâd-ı atamız vakfına ilhâk ve...bedeline vaz' olunub mezbûr kârbânsaray kendimize

mülk itmek murâdımız olmak ile taraf-ı şer‘den üzerine varulub ehl-i hibre ve ashâbu‘r-re‘y ma‘rifetleriyle keşf-i hâl olunması matlûbdur didüklerinde zeyl-i kitâbda mastûru‘l-esâmi olan cemm-i gafîr ve cemî‘-i kesîr işe taraf-ı şer‘den mezbûr kârbânsarayın üzerine varulub...olundukda harâbe eşrâfî ve icrâ ve gulâtı ta‘mîrin itmediği tâhir mukarrer olundukda mahdûde-i mezbûre bağçe ve çayır ve bağları kıymeti ve gulât-ı mezbûr kârbânsarayın kıymeti ve gulâtında ziyâde iz‘âf ekser muzâ‘afe ve bedel-i vakf-ı ûlâ ve ahiri olduğu sâbit ve mukarrer olduğunda vakf-ı ûlâ‘da olan hân harâbe-i meşrûh olundukda izn-i kâdı ile kendi yedine kendine infâ olan akâra tebdîl şer‘an câizdir didüklerinde...mûcibince kârbânsaray el-mezbûr Mahmud‘da mezbûra bağçelere tebdîl olunub mezbûr bağçeler minvâl-i meşrûh üzere vakfû‘l-hakdır vakf için zabt olunub kârbânsaray-ı merkûmîn-i mezbûrların mülkü olmak üzere hükm olunduğu bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: Nasrullah Efendi, Seyyid Abdurrahman Ağa, Nimetullah Efendi, Abdulgani Monla, Kara Ahmed, Salih b...,Hacı Osman el-katâî, Hasan Çelebi...ve ibn Muharrem

[62b-1]

Oldur ki...acem mahfil-i kazâda Ömer Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde yüz dokuz esedî gurus hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe‘s-suâl ve‘l-ikrâr edâsıyla emr ma‘a havâle bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: Hannan Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[62b-2]

Oldur ki Kazer zimmî mahfil-i kazâda Ömer Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde elli yedi esedî gurus hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe‘s-suâl ve‘l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi‘t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: el-mezbûrûn.

[62b-3]

Oldur ki Ecvat nâm zimmî mahfil-i kazâda Arslan zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra yüz otuz kürek işтира‘ itdüm yüz kürek aldum otuz kürek bunun zimmetinde kaldı didükde gıbbe‘s-suâl mezbûr Arslan zimmî cevâba mütesaddî olub on beş kürek virmek üzere

sulhu salâh olduk gıbbe'l-istişhâd Avnes veledi Bedros nâm zimmî alâ vefki da'vâhu şehâdeti şer'iyeye eylediklerinde hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Çelebi, Mehmed Ağa, Said Efendi, Mustafa Monla.

[62b-4]

Oldur ki Ozan acem mahfil-i kazâda Karye-i Oybey sükkânında Gencebay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûm Ahmed Monla'nın işbu Gencebay'da iki yüz otuz beş akçe hakkı vardır taleb ideriz didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[62b-5]

Oldur ki merhûm Abdiş'in zevcesi Rukiyye nâm hâtun ve vâlidesi Hava nâm hâtun merhûmun şer'iki Bahadır mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu merhûmun şer'iki Bahadır'da merhûmun külden ve cüzden bir şeyi kalmadı aldık ve haklaştık didiklerinde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdik ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali, Mehmed Çelebi..., Ali en-nâib.

[62b-6]

Oldur ki Aksend mahfili kazâda...karındaşı mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr karındaşımda ba'de'l-hesâb on iki esedî yetmiş akçe hakkım kaldı didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'a'l-havâle kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Abdülkerim el-muhzır, Ali en-nâib.

[63a-1]

Heleke Adon ve tereke ibneyn Kirkor ve Buğas ve'l-verâsetü münhasıra fihim ve'l-muhallefât hâzihi:

	Olpa�k d�������� sim 50	Demi d�������� sim 150	Cem'an bakır vakiyye 53 sim 5.000	D��r-1 ma'l��meti'l- hud��d sim 12.000
Tay kilimi sim 120	Kara sandık sim 200	Aba kenarı sim 15	���������� minder sim 90	���������� sim 180
	Orda olan metr�������� bah��sından sim 10.000	������������ sim 30	Dört hasır sim 40	K���������� sim 15

[63a-2]

Oldur ki m  rd olan Adon n  m zimmînin iki sagîr oğlu büyük anaları Meryem n  m avrat yedinde ve hakk-ı hasenelerini almak ile mezbûre avrat huzûr-ı     -i hâzire olub Kirkor ve Bo  as n  m sag  rlere     'i        tarafından nafaka ve kisve takdîr ve karz olunmak muradımdır did    de ehl-i hibre ashâb-ı rey' ma'rifetleriyle yevmi her birisine be    r sim h  nı yani yevmi...ak     takdîr karz olunub istid  n  ye izin virildiği bi't-taleb kayd   ud. Min hicreti men leh  'l-izz   ve'  -  ref.

Hurrire z    ke f   evâsıtı mâh-ı Ramazân sene seb'a ve mie ve elf mine'l-hicreti men leh  'l-izzi ve'  -  ref.

  uh  d  'l-hâl: Kazer veledi Asvador, Karakaş Nikos,...,Ha  edor, Zeron.

[63a-3]

Oldur ki Felemoz n  m acem mahfil-i kaz  da Trabzonlu el-Hâc Mehmed Reis mahzarında takrîr-i g      r idüb mezbûr reis se  finesine dört bin iki kile tuz yükledüb dört yüz guruş navl-ı icâreye dutdum işbu Reis el-Hâc Mehmed'de tuz ak    m vardır taleb iderim did    de gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Mehmed cevâba mütesaddî olub senin dört bin iki yüz kile tuzunu vek  lin olan el-Hâc Ali nâm kimesne bi't-tamâm teslîm eyledim kendinin mekt  buyla did    de g  bbe's-su  l ve'ink  r ve'l-isti  h  d.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[63b-1]

Köhne velense sim 20	İşleme yasdık sim 100	Def'a bakır kazan sim 75	Bakır kazan sim 400	...sim 250
Elli dirhem ipek sim 100	Demir türen/tören sim 120	Yeşil çuha sim 200	İki kendir çuval sim 30	On kurt/kort? Sim 500
Köhne kebe sim 70 (mehir)	Köhne keçe sim 30 (mehir)	Baruk ma'a kese sim 10 (mehir)	İki kese ma'a kayış sim 20	Üç kalub sabun sim 60
İki manda sığır sarı sim 480	Dört küçük çuval sim 30	Yan keçe köhne sim 20	Ak tekî keçe sim 70	Kalemî kilim sim 150
Demir kazık sim 120	Kızıl öküz sim 660	Koba öküz sim 660	Gök öküz sim 830	...konar sığır sim 360
Üskülî sim 120	Nakd akçe sim 3.223	İki yorgan sim 240 (mehir)	İşleme kese sim 40	Ciran at sim 2.100
	Mekiz don ma'a pâresi sim 80	Dört örs tekerlek sim 100	Def'a batman üskül sim 100	Şaçayak sim 25
		Sığırlar beslemesi için sim 340	Def'a sim 1.200	Kâmet ma'a mûyât sim 20
Rukiyye nâm kızına deyn-i sâbiti sim	Mehr-i müeccel sim 12.000	Hüssetü'z-zevceti...sim	Ümmühan nâm hâtunun deyn-i	Zimmiye sim 300

4.920		812	sâbit sim 4.600	
	Hissetü'l-ümm cem'ân sim 10.800	Hissetü'l binti Akıle sim 2.300	Hissetü'l binti Rukiyye sim 2.300	Resm-i kâdı sim 690

[63b-2]

Mâte't Ayşe ve tereket ibnen gâyiben Mehmed ve zevcen gâyiben el-Hâc Mehmed.

Şuriha fî'l-kismet fî mâhı Ramazanü'l-mübârek ve'l-muhallefât hâzihi.

Yedi basma dört yasdık sim 220	Basma döşek sim 80	Dimi döşek sim 130	Dâr-ı ma'lûmeti'l- hudûd sim 2.500
Köhne yorgan sim 100	Yorgan cedîd sim 300	Bir olupâk döşek sim 40	Dimi üç yasdık sim 160
Kayat sandık sim 20	Üç sebt sandık sim 180	Basma döşek sim 80	Yorgan ma'a çarşaf sim 200
	Alaca bohça ma'a hasır sim 50	Siyah sûf sim 100	On bir gümüş dökme sim 270
Bakır fener 12 sim 2.000	Bir çarşaf ma'a mahreme sim 80	Alaca perde sim 80?	Gömlleklik keten sim 100
Def'a köhne kebe sim 60	Bir köhne kebe sim 60	İki köhne keçe sim 40	Çenber ma'a şerit mahreme sim 200
İki mum hona sim 40	Def'a bir hasır sim 10	Beş hasır sim 50	Üç küçük minder sim 60

Maşa şiş ma'a ocak sim 240	Üç çerşüve sim 40	Ocak yaşmağı sim 30	Demir tarak sim 60
İki tana sim 240	İki sığır sim 1.200	Peş tahta sim 25	Siyah kaftan ma'a kırmızı kürk sim 200
Pabuç sim 25	Terazi sim 10	Na'l ma'a firâş sim 25	Keten tezgahı sim 120
	Bir kisi/kesi tekne sim 50	Bir alaca minder sim 30	Kaşıklık sebt ma'a kaşık sim 10
İslam Efendi'ye sim 100	Emir bikeye deyn sim 200	Arsaya deyn sim 50	Fâtıma.. sim 50
Cem'an yekûn sim	Bir ocak ve bir mahreme ve bir kahve ibrik bir zimmîye ikrâr eyledi.	İki... ma'a pirinç sim 10	Abide pikeye sim 100

[64a-1]

Oldur ki Şah Melik nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûme-i mezbûre Ayşe tarafından Osman müezzîn ve Toktamış nâm kimesneler şehâdetleriyle vasîyy-i muhtâr olan Hamid Efendi mahzarında takrîr-i güftâr idüb merhûme bana iki basma döşek ve dört yasdık ve bir sofralık sahn ve bir tencere ve bir yorgan ve bir buzağı vasiyet itmişdir suâl olunub zabt murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Osman müezzîn ve el-Hâc Halil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub alâ vefki da'vâhu şehâdeti şer'îyye eylediklerinde ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Hannan Efendi, Toktamış, Emin Mehmed Ağa, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

Aşır Aliye vasiyyet bir buzağı sim	Vasiyyet cami‘ Hacı Hasan sim 800.
------------------------------------	------------------------------------

[64a-2]⁴⁰⁰

Oldur ki ba‘de‘l-harcu ve‘s-sarf Monla Aşır metrûkâtından vasiyy-i muhtâr Hamid Efendi yedinde baki sekiz yüz akçe dâr-ı ma‘lûmeti‘l-hudûd evleridir.

[64b-1]

Oldur ki...mahfil-i kazâda Habib Odabaşı kazağı mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun kazağı benim bir küçük veledim araba ile bastırdı suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe’s-suâl ve‘l-inkâr ricâlden Bektaş Sûfî ve Zurnacı Rüstem nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: Hamid Efendi, Abdurrahman Ağa, Kâtib Abdulkerim Çelebi, Kâtib Bekir Çelebi, Ali en-nâib.

[64b-2]

Oldur ki mezbûr Maliç çingene ve avratı Gülbike mezbûr Ali odabaşı mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda olan da‘vâyı mezkûremden ibra-i âm ve ıskât-ı tâm eyledik ba‘de‘l-yevm oğlanımız vefât itse dahi da‘vâmızdan fâriğ olduk didüklerinde gıbbe’s-suâl ve‘t-tasdîki‘l-mûteber hâlâsıyla ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü‘l-hâl: el-mezbûrûn.

[64b-3]

Oldur ki Olmuş nâm kimesne mahfil-i kazâda İbrahim nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr yüz tokmak ile vurub yaraladı ve mecrûh eyledi gıbbe’s-suâl ve‘l-ikrâr ta‘rîriyle ilzâmı bi’t-taleb kayd şud.

⁴⁰⁰ Kayıt eksiktir.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib ve gayrihim mimmen hazara.

[64b-4]

Oldur ki Avnes zimmî nâm kimesne mahfil-i kazâda Mahmud nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb idüb cerh eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didikde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[64b-5]⁴⁰¹

Oldur ki Yahya nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdurrahman nâm kimesne

[64b-6]

Heleke Sarıkız ve tereke ibneteyn Hanzade ve Şahzade ve zevceti Şehri ve ibnen eh Akob ve Bedros ve Manas ve'l-muhallefât hazihi.

Bir zıbun bir cahşır ve bir kuşak sim 80	Köhne kaftan sim 100	Köhne mâî çuha sim 200	Bakır kıyye sim 960	Kalay kıyye 14 sim 1.260
Bir döşek sim 80	İki lenger sim 60	Ağaç tabak sekiz sim 40	Yedi çini sim 35	Mâî köhne kürk sim 100
	Bir döşek... ma'a perde sim 100	Dört olpâk yasdık sim 40	İki yorgan sim 240	Köhne olpâk minder sim 20
	Dört hasır sim 22	Beş kilim ma'a eski kilim sim 400	Def'a basma iki minder sim 80	İki kenar minder sim 20

⁴⁰¹ Kayıt eksiktir.

Cem'an yekûn sim 30	Bir küçük... ma'a köhne sim 200	İki kuşaklık sim 8	Bir minder sim 5	50 guruş deyn-i sâbiti mukâbiline ta'yîn şud.
------------------------	---------------------------------------	-----------------------	---------------------	--

[65a-1]

Oldur ki Avnes zimmî mahfil-i kazâda Veyis nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde üç yüz akçe hakkım vardır taleb iderim didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Yusuf ve Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[65a-2]

Oldur ki fahru'l-a'yân Hamid Efendi mahfil-i kazâda binefsihî hâzır olub Ayşe nâm hâtun beni vâsiyy-i muhtâr itdi idi hâlâ vefât itmemiştir suâl olunub sicil-i mahfûz kayd murâdımdır didikde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd Osman müezzîn ve Toktamış nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud. Ve dahî teçhîz ve tekfinine on beş esedî guruş vasiyet itmiştir didükde mezbûrân şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[65a-3]

Oldur ki Murtaza Ağa mahfil-i kazâda Bakkal Receb'in mahzarında bir aygır altmış esedî olmak üzere ve bir çadır on guruş ve dahî nakd on guruş bende olan seksen esedî guruşu mukâbiline virdim ve bu dahî kabûl eyledi didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mûteber hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[65a-4]

Mate Abdiş şehîdân ve tereke zevceti Rukiyye ve binten Akile ve binten Rukiyye ve ümmen Hava ve ehan li-ümm Abdurrahman ve Zekeriyya ve Hasan ve'l-muhallefât hâzihi.

	Def'a cevherdâr tüfenk sim 1.500 (deyn)	Cevherdâr tüfenk sim 2.000 (deyn)	Eğer ma'a levâzım sim 200 (deyn)	Üç yüz on sekiz vakiyye duhân sim 5.890
Keman sim 80 (mehir)	...sim 150 (deyn)	Nacak sim 25	Firengî kılıç sim 150 (mehir)	Silah sim 700 (deyn)
Neftû bogasi kaftan sim 250 (mehir)	Köhne kırmızı cahşır sim 60	Mukaddem kuşak sim 250 (deyn)	Tilki kürk sim 900 (mehr)	Borî kürk sim 600 (mehr)
Kırmızı basma aded sim 600 (mehir)	İmam Musa bogasi aded 5 sim 500 (deyn mehir)	Bir tulum davşan sim 70	Beyaz aba sim 200 (deyn)	Deri kürk sim 40 (deyn)
Sadak ma'a keman sim 200 (mehir)	Orus bezi sim 40	Mehir kol basma sim 100 (deyn)	Bursa kuşağı sim 60 (deyn)	Kayımhâne sim 120

[65b-1]

Oldur ki...Hüseyin mahfil-i kazâda Murtaza Ağa'nın oğlu Abdusselam...mahzarında mezbûr baban Murtaza Ağa'da olan kırk yedi guruşum kefil bi'l-mal oldu didükde mezbûr Abdusselam Çelebi'nin kabûlü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Monla Ali Can, Kürd Ali el-muhzır, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[65b-2]

Oldur ki Kazer zimmî mahfil-i kazâda...Akay nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde üç yüz beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gibbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can Çelebi, Sefer Hoca, el-Hâc Hasan, Ali en-nâib.

[65b-3]

Oldur ki Ali Beşe nâm kimesne mahfil-i kazâda Abdurrahman mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde elli iki akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Sefer Hoca, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[65b-4]

Oldur ki Nureddin Sultan Hazretlerinin Kelleci Baş Şaban Ağa mahfil-i kazâda Bayram Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb ... yaşında gülebdan tamğalı siyah alaşa hâzır bi'l-meclis olan dokuz esedî guruşa iştirâ' itdüm idi hâlâ ayağında emrâz zuhûr itdi didükde gıbbe's-suâl mezbûr Bayram Ali benim yedimde ol a'yb yogdu didükde deyu inkâra cevâb virdükde ricâlden Malğara b. Pir Akay nâm kimesne işbu Bayram Ali yedinde iken mezbûr a'yb var idi şâhidim şehâdet dahî iderim ve Pir Akay ibn Bayalı Ağa nâm kimesne dahî şâhidim şehâdet dahî iderim didiklerinden reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çelebi, Şâhidân mezbûrân, Ali en-nâib.

[65b-5]

Oldur ki İsak yahûdi nâm kimesne mahfil-i kazâda Rebi yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde sekiz buçuk esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[65b-6]

Oldur ki Bakican nâm kimesne mahfil-i kazâda Hacı nâm kimesne mahzarında mezbûr zimmetinde esîr akçesinden altı esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Ali Monla, İbrahim Çelebi, İbrahim Çelebi, el-Hâc İbrahim, Mehmed Ali Monla, Ali en-nâib.

[66a-1]

Oldur ki Emir Mustafa Çelebi mahfil-i kazâda Moşe yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb Abdi'nin hırsız kölesi sana üskülü satmış benim üskülümdür didükde yüz seksen akçe virüb cemî' da'vâsından ibra' ve iskât eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Halil Ağa, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[66a-2]

Oldur ki Halil nâm kimesne mahfil-i kazâda Osman nâm kimesne mahzarında on bir guruş elli akçe hak da'vâ eyledikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hılf billahi'l a'lâ itdükde hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[66a-3]

Oldur ki Harun zimmî mahfil-i kazâda Emir Ömer mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde yedi esedî guruşum vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Şah Gazi el-muhzır, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[66a-4]

Oldur ki Hüseyin nâm kimesne mahfil-i kazâda Ahmed nâm kimesne mahzarında elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[66a-5]

Oldur ki Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Mustafa Beşe mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr yedinde olan beyaz yapıncı benim malımdır ve mülkümdür didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Terzi Mevlüd ve şakirdi Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[66a-6]

Oldur ki Bağî acem mahfil-i kazâda Yahya Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde otuz sekiz esedî guruşum vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl dört gün mühlet virüb Cumartesi virmek üzere kabûl bi't-taleb kayd şud. Mine'l-yevmi's-sâbiğ...

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrûn.

[66a-7]

Oldur ki Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda Küçük Ali mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde yüz elli akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi, Abdurrahman Ağa, Abdulgani Monla, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[66b-1]

Oldur ki... mahfil-i kazâda Mustafa Çelebi el-haffâf mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb didüler ki işbu Mustafa Çelebi arasta kethudâsı itdük cümlemizin re'yi ile sizlerden dahî izin taleb ideriz didüklerinde gıbbe's-suâl ve akîbe'l-kabûl taraf-ı şer' den izin virüldüğü bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-mezbûrân, Kürd Ali el-muhzır, Abdulkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[66b-2]

Oldur ki Patrik nâm kimesne mahfil-i kazâda dellâl olurum didükde Muhtesib İbrahim Ağa bin akçeye zî-kefîl oldukda dellâl olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi, Kara Bekir Monla, el-Hâc..., Habib Monla, Ali en-nâib.

[66b-3]

Gözleve'de sâkîn ve mutemekkin olan yahûdiler yarlığ-ı şerîf-i hânı...şerîkim olan Arslan yahûdi mukaddemâ beylik hizmetlerinde olub...beylikden azl idüb harc ve havâric idüb rencide eyledüğü üzere devletime arz olunmağın yarlığ-ı şerîfim virilmiştir...yarlığ-ı şerîfim

vusûlünde mukaddemât beylik hizmetinde olduğu halde virmediği harac hâlâ dahi taleb idüb rencide eylemişsiz ve gerek yahûdîler gerek zimmîlerimiz ferd-i harac-ı havâric taleb eylediklerine rızâ-i şerîfîm yokdur gayrımızdan davâmız olur ise şer‘iyle mürâfa‘a olasız şöyle bilesiz. Sah.

[66b-4]

Oldur ki vilâyet-i habbâzân cümle mahkemeye gelüb taşrada buğday yüz ile yüz on meyânında olmağla elhâletü hâzihi iki yüz yetmiş dirheme viresiz zararımız müşâhede ve a‘yândır didiklerinde arasta ihtiyârlarımız ve memleket-i...edüb suâl olundukda kırk dirhem hat olunmak mû‘tedildir didüklerinde kırk dirhem hat olunub iki yüz yirmi dirheme tes‘îr olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-a‘yân Ahmed Han Ağa, el-Hâc Yahya el-haffâf, Mustafa Çelebi el-haffâf, Monla Hüseyin.

[66b-5]

Oldur ki vilâyet-i habbâzân cümle mahkemeye gelüb taşrada buğday yüz ile yüz on meyânında olmağla elhâletü hâzihi üç yüz yigirmi dirhem hubzu bir akçeye viriyoruz zararımız müşâhede ve a‘yândır didüklerinde arasta ihtiyârlarını ihzâr idüb suâl olundukda altmış dirhem hat olunub elli ve altmış dirhem hubz bir akçeye tes‘îr olunmak mû‘tedildir didüklerinde yigirmi...iki yüz atmış dirhem bir akçeye tes‘îri bi’t-taleb kayd şud. Fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-ışrîn min Zilka‘de.

Şuhûdü’l-hâl:...el-Hâc Mahmud, el-Hâc Yahya, Haffâf Mustafa Çelebi.

[67a-1]

Oldur ki Toktamış sekbân mahfil-i kazâda... cemî’ da‘vâsını vekîl itmişdir didükde gıbbe’s-suâl ve’l-istişhâd Canıbeg Dede İbnullah kul ve Hasan b. Sefer nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin Beşe, Kürd Ali el-muhzır, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[67a-2]

Oldur ki Hüseyin Çelebi ibn Derviş Çelebi mahfil-i kazâda Mehmed Çelebi ibn Ömer nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Hacı Han Mahallesi meyânında va'kî dârımın hududu beyân olunur kıblete Hacı Abdurrezzak mülkü ve şimâlen tarîk-i âmm ve şarkan Gonca nâm hâtun mülkü ve garben Dellâl Ahmed b. Mürt Ali mülkü işbu hudud-ı erba'a dâhilinde iki karışlı taş han fevkanî ve tahtanî dârlarımı cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve âmme-i münâfîyle altmış sekiz esedî guruş tallâhi adedi nâ-ma'lûm bir kabz akçeye bey'i-bât-ı sahîh ile bey' ve ala' mâ yelîku bi'l-akâr teslîm-i mübi'-i mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dûd eyleyüb ve kabza-i ma'dûde tazyi' eyledim ba'de'l-yevm müşteri mezbûr Mehmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ yeşa' ve yehtâr tasarruf ider didükde ba'yi-i mezbûrun müşteri-i merkûmun kelâmını min evveli ilâ âhire tasdîd ve tahkîk idecek beynlerinde olan bey' ve şira' ve teslîm ve tesellümleri bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Arab el-Hâc Salih, Ahmed Hân Çelebi, Dellâl Halil, Toktamış, Said Efendi.

[67a-3]

Oldur ki kıbtîyândan Cantemir nâm kıbtî mahfil-i kazâda Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrdan üç açki/eçki derimi otuz iki akçeye iştira' eyledim cermiş eylemiş görmedim didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd ve'l-acz görmediğine hılf billahi'l-alâ eyledükde reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çelebi, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[67a-4]

Oldur ki Mahmiye-i Bağçesaraylı el-Hâc Hasan mahfil-i kazâda Ma'ul Emin Murtaza Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde elli beş esedî hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Murtaza Ağa kırk yedi guruşuna ikrâr eyledükde edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Seyfullah Çelebi, İbrahim Çelebi, Mustafa Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[67b-1]

Oldur ki vilâyet-i habbâzân cümle mahkemeye gelüb Sûg-ı Sultaniyye’de buğday yüz elli ile yüz altmış meyânında bey‘ ve iştirâ‘ olunur elhâletü hâzihi iki yüz yigirmi dirhem hubzu bir akçeye viriyoruz zararımız müşâhededir didüklerinde cümle ağalar ve arasta ihtiyârlarının ve efendilerin re‘yi ile yüz seksen dirhem hubz bir akçeye tes‘îr olunub mâhımın on beşine dek tenbîh olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed Hân Ağa el-ma‘rûf, Mehmed Ağa el-emîn, Haffâf Mustafa Çelebi, Aliş Efendi, Osman Monla.

[67b-2]

Oldur ki Ağı Kongrat nâm karyeden Aman Devlet nâm cariye karye-i mezbûrede Ak Mehmed nâm kimesne mülk-i mahsûsum elhâletü hâzihi abakat itdüm didükde Emin Mehmed Ağa dutub götürüb nafaka takdîr itmek murâdımdır didükde ehl-i hibre ve ashâbu’r-rey‘ ma‘rifetleriyle yigirmi beş sim hân-ı cedîd karz ve takdîr olunub Emin Mehmed Ağa yedinde emânet teslîm olunduğu bi’t-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-ısrîn min Zilhicce sene seba‘ ve mie ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Muhtesib İbrahim Ağa, Mirzâ el-Hâc Şaban, Yusuf Kethudâ, Ali en-nâib.

[67b-3]⁴⁰²

Oldur ki Semercik kazâsı muzâfâtından.

[67b-4]

Oldur ki Mahrûse-i Gözleve ahâlisinden Ivaz b. Hamdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda ... Ağa zimmetinde olan pirinç bahâsından otuz yedi esedî hakkımı çeşmeye vakf ve habs eyledim deyu ikrârı kayd şud.

⁴⁰² Kayıt eksiktir.

Şuhûdü'l-hâl:...Ağa, Hacı Yahya, Mustafa Çelebi kalaycı, Akay Çelebi mütevellî Câmî-i kebîr, Mehmed Efendi el-câbî, Nimetullah Efendi, Habib Monla.

[67b-5]

Oldur ki Göcek kazâsı muzâfâtından Kıpçak nâm karye sâkini Yusuf nâm tuğma Emin Mehmed Ağa huzûr-ı şer'î ihzâr idüb itdükde mezbûr tuğmadan suâl olundukda ben karye-i mezbûrede İshak Çelebi nâm kimesnenin abdiyim abakat itdüm didükde mezbûr Mehmed Ağa cevâba mütesaddî olub taraf-ı şer'îden nafaka takdîr ve farz olunub bana emânet-i teslîm olunmak murâdımdır didükde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rîfetleriyle yevmi beş sim hân-ı cedîd farz ve takdîr olunub ve mezbûr kölenin yedinde bir cîran at yanında cebi tamgalı at bulunub yevmi yigirmi beşer sim hân-ı cedîd nafaka farz ve takdîr olunub Emin Mehmed Ağa yedine emânet-i teslîm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire fî yevmi semâniye aşera min mâh-ı Zilhicce.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi el-müezzîn, Habib Monla, Monla Ali ibn Muharrem, Ali en-nâib.

[68a-1]

Oldur ki...nâm kimesnenin bir nefer emânet...idüb...Emin Mehmed Ağa vekîl olan Bektaş ahz idüb huzûr-ı şer'e ihzâr idüb taraf-ı şer'îden nafaka takdîr ve farz olunmak murâdımdır didükde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rîfetleriyle yevmi beş sim hânı takdîr ve farz olunub mezbûrun yedine emânet va'z olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî's-sâmin ve'l-aşra min mâh-ı Şevval sene 1108.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Hüseyin Efendi, Abdülkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[68a-2]

Kıdvetü'l-ümenâ Gözleve emîni Mehmed Ağa'ya i'lâm ve fermân-ı şerîf-i hânı budur ki dârında emr-i şerîfim senin yedinde mahpûs bir müttehim kimesne olub kürek virülmesi için emr olunmuşdur hâlâ dahî virilmediği mesmû'muz olunmağın emr-i şerîfimle Bahadır Şah

Bey'in adamı irsâl olunmuşdur buyurdum ki ve solunda müttehim-i merkûma bir an ahz itmeyüb emrim üzere kürek virmek fermânımdır ziyâde töhmet sâhibdir sâdır olan emr-i şerîfimle virülmesi lâzımdır şöyle bilesiz.

Sah.

[68a-3]

Gözleve emîni Mehmed Ağa'ya fermân-ı şerîf-i hânı budur ki dârında Emir Osman Reis tereke virmek üzere elli guruş almış sen tereke tahmîl eylemezden mukaddem bizim tenbirimiz? olub hâlâ terekesin ve mehrin almış şimdiden sonra sefîneye virilmek olmazdır terekesi Sûg-ı Sultâniyye'de bey' olunur ancak elli guruşun geri viresiz muhâlefet olmak olmazdır elli guruş viresin söyleyesin.

Sah.

[68a-4]

Oldur ki Emir Osman Çelebi ibn el-Hâc Mehmed ve Ali Çelebi ibn Hasan nâm kimesneler mahfil-i kazâda binefsihî hâzirîn olub işbu Zilhicce şehrinin gurrei Cumartesi ahşam Pazar gecesi gurrei Pazar günü olmak üzere hak şâhidiz şehâdet dahî ideriz deyu her birileri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olub subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Nasrullah Efendi, Kâtib Monla Mehmed, Şah Gazi, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[68a-5]⁴⁰³

Subaşından Hasan ve Mevlüd nâm kimesne yedinde ... soğan narhı vakiyyesi dörder akçeyedir...Subaşından Hasan.

[68b-1]⁴⁰⁴

Oldur ki Emin sâbık Murtaza Ağa.

⁴⁰³ Kayıt eksik ve siliktir.

⁴⁰⁴ Kayıt eksiktir.

[68b-2]

Mâte Halil ve tereket ümmen Balkız ve uhten li-eb Ayşe ve ehan...Ahmed ve...ve'l-muhâllefât hâzihi.

Tahrîren fî mâhı Zilhicce sene 1108.

Hasır sim 12	Kebe sim 50	Cümle hırdavat sim 200	...ev bahâsından sim 750	Nakd sim 1.000
	Kalpak sim 30	Don gömlek sim 30	Mâî temir kumral sim 60	...bahâsından sim 120
İki sahn sim 120	Tüfenk sim 200	Yapınca sim 30	Mâî kaftan sim 115	Çerkes çekmen sim 120

Tahrîr-u yekûn.

[68b-3]

Mâte Ahmed ve tereke ümmen Balkız ve ihten li-eb Ayşe.

Hurrire fî mâhı Rebi'ülâhir sene 1108 ve'l-muhâllefât hâzihi.

Vezne ma'a dirhem sim 30	Meket bahâsından sim 18	Zenbil sim 10	Don gömlek bahâsından sim 30	Dâr bahâsından sim 1.050
Def'a nukûd sim 200	Takrîr-u yekûn nakd sim 90	Beşer vakiyye kav sim 55	Duhân bahâsından sim 630	Bir tahta sini sim 3

Balkız

Tahrîren yekûn	Nakd sim 150	El tavası sim 50	Kahve ibrik sim 25	Eğer lenger sahn sim 100
----------------	--------------	------------------	--------------------	--------------------------

[68b-4]

Oldur ki Ayşe binti İbrahim Beşe nâm hâtun mahfil-i kazâda...anası Balkız nâm hâtun mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb didi ki işbu Balkız yedinde olan merhûm karındaşım Halil ve Ahmed metrûkâtından hisse-i şer'ıyyemi üç yüz akçeden ma'dâsı bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eylemişimdir ba'dehû sâir da'vâ ve nizâ'ımdan ibra-i âm ve ıskât-ı tâm itdüm didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber mezbûre Balkız dahî merhûm oğlumdan hisse-i şer'ıyyemi bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim didükde mâbeynlerine mübâre-i külliye vâki'olduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa, Zabtiyân Mehmed, Mustafa Efendi el-imâm, Yakub Beşe, Abdullah, Said el-ma'rûf, Kürd Ali Beşe.

[69a-1]⁴⁰⁵

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-aklâm...varub gelince yol üzerinde vâ'ki olan kâdılar fazlihîm tevki'i-şerîf-i hümayûn vâsıl olacak ulağla irsâl olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangı kazâya varub dâhil olunub menzil bargiri bulunan yerlerde.

[69a-2]

Oldur ki Mahmiye-i Gözleve mahallâtından el-Hâc Hızır Mahallesi İmamı Ali Efendi meclis-i şer'i şerîfde hâric-i hisârda Şükrullah Efendi Mahallesi ahâlisinden Cantemir Efendi ve Mehmed b. el-Hâc Devlet Ali nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb hâric-i hisârda Şükrullah Efendi Mahallesi'nde...l-cîrânü'l-Ma'lûmetü'l-hudûd merhûm Çonku oğlu el-Hâc Ahmed'in mahsûz bana vakf itdüğü dükkan harâbe müşrif olmak hasebiyle taraf-ı şer'den bey'ine izin taleb iderim didükde taraf-ı şer'den bey'ine izin virüldükden sonra Sûg-ı Sultânî'de bey'-i min yezîd olunub seksen esedî guruşa mezbûreyn Cantemir Efendi ve Mehmed nâm kimesneler bey' idüb teslîm-i mübi'-i mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dûd eyledim ba'de'l-yevm mezbûreynin mülk müşteri makbûzları keyfe mâ yehtârân tasarruf ider

⁴⁰⁵ Kayıt eksiktir.

didükde gıbbe's-suâl e akîbe't-tasdîk eylediklerinde va'kî bey' ve şıra' ve teslîm ve tesellümlerinin sıhhatiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâhiri mâhı Zilhicce sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Hân Ağa, Abdurrahman Ağa, İslam Efendi, Habib Monla, Ali Çelebi el-arabî, Osman Monla el-imâm ve gayrihim min hâzır.

[69a-3]

Oldur ki Şaban nâm kimesne mahfil-i kazâda Voyvoda Ali Çelebi mahzarında takrîr-i güftâr idüb Adil Bey'in duyûn-ı mevlûd duyûn işbu Ali Çelebi'nin üzerinde olan voyvodalık hizmetini bana emanet-i teslîm eyledi mâhı Zilhicce'nin gurrelerinden didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîk bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî mâhı Muharrem fî sene semân ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Mahmud Bey, Abdulkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[69a-4]

Oldur ki Asvador zimmî mahfil-i kazâda taze üzüm narh taleb eyledikte ehl-i hibre ma'rifetleriyle vakiyyesi altı akçeye narh virildiği kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi, Abdulkerim Çelebi, Ali en-nâib.

[69b-1]

Oldur ki bundan akdem fevt olan Sacide nâm hâtunun uzun boylu koyun gözlü...burunlu buğday tenli...Rusiyyetü'l asl müsellemetü'l-mille Devlet nâm Rukiyye bâligasına merhûme-i mezbûrenin zevci el-Hâc Ali mahzarında takrîr-i güftâr idüb mevlâtım merhûme sâhibe hâl-i hayatında maraz-ı fevtinde aklı başında iken beni i'tâk eyleyib sâir... i'tâk eylemiştir suâl olunub ıtknamem virilsün didükde gıbbe's-suâl tasdîkiyle mâ'dâ Halil b. Hüseyin ve Mehmed b. Hacı Mahmud nâm kimesneler alâ vefki'd-da'vâhu şehâdet idüb ba'de'l kabûl mûcibiyle ilzâmı kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hântemir Efendi, Said Çelebi, Ömer Odabaşı ve gayrihim, Monla Mustafa el-imâm, Kaplan Mirza, Monla Ali b. Bakay

[69b-2]

Oldur ki Huri Sultan nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'l-beyân Aliş b. Kaplan ve Sarı nâm kimesneler şehâdetleri Feyzullah vekâleti sübûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bekir Çelebi el-bezzâz, Emrullah Efendi el-imâm, Ali Hân Monla.

[69b-3]

Oldur ki Canıbeg nâm hâtun mahfil-i kazâda Abdi Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb didi ki işbu Abdi Gazi öküzümü gasb alub üç yüz akçeye bey' eylemiş otuz akçe kıymetinde bir kuşağımı taleb eyledikde virmeyüb cefâ idiyor suâl olunub ihkâk-ı hak olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Abdi Gazi öküzü bana kendi bey' idiyordu didükde mezbûr ... bey'ine izin virmedik hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ eyledikde edâsıyla emr olunduğu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Hân Monla, Ali Monla, Said el-ma'rûf.

[69b-4]

Oldur ki Nalayak nâm hâtun mahfil-i kazâda İştok nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb işbu İştok on altın yarım iki at bey' eylemişdim suâl olunsun didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Monla, Cantemir Efendi el-ma'rûf, Serdar Mehmed Ağa.

[69b-5]

Oldur ki Süleyman nâm kimesne zevcesi Murtakay'ı nikâh ve nafakasından sulbî sagîresinin nafakasından vaz gelmek üzere Mekkâreş Çelebi bin el-Hâc Sefer ve Abdullatif Çelebi ile Abdulfettah nâm kimesneler şehâdetleriyle hal' eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Monla, Serdar Ahmed Ağa, Kürd Ali Beşe.

[69b-6]

Oldur ki Kengeş'de Kara Sufî nâm kimesnenin merhûm Abdulveli Monla'nın zimmetinde iki yüz kırk altı akçe hakkı olduğu için Yahya Çelebi ibn Abdalbaki Şeyh ve Arslan ve Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Abdulgani Monla, Kürd Ali.

[70a-1] Noksan Hüküm

Oldur ki Kasasu nâhiyesinden Yamanyol şeyhi Abdullah Efendi kızı Şerife nâm hâtun tarafından Monla Mustafa el-Hâc Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Kürd Ali Beşe mahfil-i kazâda İsmail Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun yedinde olan işbu hâzır bi'l-meclis.

[70a-2]

Oldur ki Karasu nâhiyesinden Yamanyol şeyhi Abdullah Efendi kızı Şerife nâm hâtun tarafından Mustafa Monla ve Can Gazi ibn Bey Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda İsmail Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrun yedinde olan işbu hâzır bi'l-meclis ala gözlü kerteles burunlu ve...yüzlü...Gülbeyaz nâm düğemi târih-i kitâbtan bir ay mukaddem mülkünden gâib itdüm idi elhâletü hâzihi bunun yedinde buldum taleb iderim didükde gıbbe's-suâl cevâba mütesaddî olub mezbûr hâtunun mülkü olduğu ma'lûm değildir deyu inkâra cevâb virdükde kavlini muvazzah-ı beyyine taleb olundukda u'dûl-i müslimînden el-Hâc Ahmed ibn Ömer Efendi ve Can Gazi ibn Bey Mehmed ve Gazanfer b. Yusuf nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olundukda mezbûre Şerife'ye mülkünden adem ihrâcına istihlâf olundukda hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ eyledikde mezbûrenin mülk olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: el-Hâc Mustafa ibn Bâşir, Ömer Odabaşı ibn Abdullatif, el-Hâc Abdurrezzak ibn el-Hâc Mehmed, Abdulveli ibn Bektaş, Abdulgani Monla eş-şem'î, Hacı Akay b. Ali, Bektaş Akay ibn Arslan.

[70a-3]

Oldur ki Gülzar acem mahfil-i kazâda Cumali nâm kıbtî mahzarında takrîr-i kelâm idüb işbu Cumali kıbtîde on altı esedî gurus yigirmi akçe hakkım var taleb eyledim didükde gıbbe's-suâl ve akîbe't-tasdîki'l-mûteber edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla el-imâm, Seyyid Ali Can Çelebi, Sefer Hoca el-müezzin, Sefer Gazi Bahçesarayî, Şah Gazi el-muhzır.

[70a-4]

Oldur ki İsmihân Şerîf mahfil-i kazâda Fatma nâm hâtun mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûrda bir leğen ve bir kazanım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Hüseyin Efendi el-müezzin, Abdulkadir Monla, el-Hâc Abdurrezzak, Ali en-nâib.

[70a-5]

Oldur ki Şeyh Zekeriyya Efendi tarafından sâbitü'l-vekâle Monla Ali Ömer el-merhûm kethudâ hâtunu Adile tarafından sâbitü'l-vekâle Monla Mustada el-imâm ve yetimleri tarafından vasîyy-i mansûb Abdulveli nâm kimesneler mahzarında merhûm zimmetinde müvekkilim efendinin câmi'inin on altunu vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Ökkeş Efendi ve Abdurrahman Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulkadir Monla, Said Efendi, Monla Ali ibn Muharrem, el-Hâc Abdurrezzak.

[70b-1]

Oldur ki...mahfil-i kazâda vekîl-i mezbûr mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr merhûm Ahmed'de elli akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Seyfullah ve Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu ve haklaşmadığına hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ idüb edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Abdurrahman, Şah Gazi, Ali en-nâib.

[70b-2]

Oldur ki Kaza-i Çeterlik'de Calantoş nâm karyeden Ferit Akay İbnullah kul nâm kimesne mahfil-i kazâda Ivaz nâm kimesne mahzarında işbu Ivaz yedinde olan bir yaşında bağı tamgalı boz baytal benim malımdır târih-i kitâbtan üç ay mukaddem mülkümden gâib oldu hâlâ bunun yedinde buldum taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Temri

b. Baybul ve Hantemir bin Can Akay nâm kimesneler alâ vefki da'vâhu şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde mûcibiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[70b-3]

Oldur ki Abdalbaki mahfil-i kazâda takrîr-i merâm idüb azak balığına narh taleb iderim didükde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rifetleriyle sekiz akçe her bir vakiyyesi olmak üzere narh virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır.

[70b-4]

Oldur ki Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Seyfullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni şetm eyledi didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Şahbaz Odabaşı ve Yusuf nâm kimesneler şehâdetleriyle ta'zîri bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Can Çelebi, Emir Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[70b-5]

Oldur ki Emir Süleyman nâm mefkûdun Hasan Çelebi yedinde emânet on beş esedîm olmağla Toktamış Sekban yedine emânet va'z olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Müezzîn Çelebi, Abdulveli Monla, Ahmed Çelebi, ...Mustafa Akay, Ali en-nâib.

[70b-6]

Oldur ki Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Ömer nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'inkâr ve'l-istişhâd ve'l-istihlâf ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[71a-1]

Oldur ki Bota yahudînin merhûm Abdulveli Monla zimmetinde bir çirik bez bahâsından on beş esedî hakkı olduğunu Hannan Çelebi ibn Ömer...Doynak? Mevlüd Gazi şehadetleriyle subûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Ali Monla Karye-i Bekiş

[71a-2]

Oldur ki Aron yahûdinin merhûm mezbûr zimmetinde on dört esedî gurus bez bahâsından mezbûr Hannan Çelebi ibn Celal Monla şehâdet idüb sâbit olduğundan sonra mezbûr Haron on esedî ahz idüb ziyâde ahz eylemedüğüne hılf billah idecek dört...medyûnu olduğu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl.

[71a-3]

Oldur ki Aktuna ... tarafından husûs-ı âti'l-beyân el-Hâc Ali b. Gözdağı? b. Cıray nâm kimesneler şehâdetleriyle Emrullah Efendi vekâleti subûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-ma'rûf, Said el-ma'rûf.

[71a-4]

Oldur ki Abdullah nâm kimesne merhûm Abdulveli Monla zimmetinde altı yüz otuz sekiz akçe hakkı olduğunu el-Hâc Mehmed b. Ahmed ve Abdulveli ve Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Emrullah Efendi.

[71a-5]

Oldur ki İvaz nâm kimesne mahfil-i kazâda sâbitü'l vekâle Emrullah Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm idüb didi ki işbu hâzır bi'l-meclis cîran kaşığı atı babam Abdulveli Monla el-merhûm bana hîbe eylemişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-i müslimînden Abdulvehhâb b. Halil ve Doynak bahasından Mevlüd Gazi nâm kimesneler şehâdetleriyle hîbe sahîh olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Abdulkadir Monla el-imâm, Abdulkerim el-ma'rûf, Said el-ma'rûf.

[71a-6]

Oldur ki Baki Bey'in merhûm Abdulveli Monla zimmetinde yüz akçe kıymetinde bir tüfenk ve yüz akçe hakkı olduğu Doynak Mevlüd Gazi ve Ivaz b. Abdulveli nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: e-mezbûrûn.

[71a-7]

Oldur ki Mehmed Çelebi mahfil-i kazâda Ömer nâm kimesne mahzarında altmış akçe hakkı da'vâ eyledükde gibbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Efendi el-imâm, Ali Monla Karye-i Tikeş, Said el-ma'rûf, Hakkullah müezzin.

[71a-8]

Oldur ki Müezzin Mustafa merhûm Abdulveli Monla zimmetinde yigirmi iki mua'mele altun yarım akçesi olduğuna ve dahi ol rehin olduğuna el-Hâc Yahya ve Emrullah Efendi şehâdetleriyle subûtu kayd şud.

[71a-9]

Oldur ki Emrullah Efendi merhûm Abdulveli Monla zimmetinde on mua'mele altun hissesiyle yarım akçesi olduğuna ve ol rehîn olduğuna Receb Beşe ve Müezzin Mustafa şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Cantemir Efendi el-ma'rûf, Kürd Ali Beşe, Said el-ma'rûf.

[71a-10]

Oldur ki Abdulgani Monla merhûm Abdulveli Monla zimmetinde on esedî gurus kıymetinde hakkı olduğu Nasrullah Efendi ve Ahmed Efendi şehâdetleriyle subûtu kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İhtiyâr Hasan Efendi, Mehmed Efendi el-imâm, Ali Hân Monla, Sefer Hoca.

[71b-1]

...mezbûre avratın mülk-i hâlisine bizler şâhidiz şehâdet dahî ideriz deyu her birileri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde mezbûre alaşa Ozan'ın mülkü olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Bağçesaraylı Mehmed el-imâm, Sefer Hoca, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[71b-2]

Oldur ki İtkulak oğlu zimmî mahfil-i kazâda Yako yahûdi zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr yahûdiden işbu kula at iştırâ' eyledim on üç arslanlı gurusah olmak üzere hâlâ ayağında sakatı vardır suâl olunub istirdâd muradımdır didikde gibbe's-suâl ve'l-istihlâf hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ idüb benim elimde idiği zaman sakatı yogdu didükde adem-i istirdâd-ı ibkâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Monla Kenges, İbrahim Çelebi, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[71b-3]

Oldur ki Hava nâm hâatun mahfil-i kazâda oğlu Hasan mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr oğlum zimmetinde on gurusum vardır taleb iderim didükde gibbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Çelebi, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[71b-4]

Oldur ki Medine nâm hâatun mahfil-i kazâda Kör Hasan nâm zevci mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zevcem Hasan'da bende avratım cemâ'a kâdir değildir didükde mezbûr Hasan benden bâyin talak boş olsun didikde talak ile ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[71b-5]

Oldur ki Gülnazar acem mahfil-i kazâda tuz emîni Şaban Ağa mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde otuz guruş hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr ma'a'l-havâle bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Kürd Ali el-muhzır, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[71b-6]

Oldur ki Mahmud Çavuş nâm kimesne mahfil-i kazâda Ali Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyledi ve şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Muhtesib İbrahim Ağa ve Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Ağa, Hamid Efendi, Şâhidân Mezbûrân.

[72a-1]

...ve'l-muhallefât hâzihi.

Bir yayu bir tencere	Sökme döşek sim	İki yasdık sim	Köhne yorgan sim
Bir köhne peştemal	Bir cahşır sim	Kayat sandık sim	Bir don ma'a gömlek sim
Bir tencere	Bir şinik dakîk sim	Bir ... ma'a yarım beşşerî buğday sim	Bir ... sim

[72a-2]

Oldur ki Ivaz acem nâm zimmî mahfil-i kazâda Konyalı Mehmed mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde seksen beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Şaban, Sefer Hoca, Kürd Ali, Ali en-nâib.

[72a-3]

Oldur ki Terzi Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda Terzi Şaban nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Hacı Şaban'ın bende otuz esedîsi vardır her bir ayda iki esedî virmek üzere taahhüt itmek ile mezbûr Hacı Şaban dahî tasdîk ve kabûl eyledi bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî evâhiri şehr-i Şa'bân sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hamid Efendi, Hüseyin Efendi el-müderris, Mustafa Çelebi, Veli Monla, Ahmed Hân, Mustafa Monla.,

[72a-4]

Oldur ki Timur nâm kimesne mahfil-i kazâda Bota yahûdi mahzarında mezbûr yahûdiden bir bogası aldım hıyâr ile didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf reddiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Emir Çelebi, Said Efendi, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[72a-5]

Mate Ahmed ve tereke ehan Ali Can ve ihteyn ve'l-muhallefât hâzihi.

Bir köhne kaftan sim 50	Eğer sim 150	İki çal alaşa sim 160	Tüfenk ma'a kılıç sim 500
	Nakd sim 200	Cahşır sim 50	Kürek sim 280

[72a-6]

Oldur ki Küçük Ali nâm kimesne mahfil-i kazâda merhûm Ahmed'in karındaşı Ali Can Çelebi tarafından vekîl nasb olunan Said Efendi mahzarında merhûmda üç yüz akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Emir Ali b. Ramazan Halil b. Çobaş? nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer Hoca, Abdurrahman, İbrahim Çelebi, Şah Gazi.

[72b-1]

Oldur ki ... mahfil-i kazâda Moşe yahûdi mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr yahûdi yedinde benim yigirmi iki müdre hamrımı almışdır suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde Sago yahûdi Moşe yahûdi nâm yahûdiler bunun vekîlinden satun aldı akçesini virdi deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Abdulmecid Efendi, Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[72b-2]

Oldur ki Yako yahûdi veledi Yasif mahfil-i kazâda Yako yahûdi veledi ... hamamcı mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni taş ile ayağıma vurub ayağımı mecrûh eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'istişhâd Yafoda veledi İlya ... nâm yahûdiler ala' vıfki'd-da'vâhu şehâdet eylediğinde ta'zîriyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Musalli, Kara Mustafa, el-Hâc Mustafa, Ali en-nâib.

[72b-3]

Oldur ki Gülnazar nâm acem mahfil-i kazâda Salih Odabaşı mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûr zimmetinde iki kırk beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Serdar Mehmed Ağa, Hacı Musalli, Sefer Hoca, Ali en-nâib.

[72b-4]

Oldur ki Ömer Çelebi mahfil-i kazâ-i Karasu?'dan Devlet kul nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde iki yüz kırk akçe hakkım vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: Said Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[72b-5]

Oldur ki İsak yahûdi mahfil-i kazâda mahzarında takrîr-i güftâr idüb beni nâhak yere darb ve şetm eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gibbe's-suâl ve'l-ikrâr ta'zirîyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdü'l-hâl: İmam Bağçesarayî, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[73a-1]

Mâte Hasan ve tereke zevceti...

Şuriha fi't-tahrîr ve'l-kısmet fî mâhı Şa'bân yevmi'l-isneyn ve'l-ışrîn.

Şuhûdü'l-hal: el-Hâc Dedeş Ali, Toktamış b. Altuk ve'l-muhallefât hâzihi:

Aba çakşır sim 50	Bakır kazan sim 100	Yeşil çuha sim 500	Dâr-ı ma'lûmeti'l-hudûd sim 7.000
	Köhne çekmen sim 20	Köhne kaftan sim 20	Deri kürk sim 80

[73a-2]

Oldur ki Hasan b. Kara Şaban nâm kimesne vefât idüb emvâl-i metrûkât tahrîr ve teftîş olundukda yedi bin yedi yüz yetmiş akçelik metrûkât zuhûr itdikde bin beş yüz akçe tekfîn ve teşhîzine vesâire lâzım olan harcına sarf olunub baki altı bin yedi yüz yetmiş kaldıkda merhûmun zevcesi Abide nâm hâtunun altı bin akçe mehr-i müecceli sâbit olub altı bin akçe dâr bahâsından mukâbiline ta'yîn baki iki yüz akçeden semen hissesine yigirmi beş akçe ta'yîn olunub baki yüz yetmiş beş akçe oğlu İbrahim batnında Mustafa hissesine ta'yîn olduğu bi't-taleb kayd şud.

Mehr-i müeccel merhûm zimmetinde sim 6.000

Şuhûdü'l-hal: el-Hâc Dedeş, Kazan Ali, Toktamış b. Altuk, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[73a-3]

Oldur ki el-Hâc Şaban nâm kimesne mahfil-i kazâda Terzi Mehmed mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde otuz beş esedî gurusum vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed otuz esedîm ikrâr eylediğinde ve beşini inkâr eylediğinde ricâlden Laçın b. Abdullah ve Halil b. İsa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzirîn olub otuz beş esedîm vardır deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Said Efendi, Habib Efendi, Sefer Hoca, Mustafa Monla.

[73a-4]⁴⁰⁶

Oldur ki Rahime binti Mustafa nâm hâtun tarafından husus-ı âti'l-beyân sâbitü'l-vekâle Mustafa Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Terzi Hacı Şaban mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr müvekkilemin işbu Hacı Şaban yedinde bir alaşası vardır gasben ahz eyledi didükde gıbbe's-suâl mezbûr Hacı Şaban cevâba mütesaddî olub ben mezbûr Monla Mustafa'nın müvekkilesinin mülkü olduğu ma'lûmum değildir benim borçlum Mehmed bana bey' itmişdir didükde gıbbe's-suâl ve'l-istişhâd ricâlden Ahmed Akay ve Bekir nâm.

[73b-1]

İki cedîd çatma sim 100	İki çatma yasdık sim 400	Basma döşek sim 1.000	Mâî velense sim 150	Köhne kilim sim 240
Üç don sim 150	Hoşab tas sim 60	Bir bakır ibrik sim 50	Beş ayaklı sahn sim 400	Def'a çatma döşek sim 100
Katar sandık sim 600	Nakd sim 230	İnce bilezik sim 400	Beledî döşek sim 150	Tuz kuşak sim 500
Bir sini sim 200	Beş sahn sim 400	Kebe sim 80	Tahta sandık sim 150	Ma'a sebt sandık sim 200
Yeşil kaftan	Boğça sim 50	Çatma yorgan	On gömlek sim	Ocak yaşmağı

⁴⁰⁶ Kayıt eksiktir.

sim 80		sim 1.000	1.000	sim 300
Şamdan sim 80	Keten sim 240	Faraş sim 10	Nalın sim 30	Ayna sim 80
Hissetü'l Alagöz Mehmed Monla ve'l- ümm Esmâ Hâtun sim 5.000	Hissetü'z-zevci Abdulveli Monla sim 5.000	Mehr-i müeccel Monla Veli zimmetinde sim 12.000	Üç ocak sim 50	On bir bez on yasdık sim 400

[73b-2]

oldur ki Yako yahûdi mahfil-i kazâda Abdi Çelebi'nin abd-i memlûkü Süleyman nâm kul mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûr kul benim dükkanım için beş pare könrek ve altı pare kutluk sirkat eyledi suâl olunub ihkâk-ı hak olunması murâdımdır didükde mezbûr kul dahî pâre könrek ve altı kutluk könreğimi bana bir oğlan verdi didükde takrîri bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Hamid Efendi, Abdurrahman Ağa, Hacı Ahmed Ağa, Akay Efendi, Aziz Efendi.

[73b-3]

Oldur ki Karye-i Kaçı Tarhan'da merhûm olan Mahmud Molla'nın bedel-i haccına emr olunan karye-i...Ömer Monla'ya iki kolanlı baytal ... olunmuşdur.

İki sığır sim 700	Bir konan sim 360
-------------------	-------------------

Şuhûdu'l-hal: Halil ... Mustafa, Seyyid Mustafa Çelebi el-müezzin ve gayrihim.

[74a-1]

Oldur ki Dimitri zimmî mahfil-i kazâda Kösne zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr beni darb eyleyüb sakalımı yoldı suâl olunub ihkâk-ı hak olunmak murâdımdır didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla hükm olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Sefer Hoca, Hacı Şaban, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[74a-2]

Oldur ki Hasan Beşe mahfil-i kazâda Halil b. Hasan mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûra iki batman üskülü akçem vardır üç yüz akçe ider taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Hacı Musalli, Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[74a-3]

Oldur ki Tat Mehmed mahfil-i kazâda Hüseyin Beşe nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde beş yüz altmış beş akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd ma'a'l-havâle.

Şuhûdu'l-hal: Mustafa Monla, Sefer Hoca, Şah Gazi el-muhzır, Ali en-nâib.

[74a-4]

Oldur ki el-Hâc Akay nâm kimesne mahfil-i kazâda Aliş b. nâm Türk nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb işbu kimesne bu gice kapuya gelüb taş ile döğüb pervâzımı koparayım deyu dava eyledükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Hüseyin Efendi ve Halil Çelebi nâm kimesneler sekrân olduğuna şehâdet eylediklerinde mâdâ ikrâr eylediğine bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Ahmed Can..., Abdurrahman Ağa, Murtaza Ağa, Mehmed Efendi, Muhâsib İbrahim Ağa.

[74a-5]

Oldur ki Aşir yahûdi mahfil-i kazâda Akay Efendi mahzarında altmış bir esedî gurus merhûm Ahmed Monla'da hakkım vardır didükde Murtaza b. Mustafa ve Mehmed b. Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Ali en-nâib.

[74a-6]

Mâte Süleyman ve tereke binten ve Ahmed...

Deyn-i sâbit sim 276	Can Gazi Murad baki sim 190	Tekfîn ve teşhîz sim 180
----------------------	-----------------------------	--------------------------

[75b-1]

... Timur nâm kimesne mahfil-i kazâda Bahçesaray içinden Karabay nâm karye sükkânından Veyis b. Devlet Gazi nâm kimesne mahzarında takrîr-i da'vâ idüb işbu Veyis benden olan bir kulağı kesik kara öküz târih-i kitâbdan beş sene mukaddem mülkünden gâib oldum hâlâ mezbûr yedinde buldum taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr Veyis ... bunun malı aldığı ma'lûmum değildir didükde gıbbe'l-istişhâd ricâlden karye-i mezbûrdan Temrin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hazirîn olub ma'rûfu't-da'vâ şehâdet-i şer'iyye eylediğinde mezbûr monlanın mülkünden adem ihrâcına hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ idüb kalan mülkü almak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Cantemir Efendi, Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Kürd Ali ve gayrihim.

[75b-2]

Oldur ki Karavul kazâsı muzâfâtından Burnak Hacı nâm karye sâkinlerinden Cemay b. Emre nâm kimesne mahfil-i kazâda İvaz veledi Kara Bugas nâm zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr İvaz yedinde ... yanında ağızlık tamğalı dorı baytal mülkünden târih-i kitâbdan altı gün mukaddem itdim hâlâ mezbûr İvaz yedinde buldum taleb iderim didükde gıbbe's-suâl mezbûr İvaz cevâba mütesaddî olub mezbûr baytalı Karasu yolunda bir tatar yiğidinden altı altuna iştirâ eyledim bunun malı olduğun bilmezdim didükde gıbbe'l-istişhâd ricâlden Veli Çelebi ibn Pir Beşe ve Paşa b. Rüstem nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub şöyle edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olub mülkünden adem

ihrâcına istihlâf olundukda hılf billahi'l-a'liyyü'l-a'lâ eyledikde mûcibiyle ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî yevmi sem'an ve aşr min şehr-i Şa'bân fî sene 1107.

Şuhûdu'l-hal: Cantemir Efendi, Abdulaziz Efendi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[76a-1]

Oldur ki Âhun zimmî ... Harun ... mahfil-i kazâda...Papaz ... zimmî mahzarında takrîr-i güftâr idüb hâric-i hisârda Seyfî Mahallesi'nde va'kî Ma'lûmetü'l-hudûd dârımın kapusu işbu Papaz taş ile kapatmak ister suâl olunub ihkâk-ı hak murâdımdır didükde mezbûre dârın üzerine varıldıkda bi'l-hakîka kapusına taş kapatduğu zâhir ve bâhir olunacak ve dahî müdde'î-i mezbûr Âhun zimmî işbu kapudan bana bey' iden adam yigirmi seneden beri girib çıkmışdır ol zamandan beri tasarrufum vardır didikde gıbbe'l-istişhâd Vartoloz veledi Asvador ve Hasan b. Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde hâzirîn olub ala' vefki da'vâhu müddeî şehâdeti şer'îyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde va'kî olub kapu önünden bir buçuk kulaç yerin hakk-ı mürûru olmak üzere ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Taşçı Ali Beşe, Kürd Ali el-muhzır, Şâhidân-ı mezbûrân.

[76a-2]

Mâtet Hüsna ve tereket eban Göz Mehmed Monla ve ümmen Esma Hân ve zevcan Abdulveli Monla.

Şuriha fî't-tahrîr ve'l-kısmet fî evâsıtı mâhı Şaban fî sene seba' ve mie ve elf ve'l-muhallefât hâzihi.

Yeşil samur hâre kürk sim 2.500 (zevc)	Komaç boğça sim 200	Demi döşek sim 200	Sûretli hâre kaftan sim 1.000	Sûretli hâre kürk sim 2.000
	Gümüş kuşak ma'a kolan sim 800 (eb)	Fitilli çarşaf sim 100 (eb)	Sandâlî yorgan sim 600 (eb)	Dört çatma yasdık sim 1000

Gümüş yüzük ma'a duâ sim 60 (zevc)	Gümüş tılsım sim 100 (eb)	Kantar saç bağı sim 80 (eb)	Tahta bilezik sim 200	Küçük sandık sim 100
Şerit mahreme sim 225 (zevc)	Kutu sim 25 (eb)	İnci kafes ma'a bilezik sim 1.600	Altun sarga sim 700	Gümüş sarga sim 60
Mûmâ çenber ma'a bohça sim 250	Bohça ma'a haf sim 40	Al çimtiyân sim 150 (zevc)	Al şal sim 300 (eb)	Hamâil ma'a fulga sim 300 (eb)
Bir keçe sim 80	Tencere sim 200	Üç lenger ma'a tast sim 200	Bakır sini sim 250	Basma zıibun sim 150
Şah Ramazan'da sim 13.000	Çatma yorgan ma'a çarşaf sim 1.200	Cedîd kalemî kilim sim 300	Sarı velense sim 600	Köhne basma döşek sim 60

[76b-1]

Oldur ki Mahmud bin Mustafa Ağa ... Çelebi nâm hâtun mahzarında işbu avratım bana bâyin talak boş olsun didükde mezbûre avrat zevcem Mahmud zimmetinde on altun mehrim vardır didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Emir Ali Can, İbrahim Çelebi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[76b-2]

Oldur ki mezbûr Mahmud mahzarında mezbûre avrat nafaka-i iddet taleb eyledikde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rifetleriyle yevmi dört sim hân-ı cedîd takdîr ve farz olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî yevmi't-tâsi' aşara min şehr-i Şa'bân fî sene seb'a ve mie ve elf.

Şuhûdu'l-hal: Hüseyin Efendi el-müezzin, Said Efendi, Emir Ali Çelebi, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[76b-3]

Oldur ki Kurdeş Mahallesi sâkinlerinden mahalle-i mescid imâmı Osman Molla ve cema'atten Sarı Akay Sufî el-Hâc Mehmed ve Usta Laçın nâm kimesneler mahfil-i kazâda Sefer Hoca nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr Müezzin Abdulcebbar nâm kimesne ... gitmiştir ve gâib oldu hâlâ Müezzin Ömer yokdur müezzin lâzımdır didükde mezbûr Sefer Hoca ma'kûl ve münâsib görüb Sefer Hoca dahî kabûl idüb tescîli murâdımdır didükde tescîl olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Hurrire zâlike fî gurre Şehr-i Şa'bân fî sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdu'l-hal: ... İbrahim Çelebi, Halil Ağa, Ekmekci Hasan ve gayrihim.

[76b-4]

Oldur ki Gözleveli Mehmed Monla nâm kimesne ve Esmâ Kul nâm avrat tarafından Ahmed Halife ibn Selim Monla nâm kimesnenin vekîl olduğu Ali Sufî ibn Esen ve Hacı Pir Sefer nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Ali Mirza, Seyyid Ömer Çelebi, Bekir Müezzin ve gayrihim.

[76b-5]

Oldur ki Nezir acem mahfil-i kazâda Ahmed Monla mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr zimmetinde yüz dokuz akçe hakkım vardır taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-ikrâr edâsıyla emr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Mehmed Efendi el-imâm, Halil Ağa, Kürd Ali el-muhzır ve gayrihim.

Mâ vaka'a mine'l-vekâyi fî mâh-ı Şa'bânü'l-mübârek fî sene seba' ve mie ve elf.

[77a-1]

Oldur ki el-Hâc Osman Reis'in kâtibi Ali Çelebi mahfil-i kazâda takrîr-i güftâr idüb orakçılar ... Bekir nâm kimesne mürt olub beni vasîyy-i muhtâr eylemiştir didükde gıbbe's-suâl Serdar

Mehmed Ağa ve Mehmed Çelebi nâm kimesneler minvâl-i meşrûh üzere şehâdet eylediklerinde subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Mehmed Efendi, Akay Efendi, Halil Ağa, Receb Beşe, Ozan Hasan.

[77a-2]

Mâte Bekir yazıcı ve'l-muhallefât hâzihi.

İki kılıç sim 300	Balaklağı Ali Hüseyin Beşe'de sim 4.800	Nakd sim 4.000	Bir alaşa sim 800	Bir küçük düge sim 2.100
Bir köhne yorgan sim 60	Def'a bir köhne şal sim 200	Bir ala kaftan sim 70	Bir şal ma'a fes sim 320	Bir tüfenk sim 600
Bir cahşır ma'a sofra sim 130	Bir köhne yeşil dökme sim 200	Bir çimtiyân sim 30	Def'a bir tüfenk sim 120	Nakd para sim 35
Bir demir topuz sim 20	Gömlek ma'a don sim 15	Bir tencere sim 80	İki lenger ma'a nalın sim 80	Bir koncak sim 30
Dört mahreme sim 60	Nakd sim 120	Bir gümüş para simi sim 60	Peşkir sim 225	Torba ma'a cüzdan sim 30
Deri kürk sim 80	Bir sünbül sim 25	Eğer ma'a levâzım sim 200	Üç kalub sabun sim 120	Duhân sim 40
			...ma'a arpa sim 50	Yeşil bogasi kürk sim 60

[77a-3]

Oldur ki Kara Bekir Monla ... nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb Sefer'den bir düge ganîmet devşürüb benim ... bunlar ile müşterekdir mezkûr İnkirmanlı bir dostuna hîbe eylemişdir kıbeli ... hisse-i şâyia'mızı taleb iderim didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istihlâf hâlâsıyla ilzâmı bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Mehmed Efendi, Hantemir Efendi, Abdulaziz Efendi, İbrahim Çelebi ve gayrihim.

[77b-1]

Oldur ki Kenan nâm kimesne mahfil-i kazâda taze erik narh taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ehl-i hibre ve ashabu'r-rey' ma'rifetleriyle vakiyyesi sekizer akçeye tes'îr olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Oldur ki Süleyman Reis narh kestane bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Sefer Hoca, Şeyh Efendi, el-Hâc Ali Efendi, Aliş Efendi, Ali en-nâib.

[77b-2]

Oldur ki Beyazıd Çelebi huzûr-ı şer'de hâzır olub ceviz helvası narh taleb ideriz didüklerinde on dört akçeye vakiyyesi narh virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Muhtesib İbrahim Ağa, Pazarbaşı Kör Mehmed.

Kestane vakiyyesi sim 3	Pestil kıyye sim 50	Def'a narh hurma vakiyyesi sim 30	Hurma vakiyyesi 3'er akçeyedir.	Hoşab narh yüz vakiyyesi 140 akçeyedir.	Trabzon fındığına narh vakiyye 5 akçeyedir.
-------------------------------	------------------------	--	---------------------------------------	--	--

[77b-3]

Oldur ki Ramazan Ağa mahfil-i kazâda takrîr-i güftâr idüb Azak balığı götürdüm narh taleb iderim didikde ehl-i hibre ve ashâbu'r-rey' ma'rifetleriyle vakiyyesi yedişer akçeye narh virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Hüseyin Efendi, Sefer Hoca, Kürd Ali, İbrahim Çelebi.

[77b-4]

Oldur ki bakkal başı ihtisâb ağası İbrahim Ağa ile mahalleye gelüb taze kestaneye narh virilmek ve Anadolu ağasına narh virilmek murâdımdır didikde üç akçe kestanenin vakiyyesi ve elmanın dahî üç akçeye narh virildiği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Abdulkerim, Said Efendi, Kör Mehmed.

[77b-5]

Oldur ki Gözleve zimmîleri mahfil-i kazâda ... Seyfullah mahzarında dört yüz guruş götürüb teslîm eyledi ve acem yevmi yüz guruş teslîm eyledi ve Rum zimmîleri yüz guruş teslîm eyledi ve Kal'a yahûdileri seksen guruş teslîm eyledi ve Gözleve yahûdileri yigirmi guruş teslîm eylediği bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: el-Hâc Hüseyin Efendi, Emin Mehmed Ağa, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[78a-1]

Oldur ki İsak yahûdi nâm kimesnenin kazağı gök gözlü uzun burunlu sarı şanlı Rusiyyü'l-asl İvan nâm kazak firâr idüb yasakçı ve tomrukcu Bektaş nâm kimesne dutub götördükde nafaka yevmiye dörder akçe takdîr ve farz olunub mezbûr yedine emânet vaz' olunduğu bi'-taleb kayd şud.

Fî yevmi's-sâmin min şehr-i Ramazân sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdu'l-hal: Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, İbrahim Çelebi, Ali en-nâib.

[78a-2]

Oldur ki İshak b. Hasan ve Hüseyin ve İbrahim b. Şükrü nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzirîn olub işbu Ramazan-ı Şerîf ayının guresini Düşenbe gicesi yâni Pazar ertesi günü ay guresi olmak üzere şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde ve mahalli ... va'kî oldukda subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Mustaza Ağa, Katib Bekir Çelebi, Katib Çelebi, Mehmed Can, Sefer Hoca, Kürd Ali el-muhzır, Monla Mustafa.

[78a-3]

Oldur ki Hızır Monla nâm kimesne mahfil-i kazâda Abid Monla tarafından vasî olan Hüseyin Monla nâm kimesne mahzarında takrîr-i güftâr idüb mezbûr merhûm Abid Monla'ya on esedî beşlik virdim hâlâ taleb iderim didükde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve'l-istişhâd Sıddık Emeldeş ve Bey Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle subûtu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Said Efendi, Hacı Seyyid, Kürd Ali, Şah Gazi el-muhzır.

[78a-4]

Oldur ki Mumcu Deli Mehmed mahfil-i kazâda Kasab Ivaz mahzarında benim kasabım yokdur işbu Ivaz benim kasabım olayım deyor didükde gıbbe's-suâl ve't-tasdîki'l-mûteber mezbûrun kasab olmağla bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Said Efendi, Kürd Ali el-muhzır, Ali en-nâib.

[78a-5]

Oldur ki Hân-ı Âli Şân hazretlerinin tarafından Ağa'nın Seyfullah Hân hazretlerinin ... her bir kılıcını getürüb Gözleve'de olan tâife-i zimmiyândan ve tâife-i rûmiyândan ve tâife-i yahûdiden dokuz yüz guruş ahz idüb mezbûr kılıç rehin tarîkiyle altı taş eksik olmak üzere tâife-i Ermiyândan Çerağ oğlu ve Kazer veledi Asvador ve Anderyas ve Benli ve acemden Karadaş ve Benli nâm acemler ve Kulnezir yahûdiden Paşa nâm kimesnelere teslim olunduğu bi't-taleb kayd şud.

Şuhûdu'l-hal: Emin Mehmed Ağa, Katib Lütfullah Çelebi, Ramazan Emin, Ali en-nâib.

SONUÇ

Kırım Hanlığı topraklarının güneybatı sahil şeridinde yer alan Gözleve, coğrafi konumunun kendisine sağladığı imkânlarla ticari açıdan ön plana çıkmış önemli bir liman şehridir. 1478 tarihinde hanlık topraklarının bir bölümünün Osmanlı'ya bağlanması ile beraber gelişen süreçte şehrin genel idaresi Kırım Hanlığı'na bağlı olarak devam etmiş bununla beraber Gözleve İskelesi'nin idaresi Kefe Mukataası'na dâhil bir mukataa türünü oluşturmuştur.

Kırım'da hükümdarlık müessesesi her ne kadar hanın elindeymiş gibi düşünülse de kabile aristokrasinin yönetimde oldukça etkili olduğu anlaşılmaktadır. Kırım Hanlığı han ailesi olan Girayların yanında Şirinler, Argınlar, Barınlar ve Kıpçaklar'ın nüfuzu ile idare edilmiştir. Bununla beraber toplum nazarında yüksek mevkiye sahip seyyid, şeyh, imam, molla, hacı ve çelebi gibi bazı unvan sahibi şahısların da yönetim adına sözleri önemli olmuştur. Bu gruplardan bazı kişiler Gözleve'de yaşamış ve çeşitli sebeplerle Gözleve mahkemesine başvurmuştur.

Gözleve şehir sakinleri 1696 yılında dini ve etnik bakımdan oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Nitekim Kırım Tatarı, Çerkes, Nogay, Acem, Kıpti, Rum, Ermeni ve Yahudiler şehir nüfusunu oluşturmuş, Kıpti ve Ermeniler hariç diğer gruplar aynı mahallede yaşamıştır. Nüfusun çoğunluğunu Kırım Tatarları oluştursa da gayrimüslimlerden özellikle Yahudiler şehirde belirgin bir nüfusa sahiptir. Bu kimselerin evlilik, boşanma, mehir, nafaka, çeşitli suçlar, miras, tereke, borç, alım-satım gibi hususlarda kadı mahkemesine başvurdıkları anlaşılmıştır. Ayrıca terekelerden şehrin maddi kültürünü oluşturan giyim, süs ve ev eşyaları, kişilere özel kitaplar, müzik aletleri ve silahlara dair çeşitli bilgiler elde edilmiştir.

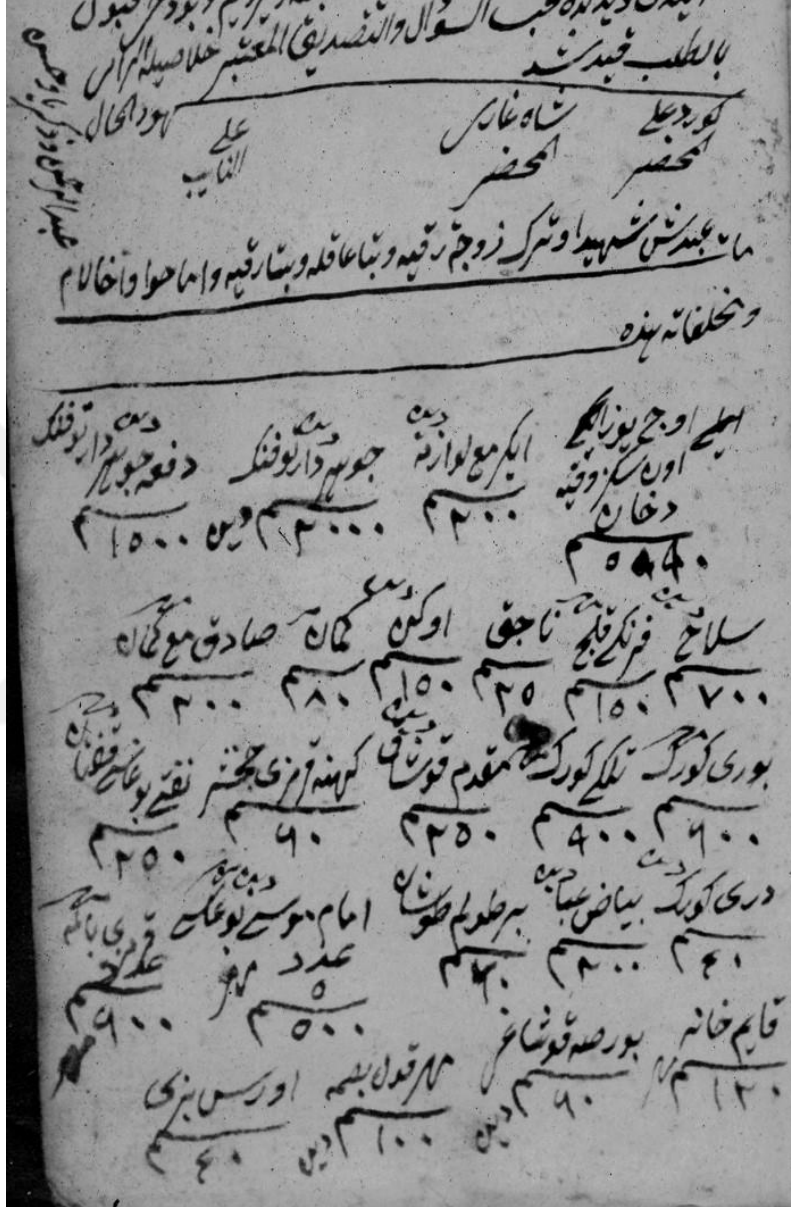
Gözleve şehrinin ekonomik gücü daha çok ticarete dayanmaktadır. Şehirde gayrimenkul, köle, tuz, tütün, hayvan, tahıl, çeşitli meyve ve sebzelerin satışının yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu mallardan bazılarının Anadolu'ya Trabzon Limanı üzerinden sevkiyatı yapılmış, Gözleve Limanı üzerinden de ihtiyaca göre çeşitli malların girişi sağlanmıştır. Şehir ayrıca üretim potansiyeli yüksek büyük tarım alanlarına sahiptir. Bu sebeple tarım bir geçim kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehirdeki ticari hareketlilik para akışında da etkisini göstermektedir. Akçe(sim), esedi kuruş(arslanlı kuruş), zolota ve hasene bölgede kullanılan para birimleridir. Ayrıca dükkân, han, çeşme, hamam ve bunlarla birlikte oluşturulan para vakfı nevinden vakıfların ekonomik amaçlarla halkına hizmet ettiği mekânlar olduğu

anlaşılmıştır. Gözleve’de bölge halkının ihtiyacını karşılayacak esnaf kolları da gelişmiştir. Son olarak sicilde yer alan tereke sahiplerinin din ve cinsiyet bakımından servet miktarları tespit edilmiştir. Tereke sahipleri incelendiğinde unvan ve meslek sahibi olan kadın ve erkeklerin sıradan vatandaşa göre daha zengin olduğu sonucuna varılmıştır.

31 Numaralı Kırım Hanlığı Kadı Sicili’nin transkripsiyonu ve değerlendirmesinden oluşan bu çalışmada; 1696 yılında Gözleve şehrinin etnik, sosyal ve ekonomik açıdan portresi çizilmeye çalışılmıştır. Bugüne kadar Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri esas alınarak Kefe, Karasu, Bahçesaray şehirlerine ait çeşitli çalışmalar ortaya konmuş olsa da hanlığın Gözleve şehrine ait müstakil bir çalışma yapılmamıştır. Bu tez çalışması, söz konusu eksikliği gidermek amacıyla hazırlanmış olsa da bir sicile odaklandığından sınırlı bir çalışmadır. Gözleve ile ilgili mevcut arşiv kayıtlarının tetkik edilmesi ile beraber yapılacak olan yeni çalışmalar, bu alandaki önemli bir boşluğu dolduracaktır.

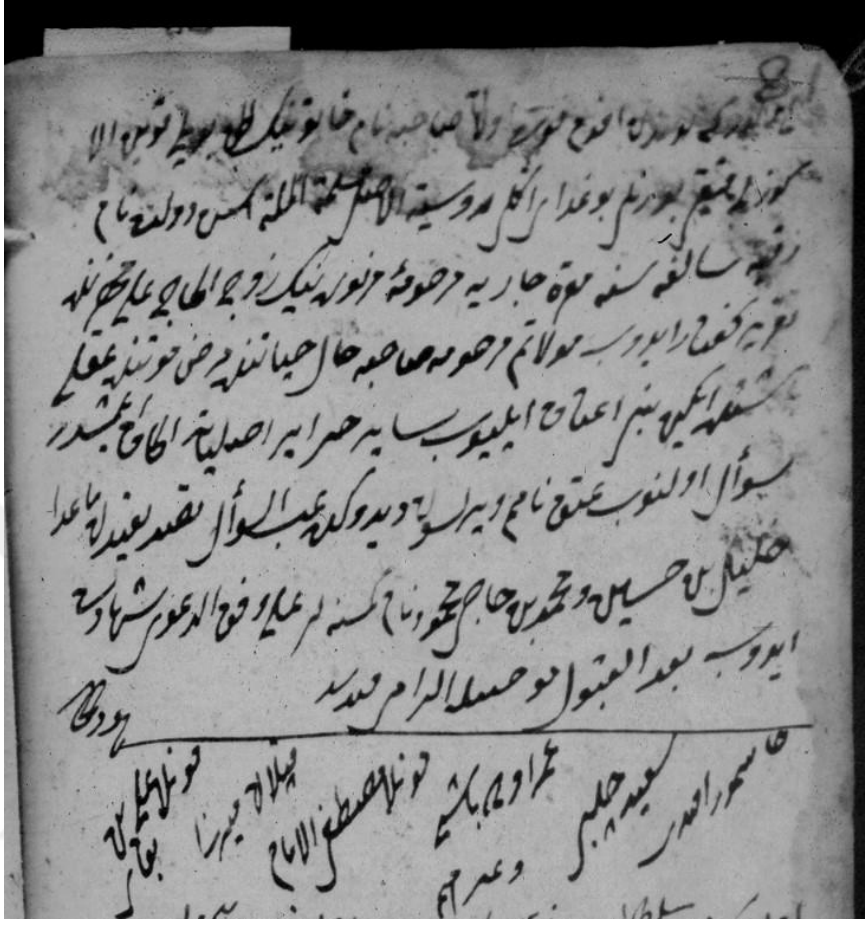
EKLER

EK I: 31 NUMARALI KIRIM HANLICI KADI SİCİLİNDEN ÖRNEK KAYITLAR

Belge 1: Şehit Abdiş'in tereke kaydı⁴⁰⁷

⁴⁰⁷ K.K.S. , 65a-4

Belge 2: Sahibe Hatun'un vefatından önce azat ettiği Rus asıllı kölesinin, vefatından sonra itknamesinin verilmesi ile ilgili kayıt⁴⁰⁸

⁴⁰⁸ K.K.S. , 69b-1.

اولدر که امام حسین مولا نام کشته محفل تضاده اکتفا و لداوزن باکس
نام ذمی محضه تفریق کفار ایدوب مزبور ذمی سینغی حله سینغی بنم
او تور دغیم دار که حدودی بیابان و عیان اولنور قبله طریق عام
و شمالا خاص بک ذمی ملکی و غریباوزن باکس ذمی ملکی و شرفا
کجه مزبور ذمی ملکی بشوحد و دار بجه داخخلند و بیوت متعده یه بشو
ذمی صاحبندن اون ایکی لیدی غرضه شتم ایلمش مسلمان
محله سینغی اولوب بوزمیک شتم ایتم لایقور بونک شتم اولدی که
بها ایلمه بنده شتم ایدرم حوصیلک الشیخ القوم سوال اونو
احقاق حقی اولنق مراددر دیدکه غش السوال مزبور ذمی
جوابه متصرف اولوب بن مزبور داری نام خاتوندن اون ایکی
لیدی غرضه شتم اولدییم دیدکه بحسب الشیخ القوم مزبور دیدکه
امام مزبور بیغنه حصار اولنوب امام مزبور شمن مرقوم بالتام
ویردکه مزبور ذمی اخذ و قبض ایلمدکه و دار مزبور امام
مزبور بک ملکی اولنق اوزره الزامی بالطلک قید شده
مصطفی افندک کبر افندک حسن افندک عبدالکرم بیخوجیه ایتمک
اکدر بن باوایقک ابیجوسلر امونون چلبک
30

Belge 3: İmam Hüseyin Molla'nın Müslüman mahallesinde kiracısı olarak oturduğu evin bir gayrimüslime satışına itirazının ardından evi satın alması ile ilgili kayıt⁴⁰⁹

⁴⁰⁹ K.Ş.S, 31/49a-2.

EK II: GÖZLEVE'YE AİT HARİTA VE GÖRSELLER

Harita: Kırım Haritası (Yılmaz, *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Kataloğu*)

Resim: Carlo Bossoli-Yevpatoria (19.Yüzyıl)

Fotoğraf 1: XVI. asrın ortalarında eski Fatih Camii'ne uygun olarak tasarlanan Mimar Sinan eseri: Tatar Han Camii-Gözleve⁴¹⁰

⁴¹⁰Nicole Kançal-Ferrari, "Han Camii", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1989), 15/518.

Fotoğraf 2: Dervişler Tekkesi ve Cuma Camii-Gözleve⁴¹¹

⁴¹¹ Dervişler Tekkesi Kırım’da ayakta kalabilmiş tespit edilen tek tarikat yapısıdır. Ferrari, “Kırım’daki Türk-İslam Mimari Mirasına Kısa Bir Bakış”, s.230.

Fotoğraf 3: Kadın terekelerinde sıklıkla rastlanılan gümüş kuşağa bir örnek. Dört nesildir çocukları tarafından muhafaza edilen bu kuşak, 1886 doğumlu Kırımlı Zeleyha Tofan'a aittir.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

ORRNB, Fond 917, No 31 (Kırım Hanlığı Kadı Sicili No: 31 H.1107-1108/M. 1696)

Yayınlanmış Kaynak Eserler

Baron De Tott. *18. Yüzyılda Türkler*. Tercüman 1001 Eser (89).

Bronevsky, Martin. *Kırım*. (çev. Kemal Ortaylı). Ankara. Ege Matbaası, 1970.

Evliyâ Çelebi, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, (haz. Yücel Dağlı-S. Ali Kahraman-Robert Dankoff). c. VII. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2003.

Seyyid Mehmed Rıza. *Es-Sebü's-Seyyâr Fî Ahbâr-ı Mülûki't-Tatar* (İnceleme-Tenkitli Metin). haz. Yavuz Söylemez. Ankara: TTK Yayınları, 2020.

Araştırmalar

Acar, Serkan. “Kâsım Hanlığı (1445-1681)’nda İdari Yapı ve Ekonomik Faaliyetler”, *Tarih Araştırmaları Dergisi* 27/43, (2008), ss.119-130.

Ağat, Nurettin. “Kırım Hanları Paralarının Nitelikleri Işık Tuttukları Bazı Tarihi Gerçekler I”, *Emel* 23 (1964), ss.7-12.

-----, “Kırım Paralarından Birkaç Örnek VI”, *Emel* 24, (1961), ss.201-202.

-----, “Kırım Şehirleri 4: Bahçesaray, *Emel* 47 (1968). ss.20-25.

-----, “Kırım Şehirleri 6: Gözleve, *Emel* 50, (1969), ss. 23-26.

Akbulut, İlhan. “İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 52/1, (2003), ss.167-181.

Akçokraklı, Osman. “Kırım Tatar Damgaları”, *Emel* 135, (1983), ss.159-204.

Akyüz, Fatıma Kübra. *Üsküdar Mahkeme Kayıtları Işığında XVIII. Yüzyıl İstanbul’unda Çingeneler*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Alptekin, Coşkun. "Atabeg". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 4/38-40. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Altınöz, İsmail. *Osmanlı Toplumunda Çingeneler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013.

Apaydın, H. Yunus. "Karz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 24/520-525. TDV Yayınları, 1989.

-----, "Kefâlet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 25/168-177. TDV Yayınları, 1989.

Arı, Abdusselam. "Vasiyet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/552-555. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Atar, Fahrettin. "Muhâlea". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 30/399-402. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Aybakan, Bilal. "Vekâlet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 43/1-6. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Aydın, Mehmet Akif. *Türk Hukuk Tarihi*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 1995.

-----, *Osmanlı Hukuku Devlet-i Aliyye'nin Temeli*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2020.

-----, "Borç". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 6/285-291. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

-----, "Köle". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 26/246-248. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

-----, "Mehir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 28/389-391. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Bardakoğlu, Ali. "İcâre". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/379-388. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Barut, Ali. "Kırım Hanlığı ile Kuzey-Batı Kafkasya İlişkilerinde Atalık Müessesinin Yeri". *Emel*, 219, (1997), ss.21-24.

Başoğlu, Tuncay. "Ta'zîr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/198-202. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Bayındır, Abdülaziz. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. "Bey' Bi'l-Vefâ". 6/20-22. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Bozkurt, Fatih. *Tereke Defterleri ve Osmanlı Maddî Kültüründe Değişim (1785-1875 İstanbul Örneği)*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011.

Cihan, Ahmet vd. "Kırım Kadı Sicilleri". *Türklük Araştırmaları Dergisi* 17. (2005), ss.277-286.

Çavuş, Mehmet Caner. *67 A 90 Numaralı (Onuncu Cilt) 1077-1080 (1666-1670) Tarihli Kadıasker Defterine Göre Kırım'da Sosyal Ve Ekonomik Hayat (1-70 Varak)*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

-----, "67 A90 Numaralı H.1077 – 1080 (M. 1666 – 1670) Tarihli Kırım Kadıasker Defterine (Şer'iyye Siciline) Göre Yahudilerin Sosyo-Kültürel Hayatı". *Vakanüvis* 4/1 (2019) ss.117-141.

Demirtaş, Mehmet. "Osmanlı Başkentinin Zahire İhtiyacının Temininde Karadeniz Ticaretinin Önemi". *Tarih Boyunca Karadeniz Ticareti ve Canik-Samsun*. (ed. Osman Köse). c 2. ss. 1063-1076. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2013.

Doğru, A. Mecit. "Kırım ve M aykop'un Yer Adları". *Türk Dünyası Araştırmaları* 48 (1987), ss.67-141

Dönmez, İbrahim Kafi. "Şüf'a". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 37/248-252. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Erbay, Celal. "Nafaka". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/282-285. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Erkek, Mehmet Salih. "Osmanlı Toplumunda Bir Psikolojik Şiddet ve Mahremiyete Saldırı Aracı Olarak Küfür". *Tarih Okulu Dergisi(TOD)* 28, (2016), ss.223-247.

Fayda, Mustafa. "Zimmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 44/428-434. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Fisher, Alan. *Kırım Tatarları*. (çev. Eşref B. Özbilen). İstanbul: Selenge Yayınları, 2009.

Faroqhi, S. *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak*. (çev. Gül Çağalı Güven-Özgür Türesay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018.

Gözaydın, Ethem Fevzi. *Kırım: Kırım Türklerinin Yerleşme ve Göçmeleri*. İstanbul: Vakıf Matbaası, 1948.

Günay, Hacı Mehmet. "Vakıf", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/475-479. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Güneş-Yağcı, Zübeyde. "Kırım Tereke Defterleri Üzerine Mülâhazalar". *Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırma Dergisi* 6/2, (2020), ss.17-45.

-----, "Karadeniz Köle Ticareti". *Tarih Boyunca Karadeniz Ticareti ve Canik-Samsun*. (ed. Osman Köse). c. 2/ ss.999-1024. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2013.

İnalcık, Halil. "Han ve Kabile Aristokrasisi: I. Sahib Giray Döneminde Kırım Hanlığı", *Emel* 135, (1983), ss. 51-73.

-----, "Giray". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/76-78. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

-----, *Kırım Hanlığı Tarihi Üzerine Araştırmalar(1441-1700)*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.

-----, "Kırım". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 25/450-458. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

-----, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu". *Belleken* 60/227, (1996), ss.165-189.

-----, *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2016.

-----, *Osmanlı imparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*. (çev. Halil Berktaş). c 1. İstanbul: Eren Yayıncılık, 2000.

İpşirli-Argıt, Betül. "XIII. Yüzyılın İlk Yarısında Üsküdar'da Yaşayan Kadınların Maddî Durumları ve Gündelik Hayatları". *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu VI 6-9 Kasım 2008 Bildiriler*. (ed. Coşkun Yılmaz). c 2, ss. 415-428. İstanbul: Üsküdar Beledîyesi, 2009.

-----, "Osmanlı İstanbulunda Giyim Kuşam" *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, (ed. Coşkun Yılmaz). c 4/ss.231-240. İstanbul: İBB Kültür A.Ş Yayınları, 2015.

-----, "Clothing Habits, Regulations and Non-Muslims in the Ottoman Empire", *Akademik Araştırmalar Dergisi* 24 (2005), ss.169-180.

Jankowski, Henryk. *A Historical-Etymological Dictionary of Pre-Russian Habitation Names of the Crimea*. Leiden-Boston: Brill, 2006.

Kal'a, Ahmet. "Lonca". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 27/211-212. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Kançal-Ferrari, Nicole N. "Kırım'daki Türk-İslam Mimari Mirasına Kısa Bir Bakış". *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi Kırım*. ed. Yücel Öztürk, İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2015: s.217-239.

-----, "Han Camii". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 15/518-519. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Kavak, Nuri, *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'iyye Sicillerine Göre)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.

-----, "Kırım Hanlığı Şer'iyye Sicilleri ve Muhtevası Üzerine". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, (2008), ss.13-27.

Kazıcı, Ziya. "Hisbe". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 18/143-145. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Köse, Ensar. "Kefe Limanı ve Karadeniz Ticareti(18. Yüzyılın İlk Yarısı)". *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5/12, (Temmuz 2015), ss.24-56.

Kurat, Akdes Nimet. *XVIII. Yüzyıllarda Türk Kavimleri ve Devletleri*, Ankara: TTK Yayınları, 1972.

Kütükoğlu, S. Mübahat. "Narh". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/390/391. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

Maksudoğlu, Mehmet. "Tatarlar", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11/12, (1997), ss.205-210.

Ortaylı, İlber. *Osmanlı Toplumunda Aile*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2016.

Özcan, Tahsin. *Osmanlı Para Vakıfları Kanuni Dönemi Üsküdar Örneği*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2003.

- , "Muhallefât". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 30/406-407. Ankara: TDV Yayınları, 1989.
- Özdem, Zeynep. *Kırım Karasubazar'da Sosyo Ekonomik Hayat*. Ankara: TTK Yayınları, 2010.
- Özen, Şükrü. "Tütün". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/5-9. Ankara: TDV Yayınları, 1989.
- Öztürk, Said. *XVII. Yüzyıl Askerî Kassam Defterlerinin Sosyo-Ekonomik Tahlili*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1993).
- Öztürk, Yücel. *Osmanlı Hakimiyetinde Kefe (1475-1600)*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000.
- , "XIII. ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz Ticareti", *Türk Dünyası Araştırmaları* 97, (1995), ss.113-136.
- , "Kefe". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 25/182-184. Ankara: TDV Yayınları, 1989.
- , "Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı". *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*. (ed. Yücel Öztürk). İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2015. ss.13-48.
- Pamuk, Şevket, *Osmanlı Ekonomisi ve Kurumları*, (çev. Gökhan Aksoy). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2007.
- , *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2000.
- Peirce, Leslie. *Ahlak oyunları: 1540-1541 Osmanlı'da Ayntab Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet*. (çev. Ülkün Tansel). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2005.
- Polat-Yılmaz, Hülya. "Kefe Mukataası Ahkâm Defteri (1643-1707)". İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Soysal, Abdullah. "Kırım Hanzâdelerinin Kafkasya'da Talim ve Terbiyesi", *Emel*, 36, (1966), ss. 17-25.
- Sümer, Faruk. "Tatarlar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/168-170. Ankara: TDV Yayınları, 1989.

- Tabakoğlu, Ahmet. “Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi”. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası* 43, (1987), ss.111-150.
- Tavkul, Ufuk. “Kırım-Kafkasya İlişkilerinde “Atalık” Kurumunun Kökeni Üzerine Değerlendirmeler”. *Karadeniz Araştırmaları*, 51, (2016), ss. 223-232.
- Tekin, Rahmi. *İstanbul’da Gayrimüslimlerin Gündelik Yaşamı*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2014.
- Turan, Ahmet Nezihi. “Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar”. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi* 9, (2003), ss.1-16.
- Turan, Ahmet. “Kırım ve Doğu Anadolu’daki Yer Adları Üzerine”. *Türk Dünyası Araştırmaları* 85 (1993), ss.89-135.
- Türk, Ahmet. “XVII. Yüzyıl Kırım Hanlığı Kadı Sicillerinde Museviler Üzerine Notlar”, *Uluslararası Karay Çalışmaları Sempozyumu*. (ed. Mehmet Alpargu-Yücel Öztürk-M. Bilal Çelik). Bilecik: Bilecik Üniversitesi Yayınları, 2011, ss.377-394.
- Ürekli, Muzaffer. *Kırım Hanlığı’nın Kuruluşu ve Osmanlı Himayesinde Yükselişi 1441-1569*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1989.
- Yaşa, Fırat, *Bahçesaray(1650-1675)*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017.
- , “Kırım Hanlığı’nda Köleliğin Sosyal ve Mali Boyutları”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13/3, (2014), ss.657-669.
- Yılmaz, Fehmi vd., *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Kataloğu*. Ankara: TÜBA Yayınları, 2021.
- , “XVIII. Asırda Hanlık Başkenti Bahçesaray”, *Doğu Avrupa Türk Mirasının Son Kalesi: Kırım Hanlığı*, (ed. Yücel Öztürk). 179-215. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2015.
- , “Osmanlı İmparatorluğu’nda Tütün: Sosyal, Siyasî ve Ekonomik Tahlili (1600-1883)”, (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2005.
- , “Terekelere Göre Kırım Karaylarının Servetleri”. *Uluslararası Karay Çalışmaları Sempozyumu*. (ed. Mehmed Alpargu-Yücel Öztürk-M. Bilal Çelik). Bilecik: Bilecik Üniversitesi Yayınları, 2011, ss.351-376.